

Junta de Museus de Catalunya
Comissió Executiva

Junta de Museus de Catalunya

Informe anual 2016
sobre l'estat dels museus del país i
de l'actuació del conjunt
d'administracions de Catalunya
al respecte

novembre 2018

Sumari

Introducció	1
1. Resum executiu	2
2. Els museus de Catalunya. Perspectiva general	9
2.1. Distribució territorial dels museus registrats	10
2.2. Any d'inauguració dels museus	16
2.3. Titularitat	17
2.4. Fórmula de gestió	18
3. Els recursos dels museus	19
3.1. Els equipaments i els serveis dels museus.....	19
3.1.1. Superfícies	19
3.2. Els recursos humans	25
3.2.1. Consideracions metodològiques.....	25
3.2.2. Nombre de treballadors	25
3.2.3. Distribució territorial dels treballadors dels museus	26
3.2.4. Personal segons titularitat del museu	29
3.2.5. Gènere del personal	31
3.2.6. Jornada del personal	33
3.2.7. Titulacions del personal	34
3.2.8. Funcions del personal	35
3.3. Els recursos econòmics	36
3.3.1. Nota metodològica	36
3.3.2. Ingressos	36
3.3.3. Distribució territorial dels ingressos	37
3.3.4. Ingressos segons titularitat	39
3.3.5. Fonts de finançament	42
3.3.6. Fonts de finançament i territori	43
3.3.7. Fonts de finançament i titularitat.....	46
4. Les activitats dels museus.....	49
4.1. L'activitat de recerca	49
4.2. La gestió i documentació de col·leccions	51
4.3. Les exposicions temporals	54
4.4. La difusió	56
4.5. L'acció educativa	58
4.6. L'acció cultural	59
4.7. L'acció de cooperació.....	60

4.7.1. Préstecs, cessions i donacions d'objectes	60
4.7.2. Préstecs, cessions i donacions d'objectes: alguns casos destacats.....	61
4.7.3. Xarxes territorials de museus	63
4.7.4. Xarxes temàtiques de museus	70
4.8. Associacions d'Amics dels Museus.....	72
5. Els impactes de l'acció museística	73
5.1. Els visitants i els usos als museus.....	73
5.1.1. Els visitants dels museus registrats.....	76
5.1.2. Persones al voltant del patrimoni.....	80
5.1.3. Visitants diaris	81
5.1.4. Visitants escolars	85
5.1.5. Taxa de visitants escolars	89
5.1.6. Taxa de gratuïtat	93
5.1.7. Usos totals	97
5.1.8. Servei a les escoles.....	102
5.1.9. Usos totals diaris	105
5.1.10. Usos totals per visitant	108
5.1.11. Taxa de visitants virtuals.....	112
5.1.12. Ingressos per visitant	116
5.1.13. Ingressos per visitant segons titularitat dels museus.....	117
5.2. Les pràctiques de la població de Catalunya en relació als museus	124
5.2.1. Els hàbits en relació al patrimoni cultural i als museus	124
5.2.2. Públic i no públic	129
5.2.3. Els visitants de museus.....	135
5.3. La projecció internacional.....	138
5.4. Territori i patrimoni.....	139
5.4.1. L'actuació de l'Institut de Cultura de Barcelona i dels Museus de Barcelona	139
5.4.2. Actuacions a la resta del territori català	142
5.5. La projecció social del museu al propi municipi i al territori	144
6. Els museus nacionals i de gestió directa	146
6.1. Els recursos humans dels museus nacionals	146
6.2. Els recursos econòmics dels museus nacionals.....	147
6.3. Els projectes dels museus nacionals.....	148
6.3.1. El Museu Nacional d'Art de Catalunya.....	148
6.3.2. El Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya	149
6.3.3. El Museu d'Art Contemporani de Barcelona	150
6.3.4. El Museu d'Arqueologia de Catalunya	151
7. L'actuació de les administracions públiques	153
7.1. L'actuació del Govern	153

7.1.1. L'actuació per projectes del Govern	153
7.1.2. L'actuació econòmica del Govern.....	154
7.1.3. Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya	160
7.2. L'actuació de les administracions locals	161
7.3. L'actuació del Govern de l'Estat espanyol.....	163
9. Annex.....	164
10. Fonts consultades.....	166
11. Crèdits.....	168

Introducció

L'objectiu d'aquest informe és presentar la situació dels museus registrats a Catalunya al llarg de 2016. Per a la seva elaboració s'han utilitzat dades dels museus a Catalunya de l'any 2016 relatives a la seva estructura, gestió, funcionament, activitats i visitants.

Les fonts que s'han utilitzat agrupades segons l'organisme que les ha generat són les següents:

- Servei de Museus: dades del Registre de Museus a partir del qüestionari anual que complimenten tots els museus registrats. Aquest organisme, però, també ha facilitat altres dades per al seu tractament, com ara actes de juntes, documents interns de treball, informes d'inspeccions. Així mateix ha facilitat les memòries relatives a les xarxes de museus
- Departament de Cultura. Generalitat de Catalunya: tant com institució titular –museus nacionals o museus amb participació de la Generalitat– com per la tasca legislativa i de suport de la cultura a tot el país, el Departament de Cultura disposa d'informació específica per aquesta categoria com, per exemple, les memòries del Departament i diversos informes estadístics relatius a la despesa en museus tant del Govern com de l'Estat espanyol i al consum cultural de la població de Catalunya, elaborats pel Gabinet Tècnic.
- Institut de Cultura de Barcelona (ICUB): tant per l'entitat dels seus museus com per la dimensió del propi organisme, es disposa d'informació específica dels museus que són titularitat de l'ajuntament de Barcelona, integrada en la memòria 2016 de l'ICUB, que aporta dades qualitatives i de projectes.
- Oficina del Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona ha facilitat el Resum d'activitats 2016 de la Xarxa de Museus Locals.
- Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya: dades relatives a visitants i públics als museus de Catalunya i dades relatives a la participació i les pràctiques dels ciutadans en relació als museus.
- Memòries i reculls d'activitats i projectes de diverses institucions com museus, xarxes territorials o temàtiques de museus, etc.

1. Resum executiu

Museus: perspectiva general, distribució territorial i titularitat

- Segons el Registre de Museus l'any 2016 a Catalunya hi ha 112 museus. Dels 112 museus registrats, 51 tenen extensions, és a dir, altres espais a banda de la seva seu principal. Així, els museus registrats el 2016 estan conformats per un total de 227 equipaments, dels quals 112 són seus principals i 115 extensions (corresponents a 51 seus principals).
- Els museus registrats el 2016 es localitzen de manera preeminent a les comarques del Servei Territorial de Barcelona (49,1%) i a les del Servei Territorial de Girona (20,5%). És a dir, aquests dos territoris engloben 7 de cada 10 museus de Catalunya.
- L'organisme titular majoritari és l'administració local, amb 71 museus –un 63,4% del total–, seguit dels consorcis –11,6% del total–. El 85,7% dels museus són públics.

Superfícies

- La superfície total dels museus registrats el 2016 és de 834.852 m², distribuïts entre 103 seus principals i 110 extensions.
- L'any 2016 els museus registrats¹ tenen una superfície coberta de 411.785 m², que es divideixen entre 324.862 m² de les seus principals i 86.923 m² corresponents a les extensions. Pel que fa a altres espais no coberts, aquests ocupen un total de 423.067 m², dividits entre 112.370 m² de les seus principals i 423.067 m² de les extensions.
- Les seus principals tenen una superfície d'espais funcionals de 262.672 m², amb una mitjana de 2.550,2 m² per museu. La superfície majoritària es destina als espais públics relacionats amb la col·lecció: exposició permanent i exposicions temporals (61,2%). Pel que fa a l'exposició permanent, la superfície total dels museus el 2016 és de 128.931 m², que suposa una mitjana de 1.264,0 m² per aquest tipus d'espai funcional (49,1% de la superfície total).
- Les extensions tenen una superfície d'espais funcionals de 194.100 m². Les extensions acullen, principalment, espais d'exposicions permanents i temporals (un 76,6% de l'espai total).

Els recursos humans

- El qüestionari que el Registre de Museus envia als equipaments demana la xifra del personal contractat indefinit o funcionari. Per tant, les dades de les que disposa el Registre només contempen les persones contractades pel propi

¹ Dades corresponents a 103 museus i 110 extensions.

museu (Capítol I) i no es comptabilitza el personal que hi treballa i depèn d'una empresa de serveis contractada per una tasca específica (Capítol II).

- L'any 2016 treballen als museus registrats 1.158 persones², que representen una mitjana d'11,2 persones per museu. Tot i així, gairebé dues terceres parts dels museus del país tenen un equip que té com a màxim 8 treballadors.
- Gairebé el 70% dels treballadors de museus a Catalunya desenvolupen la seva feina a l'àrea dels Serveis Territorials de Barcelona, tot i que aquesta demarcació acull la meitat dels museus. El segueixen els Serveis Territorials de Girona on hi treballa gairebé 1 de cada 6 treballadors dels museus registrats a Catalunya. Als Serveis Territorials de l'Alt Pirineu i l'Aran només hi treballa l'1,1% dels treballadors dels Museus registrats, tot i acollir el 4% dels museus de Catalunya.
- Tots els museus amb equips superiors als 20 treballadors –amb l'excepció del Teatre-Museu Dalí a Figueres– es troben a l'àrea de Barcelona, així com 16 museus dels 26 amb equips entre els 9 i els 20 treballadors. L'àrea de Barcelona és igualment el territori en el que hi ha un major nombre de museus amb els equips més reduïts d'1 a 3 treballadors. El Servei Territorial de Girona és el segon territori amb un major nombre de museus amb equips mitjans i petits.
- El 64,1% dels museus són de titularitat de l'administració local, però només hi treballa el 37,0% del personal dels museus de Catalunya. El 7,8% són fundacions públiques on hi treballa el 6,9% del personal. El 5,8% són de titularitat eclesiàstica i hi treballa un 2,5% de tot el personal. Inversament, només el 2,9% dels museus són de titularitat de la Generalitat, però hi treballa el 10,6% dels treballadors totals; l'11,7% dels museus són consorcis on hi treballa el 27,4% de tot el personal i el 7,8% dels museus són fundacions privades o associacions on hi treballa el 15,5% de tot el personal.
- Pel què fa al gènere, les dones són més nombroses que els homes en el sector dels museus: 723 són dones i 435 són homes.
- En els equips de 6 a 8 i de 9 a 20 persones tendeixen a una major paritat en qüestió de gènere, tot i que les dones treballadores representen al voltant del 58% i els homes al voltant del 42%. Els equips menys paritaris són els més petits i els més grans: en els equips que tenen d'1 a 3 treballadors i en els que en tenen més de 20 les dones representen més del 64% de la plantilla.
- En la direcció dels museus la variable gènere pràcticament s'equilibra. A mida que augmenta la dimensió de la plantilla augmenta la presència de directors del gènere masculí, essent majoritària a les plantilles més grans: el 52,0% dels museus que tenen equips de 9 a 20 membres tenen un director masculí; el 60,0% dels equips amb més de 20 membres tenen director masculí.
- Pel què fa al tipus de jornada, 929 treballadors tenen contracte a temps complet, mentre 229 el tenen a temps parcial.

² Dades corresponents a 103 museus.

- Pel què fa a les titulacions, el 13,7% dels treballadors dels museus no té titulació, el 10,6% té estudis de diplomatura, el 57,6% una llicenciatura i el 18,1% tenen estudis superiors a la llicenciatura.
- Pel què fa a les funcions del personal propi, les més comunes són la difusió / l'atenció al públic, l'administració i la recepció / consergeria / botiga / guarda-roba. La funció amb una proporció més reduïda –neteja– correspon a un servei majoritàriament contractat de manera externa.

Els recursos econòmics

- Segons les dades del Registre de Museus s'observa una gran diferència entre els ingressos i les despeses dels museus de Catalunya. Atesa la certesa que els museus, excepte un selecte grup molt reduït, són deficitaris, s'ha preferit treballar amb les dades pressupostàries relatives als ingressos, doncs segurament reflecteixen millor la dimensió econòmica del sector.
- Els ingressos dels 101 museus registrats dels que es disposa de dades per a 2016 van ascendir a 150.231.008,31 €, el que significa una mitjana de 1.487.435,73 € per museu. Tanmateix la realitat dels museus a Catalunya és molt diversa i la mitjana emmascara una distribució molt desigual dels recursos.
- Un 48,5% dels museus treballen amb pressupostos inferiors als 300.001 €, i el 28,7% amb un pressupost inferior als 200.001 €. Només el 18,8% tenen un pressupost superior al milió d'euros.
- El 93,1% dels ingressos totals dels museus de Catalunya es concentren a les àrees dels Serveis Territorials de Barcelona i Girona. D'una banda, la capitalitat de Barcelona, així com el pes econòmic de les dues corones metropolitanes i, d'altra banda, el turisme, segurament expliquen el marcat desequilibri territorial en l'economia dels museus a Catalunya.
- La titularitat dels museus diferencia els museus segons el seu volum econòmic. Les Fundacions Privades i Associacions suposen el 35,4% dels ingressos totals dels museus a Catalunya, tot i que només representen el 7,9% dels equipaments. Els Consorcis representen el 25,6% dels ingressos tot i que només són l'11,9% dels museus. Els museus de la Generalitat representen el 4,8% dels ingressos tot i que només són el 2,0% dels museus. Les Fundacions Públiques mantenen un equilibri: representen aproximadament el 8,0% dels ingressos i del nombre de museus. Inversament, els museus de l'Administració Local representen el 23,7% dels ingressos tot i ser el 65,3% dels museus. Els ens eclesiaístics representen el 2,0% dels ingressos tot i ser el 5,0% dels museus.
- Si considerem el conjunt dels museus de Catalunya, el 50,5% dels ingressos provenen de les aportacions dels titulars i subvencions (recordar que el 85,7% dels museus són de titularitat pública o compartida), mentre que la capacitat d'autofinançament suposa el 47,0% del total. El patrocini, un 2,3%, representa

una part testimonial del finançament dels museus a Catalunya. Dins el capítol d'ingressos propis la venda de drets d'entrada, amb més de 55 milions d'euros d'ingressos, representa el 78,2% dels ingressos propis.

- El percentatge d'ingressos segons fonts d'ingrés varia molt entre àmbits territorials. Així, l'àrea dels Serveis Territorials de Girona és la que té un major percentatge d'ingressos propis (taquillatge, lloguers, activitats, vendes i drets de préstec), amb un 74,9% del total dels seus ingressos, seguida per la dels Serveis Territorials de Barcelona, amb un 44,8%.
- En canvi, els museus de Lleida només generen un 3,6% del total del seu pressupost en ingressos propis, i se sustenten en un 96,1% en els ingressos procedents de les institucions titulars i les subvencions. Uns percentatges similars als de les Terres de l'Ebre, amb un 5,7% d'ingressos propis i un 94,3% d'ingressos procedents de les administracions públiques.
- La mitjana total dels ingressos per patrocini és del 2,3%, essent superada a Tarragona (15,6% del seu total d'ingressos), Girona (5,5% del seu total d'ingressos) i Catalunya Central (4,0% del seu total d'ingressos).
- El percentatge d'ingressos segons fonts d'ingrés varia molt segons la titularitat dels museus. Els ingressos propis (taquillatge, lloguers, activitats, vendes i drets de préstec) tenen un pes relatiu molt destacat en les fundacions privades i associacions (92,1%), en les fundacions públiques (74,9%) i en els museus de titularitat eclesiàstica (56,9%). Per contra, als museus de l'administració local i als de la Generalitat aquest tipus d'ingrés només suposen respectivament un 9,0% i un 12,1% dels seus totals d'ingressos.
- Les aportacions dels titulars i les subvencions suposen la majoria dels ingressos en els museus de l'administració local, els de la Generalitat i els consorcis, suposant respectivament el 89,7%, el 87,7% i el 81,2% dels seus ingressos totals. Els museus de fundacions privades i associacions, fundacions públiques i de titularitat eclesiàstica són els que menys ingressos tenen de les aportacions dels titulars i subvencions, suposant respectivament el 4,0%, el 23,0% i el 39,5% dels seus ingressos totals.
- La mitjana total dels ingressos per patrocini és del 2,3%, essent superada només pels museus de fundacions privades i associacions, amb un 3,9% dels seus ingressos totals.

Recerca, gestió i documentació de les col·leccions i difusió

- El 35% dels museus (39 museus) declara haver realitzat com a mínim un projecte de recerca durant el 2016.
- L'any 2016 els museus registrats tenen un fons total de 7.912.936 objectes. Pel què fa a les fitxes d'inventari, aquestes suposen un total de 2.097.708.
- L'any 2016, 99 museus han fet alguna exposició temporal. D'entre ells, 92 han produït exposicions pròpies i 64 han acollit exposicions de producció externa.

Un 6,6% dels museus no ha fet cap exposició temporal, el 56,6% n'ha fet entre 1 i 6, un 28,3% entre 7 i 12 i el 8,5% més de 12.

- Hi ha hagut un total de 651 exposicions temporals, dividides entre 424 de producció pròpia i 227 de producció externa. Les exposicions de producció pròpia són majoritàries i representen un 65,1% del total.
- Durant el 2016 s'han generat un total de 1.767 publicacions. 9 de cada 10 museus registrats han editat alguna publicació. Un 46,6% ha elaborat entre 1 i 6 publicacions. Els que n'han publicat entre 7 i 15 representen un 23,3% del total, i un 20,4% han publicat més de 15 publicacions.
- En relació a la tipologia de publicacions, si deixem de banda la categoria "altres", la majoritària correspon a materials efímers i d'edició senzilla com els fullets i tríptics (51,1%). Seguidament se situen els catàlegs (13,4%), els llibres i publicacions especialitzades (10,8%) i les revistes i butlletins (8,2%).

Acció educativa, cultural, de cooperació i associacions d'amics

- 106 museus van oferir activitats per a públic escolar durant el 2016. Es van produir 735.849 usos d'aquestes activitats escolars. Els usos d'activitats escolars fan referència als tallers o altres activitats que el públic escolar realitza en els equipaments. No hi són comptades les visites a les exposicions.
- El servei a les escoles és la taxa que relaciona els usos d'activitats escolars respecte als usos totals d'activitats pròpies dels equipaments. Com més elevada és, més pes relatiu tenen les activitats escolars respecte del total d'activitats. Un 52,7% dels usos d'activitats són escolars als museus de Catalunya.
- Pel que fa a les activitats pròpies, el 2016 un total de 92 museus van acollir activitats per a públic general, generant 495.025 usos; 77 museus van acollir activitats per a públic familiar, generant 117.094 usos i 56 museus van acollir activitats per a públic especialitzat, generant 53.798 usos.
- Pel que fa als serveis museístics (arxiu, biblioteca, fons, assessorament presencial, etc.), 95 museus n'han ofert, generant 65.940 usos.
- Durant el 2016, 74 museus registrats van cedir objectes, sumant un total de 5.053 peces.
- El 2016 hi ha hagut 34 museus amb associacions d'amics. Com que alguns museus en tenen més d'una, el nombre total de d'associacions d'amics de museus ascendeix fins a 38. Els membres d'aquestes associacions sumen 4.647.

Els visitants i els usos als museus

- El 2016 els museus de Catalunya van rebre 10,24 milions de visitants.
- 6 de cada 10 d'aquests van visitar museus de la ciutat de Barcelona i gairebé 1 de cada 4 ho van fer a les comarques de Girona. La mediana de visitants als museus de Catalunya ha sigut de 19.280.
- 6 de cada 10 museus ha tingut menys de 25.000 visitants durant el 2016. 9 museus n'han tingut més de 250 mil.
- El 44,0% dels visitants han anat a museus d'art. Un 24,5% ho ha fet a museus monogràfics.
- El 57,6% dels visitants han acudit a museus públics. La mediana de visitants dels museus privats és superior en més de 10.000 visitants als museus públics.
- El 2016 els museus de Catalunya van rebre una mitjana de gairebé 300 visitants diaris. Aquest indicador és la mitjana diària de persones que visiten exposicions, fan activitats i/o utilitzen els serveis museístics.
- Els museus han rebut 885.752 visitants escolars durant el 2016.
- La taxa de visitants escolars relaciona els visitants escolars i els visitats totals. El 8,7% dels visitants dels museus de Catalunya durant el 2016 han sigut escolars.
- La taxa de gratuïtat als museus de Catalunya durant el 2016 ha sigut del 32,9%. Aquest indicador fa referència al percentatge de persones que han visitat el museu amb entrada gratuïta respecte als visitants totals.
- Els 10.240.523 visitants que van rebre els museus de Catalunya el 2016 van generar 13.841.567 usos (visites a exposicions permanents i exposicions temporals, assistència a activitats pròpies o ús dels serveis museístics), el que suposa 1,35 usos per visitant. La mitjana d'usos diaris als museus de Catalunya durant el 2016 ha estat de 404,3.
- Al posar en relació els visitants i els pressupostos d'ingressos, s'observa una ràtio de gairebé 15,55 € per visitant a Catalunya el 2016, dels quals 7,71 € els han aportat els titulars o procedeixen de subvencions.
- Els museus amb uns ingressos totals per visitant superiors són els consorcis i els de la Generalitat. Els que en presenten menys són els eclesiàstics i els de les fundacions públiques.
- Els museus amb uns ingressos propis per visitant superiors són les fundacions privades amb finançament privat i associacions i les fundacions públiques. Els que en presenten menys són els de l'administració local i la Generalitat.
- S'observa que els consorcis –tant públics com de titularitat compartida– són els que absorbeixen major finançament públic per visitant. És a dir, per a cada visitant d'un museu gestionat per un consorci les administracions titulars hi aporten 24,64 euros. En altres categories de museus de gestió pública també s'observen aportacions públiques significatives. Els visitants dels museus

gestionats per la Generalitat i per l'administració local suposen unes aportacions de l'erari públic de 15,36 € i de 12,56 €, respectivament, per visitant. Els museus dependents de fundacions públiques reben aportacions dels titulars de 2,68 € per visitant.

- Els ingressos de patrocinis per visitant que van aconseguir els museus de Catalunya va ser de 0,36 € per visitant.

2. Els museus de Catalunya. Perspectiva general

El Registre de Museus compta amb 112 museus l'any 2016. En relació a 2015, durant el 2016 s'ha incorporat al Registre el Museu de Guissona i es donen de baixa el Museu de Ceràmica de l'Ametlla de Mar i el Museu Municipal de Tossa. També s'exclou el Museu de l'Art de la Pell de Vic que passa a ser una extensió del Museu Episcopal de Vic.

Dels 112 museus registrats, 51 tenen extensions, és a dir, altres espais a banda de la seva seu principal. Així, els museus registrats el 2016 estan conformats per un total de 227 equipaments, dels quals 112 són seus principals i 115 extensions (corresponents a 51 seus principals).

Dels 112 museus registrats³ 1 no autoritza a utilitzar les dades i 8 no van respondre el qüestionari del Servei de Museus. Per aquest motiu en diversos apartats els museus analitzats sumen un total de 112, 111 o 103 equipaments. Pel mateix motiu el nombre total d'extensions analitzades també pot variar. En altres apartats el total de museus també pot variar en funció del nivell de resposta a determinades preguntes concretes.

Pels temes relacionats amb els visitants s'ha utilitzat com a font principal l'informe "Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016" de l'Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya. En aquests casos el nombre d'equipaments analitzats augmenta a 117 per motius relacionats amb el tractament estadístic de les dades, com per exemple que les subseus dels Museu d'Arqueologia de Catalunya o del Museu de la Ciència i la Tècnica de Catalunya es van analitzar per separat per la seva dispersió territorial.

³ Es pot consultar el llistat a l'annex.

2.1. Distribució territorial dels museus registrats

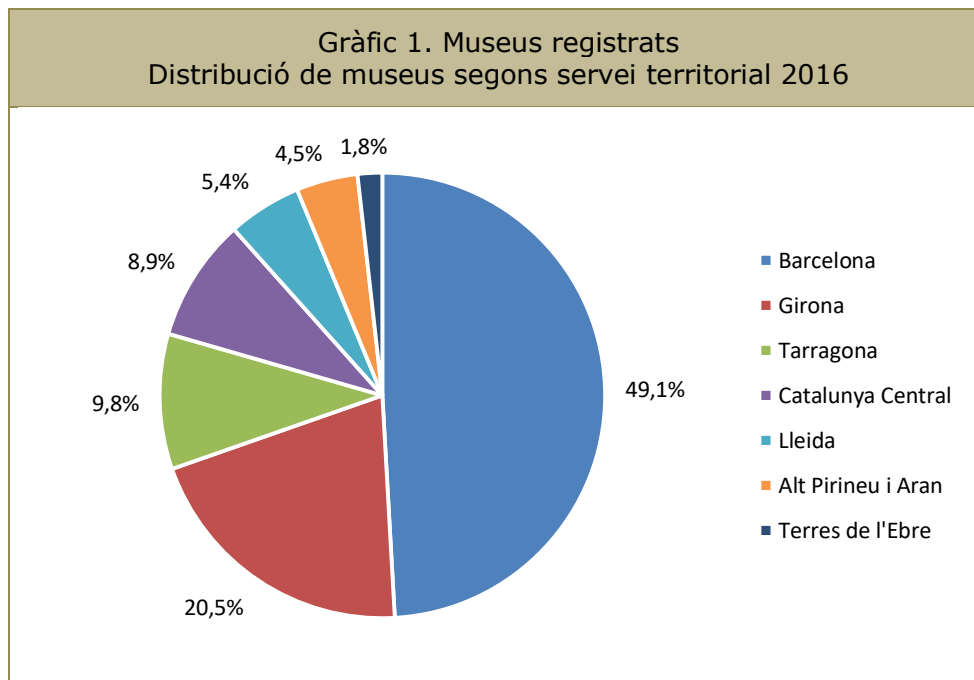
S'han agrupat els museus en funció dels "Serveis Territorials" que s'especifiquen a l'article 10 del Decret 59/2012, de 29 de maig, de modificació del Decret 3014/2011, de reestructuració del Departament de Cultura. La distribució de les comarques segons els Serveis Territorials és la següent:

- Barcelona: Alt Penedès, Baix Llobregat, Barcelonès, Garraf, Maresme, Vallès Occidental, Vallès Oriental.
- Comarques de Girona: Alt Empordà, Baix Empordà, Garrotxa, Gironès, Pla de l'Estany, Ripollès, Selva.
- Terres de Lleida i Aran: Garrigues, Noguera, Pla d'Urgell, Segarra, Segrià, Urgell.
- Tarragona: Alt Camp, Baix Camp, Baix Penedès, Conca de Barberà, Priorat, Tarragonès.
- Terres de l'Ebre: Baix Ebre, Montsià, Terra Alta, Ribera d'Ebre.
- Catalunya Central: Anoia, Bages, Berguedà, Moianès, Osona, Solsonès.
- Alt Pirineu i Aran: Aran, Alta Ribagorça, Alt Urgell, Cerdanya, Pallars Jussà, Pallars Sobirà.

Els museus registrats el 2016 es localitzen de manera preeminent a les comarques del Servei Territorial de Barcelona (49,1%) i a les del Servei Territorial de Girona (20,5%). És a dir, aquests dos territoris engloben 7 de cada 10 museus de Catalunya.

Taula 1. Museus registrats Distribució dels museus segons Servei Territorial. 2016		
Servei Territorial	Museus	%
Barcelona	55	49,1%
Girona	23	20,5%
Lleida	6	5,4%
Tarragona	11	9,8%
Terres de l'Ebre	2	1,8%
Catalunya Central	10	8,9%
Alt Pirineu i Aran	5	4,5%
Total	112	100,0%

Font: Registre de Museus 2016.

Font: elaboració pròpia a partir del Registre de Museus 2016

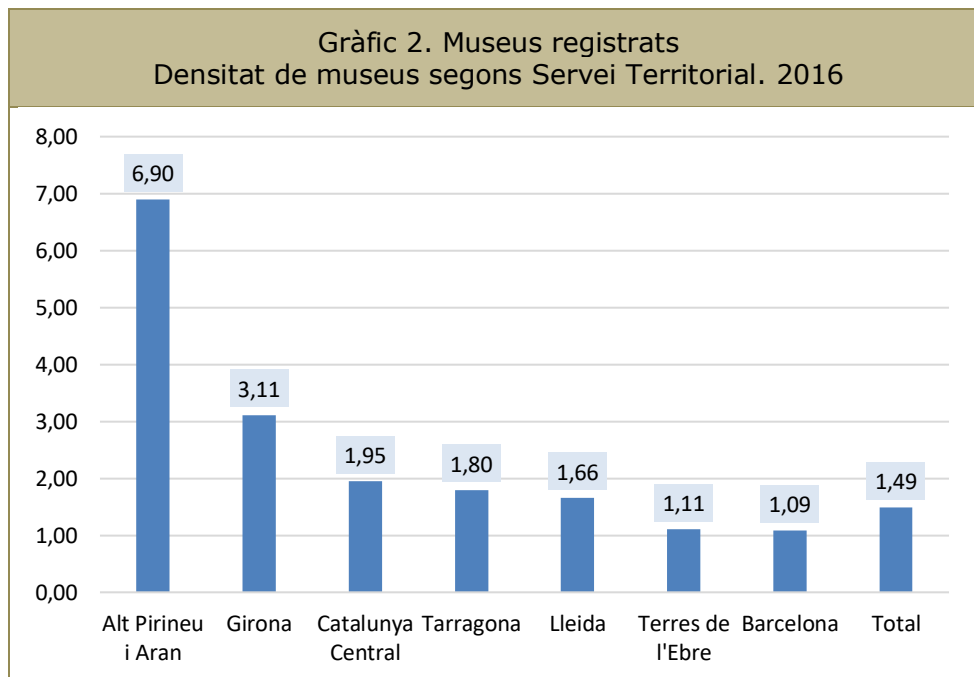
El Servei Territorial amb més densitat de museus és l'Alt Pirineu i Aran amb 6,90 museus per cada 100.000 habitants. Aquesta circumstància es deu fonamentalment a la baixa densitat de població de les comarques que integren aquest àmbit territorial.

Taula 2. Museus registrats
Densitat de museus segons població per Servei Territorial. 2016

Servei Territorial	Museus	Habitants	Museus / 100.000 habitants
Barcelona	55	5.042.950	1,09
Girona	23	739.249	3,11
Lleida	6	362.384	1,66
Tarragona	11	611.444	1,80
Terres de l'Ebre	2	180.855	1,11
Catalunya Central	10	513.226	1,95
Alt Pirineu i Aran	5	72.488	6,90
Total	112	7.522.596	1,49

Font: elaboració pròpia a partir del Registre de Museus 2016 i dades de població IDESCAT 2016

Per la raó inversa, el territori de Barcelona presenta la menor densitat de museus per habitant, amb 1,09 museus per cada 100.000 habitants.

Font: elaboració pròpia a partir del Registre de Museus 2016 i dades de població IDESCAT 2016. Base: 112 museus.

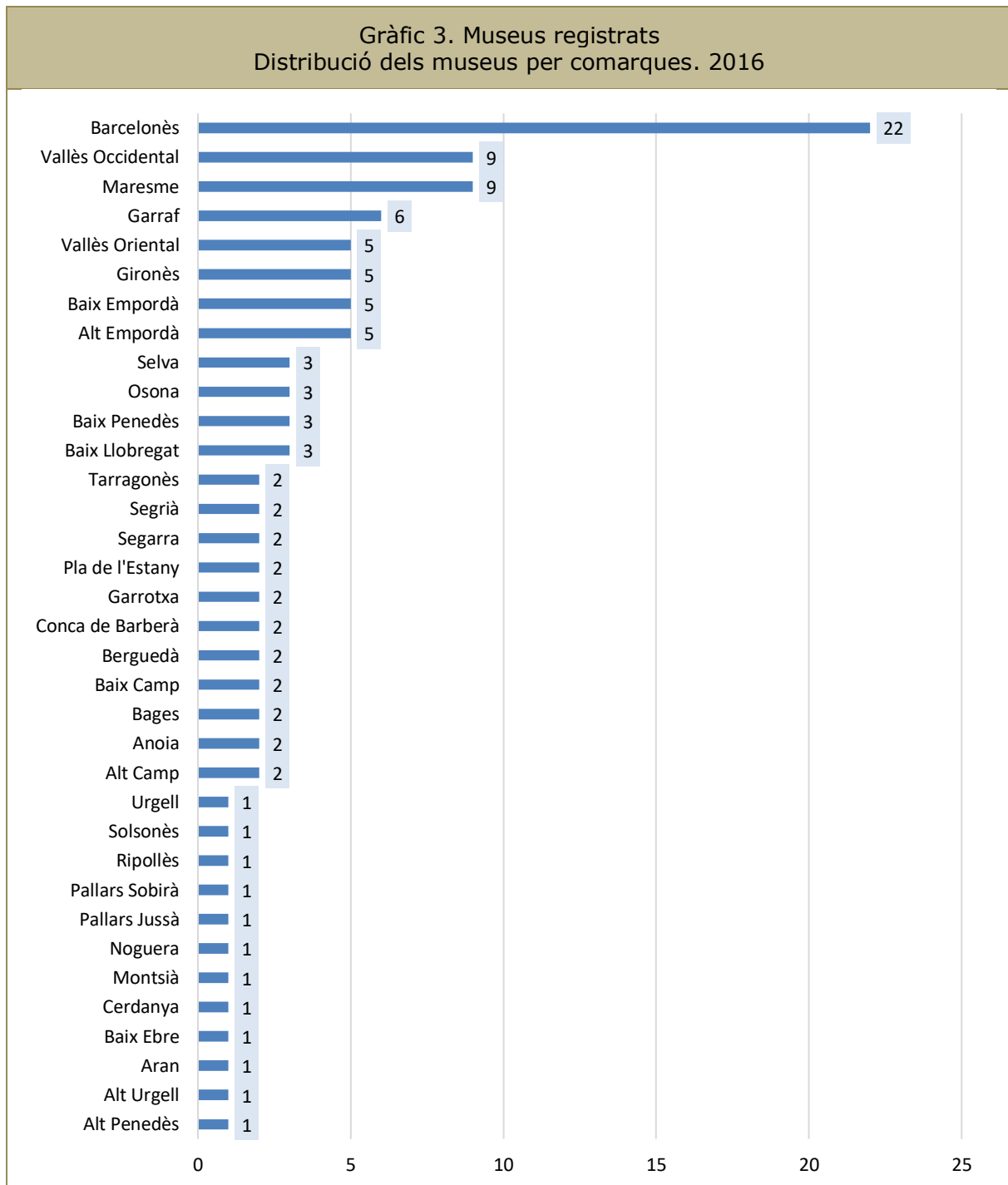

La distribució dels museus catalans registrats per comarques posa encara més en evidència la concentració de museus a la comarca del Barcelonès, amb 22 museus. També és destacable que hi ha 7 comarques catalanes que no tenen cap museu registrat: l'Alta Ribagorça, Les Garrigues, el Moianès, el Pla d'Urgell, el Priorat, la Ribera d'Ebre i la Terra Alta, que concentren l'1,55% de la població catalana (116.490 habitants⁴).

Taula 3. Museus registrats Distribució dels museus segons comarca. 2016		
Comarca	Museus	%
Alt Camp	2	1,8%
Alt Empordà	5	4,5%
Alt Penedès	1	0,9%
Alt Urgell	1	0,9%
Anoia	2	1,8%
Aran	1	0,9%
Bages	2	1,8%
Baix Camp	2	1,8%
Baix Ebre	1	0,9%
Baix Empordà	5	4,5%
Baix Llobregat	3	2,7%
Baix Penedès	3	2,7%
Barcelonès	22	19,6%
Berguedà	2	1,8%
Cerdanya	1	0,9%
Conca de Barberà	2	1,8%
Garraf	6	5,4%
Garrotxa	2	1,8%
Gironès	5	4,5%
Maresme	9	8,0%
Montsià	1	0,9%
Noguera	1	0,9%
Osona	3	2,7%
Pallars Jussà	1	0,9%
Pallars Sobirà	1	0,9%
Pla de l'Estany	2	1,8%
Ripollès	1	0,9%
Segarra	2	1,8%
Segrià	2	1,8%
Selva	3	2,7%
Solsonès	1	0,9%
Tarragonès	2	1,8%
Urgell	1	0,9%
Vallès Occidental	9	8,0%
Vallès Oriental	5	4,5%
Total	112	100,0%

Font: Registre de Museus 2016.

⁴ IDESCAT, Dades de població, 2016.

Font: elaboració pròpia a partir del Registre de Museus 2016. Base: 112 museus

Per comarques, dues comarques pirinenques són les que presenten una densitat superior de museus per cada 100.000 habitants, el Pallars Sobirà i l'Aran. De fet, el Pallars Sobirà és la comarca catalana amb la densitat de població més baixa (5,1 habitants per km²) i l'Aran ocupa el sisè lloc començant pel final (15,7 habitants per km²).

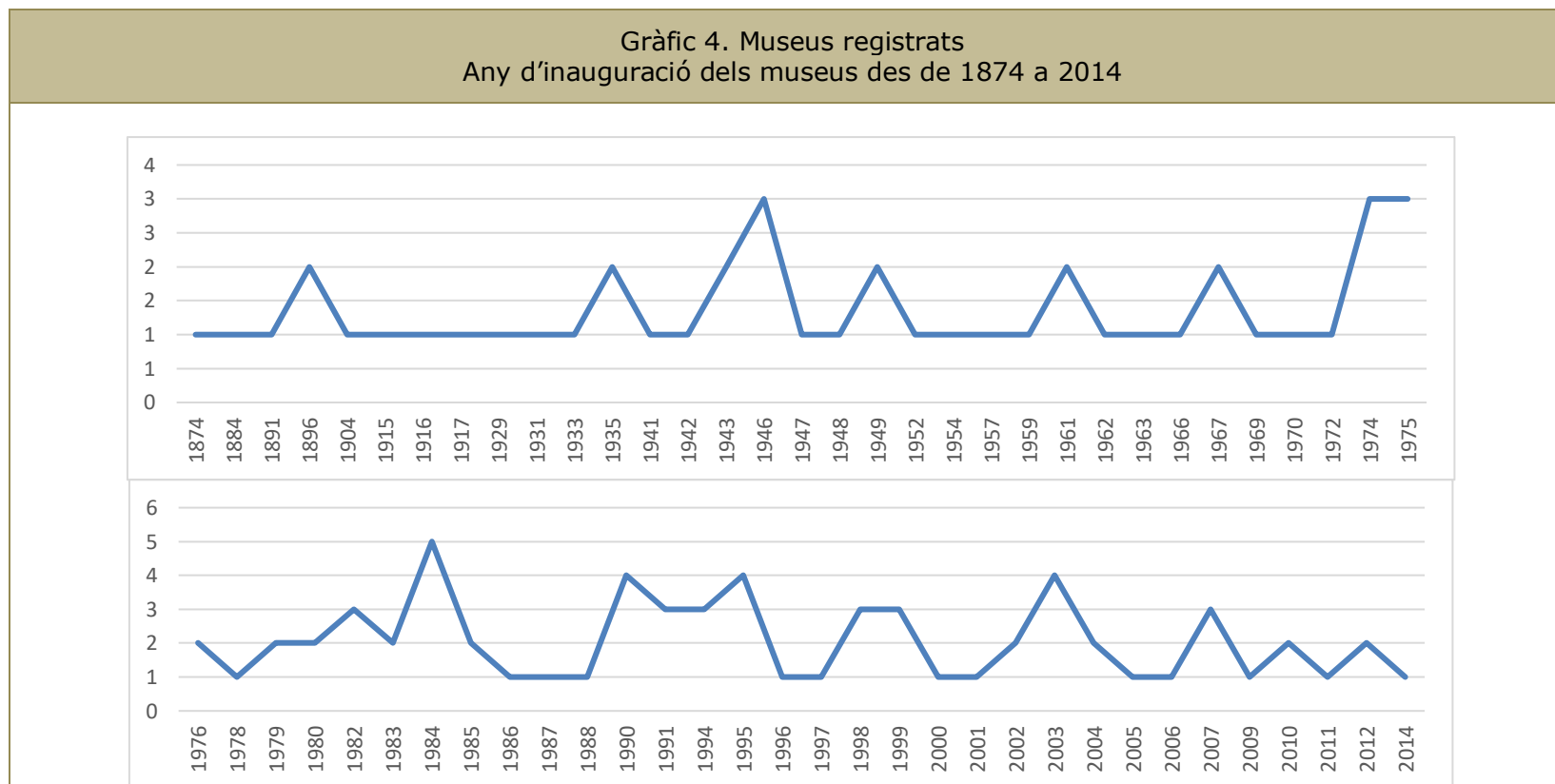

Taula 4. Museus registrats Densitat de museus segons població per comarca. 2016			
Comarca	Museus	Habitants	Museus / 100.000 habitants
Pallars Sobirà	1	6.986	14,31
Aran	1	9.930	10,07
Conca de Barberà	2	20.220	9,89
Segarra	2	22.688	8,82
Solsonès	1	13.313	7,51
Pallars Jussà	1	13.453	7,43
Pla de l'Estany	2	31.561	6,34
Cerdanya	1	17.704	5,65
Berguedà	2	39.178	5,10
Alt Urgell	1	20.548	4,87
Alt Camp	2	44.107	4,53
Garraf	6	146.876	4,09
Ripollès	1	25.101	3,98
Baix Empordà	5	132.598	3,77
Garrotxa	2	55.999	3,57
Alt Empordà	5	140.118	3,57
Baix Penedès	3	99.813	3,01
Urgell	1	36.059	2,77
Gironès	5	186.178	2,69
Noguera	1	38.955	2,57
Maresme	9	441.505	2,04
Osona	3	155.641	1,93
Selva	3	167.694	1,79
Anoia	2	117.504	1,70
Montsià	1	67.646	1,48
Baix Ebre	1	78.977	1,27
Vallès Oriental	5	401.338	1,25
Bages	2	174.381	1,15
Baix Camp	2	188.358	1,06
Vallès Occidental	9	904.240	1,00
Barcelonès	22	2.232.833	0,99
Segrià	2	208.881	0,96
Alt Penedès	1	106.275	0,94
Tarragonès	2	249.565	0,80
Baix Llobregat	3	809.883	0,37
Alta Ribagorça	0	3.867	–
Garrigues	0	19.090	–
Moianès	0	13.209	–
Pla d'Urgell	0	36.711	–
Priorat	0	9.381	–
Ribera d'Ebre	0	22.471	–
Terra Alta	0	11.761	–
Total	112	7.522.596	1,49

Font: Registre de Museus 2016 i dades de població IDESCAT 2016

2.2. Any d'inauguració dels museus

Font: elaboració pròpia a partir del Registre de Museus 2016. 111 casos

El museu més antic de Catalunya és el Museu Geològic del Seminari de Barcelona, constituït i inaugurat el 1874. Els museus d'inauguració més recent són el Museu Municipal de Llívia i el Museu de Tortosa, inaugurats el 2012 (aquest últim va ser donat d'alta al Registre de Museus l'any 2014), i el Museu del Disseny de Barcelona, inaugurat el 2014.

2.3. Titularitat

Algunes dades de titularitat del Registre de Museus s'han reclassificat seguint els següents criteris:

- Els consorcis i les fundacions s'han desagregat de les categories Generalitat i Administració local.
- Per salvaguardar el secret estadístic s'han unificat les categories Fundacions privades i Associacions.
- Per salvaguardar el secret estadístic s'ha passat l'únic equipament de titularitat estatal a Fundació pública.

La taula resultant és la següent⁵:

Taula 5. Museus registrats Titularitat. 2016		
	Museus	%
Pública o compartida	96	85,7%
Generalitat	4	3,6%
Administració local	71	63,4%
Consorti	13	11,6%
Fundació pública	8	7,1%
Privada	16	14,3%
Ens eclesiàstics	7	6,3%
Fundacions privades i Associacions	9	8,0%
Total	112	100,0%

Font: Registre de Museus 2016.

L'organisme titular majoritari és l'administració local, amb 71 museus –un 63,4% del total–, seguit dels consorcis –11,6% del total–. El 85,7% dels museus són públics.

⁵ Vegeu el llistat de museus segons titularitat a l'annex.

2.4. Fórmula de gestió

El Registre identifica 6 models de gestió diferenciats tot i que no proposa un glossari als museus per facilitar la resposta a aquesta pregunta del qüestionari.

Taula 6. Museus registrats Model de gestió. 2016		
	Museus	%
Gestió directa de l'administració	42	37,5%
Ens Autònoms Públics	32	28,6%
Fundació	16	14,3%
ConSORCI	13	11,6%
Ens eclesiàstics	7	6,3%
Associacions	2	1,8%
Total	112	100,0%

Font: Registre de Museus 2016.

3. Els recursos dels museus

3.1. Els equipaments i els serveis dels museus

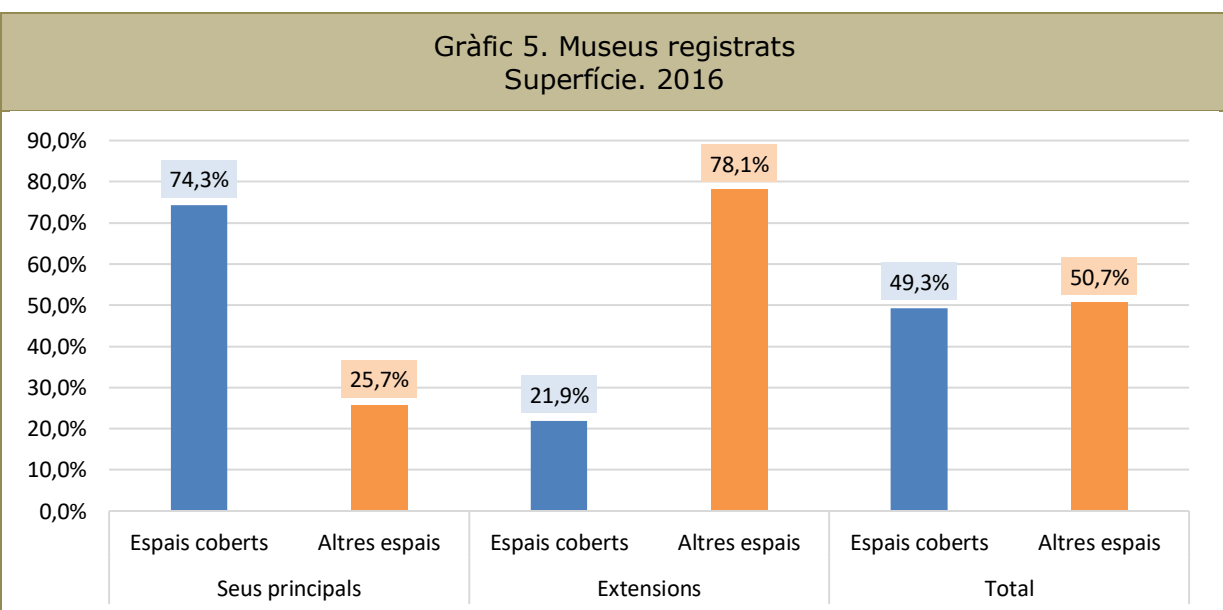
3.1.1. Superfícies

La superfície total dels museus registrats el 2016 és de 834.852 m², distribuïts entre 103 seus principals i 110 extensions.

Taula 7. Museus registrats Superfície. 2016			
Tipologia	Superfície		%
Seus principals	437.232		52,4%
	Espais coberts	324.862	74,3%
	Altres espais	112.370	25,7%
Extensions	397.620		47,6%
	Espais coberts	86.923	21,9%
	Altres espais	310.697	78,1%
Total	834.852		100,0%
	Espais coberts	411.785	49,3%
	Altres espais	423.067	50,7%

Font: Registre de Museus 2016. Dades corresponents a 103 seus principals i 110 extensions.

L'any 2016 els museus registrats tenen una superfície coberta de 411.785 m², que es divideixen entre 324.862 m² de les seus principals i 86.923 m² corresponents a les extensions. Pel què fa a altres espais no coberts, aquests ocupen un total de 423.067 m², dividits entre 112.370 m² de les seus principals i 310.697 m² de les extensions.

Font: Registre de Museus 2016. Dades corresponents a 103 seus principals i 110 extensions.

Els diferents espais que integren equipaments i serveis dels museus, s'agrupen en 4 blocs segons les categories funcionals dels espais⁶:

1. Espais no públics relacionats amb la col·lecció

- Reserves de col·leccions
- Reserves de documentació
- Taller de restauració
- Laboratori fotogràfic

2. Espais públics relacionats amb la col·lecció

- Espais expositius: permanent i temporals

3. Espais públics no relacionats amb la col·lecció

- Recepció
- Guarda-roba
- Biblioteca–arxiu
- Sala d'actes
- Taller pedagògic
- Botiga–Llibreria
- Restaurant–cafeteria
- WC públics

4. Espais no públics no relacionats amb la col·lecció

- Despatxos
- Sala de reunions
- Magatzems d'infraestructura

⁶ S'han deixat a banda els espais exteriors, els perduts, en obres i altres i el pàrquing públic.

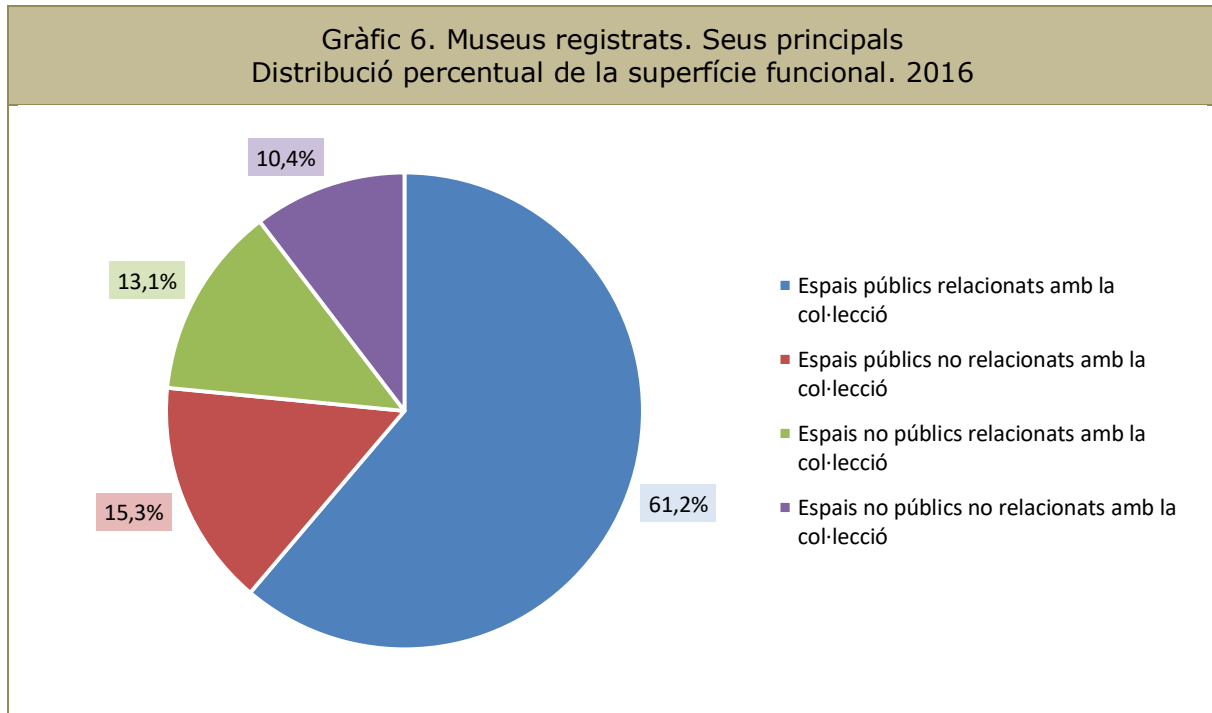
Les seus principals tenen una superfície d'espais funcionals⁷ de 262.672 m².

Taula 8. Museus registrats – seus principals Superfície coberta segons espais funcionals. 2016						
Categories funcionals	Nombre espais funcionals	% de seus principals que en disposen	Superfície m ²	% de la superfície total	Mitjana per espai funcional m ²	Mitjana per seu principal m ²
Espais no públics relacionats amb la col·lecció	199		34.336	13,1%	172,5	333,4
Laboratori fotogràfic	15	14,6%	727	0,3%	48,5	7,1
Taller restauració	50	48,5%	4.880	1,9%	97,6	47,4
Reserves col·leccions	79	76,7%	25.049	9,5%	317,1	243,2
Reserves documentació	55	53,4%	3.680	1,4%	66,9	35,7
Espais públics relacionats amb la col·lecció	192		160.750	61,2%	837,2	1.560,7
Exposició permanent	102	99,0%	128.931	49,1%	1.264,0	1.251,8
Exposició temporal	90	87,4%	31.819	12,1%	353,5	308,9
Espais no públics no relacionats amb la col·lecció	231		27.268	10,4%	118,0	264,7
Despatxos	91	88,3%	14.982	5,7%	164,6	145,5
Sala de reunions	64	62,1%	2.324	0,9%	36,3	22,6
Magatzems	76	73,8%	9.962	3,8%	131,1	96,7
Espais públics no relacionats amb la col·lecció	482		40.318	15,3%	83,7	391,4
Taller pedagògic	57	55,3%	5.152	2,0%	90,4	50,0
Sala d'actes	55	53,4%	7.572	2,9%	137,7	73,5
Biblioteca – arxiu	64	62,1%	7.492	2,9%	117,1	72,7
Botiga – llibreria	62	60,2%	3.038	1,2%	49,0	29,5
Recepció	96	93,2%	8.582	3,3%	89,4	83,3
Guarda-roba	35	34,0%	632	0,2%	18,1	6,1
Restaurant – cafeteria	19	18,4%	4.284	1,6%	225,5	41,6
WC públics	94	91,3%	3.566	1,4%	37,9	34,6
Total espais	1.104		262.672	100,0%	237,9	
Total seus principals	103		262.672	100,0%		2.550,2

Font: Registre de Museus 2016. Dades corresponents a 103 seus principals

⁷ S'han deixat a banda els espais exteriors, els espais perduts, en obres i altres i el pàrquing públic.

Pel que fa a la dimensió dels espais funcionals de les seus principals, disposen d'una mitjana de 2.550,2 m² per museu. La superfície majoritària es destina als espais públics relacionats amb la col·lecció: exposició permanent i exposicions temporals (61,2%). Pel que fa a l'exposició permanent, la superfície total dels museus registrats el 2016 és de 128.931 m², que suposa una mitjana de 1.264,0 m² per aquest tipus d'espai funcional (49,1% de la superfície total).

Font: Registre de Museus 2016. Dades corresponents a 103 museus.

48 museus tenen, a més de la seu principal, una o més extensions. Les extensions tenen una superfície d'espais funcionals⁸ de 194.100 m².

Taula 9. Museus registrats – extensions Superfície coberta segons espais funcionals. 2016						
Categories funcionals	Nombre espais funcionals	% d'extensions que en disposen	Superfície m ²	% de la superfície total	Mitjana per espai funcional m ²	Mitjana per extensió m ²
Espais no públics relacionats amb la col·lecció	90		28.579	14,7%	317,5	259,8
Laboratori fotogràfic	1	0,9%	6	0,0%	6,0	0,1
Taller restauració	19	17,3%	993	0,5%	52,3	9,0
Reserves col·leccions	50	45,5%	24708	12,7%	494,2	224,6
Reserves documentació	20	18,2%	2872	1,5%	143,6	26,1
Espais públics relacionats amb la col·lecció	86		148.776	76,6%	1.730,0	1.352,5
Exposició permanent	63	57,3%	144816	74,6%	2298,7	1.316,5
Exposició temporal	23	20,9%	3960	2,0%	172,2	36,0
Espais no públics no relacionats amb la col·lecció	106		8.239	4,2%	77,7	74,9
Despatxos	44	40,0%	2912	1,5%	66,2	26,5
Sala de reunions	13	11,8%	460	0,2%	35,4	4,2
Magatzems	49	44,5%	4867	2,5%	99,3	44,2
Espais públics no relacionats amb la col·lecció	195		8.506	4,4%	43,6	77,3
Taller pedagògic	20	18,2%	2183	1,1%	109,2	19,8
Sala d'actes	15	13,6%	1244	0,6%	82,9	11,3
Biblioteca / arxiu	17	15,5%	903	0,5%	53,1	8,2
Botiga / llibreria	16	14,5%	628	0,3%	39,3	5,7
Recepció	54	49,1%	2093	1,1%	38,8	19,0
Guarda-roba	11	10,0%	115	0,1%	10,5	1,0
Restaurant / cafeteria	2	1,8%	42	0,0%	21,0	0,4
WC públics	60	54,5%	1298	0,7%	21,6	11,8
Total espais	477		194.100	100,0%	406,9	
Total extensions	110		194.100	100,0%		1.764,5

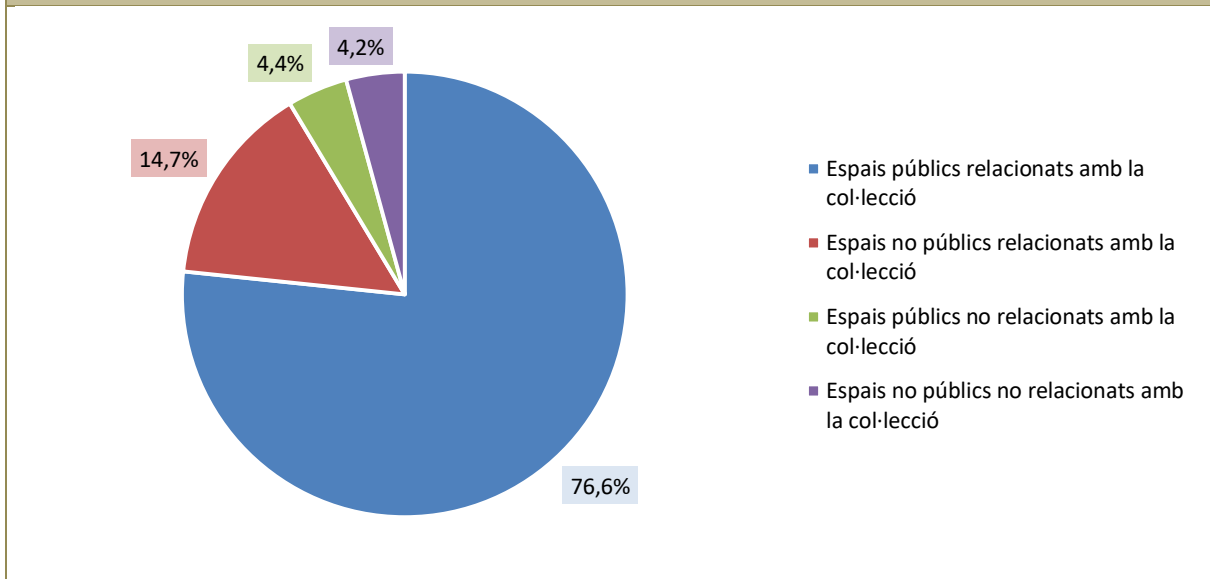
Font: Registre de Museus 2016. Dades corresponents a 110 extensions

Les extensions acullen, principalment, espais d'exposicions permanents i temporals (un 76,6% de l'espai total).

⁸ S'han deixat a banda els espais exteriors, els espais perduts, en obres i altres i el pàrquing públic.

Gràfic 7. Museus registrats. Extensions
Distribució percentual de la superfície funcional. 2016

Font: Registre de Museus 2016. Dades corresponents a 110 extensions.

3.2. Els recursos humans

3.2.1. Consideracions metodològiques

En l'informe de 2013 ja es plantejava la consideració següent: el qüestionari que el Registre de Museus envia als equipaments només demana la xifra del personal contractat indefinit o funcionari. Per tant, les dades de les que disposa el Registre només contemplen les persones contractades pel propi museu (Capítol I) i no es comptabilitza el personal que hi treballa i depèn de les empreses de serveis contractades per una tasca específica (Capítol II). Això exclou no només les tasques de seguretat i neteja, sinó també, en molts casos, els monitors, personal d'atenció al públic, etc. En molts casos els museus també externalitzen les tasques de restauració.

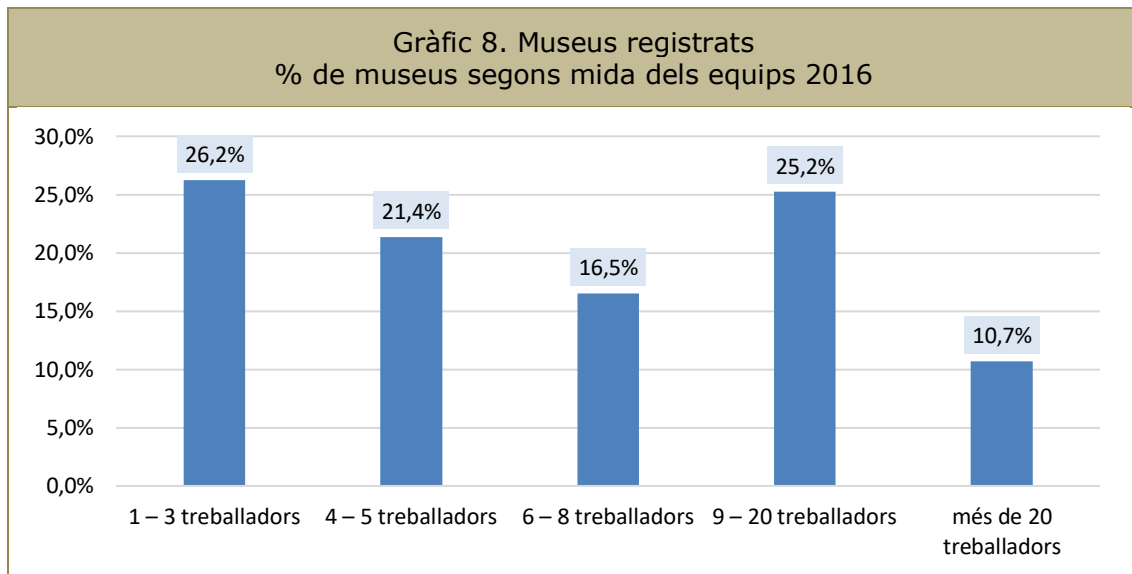
3.2.2. Nombre de treballadors

L'any 2016 treballen als museus registrats 1.158 persones⁹, que representen una mitjana d'11,2 persones per museu. Tot i així, gairebé dues tercers parts dels museus del país tenen un equip que té com a màxim 8 treballadors.

Taula 10. Museus registrats			
Nombre de museus segons mida del seu equip. 2016			
Nombre de treballadors	Museus	%	% acumulat
1 - 3 treballadors	27	26,2%	26,2%
4 - 5 treballadors	22	21,4%	47,6%
6 - 8 treballadors	17	16,5%	64,1%
9 - 20 treballadors	26	25,2%	89,3%
més de 20 treballadors	11	10,7%	100,0%
Total	103	100,0%	

Font: Registre de Museus 2016.

⁹ Dades corresponents a 103 museus.

Font: Registre de Museus 2016. Base: 103 museus.

3.2.3. Distribució territorial dels treballadors dels museus

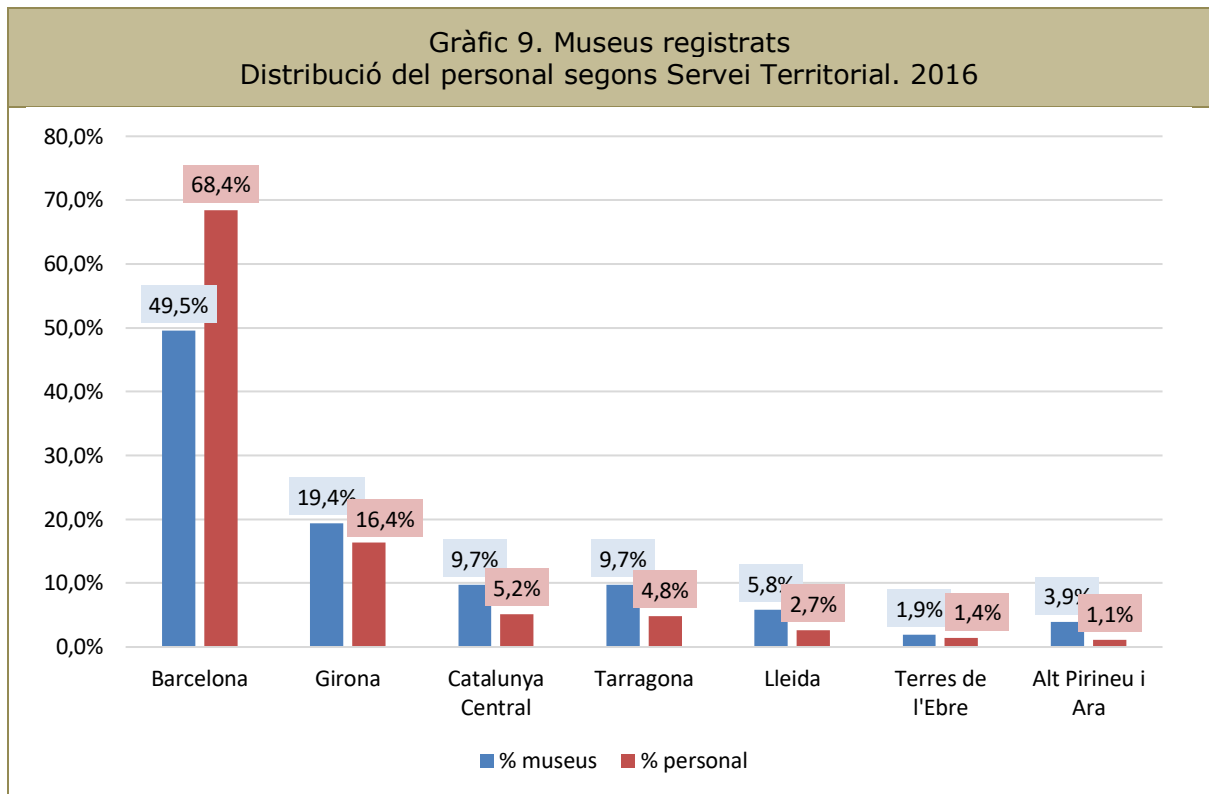
El personal dels museus es distribueix en el territori tal com mostra la següent taula i el següent gràfic:

Taula 11. Museus registrats
Distribució del personal segons Servei Territorial. 2016

Servei Territorial	Museus	% museus	Personal	% personal	Mitjana
Barcelona	51	49,5%	792	68,4%	15,5
Girona	20	19,4%	190	16,4%	9,5
Lleida	6	5,8%	31	2,7%	5,2
Tarragona	10	9,7%	56	4,8%	5,6
Terres de l'Ebre	2	1,9%	16	1,4%	8,0
Catalunya Central	10	9,7%	60	5,2%	6,0
Alt Pirineu i Ara	4	3,9%	13	1,1%	3,3
Total	103	100,0%	1.158	100,0%	11,2

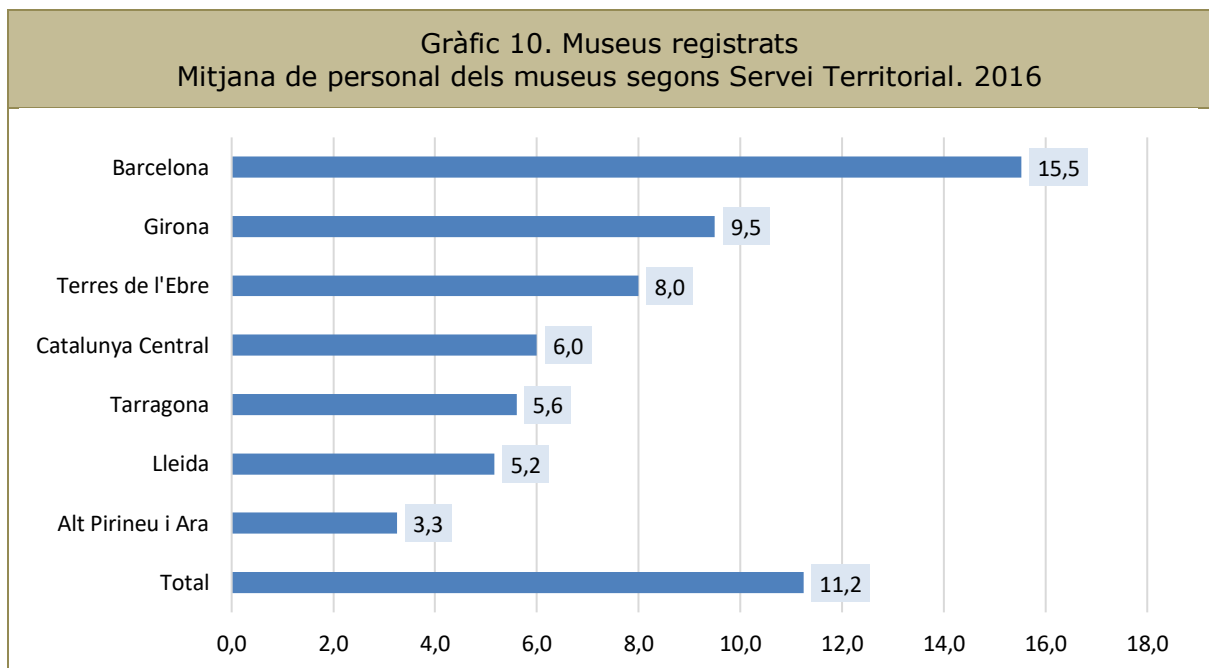
Font: Registre de Museus 2016. Base: 103 museus.

Gairebé el 70% dels treballadors de museus a Catalunya desenvolupen la seva feina a l'àrea dels Serveis Territorials de Barcelona, tot i que aquesta demarcació acull la meitat dels museus. El segueixen els Serveis Territorials de Girona on hi treballa gairebé 1 de cada 6 treballadors dels museus registrats a Catalunya. Als Serveis Territorials de l'Alt Pirineu i l'Aran només hi treballa l'1,1% dels treballadors dels Museus registrats, tot i acollir el 4% dels museus de Catalunya.

Font: Registre de Museus 2016. Base: 103 museus.

El Servei Territorial de Barcelona (15,5) és l'únic que es situa per sobre de la mitjana de treballadors per museu (11,2).

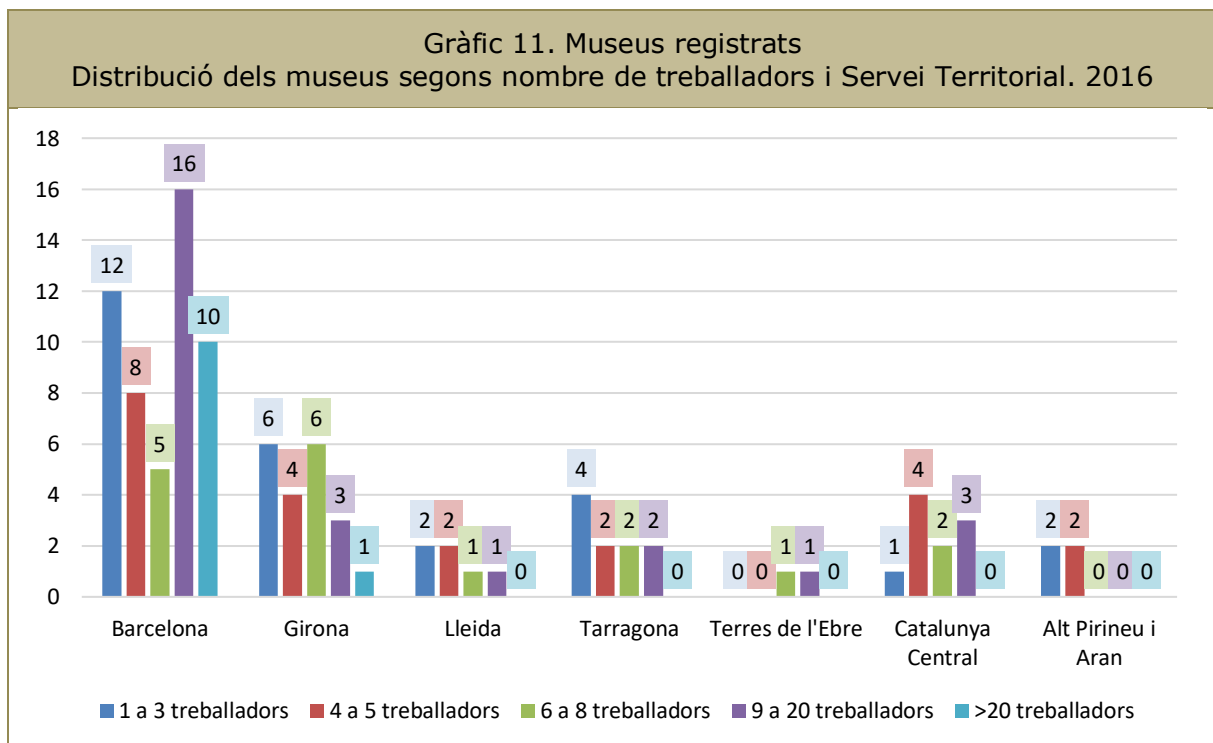
Font: Registre de Museus 2016. Base: 103 museus.

La següent taula i el següent gràfic mostren la distribució dels museus en el territori segons la dimensió de les seves plantilles. Tots els museus amb equips superiors als 20 treballadors –amb l'excepció del Teatre-Museu Dalí a Figueres– es troben a l'àrea de Barcelona, així com 16 museus dels 26 amb equips entre els 9 i els 20 treballadors. L'àrea de Barcelona és igualment el territori en el que hi ha un major nombre de museus amb els equips més reduïts d'1 a 3 treballadors. El Servei Territorial de Girona és el segon territori amb un major nombre de museus amb equips mitjans i petits.

	1 a 3 treballad.	4 a 5 treballad.	6 a 8 treballad.	9 a 20 treballad.	>20 treballad.	Total treballad.
Barcelona	12	8	5	16	10	51
Girona	6	4	6	3	1	20
Lleida	2	2	1	1	0	6
Tarragona	4	2	2	2	0	10
Terres de l'Ebre	0	0	1	1	0	2
Catalunya Central	1	4	2	3	0	10
Alt Pirineu i Aran	2	2	0	0	0	4
Total	27	22	17	26	11	103

Font: Registre de Museus 2016. Base: 103 museus.

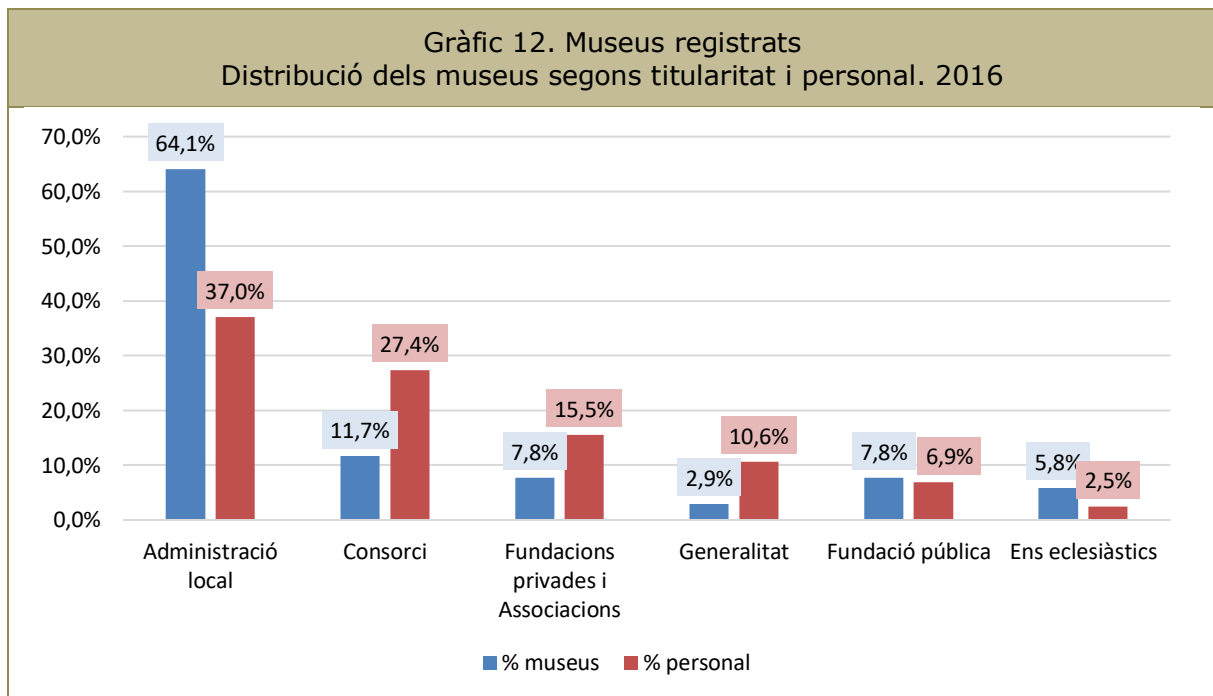

Font: Registre de Museus 2016. Base: 103 museus.

3.2.4. Personal segons titularitat del museu

Taula 13. Museus registrats Personal segons titularitat 2016					
	Museus	% museus	Personal	% personal	Mitjana
Pública o compartida	89	86,4%	949	82,0%	10,7
Generalitat	3	2,9%	123	10,6%	41,0
Administració local	66	64,1%	429	37,0%	6,5
Consorti	12	11,7%	317	27,4%	26,4
Fundació pública	8	7,8%	80	6,9%	10,0
Privada	14	13,6%	209	18,0%	14,9
Ens eclesiàstics	6	5,8%	29	2,5%	4,8
Fundacions privades i Associacions	8	7,8%	180	15,5%	22,5
Total	103	100,0%	1.158	100,0%	11,2

Font: Registre de Museus 2016. Base: 103 museus.

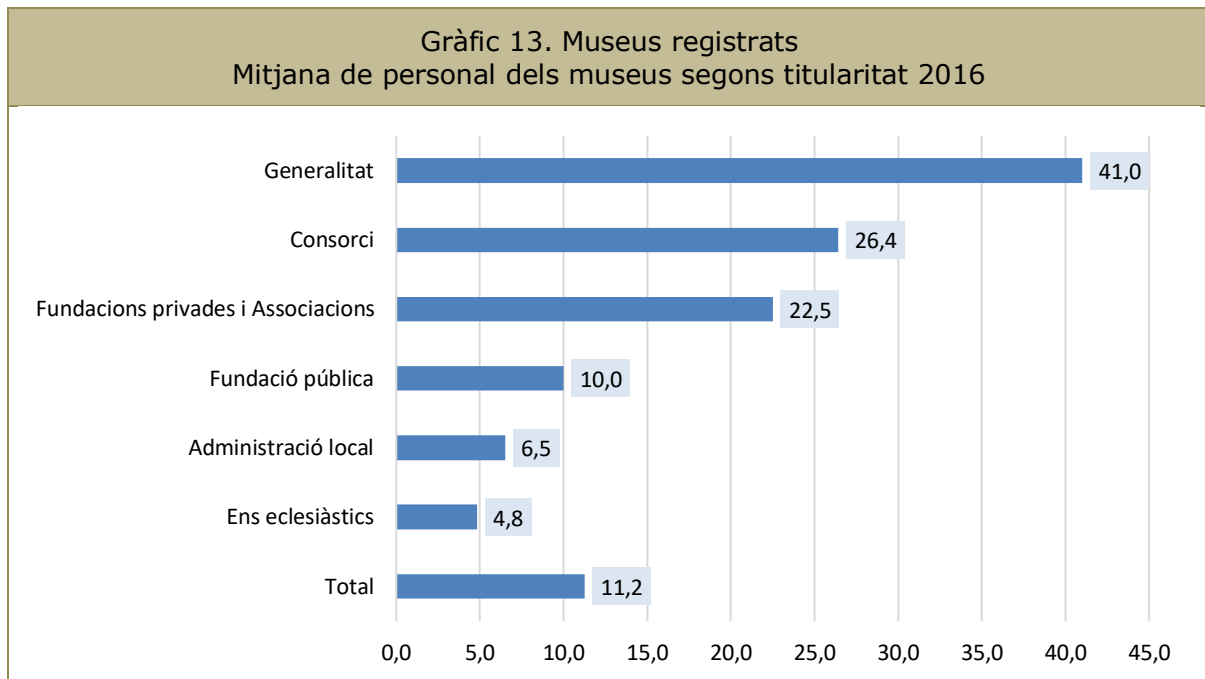
Font: Registre de Museus 2016. Base: 103 museus.

El 64,1% dels museus són de titularitat de l'administració local, però només hi treballa el 37,0% del personal dels museus de Catalunya. El 7,8% són fundacions públiques on hi treballa el 6,9% del personal. El 5,8% són de titularitat eclesiàstica i hi treballa un 2,5% de tot el personal.

Inversament, només el 2,9% dels museus són de titularitat de la Generalitat, però hi treballa el 10,6% dels treballadors totals; l'11,7% dels museus són consorcis on hi treballa el 27,4% de tot el personal i el 7,8% dels museus són fundacions privades o associacions on hi treballa el 15,5% de tot el personal.

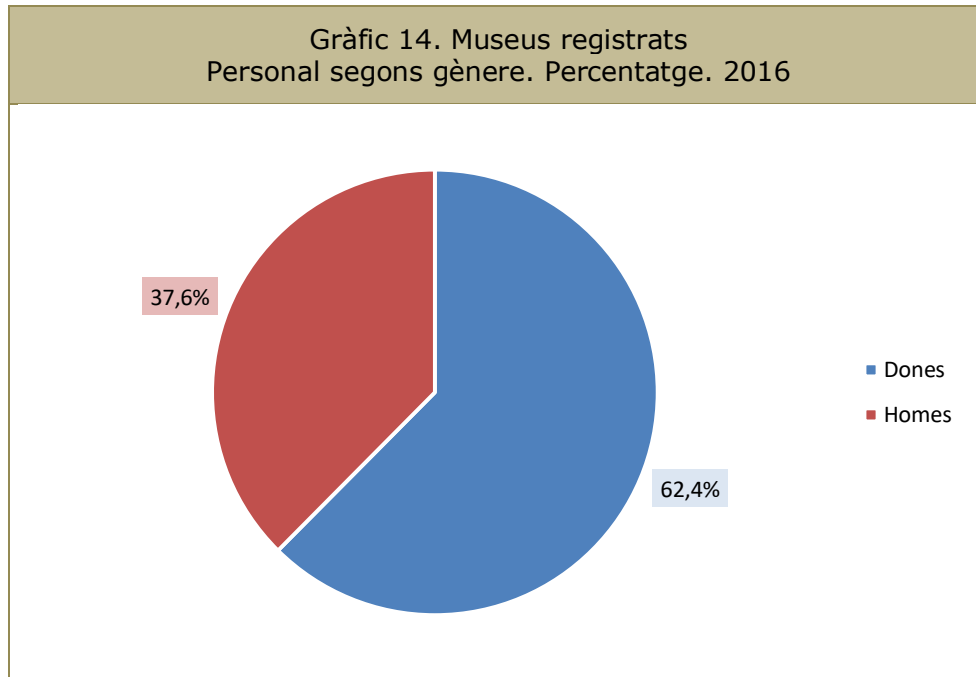
Els museus de la Generalitat (41,0), els Consorcis (26,4) i les Fundacions privades i Associacions (22,5) se situen per sobre de la mitjana de treballadors dels museus de Catalunya (11,2).

Font: Registre de Museus 2016. Base: 103 museus.

3.2.5. Gènere del personal

Pel què fa al gènere, les dones són més nombroses que els homes en el sector dels museus: 723 són dones i 435 són homes.

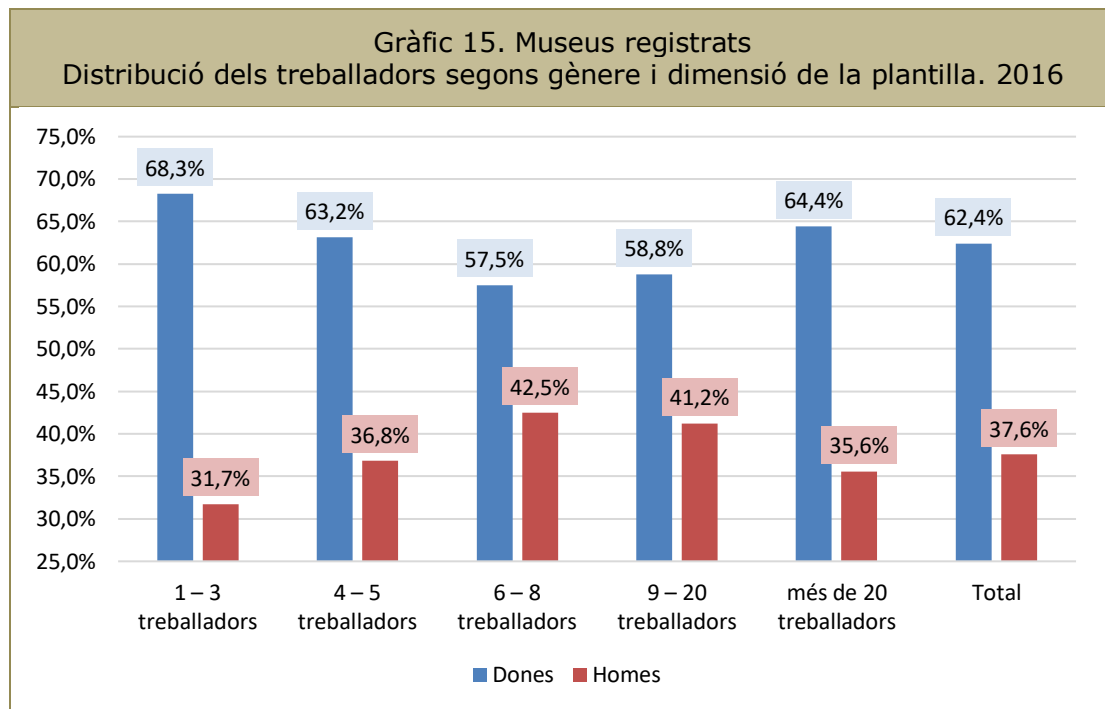
Font: Registre de Museus 2016. Base: 103 museus.

En els equips de 6 a 8 i de 9 a 20 persones tendeixen a una major paritat en qüestió de gènere, tot i que les dones treballadores representen al voltant del 58% i els homes al voltant del 42%. Els equips menys paritaris són els més petits i els més grans: en els equips que tenen d'1 a 3 treballadors i en els que en tenen més de 20 les dones representen més del 64% de la plantilla.

**Taula 14. Museus registrats
Personal segons mida dels equips i gènere 2016**

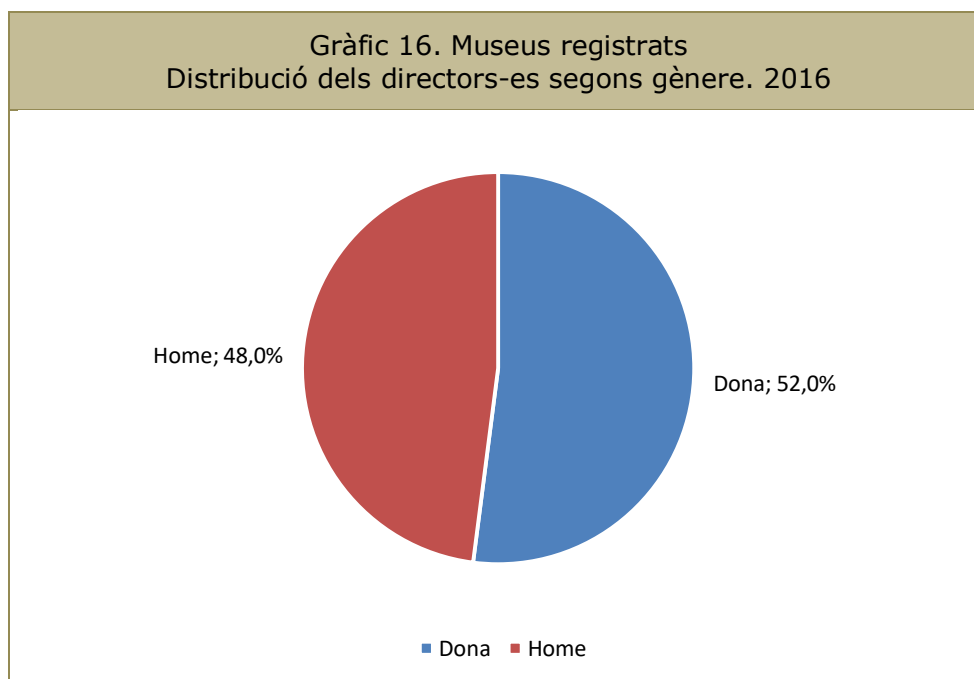
Mia de l'equip	Dones		Homes		Total
1 - 3 treballadors	43	68,3%	20	31,7%	100,0%
4 - 5 treballadors	60	63,2%	35	36,8%	100,0%
6 - 8 treballadors	65	57,5%	48	42,5%	100,0%
9 - 20 treballadors	171	58,8%	120	41,2%	100,0%
més de 20 treballadors	384	64,4%	212	35,6%	100,0%
Total	723	62,4%	435	37,6%	100,0%

Font: Registre de Museus 2016. Base: 103 museus.

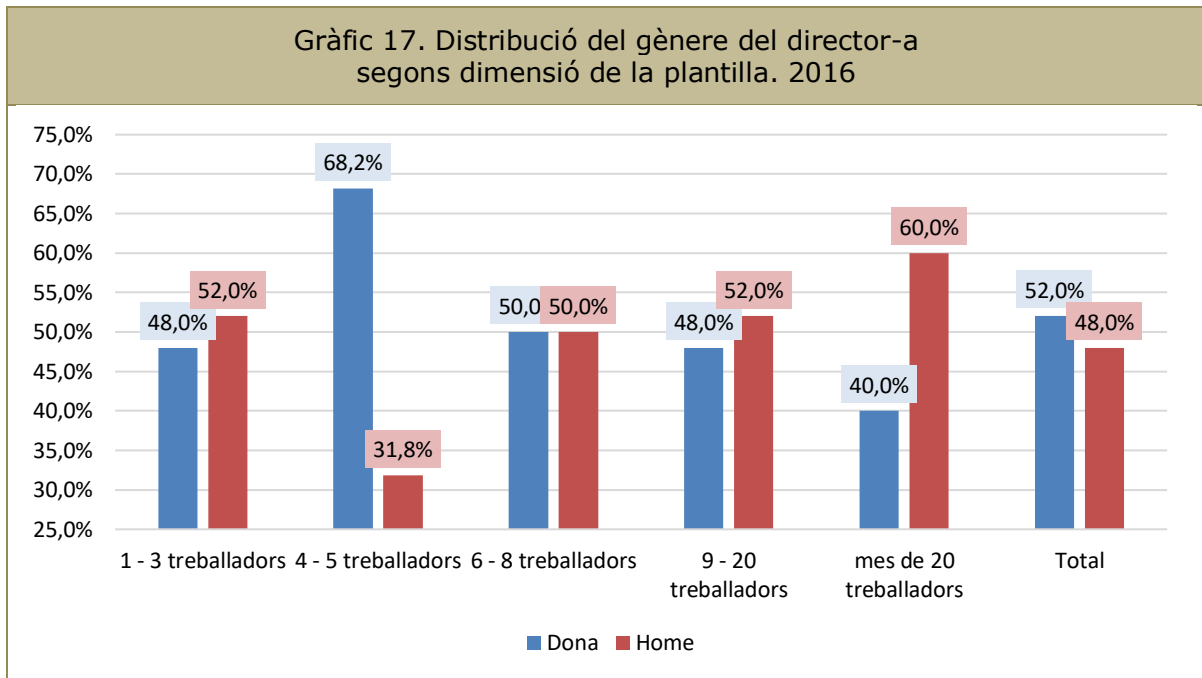
Font: Registre de Museus 2016. Base: 103 museus.

En la direcció dels museus la variable gènere pràcticament s'equilibra.

Font: Registre de Museus 2016. Base: 98 museus.

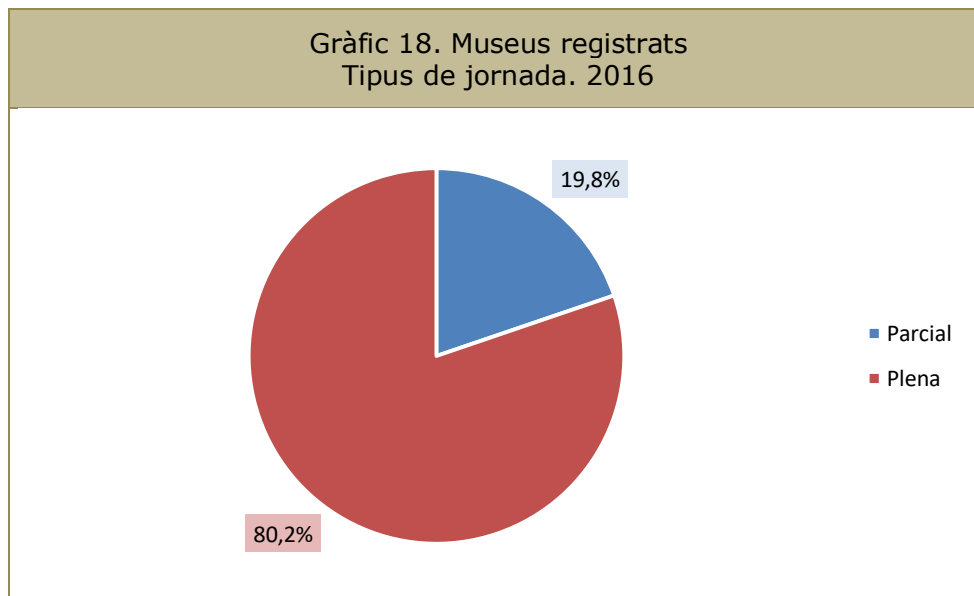
A mida que augmenta la dimensió de la plantilla augmenta la presència de directors del gènere masculí, essent majoritària a les plantilles més grans: el 52,0% dels museus que tenen equips de 9 a 20 membres tenen un director masculí; el 60,0% dels equips amb més de 20 membres tenen director masculí.

Font: Registre de Museus 2016. Dades corresponents a 98 museus.

3.2.6. Jornada del personal

Pel què fa al tipus de jornada, 929 treballadors treballen a temps complet, mentre 229 ho fan a temps parcial.

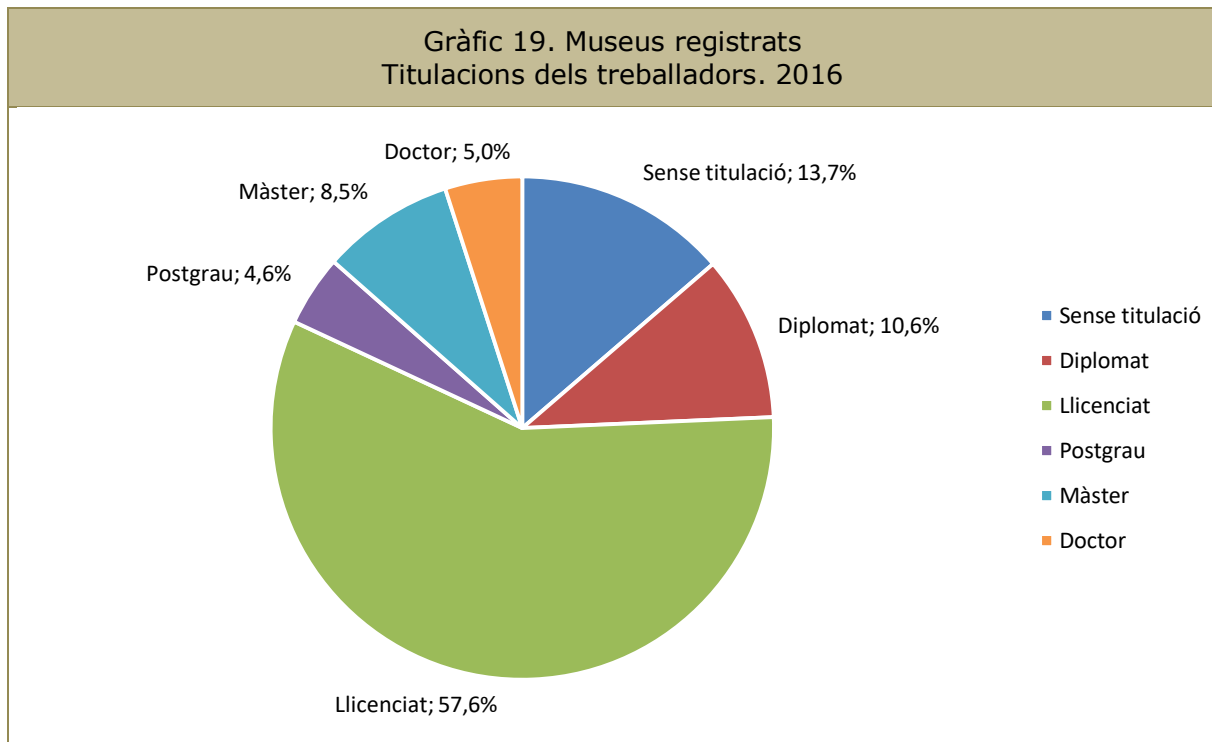

Font: Registre de Museus 2016. Dades corresponents a 103 museus.

3.2.7. Titulacions del personal

Pel què fa a les titulacions, el 13,7% dels treballadors dels museus no té titulació, el 10,6% té estudis de diplomatura, el 57,6% una llicenciatura i el 18,1% tenen estudis superiors a la llicenciatura.

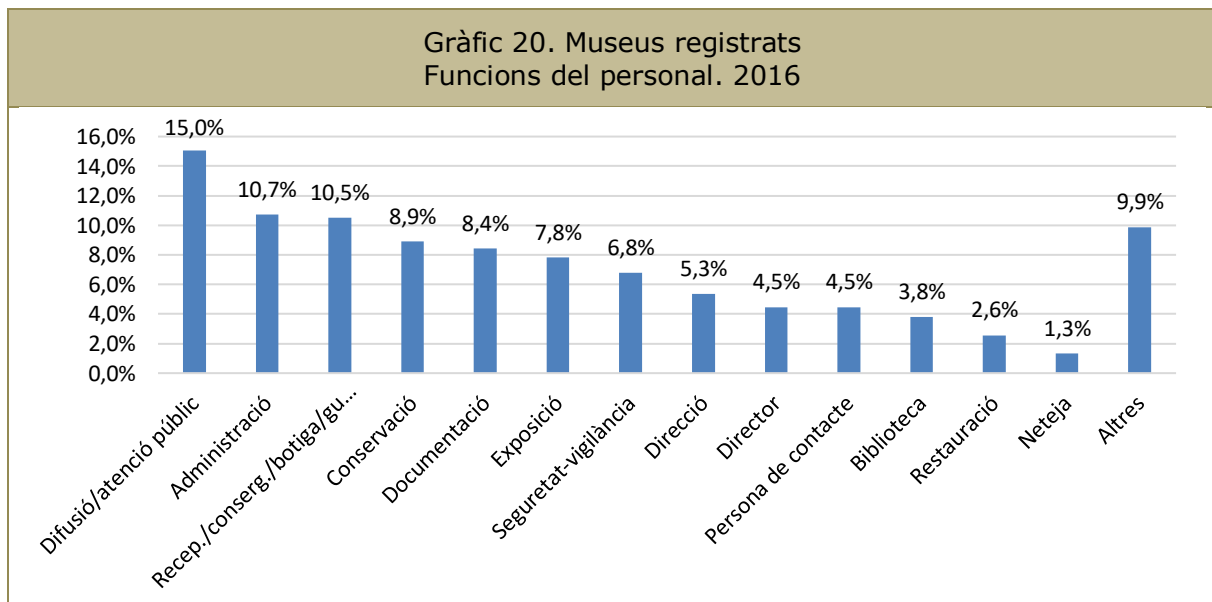
Font: Registre de Museus 2016. Dades corresponents a 1.008 treballadors que han declarat la seva titulació.

3.2.8. Funcions del personal

Pel què fa a les funcions¹⁰ del personal propi, les més comunes són la difusió / atenció al públic, l'administració i la recepció / consergeria / botiga / guarda-roba. La funció amb una proporció més reduïda –neteja– correspon a un servei majoritàriament contractat de manera externa.

Funcions	Nombre de personal	%
Difusió/atenció públic	341	15,0%
Administració	243	10,7%
Recep./conserg./botiga/guardar.	238	10,5%
Conservació	202	8,9%
Documentació	191	8,4%
Exposició	177	7,8%
Seguretat-vigilància	154	6,8%
Direcció	121	5,3%
Director	101	4,5%
Persona de contacte	101	4,5%
Biblioteca	86	3,8%
Restauració	58	2,6%
Neteja	30	1,3%
Altres	224	9,9%
Total general	2.267	100,0%

Font: Registre de Museus 2016. Dades corresponents a 2.267 funcions dels treballadors (cada treballador pot tenir més d'una funció).

Font: Registre de Museus 2016. Dades corresponents a 2.267 funcions dels treballadors (cada treballador pot tenir més d'una funció).

¹⁰ El Registre no proposa un glossari als museus per facilitar la resposta a aquesta pregunta del qüestionari.

3.3. Els recursos econòmics

3.3.1. Nota metodològica

En el Registre de Museus s'observa una gran diferència entre els ingressos i les despeses dels museus de Catalunya.

Atesa la certesa que els museus, excepte un selecte grup molt reduït, són deficitaris, s'ha preferit treballar amb les dades pressupostàries relatives als ingressos, doncs segurament reflecteixen millor la dimensió econòmica del sector.

La partida de personal és la més elevada en els pressupostos de despeses dels museus registrats.

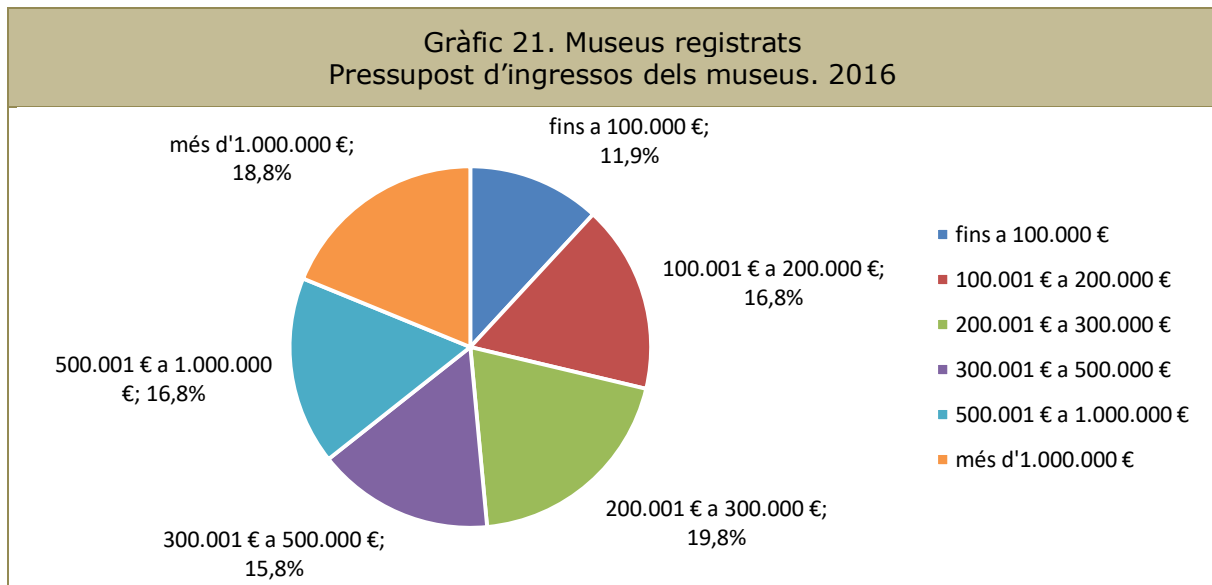
3.3.2. Ingressos

Els ingressos dels 101 museus registrats dels que es disposen dades per a 2016 van ascendir a 150.231.008,31 €, el que significa una mitjana de 1.487.435,73 € per museu. Tanmateix la realitat dels museus a Catalunya és molt diversa i la mitjana emmascara una distribució molt desigual dels recursos.

Taula 16. Museus registrats Museus segons pressupost d'ingressos 2016			
Ingressos	Museus	%	% acumulat
fins a 100.000 €	12	11,9%	11,9%
100.001 € a 200.000 €	17	16,8%	28,7%
200.001 € a 300.000 €	20	19,8%	48,5%
300.001 € a 500.000 €	16	15,8%	64,4%
500.001 € a 1.000.000 €	17	16,8%	81,2%
més d'1.000.000 €	19	18,8%	100,0%
Total	101	100,0%	

Font: Registre de Museus 2016. Base: 101 museus.

Un 48,5% dels museus treballen amb pressupostos inferiors als 300.001 €, i el 28,7% amb un pressupost inferior als 200.001 €. Només el 18,8% tenen un pressupost superior al milió d'euros.

Font: Registre de Museus 2016. Base: 101 museus.

3.3.3. Distribució territorial dels ingressos

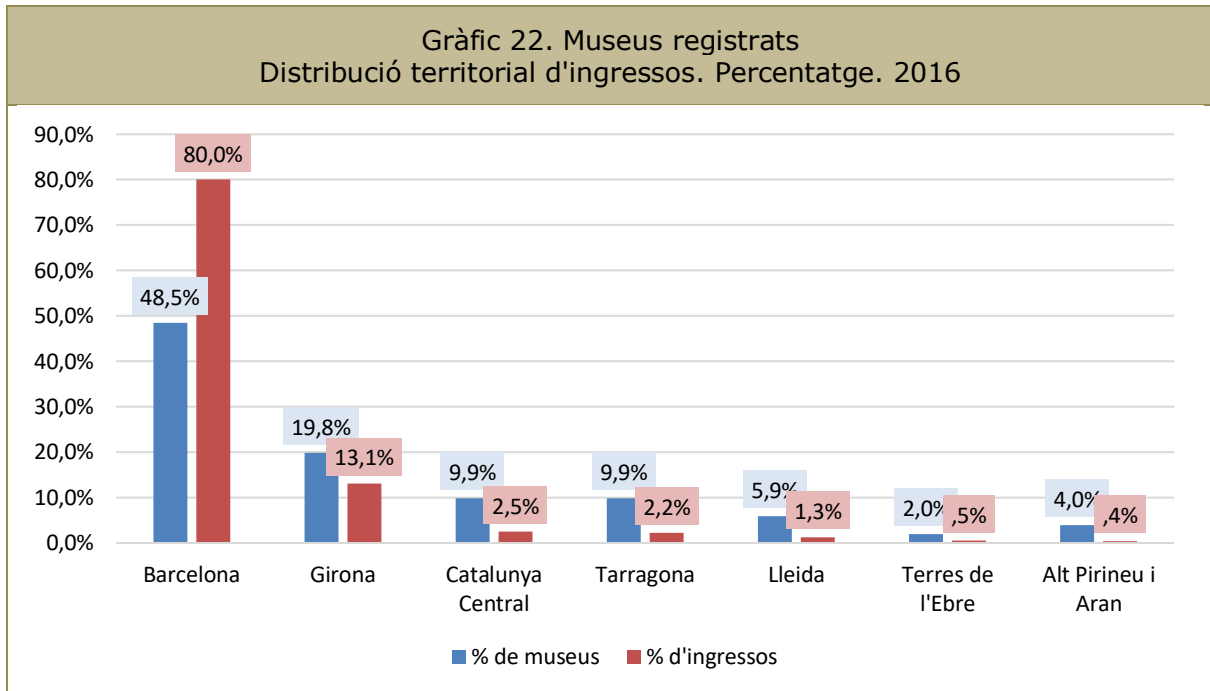
La distribució dels museus segons els seus ingressos és força desigual en el territori català.

**Taula 17. Museus registrats
Distribució territorial d'ingressos. 2016**

Servei Territorial	Museus	% de museus	Ingressos	% d'ingressos	Mitjana	Mediana
Barcelona	49	48,5%	120.200.077,32 €	80,0%	2.453.062,80 €	663.431,57 €
Girona	20	19,8%	19.711.762,75 €	13,1%	985.588,14 €	237.077,95 €
Lleida	6	5,9%	1.964.635,59 €	1,3%	327.439,27 €	260.742,04 €
Tarragona	10	9,9%	3.327.929,93 €	2,2%	332.792,99 €	241.188,29 €
Terres de l'Ebre	2	2,0%	704.433,87 €	,5%	352.216,94 €	352.216,94 €
Cat. Central	10	9,9%	3.700.250,01 €	2,5%	370.025,00 €	334.884,37 €
A. Pirineu i Aran	4	4,0%	621.918,84 €	,4%	155.479,71 €	143.449,41 €
Total	101	100,0%	150.231.008,31 €	100,0%	1.487.435,73 €	300.918,17 €

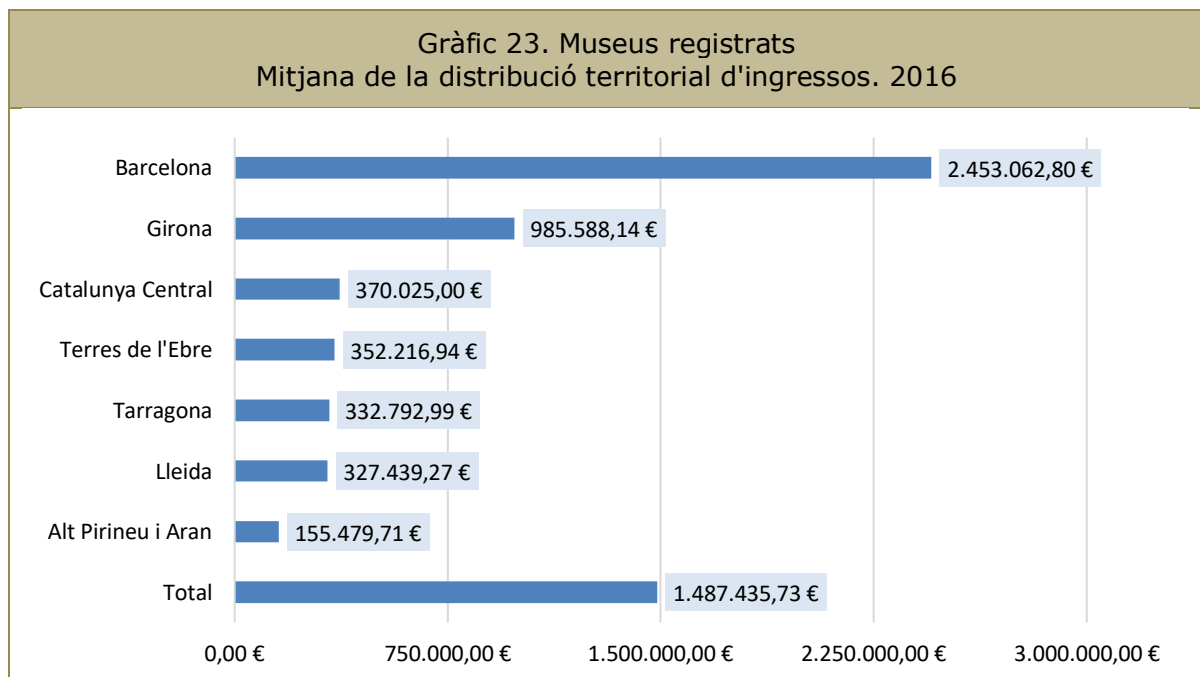
Font: Registre de Museus 2016. Base: 101 museus.

Tal com mostren les dades, el 93,1% dels ingressos totals dels museus de Catalunya es concentren a les àrees dels Serveis Territorials de Barcelona i Girona. D'una banda, la capitalitat de Barcelona, així com el pes econòmic de les dues corones metropolitanes i, d'altra banda, el turisme, segurament expliquen el marcat desequilibri territorial en l'economia dels museus a Catalunya.

Font: Registre de Museus 2016. Base: 101 museus.

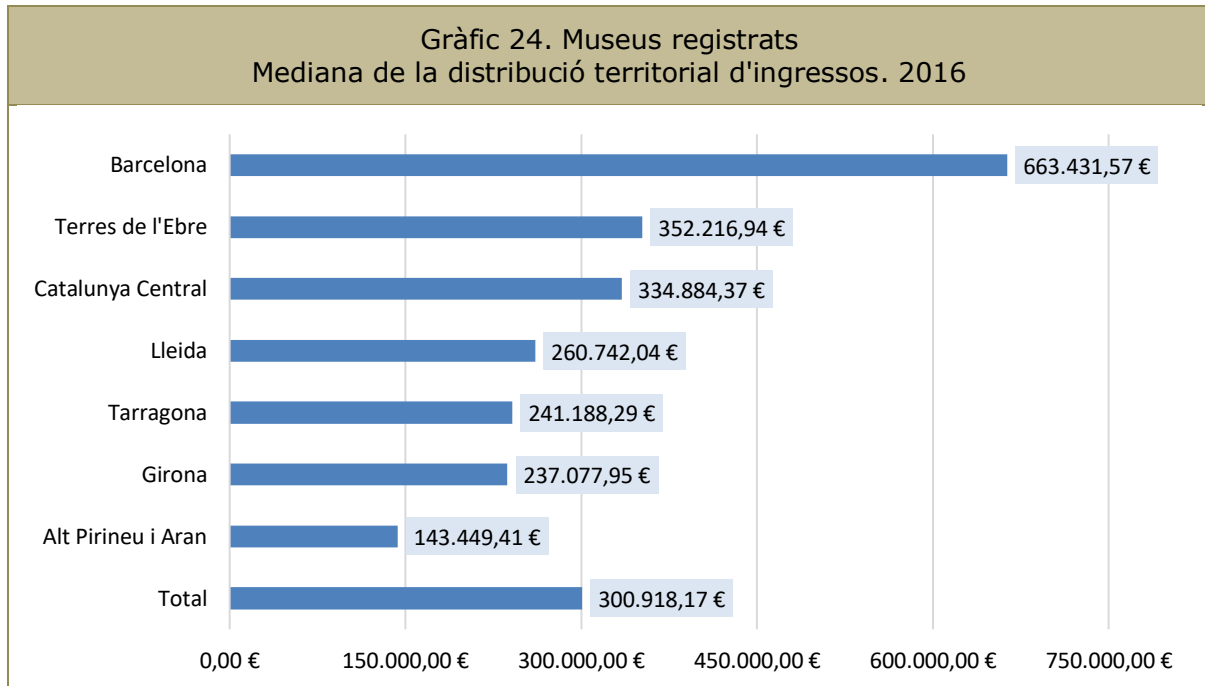
La mitjana del pressupost d'un museu de l'àrea de Barcelona és de 2,45 milions d'euros, l'única que se situa per sobre de la mitjana global dels museus de Catalunya (1,48 milions d'euros). Per sota d'aquesta mitjana global trobem els museus dels Serveis Territorials de Girona (985 mil euros). A molta distància es situen la resta de Serveis Territorials, amb mitjanes d'ingressos per sota dels 371.000 €.

Font: Registre de Museus 2016. Base: 101 museus.

Si ens fixem en la mediana, destaca, en primer lloc, el valor dels museus de l'àrea de Barcelona que es redueix gairebé per 4, degut al pes dels museus amb major pressupost en el càlcul de la mitjana. I, en segon lloc, el Servei Territorial de Girona que passa de la segona a la sisena posició. L'explicació d'aquest fet és l'enorme pes del Teatre-Museu Dalí en el càlcul de la mitjana d'aquesta demarcació.

Font: Registre de Museus 2016. Base: 101 museus.

3.3.4. Ingressos segons titularitat

La titularitat dels museus diferencia els museus segons el seu volum econòmic. Les Fundacions Privades i Associacions suposen el 35,4% dels ingressos totals dels museus a Catalunya, tot i que només representen el 7,9% dels museus. Els Consorcis representen el 25,6% dels ingressos tot i que només són l'11,9% dels museus. Els museus de la Generalitat representen el 4,8% dels ingressos tot i que només són el 2,0% dels museus. Les Fundacions Públiques mantenen un equilibri: representen aproximadament el 8,0% dels ingressos i del nombre de museus.

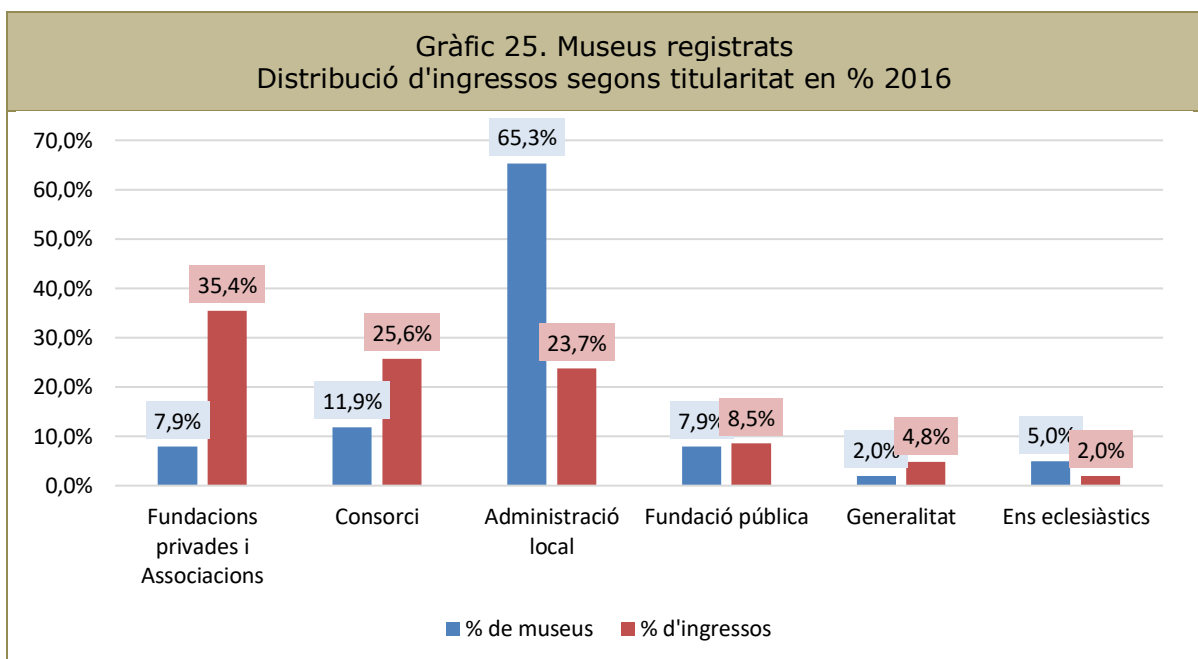
Inversament, els museus de l'Administració Local representen el 23,7% dels ingressos tot i ser el 65,3% dels museus. Els Ens eclesiàstics representen el 2,0% dels ingressos tot i ser el 5,0% dels museus.

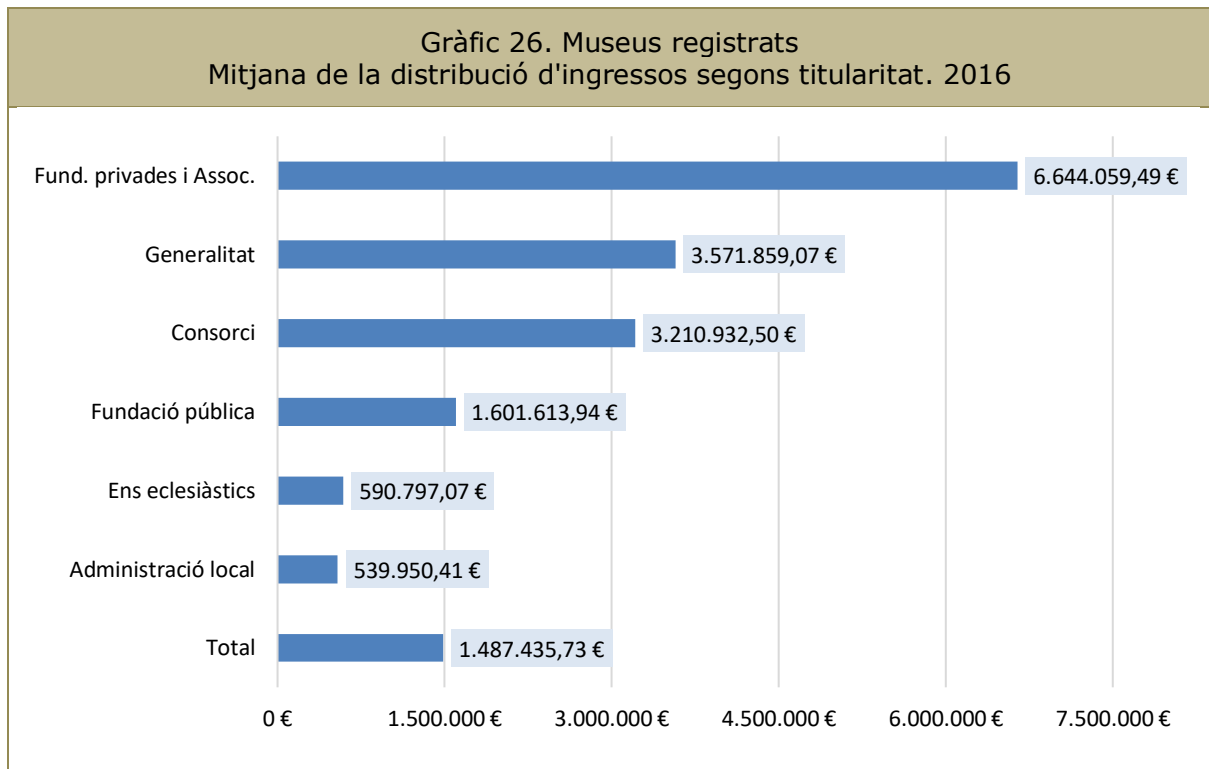
**Taula 18. Museus registrats
Distribució d'ingressos segons titularitat 2016**

Titularitat	Museus	% de museus	Ingressos	% d'ingressos	Mitjana	Mediana
Pública o compartida	88	87,1%	94.124.547,04 €	62,7%	1.069.597,13 €	291.830,81 €
Generalitat	2	2,0%	7.143.718,14 €	4,8%	3.571.859,07 €	3.571.859,07 €
Administració local	66	65,3%	35.636.727,34 €	23,7%	539.950,41 €	258.415,00 €
ConSORCI	12	11,9%	38.531.190,05 €	25,6%	3.210.932,50 €	873.420,17 €
Fundació pública	8	7,9%	12.812.911,51 €	8,5%	1.601.613,94 €	440.595,28 €
Privada	13	12,9%	56.106.461,27 €	37,3%	4.315.881,64 €	546.700,00 €
Ens eclesiàstics	5	5,0%	2.953.985,35 €	2,0%	590.797,07 €	564.725,00 €
Fund. Priv. i Assoc.	8	7,9%	53.152.475,92 €	35,4%	6.644.059,49 €	423.390,09 €
Total	101	100,0%	150.231.008,31 €	100,0%	1.487.435,73 €	300.918,17 €

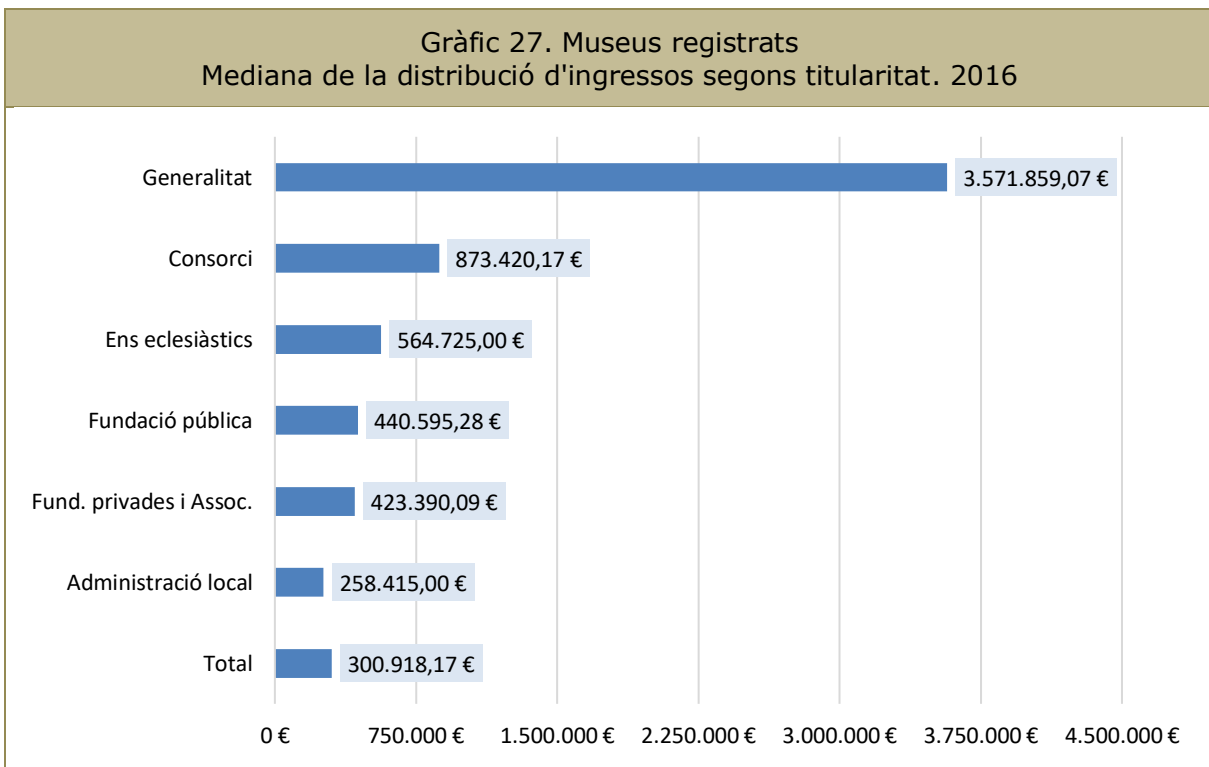
Font: Registre de Museus 2016. Base: 101 museus.

Font: Registre de Museus 2016. Base: 101 museus.

Font: Registre de Museus 2016. Base: 101 museus.

Font: Registre de Museus 2016. Base: 101 museus.

3.3.5. Fonts de finançament

S'han agrupat els diversos conceptes d'ingressos en 4 grups¹¹:

- Ingressos propis: taquillatge, activitats, vendes, drets de préstec¹² i lloguers.
- Aportacions de les institucions titulars i subvencions.
- Patrocini.
- Altres.

Taula 19. Museus registrats Fonts de finançament dels museus. 2016		
Font	Ingressos	%
Ingressos propis	70.630.573,87 €	47,0%
<i>Taquilla</i>	55.238.588,34 €	36,8%
<i>Activitats</i>	1.589.738,52 €	1,1%
<i>Vendes</i>	4.902.801,68 €	3,3%
<i>Lloguer</i>	5.731.121,87 €	3,8%
<i>Drets de préstec</i>	3.168.323,46 €	2,1%
Aportacions dels titulars i subvencions	75.799.019,83 €	50,5%
<i>Aportacions titulars</i>	70.758.383,94 €	47,1%
<i>Subvencions</i>	5.040.635,89 €	3,4%
Patrocinis	3.474.729,83 €	2,3%
Altres ingressos	326.684,78 €	0,2%
Total	150.231.008,31 €	100,0%

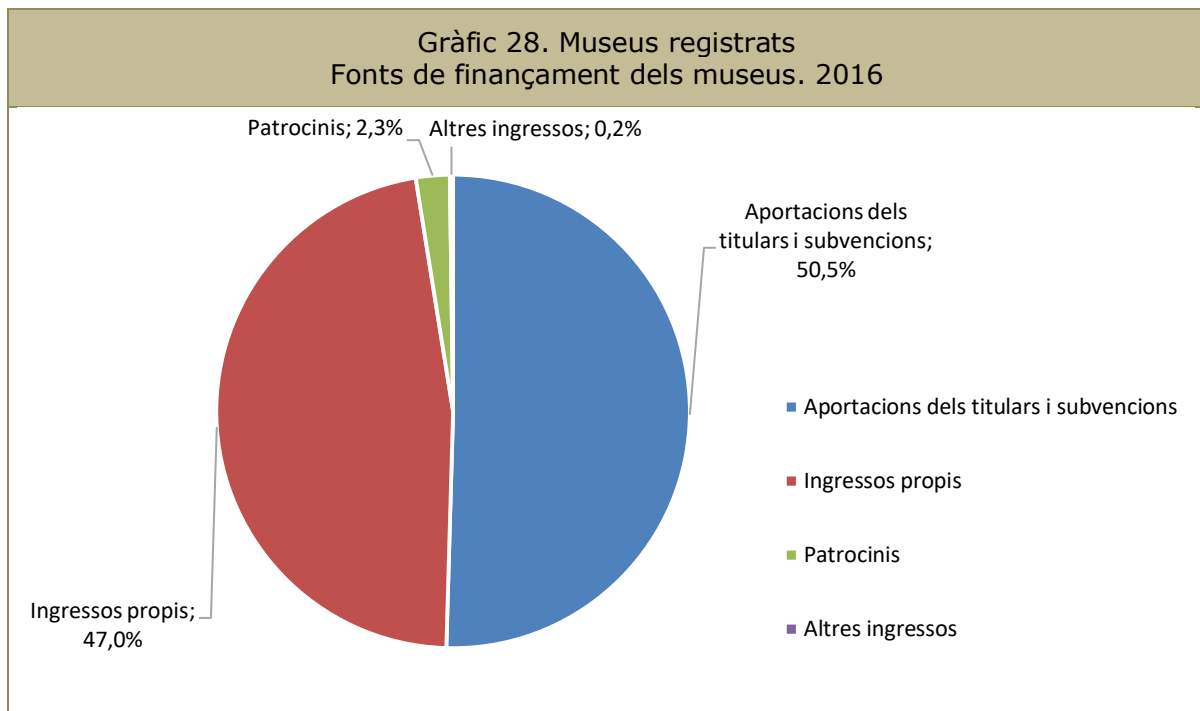
Font: Registre de Museus 2016. Base: 101 museus.

Així doncs, si considerem el conjunt dels museus de Catalunya, el 50,5% dels ingressos provenen de les aportacions dels titulars i subvencions (recordar que el 85,7% dels museus són de titularitat pública o compartida), mentre que la capacitat d'autofinançament suposa el 47,0% del total. El patrocini, un 2,3%, representa una part testimonial del finançament dels museus a Catalunya.

Dins el capítol d'ingressos propis la venda de drets d'entrada, amb més de 55 milions d'euros d'ingressos, suposa el 78,2% dels ingressos propis.

¹¹ Cal indicar que en aquest apartat –com en d'altres– el Registre de Museus no proposa un glossari i, per tant, els museus tenen criteris diversos i no sempre coincidents a l'hora d'assignar a cada categoria la procedència dels seus ingressos.

¹² S'ha creat el concepte "drets de préstec" per incloure el préstec d'obres i exposicions. També inclou drets d'imatge.

Font: Registre de Museus 2016. Base: 101 museus.

3.3.6. Fonts de finançament i territori

El percentatge d'ingressos segons fonts d'ingrés varia molt entre àmbits territorials. Així, l'àrea dels Serveis Territorials de Girona és la que té un major percentatge d'ingressos propis (taquillatge, lloguers, activitats, vendes i drets de préstec), amb un 74,9% del total dels seus ingressos, seguida per la dels Serveis Territorials de Barcelona, amb un 44,8%.

En canvi, els museus de Lleida només generen un 3,6% del total del seu pressupost en ingressos propis, i se sustenten en un 96,1% en els ingressos procedents de les institucions titulars i les subvencions. Uns percentatges similars als de les Terres de l'Ebre, amb un 5,7% d'ingressos propis i un 94,3% d'ingressos procedents de les administracions públiques.

La mitjana total dels ingressos per patrocini és del 2,3%, essent superada a Tarragona (15,6% del seu total d'ingressos), Girona (5,5% del seu total d'ingressos) i Catalunya Central (4,0% del seu total d'ingressos).

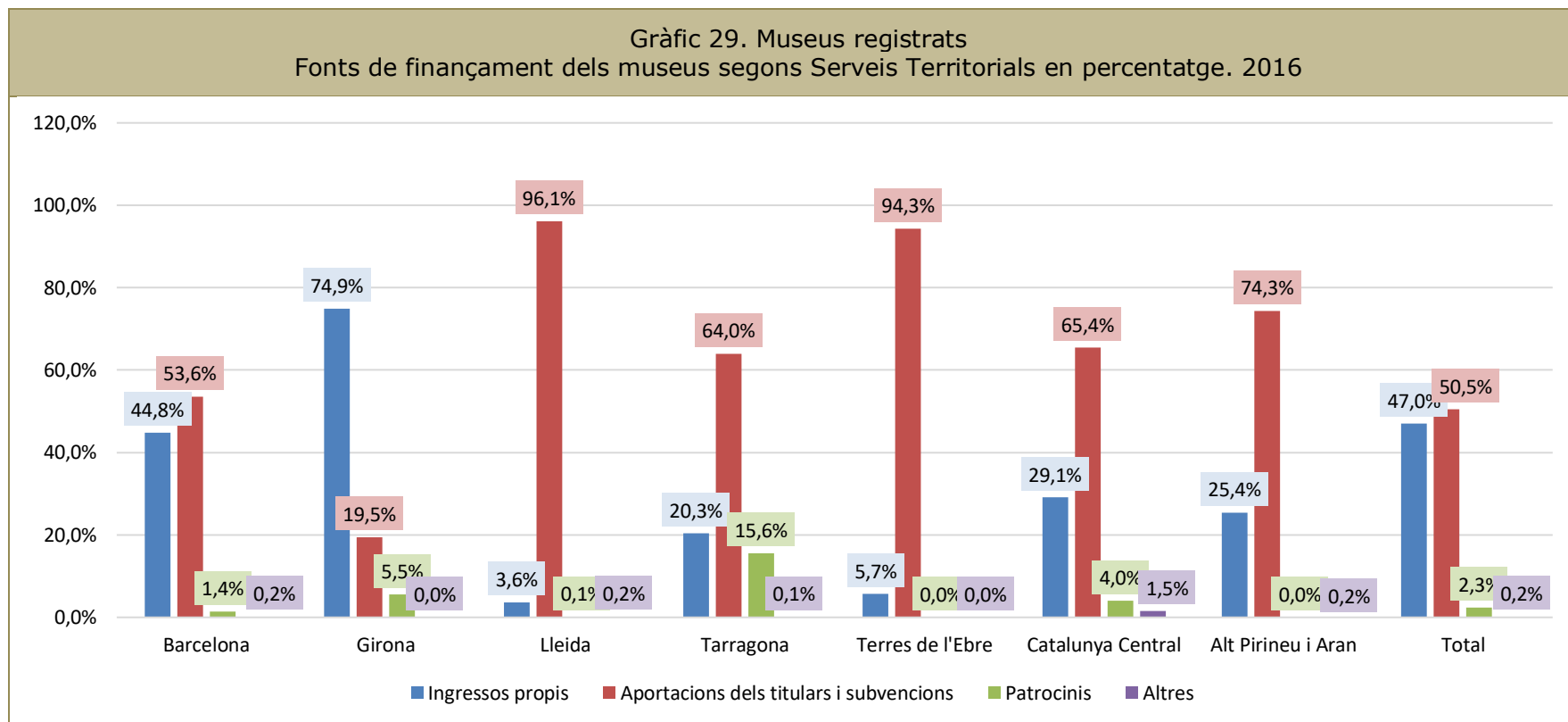

Taula 20. Museus registrats Fonts de finançament dels museus segons Serveis Territorials. 2016							
	Museus	% museus	Ingressos propis	Aportacions dels titulars i subvencions	Patrocinis	Altres	Total ingressos
Barcelona	49	48,5%	53.833.936,68 €	64.391.362,38 €	1.717.998,02 €	256.780,24 €	120.200.077,32 €
Girona	20	19,8%	14.773.551,32 €	3.841.810,43 €	1.089.289,19 €	7.111,81 €	19.711.762,75 €
Lleida	6	5,9%	71.677,17 €	1.887.758,42 €	2.000,00 €	3.200,00 €	1.964.635,59 €
Tarragona	10	9,9%	677.179,43 €	2.130.051,54 €	517.887,22 €	2.811,74 €	3.327.929,93 €
Terres de l'Ebre	2	2,0%	40.144,10 €	664.289,77 €			704.433,87 €
Cat. Central	10	9,9%	1.075.831,85 €	2.421.412,65 €	147.555,40 €	55.450,11 €	3.700.250,01 €
Alt Pirineu i Aran	4	4,0%	158.253,32 €	462.334,64 €		1.330,88 €	621.918,84 €
Total	101	100,0%	70.630.573,87 €	75.799.019,83 €	3.474.729,83 €	326.684,78 €	150.231.008,31 €

Font: Registre de Museus 2016. Base: 101 museus.

Taula 21. Museus registrats Fonts de finançament dels museus segons Serveis Territorials en percentatge. 2016							
	Museus	% museus	Ingressos propis	Aportacions dels titulars i subvencions	Patrocinis	Altres	Total ingressos
Barcelona	49	48,5%	44,8%	53,6%	1,4%	0,2%	100,0%
Girona	20	19,8%	74,9%	19,5%	5,5%	0,0%	100,0%
Lleida	6	5,9%	3,6%	96,1%	0,1%	0,2%	100,0%
Tarragona	10	9,9%	20,3%	64,0%	15,6%	0,1%	100,0%
Terres de l'Ebre	2	2,0%	5,7%	94,3%	0,0%	0,0%	100,0%
Cat. Central	10	9,9%	29,1%	65,4%	4,0%	1,5%	100,0%
Alt Pirineu i Aran	4	4,0%	25,4%	74,3%	0,0%	0,2%	100,0%
Total	101	100,0%	47,0%	50,5%	2,3%	0,2%	100,0%

Font: Registre de Museus 2016. Base: 101 museus.

Font: elaboració pròpia a partir del Registre de Museus 2016. Base: 101 museus.

3.3.7. Fonts de finançament i titularitat

El percentatge d'ingressos segons fonts d'ingrés varia molt segons la titularitat dels museus. Els ingressos propis (taquillatge, lloguers, activitats, vendes i drets de préstec) tenen un pes relatiu molt destacat en les fundacions privades i associacions (92,1%), en les fundacions públiques (74,9%) i en els museus de titularitat eclesiàstica (56,9%). Per contra, als museus de l'administració local i als de la Generalitat aquest tipus d'ingrés només suposen respectivament un 9,0% i un 12,1% dels seus totals d'ingressos.

Les aportacions dels titulars i les subvencions suposen la majoria dels ingressos als museus de l'administració local, als de la Generalitat i als consorcis, suposant respectivament el 89,7%, el 87,7% i el 81,2% dels seus ingressos totals. Els museus de fundacions privades i associacions, fundacions públiques i de titularitat eclesiàstica són els que menys ingressos tenen de les aportacions dels titulars i subvencions, suposant respectivament el 4,0%, el 23,0% i el 39,5% dels seus ingressos totals.

La mitjana total dels ingressos per patrocini és del 2,3%, essent superada només pels museus de fundacions privades i associacions, amb un 3,9% dels seus ingressos totals.

Taula 22. Museus registrats
Fonts de finançament dels museus segons titularitat. 2016

Titularitat	Museus	% museus	Ingressos propis	Aportacions dels titulars i subvencions	Patrocinis	Altres	Total ingressos
Pública o compartida	88	87,1%	20.016.049,37 €	72.502.616,95 €	1.337.042,72 €	268.838,00 €	94.124.547,04 €
Generalitat	2	2,0%	866.747,87 €	6.266.436,52 €		10.533,75 €	7.143.718,14 €
Administració local	66	65,3%	3.201.934,56 €	31.983.405,66 €	363.265,10 €	88.122,02 €	35.636.727,34 €
Consorci	12	11,9%	6.356.064,06 €	31.302.408,41 €	771.216,00 €	101.501,58 €	38.531.190,05 €
Fundació pública	8	7,9%	9.591.302,88 €	2.950.366,36 €	202.561,62 €	68.680,65 €	12.812.911,51 €
Privada	13	12,9%	50.614.524,50 €	3.296.402,88 €	2.137.687,11 €	57.846,78 €	56.106.461,27 €
Ens eclesiàstics	5	5,0%	1.680.442,87 €	1.167.420,19 €	52.435,51 €	53.686,78 €	2.953.985,35 €
Fund. Priv. i Assoc.	8	7,9%	48.934.081,63 €	2.128.982,69 €	2.085.251,60 €	4.160,00 €	53.152.475,92 €
Total	101	100,0%	70.630.573,87 €	75.799.019,83 €	3.474.729,83 €	326.684,78 €	150.231.008,31 €

Font: Registre de Museus 2016. Base: 101 museus.

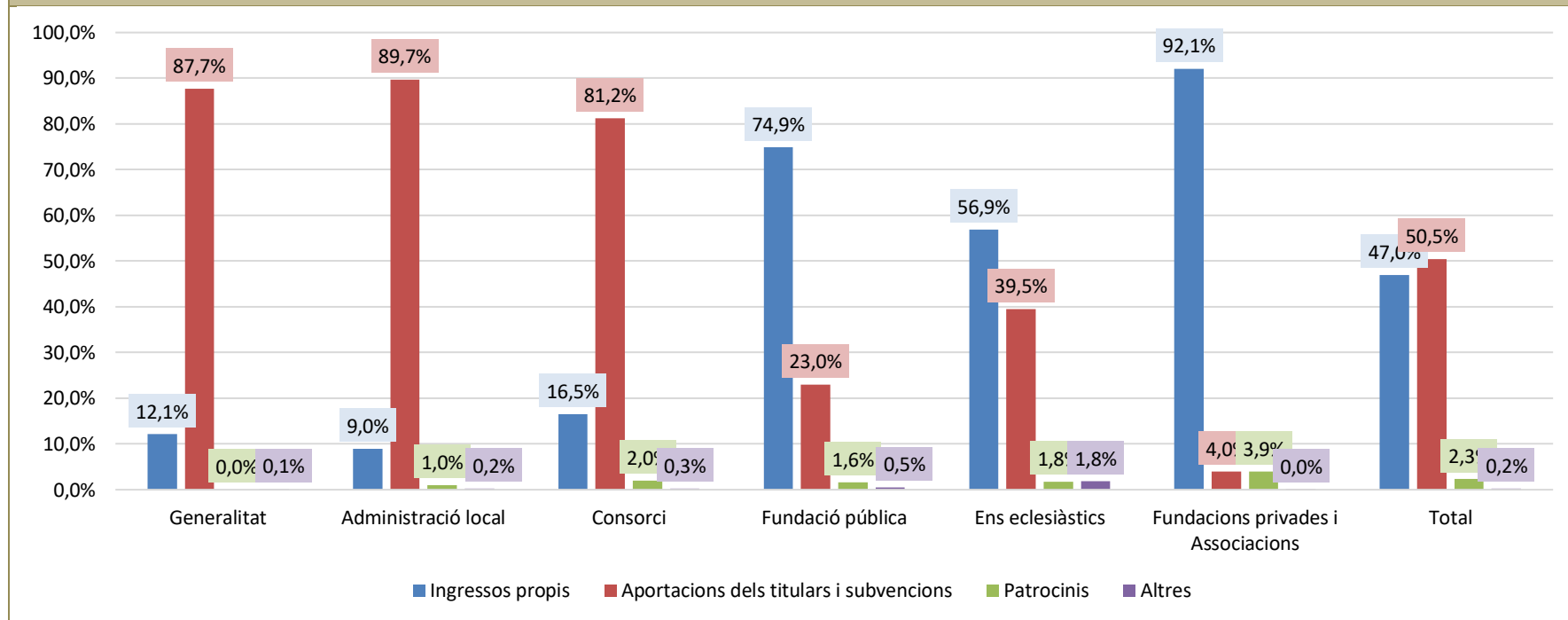
Taula 23. Museus registrats
Fonts de finançament dels museus segons titularitat en percentatge. 2016

Titularitat	Museus	% museus	Ingressos propis	Aportacions dels titulars i subvencions	Patrocinis	Altres	Total ingressos
Pública o compartida	88	87,1%	21,3%	77,0%	1,4%	0,3%	100,0%
Generalitat	2	2,0%	12,1%	87,7%	0,0%	0,1%	100,0%
Administració local	66	65,3%	9,0%	89,7%	1,0%	0,2%	100,0%
Consorci	12	11,9%	16,5%	81,2%	2,0%	0,3%	100,0%
Fundació pública	8	7,9%	74,9%	23,0%	1,6%	0,5%	100,0%
Privada	13	12,9%	90,2%	5,9%	3,8%	0,1%	100,0%
Ens eclesiàstics	5	5,0%	56,9%	39,5%	1,8%	1,8%	100,0%
Fund. Priv. i Assoc.	8	7,9%	92,1%	4,0%	3,9%	0,0%	100,0%
Total	101	100,0%	47,0%	50,5%	2,3%	0,2%	100,0%

Font: Registre de Museus 2016. Base: 101 museus.

Gràfic 30. Museus registrats
Fonts de finançament dels museus segons titularitat en percentatge. 2016

Font: elaboració pròpia a partir del Registre de Museus 2016. Base 101 museus.

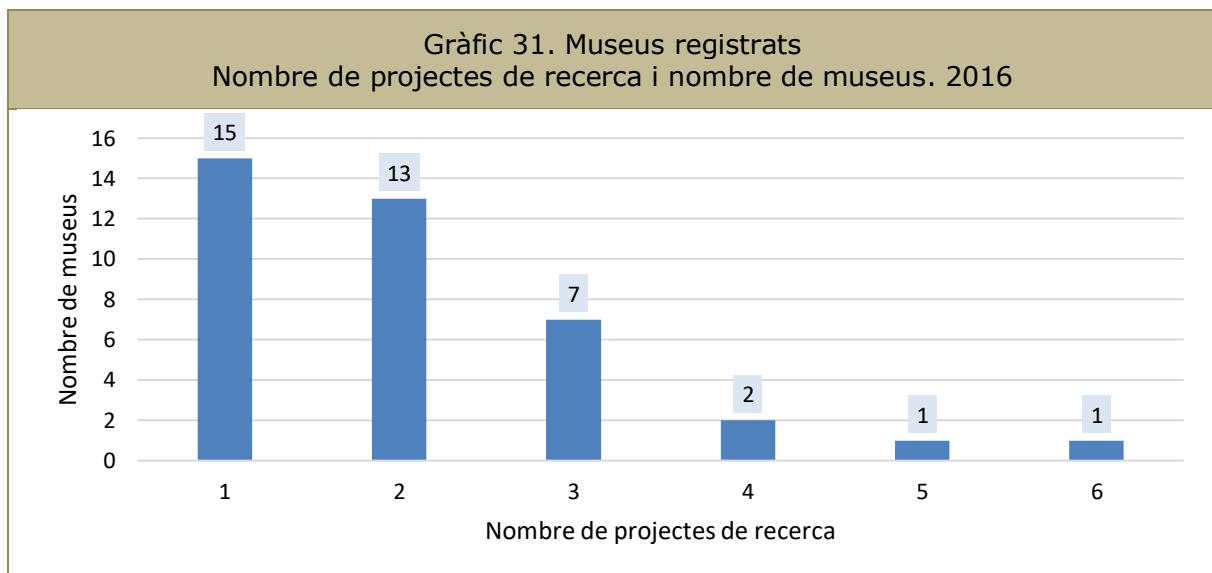

4. Les activitats dels museus

4.1. L'activitat de recerca

Segons les dades del registre de Museus, 39 museus han dut a terme 81 projectes de recerca durant el 2016, és a dir, el 35% dels museus declara haver realitzat com a mínim un projecte de recerca durant el 2016.

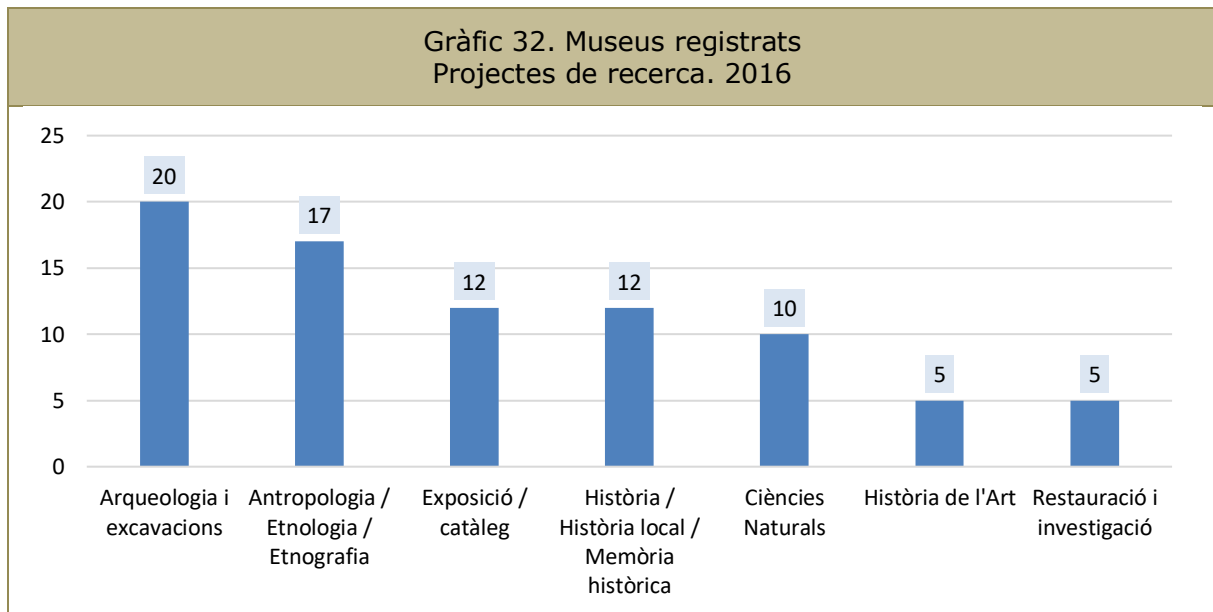
La distribució del nombre de projectes de recerca segons museus es presenta al següent gràfic, on es pot apreciar que 28 museus han realitzat un o dos projectes de recerca, mentre dos museus han elaborat 5 o 6 projectes.

Font: Registre de Museus 2016. Base: 39 museus.

Al gràfic següent es mostren les temàtiques¹³ dels projectes de recerca realitzats pels museus durant 2016.

Font: Registre de Museus 2016. Base: 39 museus.

¹³ El Registre no proposa un glossari als museus per facilitar la resposta a aquesta pregunta del qüestionari.

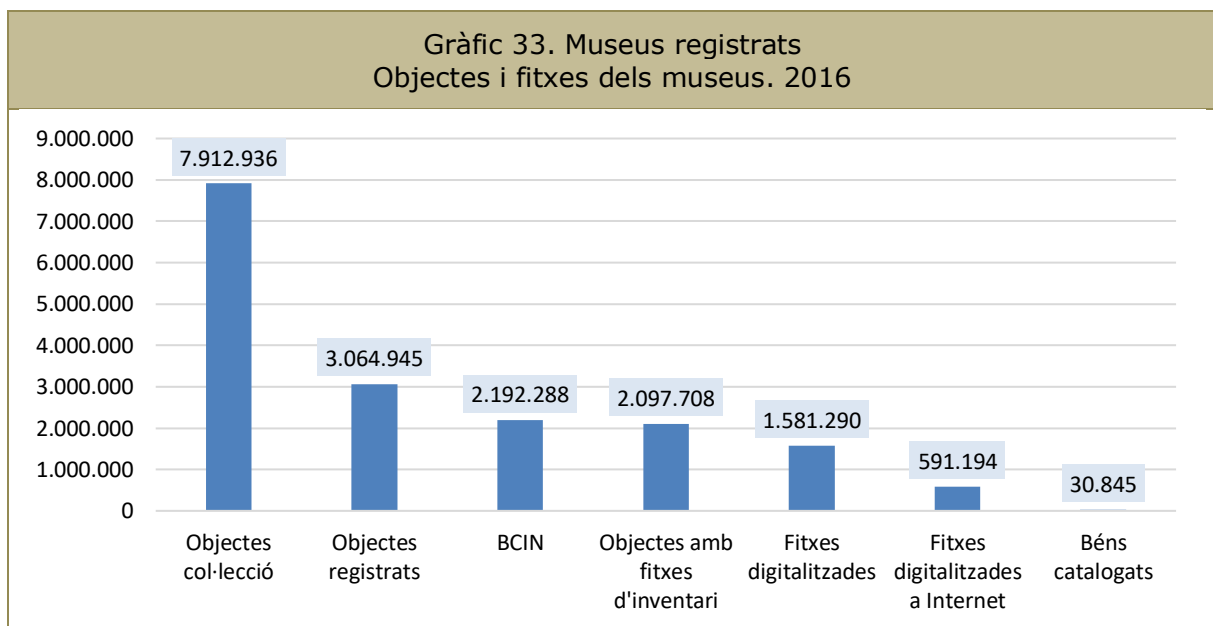

4.2. La gestió i documentació de col·leccions

L'any 2016 els museus registrats tenen un fons total de 7.912.936 objectes. Pel què fa a les fitxes d'inventari, aquestes suposen un total de 2.097.708.

Taula 24. Museus registrats Objectes i fitxes dels museus. 2016		
	Nombre	% dels objectes sobre total Col·leccions
Objectes col·lecció	7.912.936	100,0%
Objectes registrats	3.064.945	38,7%
BCIN	2.192.288	27,7%
Béns catalogats	30.845	0,4%
Objectes amb fitxes d'inventari	2.097.708	26,5%
Fitxes digitalitzades	1.581.290	20,0%
Fitxes digitalitzades a Internet	591.194	7,5%

Font: Registre de Museus 2016. Base: 111 museus.

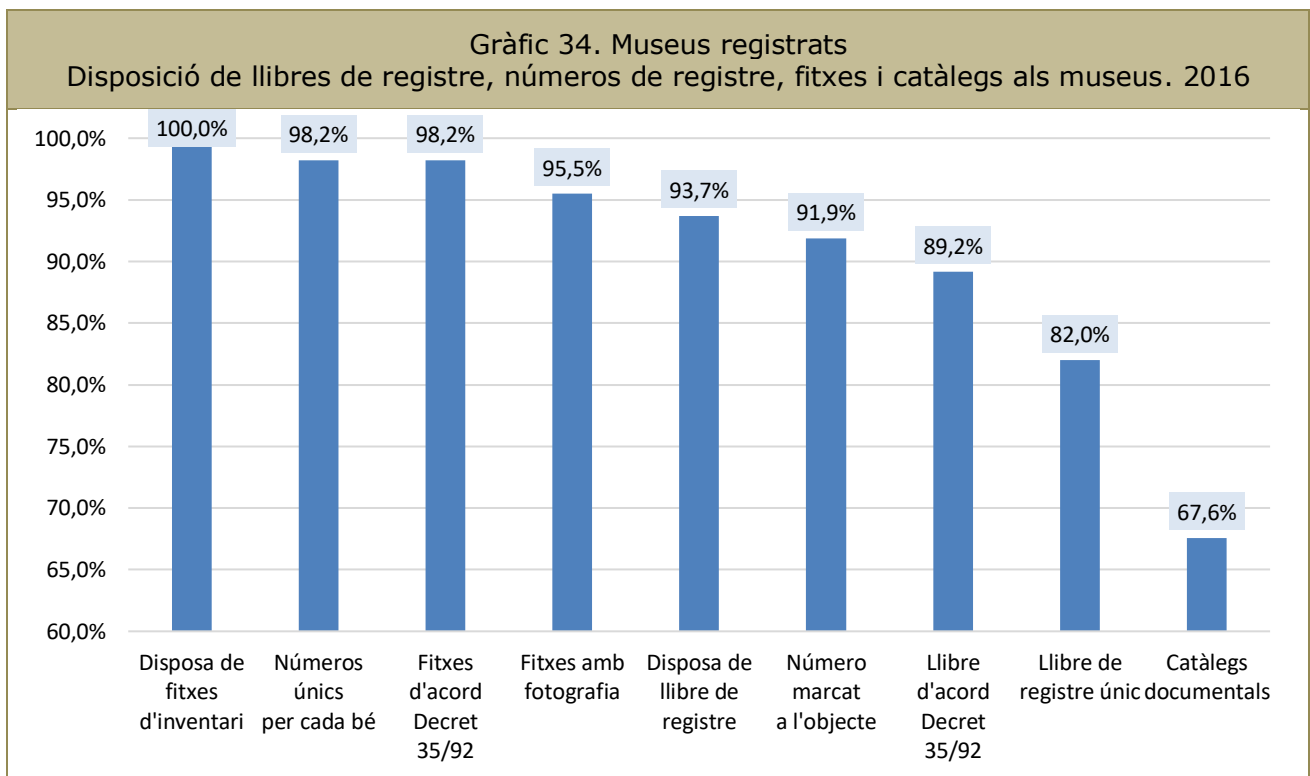

Font: Registre de Museus 2016. Base: 111 museus.

Taula 25. Museus registrats Disposició de llibres de registre, números de registre, fitxes i catàlegs als museus. 2016		
	Museus	% del total de museus
Disposa de llibre de registre	104	93,7%
Llibre d'acord Decret 35/92	99	89,2%
Llibre de registre únic	91	82,0%
Números únics per cada bé	109	98,2%
Número marcat a l'objecte	102	91,9%
Disposa de fitxes d'inventari	111	100,0%
Fitxes d'acord Decret 35/92	109	98,2%
Fitxes amb fotografia	106	95,5%
Catàlegs documentals	75	67,6%

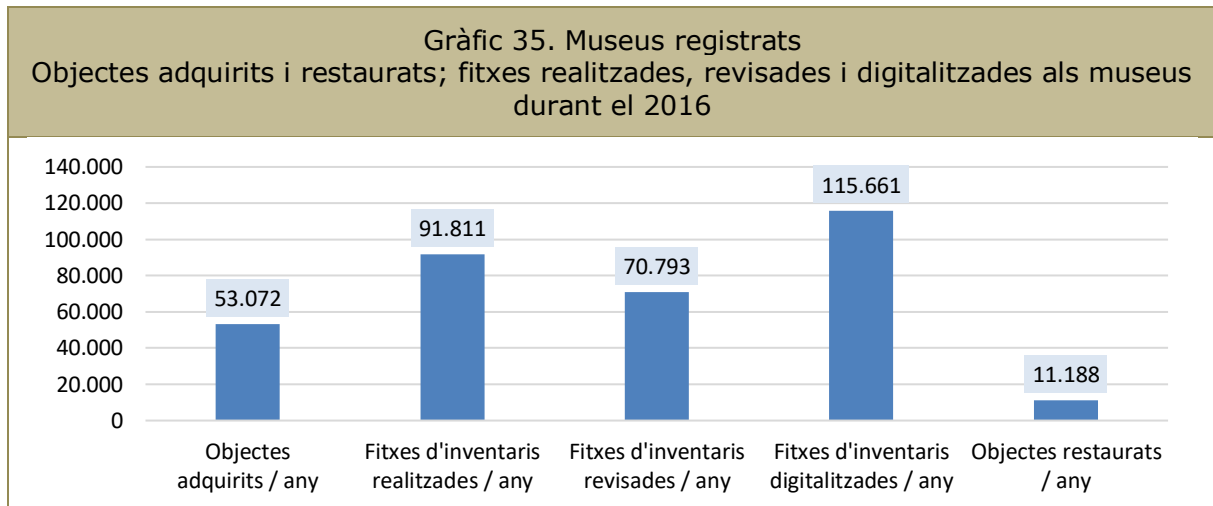
Font: Registre de Museus 2016. Base: 111 museus.

Font: Registre de Museus 2016. Base: 111 museus.

Taula 26. Museus registrats Flux dels objectes i fitxes dels museus durant el 2016		
	Nombre	Mitjana
Objectes adquirits	53.072	515,3
Fitxes d'inventari realitzades	91.811	891,4
Fitxes d'inventari revisades	70.793	687,3
Fitxes d'inventari digitalitzades	115.661	1.122,9
Objectes restaurats	11.188	108,6

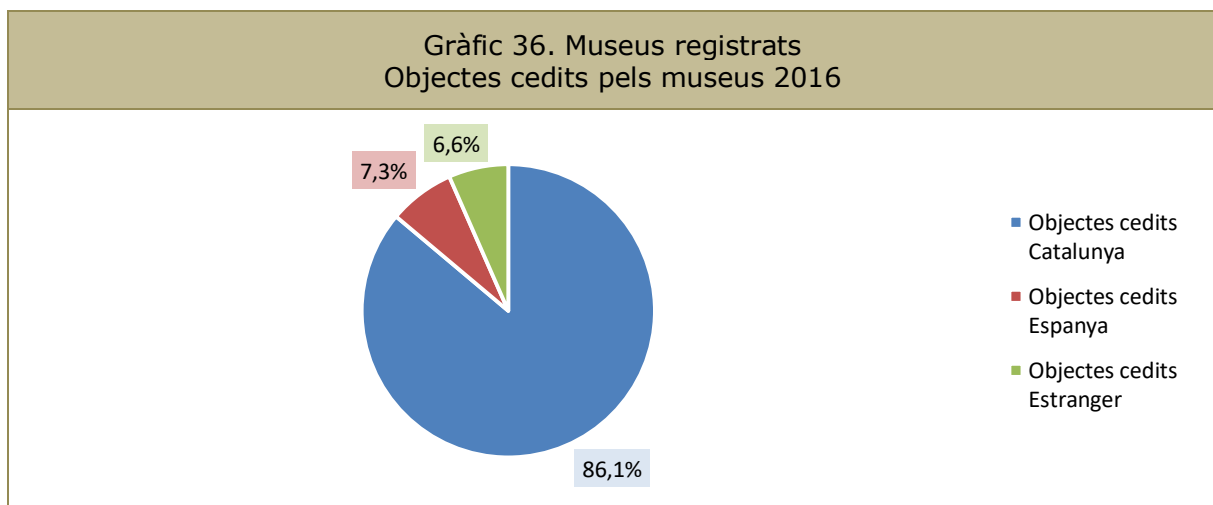
Font: Registre de Museus 2016. Base: 103 museus.

Font: Registre de Museus 2016. Base: 103 museus.

Taula 27. Museus registrats Objectes cedits. 2016		
	Nombre	Mitjana
Catalunya	4.352	42,25
Espanya	368	3,57
Estranger	333	3,23
Total	5.053	49,06

Font: Registre de Museus 2016. Base: 103 museus.

Font: Registre de Museus 2016. Base: 103 museus.

4.3. Les exposicions temporals

L'any 2016, 99 museus han fet alguna exposició temporal. D'entre ells, 92 han produït exposicions pròpies i 64 han acollit exposicions de producció externa.

Un 6,6% dels museus no ha fet cap exposició temporal, el 56,6% n'ha fet entre 1 i 6, un 28,3% entre 7 i 12 i el 8,5% més de 12.

Taula 28. Museus registrats Nombre d'exposicions temporals. 2016		
Museus	Nombre d'exposicions temporals	%
7	0	6,6%
23	1 a 3	21,7%
37	4 a 6	34,9%
30	7 a 12	28,3%
9	>12	8,5%
106		100,0%

Font: Registre de Museus 2016. Base: 106 museus.

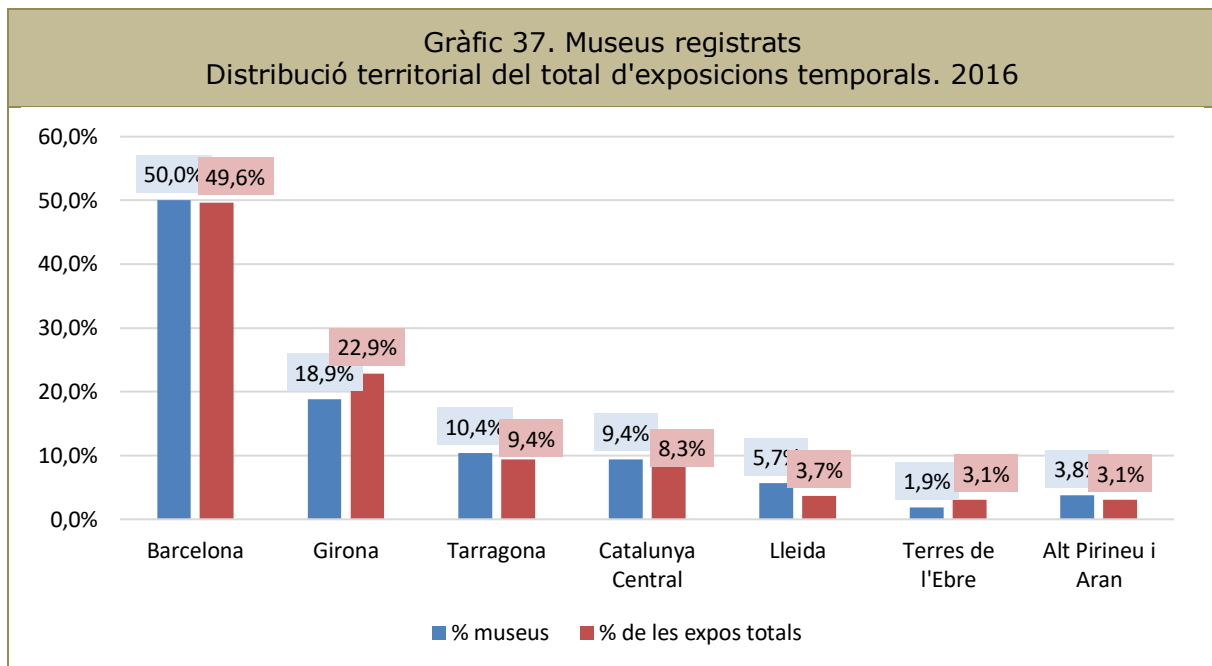
Hi ha hagut un total de 651 exposicions temporals, dividides entre 424 de producció pròpia i 227 de producció externa. Les exposicions de producció pròpia són majoritàries i representen un 65,1% del total.

Taula 29. Museus registrats Tipologia de les exposicions temporals. 2016		
Tipologia de les exposicions	Nombre d'exposicions	% del total de les exposicions
Producció pròpia	424	65,1%
Producció externa	227	34,9%
Total	651	100,0%

Font: Registre de Museus 2016. Base: 106 museus.

Taula 30. Museus registrats Distribució territorial del total d'exposicions. 2016					
	Museus	% museus	Exposicions totals	% de les expos totals	Mitjana d'exposicions
Barcelona	53	50,0%	323	49,6%	6,1
Girona	20	18,9%	149	22,9%	7,5
Lleida	6	5,7%	24	3,7%	4,0
Tarragona	11	10,4%	61	9,4%	5,5
Terres de l'Ebre	2	1,9%	20	3,1%	10,0
Catalunya Central	10	9,4%	54	8,3%	5,4
Alt Pirineu i Aran	4	3,8%	20	3,1%	5,0
Total	106	100,0%	651	100,0%	6,1

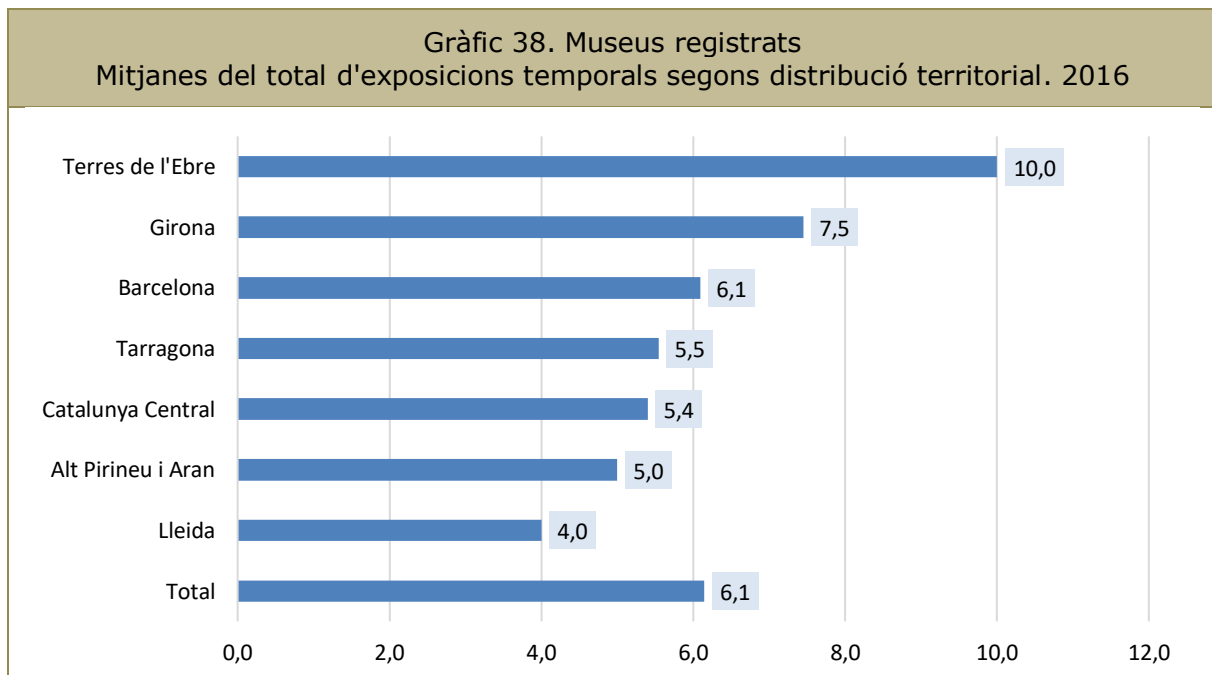
Font: Registre de Museus 2016. Base: 106 museus.

Font: Registre de Museus 2016. Base: 106 museus.

El 49,6% de les exposicions temporals s'han fet als museus del Servei Territorial de Barcelona, i el 22,9% als de Girona.

La mitjana d'exposicions temporals per museu assenyalen les Terres de l'Ebre (6,7), Tarragona (10,0) i Girona (7,5) com els territoris on hi ha un major nombre d'exposicions temporals anuals per museu.

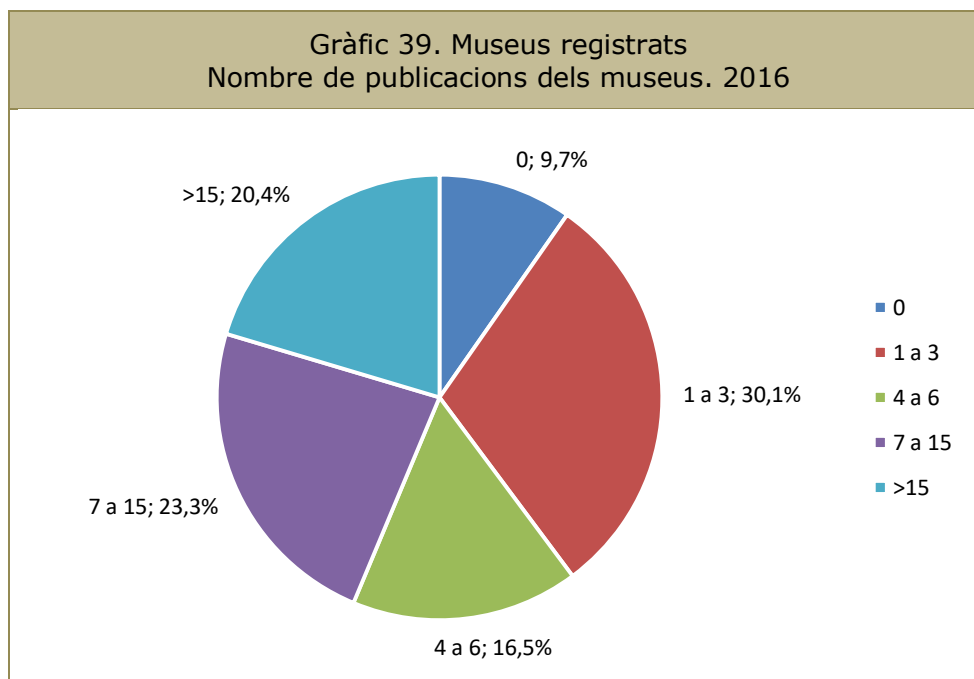
Font: Registre de Museus 2016. Base: 106 museus.

4.4. La difusió

Durant el 2016 s'han generat un total de 1.767 publicacions. 9 de cada 10 museus registrats han editat alguna publicació. Un 46,6% ha elaborat entre 1 i 6 publicacions. Els que n'han publicat entre 7 i 15 representen un 23,3% del total, i un 20,4% han publicat més de 15 publicacions.

Taula 31. Museus registrats Nombre de publicacions. 2016		
Museus	Publicacions	%
10	0	9,7%
31	1 a 3	30,1%
17	4 a 6	16,5%
24	7 a 15	23,3%
21	>15	20,4%
103		100,0%

Font: Registre de Museus 2016. Base: 103 museus.

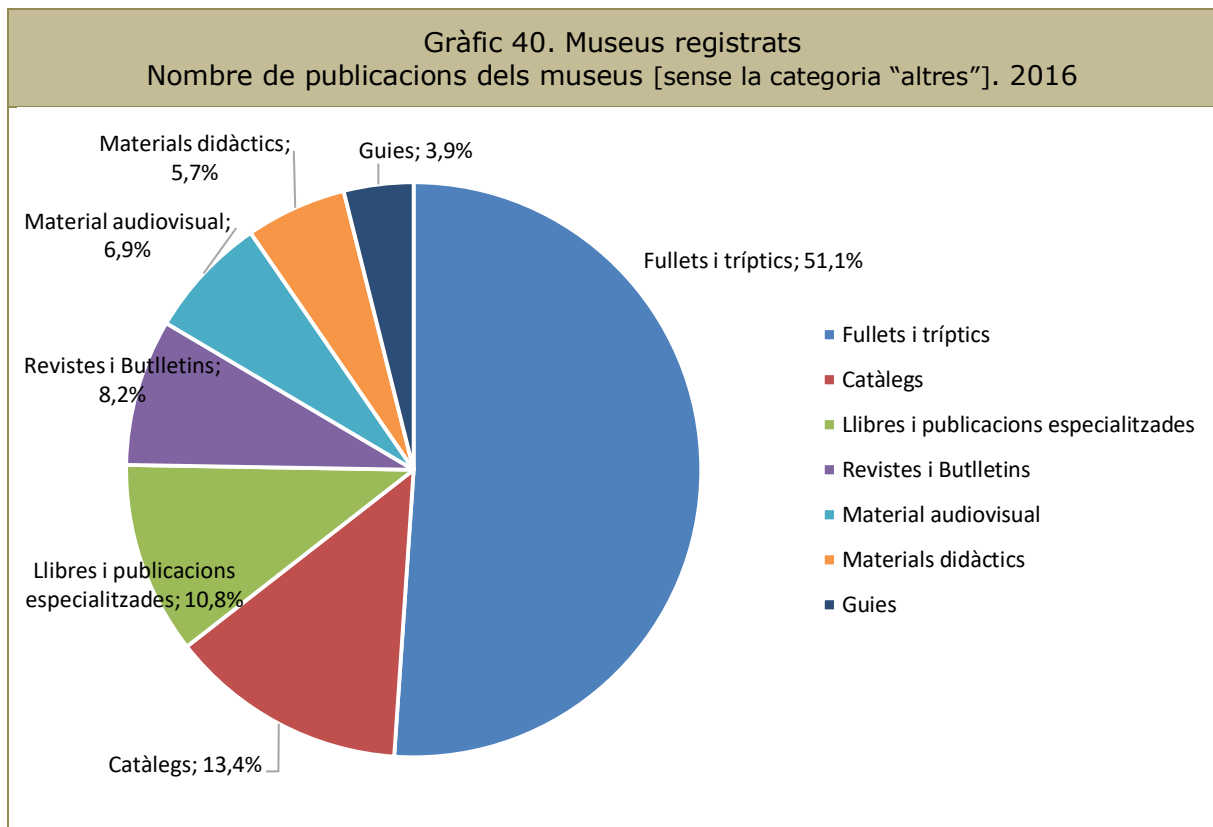

Font: Registre de Museus 2013. Base: 103 museus.

En relació a la tipologia de publicacions, si deixem de banda la categoria "altres", la majoritària correspon a materials efímers i d'edició senzilla com els fullets i tríptics (51,1%). Seguidament se situen els catàlegs (13,4%), els llibres i publicacions especialitzades (10,8%) i les revistes i butlletins (8,2%).

Taula 32. Museus registrats Tipologia de les publicacions. 2016		
Tipologia de les publicacions	Nombre de publicacions	% del total de publicacions
Guies	29	1,6%
Catàlegs	99	5,6%
Materials didàctics	42	2,4%
Revistes i Butlletins	61	3,5%
Llibres i publicacions especialitzades	80	4,5%
Material audiovisual	51	2,9%
Fulletes i tríptics	378	21,4%
Altres	1.027	58,1%
Total	1.767	100,0%

Font: Registre de Museus 2016. Base: 103 museus.

Font: Registre de Museus 2016. Base: 103 museus.

4.5. L'acció educativa

106 museus¹⁴ van oferir activitats per a públic escolar durant el 2016. Es van produir 735.849 usos d'aquestes activitats escolars. Els usos d'activitats escolars fan referència als tallers o altres activitats que el públic escolar realitza en els equipaments. No hi són comptades les visites a les exposicions.

Taula 33. Museus registrats Usos activitats escolars museus. 2016			
	Museus	Usos escolars	Mitjana
Usos activitats escolars	106	735.849	6.942,0

Font: Recompte de visitants dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016, Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 106 museus.

El servei a les escoles és una taxa entre els usos d'activitats escolars respecte als usos totals d'activitats pròpies dels equipaments. Com més elevada és, més pes relatiu tenen les activitats escolars respecte del total d'activitats. Un 52,7% dels usos d'activitats són escolars als museus de Catalunya.

Taula 34. Museus registrats Servei a les escoles museus. 2016		
	Museus	% usos escolars
Usos escolars respecte a usos d'activitats pròpies totals	100	52,7%

Font: Recompte de visitants dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016, Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 106 museus.

¹⁴ Aquest apartat utilitza les dades del Recompte de visitants dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016 de l'Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya en què el total de museus que es van considerar sumaven un total de 117 equipaments. Vegeu el capítol "4.1. Els visitants i els usos dels museus" per a més informació.

4.6. L'acció cultural

Pel que fa a les activitats pròpies, el 2016 un total de 92 museus van acollir activitats per a públic general, generant 495.025 usos; 77 museus van acollir activitats per a públic familiar, generant 117.094 usos i 56 museus van acollir activitats per a públic especialitzat, generant 53.798 usos.

Taula 35. Museus registrats Usos activitats públic especialitzat, familiar i general museus. 2016			
Usos activitats	Museus	Usos	Mitjana
Públic especialitzat	56	53.798	960,7
Públic familiar	77	117.094	1.520,7
Públic general	92	495.025	5.380,7

Font: Recompte de visitants dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016, Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya.

Pel que fa als serveis museístics (arxiu, biblioteca, fons, assessorament presencial, etc.), 95 museus n'han ofert, generant 65.940 usos.

Taula 36. Museus registrats Usos serveis museístics. 2016			
	Museus	Usos	Mitjana
Usos serveis museístics	95	65.940	694,1

Font: Recompte de visitants dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016, Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 93 museus.

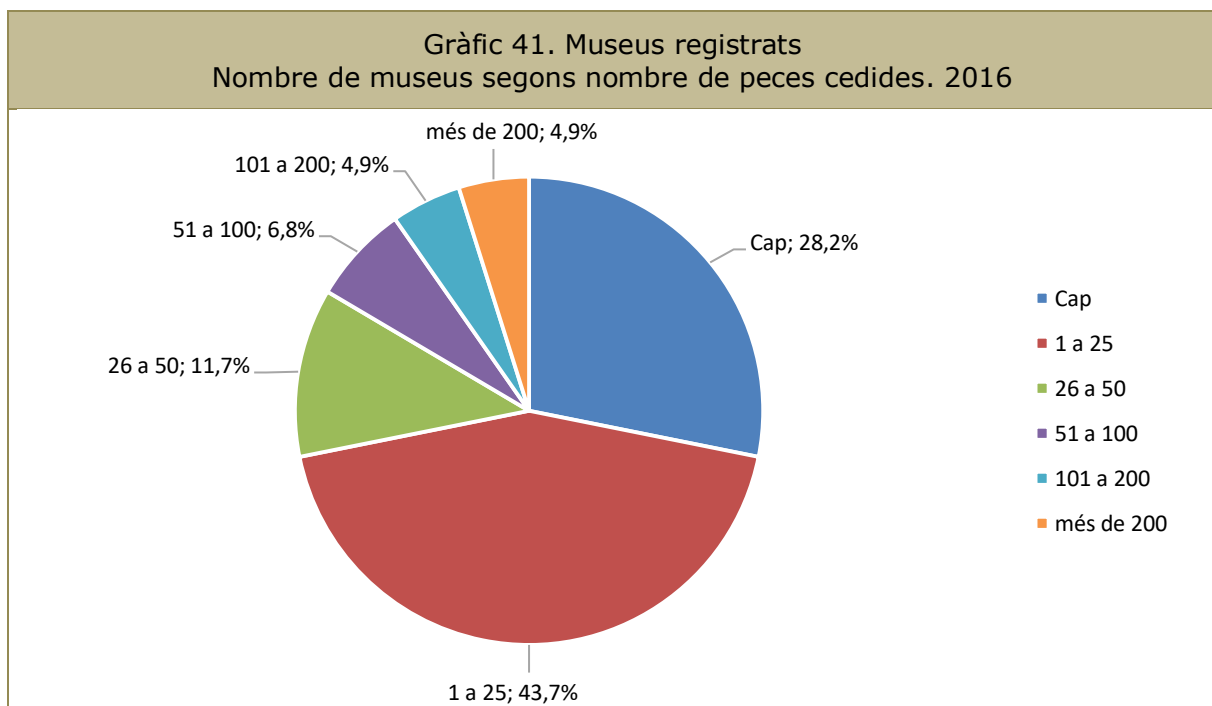

4.7. L'acció de cooperació

L'acció de cooperació dels museus es pot valorar en termes dels moviments d'objectes, d'una banda, i de la seva participació en xarxes, de l'altra.

4.7.1. Préstecs, cessions i donacions d'objectes

Durant el 2016, 74 museus registrats van cedir objectes, sumant un total de 5.053 peces. Els 29 restants no en van cedir cap, amb la distribució del seu volum tal com s'observa al gràfic següent.

Font: Registre de Museus 2016. Dades corresponents a 103 museus.

4.7.2. Préstecs, cessions i donacions d'objectes: alguns casos destacats

El Museu Nacional d'Art de Catalunya ha incrementat enormement la seva política de préstecs i dipòsits d'obres: se n'han prestat 159 a 14 institucions. Així, destaquen les col·laboracions amb els Museus de Sitges, amb motiu de l'any dedicat a Ramon Casas, i el Museu de la Garrotxa.

Des del Museu d'Arqueologia de Catalunya MAC-Barcelona es coordina la cessió de peces a museus i institucions externes de totes les seus del MAC, bé siguin per exposicions temporals, permanents (documents de contracte de comodat) o estudis i analítiques. Els tècnics de les seus gestionen la selecció d'objectes i la documentació inicial. S'han gestionat:

- 39 expedients / sol·licituds de moviments de peces fora del MAC (alguns iniciats el 2015 i closos el 2016, oberts i tancats el 2016 i altres oberts el 2016 i tancats el 2017)
- 30 expedients exposicions temporals
- 9 expedients d'estudis o analítiques fora del MAC

Seguiment de contractes de comodat de peces cedides per tercers al MAC-Barcelona:

- 10 expedients amb altres institucions museístiques
- 4 expedients amb la Direcció General d'Arxius, Biblioteques, Museus i Patrimoni
- 2 expedients amb particulars

Al llarg del 2016 la Col·lecció MACBA va realitzar 103 contractes de préstecs d'obra, que suposaren el préstec de 680 obres a un total de 79 institucions, de les quals 40 (51%) eren nacionals i 39 (49%) internacionals. De les 680 obres cedides a tercers, 496 (73%) es prestaren a institucions nacionals i 184 (27%) a institucions internacionals. Cal destacar l'exposició *El pes d'un gest. La mirada de Julião Sarmiento a les col·leccions CAM, MACBA i "la Caixa"*. L'exposició va ser organitzada per la Fundació "la Caixa" i va tenir lloc al CaixaForum Barcelona de l'11 de febrer a l'1 de maig de 2016, i posteriorment va itinerar al CaixaForum Madrid amb el títol *El peso de un gesto. La mirada de Julião Sarmiento*, on es va poder veure del 22 de juny al 18 de setembre del mateix any. El MACBA va participar-hi amb la cessió de 28 obres per a l'exposició amb seu a Barcelona i 3 per a la de la seu a Madrid.

Cal destacar, pel seu impacte ciutadà, la cessió en préstec del Museu d'Història de Barcelona de l'estàtua *Victòria*, de Frederic Marès, per a l'exposició *Franco, Victòria, República. Impunitat i espai urbà*, presentada a El Born CCM.

El Museu Etnològic de Barcelona – Museu de les Cultures del Món ha programat tres exposicions (*Ikunde. Barcelona metròpoli colonial, Diàlegs amb Àfrica. La memòria dels objectes* i *Les cares de Barcelona*) i tres mostres itinerants (*Falles i*

fogueres, Ordeno, mano i dispo i *Sant Antoni, la festa major de l'hivern*), totes emmarcades en el projecte Museu Nòmada que, compartit amb la Xarxa de Cases de la Festa impulsada des de l'ICUB i implantat fa deu anys, s'ha consolidat com a projecte d'exposicions temàtiques itinerants de gran abast en l'àmbit nacional. Aquestes mostres han estat acollides, principalment, per associacions dels barris de Barcelona i la seva conurbació metropolitana, però també per ajuntaments i entitats de pobles de Catalunya, el País Valencià, les Illes Balears i la Catalunya Nord. El projecte s'inscriu en el paradigma de la museologia social i la cultura de proximitat i de democratització del patrimoni, que ha estat objecte d'elogi i reconeixement internacional.

El programa d'exposicions itinerants de la Xarxa de Museus Locals de la Diputació de Barcelona té l'objectiu d'oferir una diversitat de propostes als museus contribuint a l'augment de la qualitat de les exposicions i al mateix temps posar a l'abast del major nombre de ciutadans el coneixement del seu patrimoni i riquesa cultural. Les exposicions itinerants permeten, amb un efecte multiplicador, descentralitzar i acostar l'oferta expositiva, potenciar la seva difusió territorial i accedir a un públic nou i diferent. La Xarxa de Museus Locals, a través de l'Oficina de Patrimoni Cultural, ha itinerat un total de sis exposicions durant el 2016, tres d'aquestes van formar part també del programa d'exposicions de 2015. En concret:

- *100 anys de Basquetbol a Catalunya, del pati al parquet* produïda per la Fundació de Bàsquet Català amb la col·laboració de la Fundació Barcelona Olímpica.
- *Intimitats. La roba interior dels segles XIX al XXI* produïda pel Museu de Badalona i l'Oficina de Patrimoni Cultural.
- *Catifes de ciment. El món de la rajola hidràulica* produïda pel Consorci de Patrimoni de Sitges, l'Ajuntament de Sitges i l'Oficina de Patrimoni Cultural gràcies al préstec de la col·lecció particular de Jordi Grisè i d'altres fons museístics procedents d'entitats públiques i privades.

Les altres 4 exposicions han estat noves produccions que s'han incorporat al programa d'exposicions al llarg de 2016. Aquestes són:

- *Fugint de l'Holocaust. Catalunya i els refugis jueus de la Segona Guerra Mundial* coproduïda pel Museu d'Història de Catalunya i l'Oficina de Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona.
- *Gols de Tinta. Futbol i vinyetes a Catalunya des de 1895 fins avui* proposada i produïda pels Museus de Granollers, el Museu de l'Hospitalet de Llobregat i l'Oficina de Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona.
- *Logicofobistes. 1936 El surrealisme com a revolució de l'esperit* produïda per la Fundació Apel·les Fenosa i adaptada per l'Oficina de Patrimoni Cultural.
- *Ossos: un viatge a l'època medieval de la mà de l'antropologia física* produïda pel Museu d'Arqueologia de Catalunya i per l'Oficina de Patrimoni Cultural.

4.7.3. Xarxes territorials de museus

A continuació es presenten les actuacions més rellevants de les xarxes de museus catalans el 2016:

XARXA DE MUSEUS LOCALS DE LA DIPUTACIÓ DE BARCELONA

Els serveis que es van posar a l'abast dels ajuntaments adherits a la Xarxa de Museus l'any 2016 van ser els següents:

- Servei de documentació de col·leccions.
- Servei de conservació i restauració.
- Central de préstec d'equipament tècnic.
- Central de compres conjuntes.
- Servei d'assessorament i estudis.
- Servei de formació i reciclatge.
- Servei de producció d'exposicions i gestió itineràncies.
- Servei de difusió i comunicació: web *el museu més gran de Catalunya*, publicitat conjunta, Agenda d'activitats *el museu més gran de Catalunya*.

Programa d'estudis i projectes:

S'ha continuat treballant en diferents assessoraments, entre els que destaca l'assessorament tècnic per a la museïtzació del jaciment de Can Farrerons de Premià de Mar. També s'ha continuat l'estudi sobre conservació preventiva i l'avaluació de necessitats d'aparells ambientals per als museus.

Cal destacar que en el 2016 es va endegar, juntament amb el Servei de Programació de la Diputació de Barcelona, el Cercle de Comparació Intermunicipal de Museus (CCI) amb la participació de 13 museus com a prova pilot. Els CCI són una eina de gestió desenvolupada per la Diputació de Barcelona que té per objectiu impulsar la millora dels serveis municipals a partir de l'anàlisi, avaluació i comparació entre els municipis participants d'uns indicadors comuns consensuats. La metodologia de treball del Cercle es basa en la participació activa dels responsables dels museus locals en una sèrie de reunions de treball i tallers que tenen per finalitat consensuar i definir les variables i indicadors d'avaluació i intercanviar experiències i bones pràctiques entre els municipis participants. El 2016 es van realitzar dos tallers per a definir els indicadors i les variables i un Taller de millora. Finalment, es van presentar els resultats del Cercle de Museus en el marc de la Jornada de Cercles de Cultura adreçada als tècnics i responsables polítics dels ajuntaments implicats.

Programa de formació i reciclatge:

L'any 2016, s'ha continuat amb la formació especialitzada adreçada als conservadors i al personal tècnic dels museus. S'han realitzat diversos cursos: Museumplus. Nivell bàsic (10h); Curs-Taller d'Il·luminació museogràfica, dues edicions; Seguretat als museus. Protocols d'actuació dirigit a les persones (12h); Curs-Taller: Accessibilitat cultural, conèixer a través dels sentits (18h).

El 26 d'octubre va tenir lloc al Museu Molí Paperer de Capellades la XXIX Jornada de Museus Locals amb el títol: *Usuaris de museus. Avaluació i identificació d'oportunitats de millora*. L'objectiu de la Jornada va ser debatre i reflexionar sobre l'avaluació de l'acció del museu a partir de dades empíriques i analitzar si s'assoleixen els objectius establerts, quin és el grau d'eficàcia i eficiència de la institució així com valorar la qualitat de l'oferta adreçada als usuaris.

Subvencions i ajuts especials:

En la línia d'ajuts del Pla de Concertació, tots els municipis amb museus adherits a la Xarxa de Museus Locals van rebre subvenció.

Durant l'any 2016 es van atorgar diferents ajuts especials. Ajuts, aquests, que no són de concurrència competitiva, tenen com a objectiu ajudar a pal·liar mancances puntuals dels equipaments en projectes aliens al programa d'actuació de la XML. La despesa és compartida amb el municipi.

Els ajuts atorgats són els següents:

- Cardedeu, projecte museogràfic espai d'interpretació MATBC i documentació i conservació preventiva de l'arxiu Cacaolat
- Sant Adrià de Besòs: revisió i restauració d'infraestructures museogràfiques
- Castellbisbal: documentació i registre urgent dels fons del Museu de la Pagesia
- Arenys de Mar: revisió dels continguts per a la reforma del Museu Mollfuleda de mineralogia
- Consell Comarcal del Garraf: homenatge reconeixement a Alexandre de Cabanyes. 140 anys del seu naixement. Recerca i documentació
- Capellades: documentació de cançons dels museus paperers
- Vilanova i la Geltrú: renovació del web de la Biblioteca Víctor Balaguer
- Gavà i Viladecans: exposició sobre 100 anys instal·lació empresa Roca
- Cercs: posada en funcionament del Centre d'Interpretació de la Baells
- Mollet del Vallès: exposició *Entre Salons. Vestigis del Modernisme*

Durant l'any 2016 la Xarxa de Museus Locals de la Diputació de Barcelona ha realitzat 30 actuacions de suport a la documentació dels fons en 24 museus de la XML mitjançant la contractació de documentalistes. En línies generals, el suport per a la documentació dels fons de la XML ha estat destinat a tasques de revisió i ampliació de la documentació introduïda en el Museumplus, a la informatització de fitxes ja creades i a la creació i revisió dels Tesaurus. També s'han continuat inventariant i documentant nous objectes dels fons.

Durant l'any 2016 s'ha continuat treballant en les línies ja consolidades en anys anteriors, les intervencions al Laboratori de Conservació–Restauració de l'Oficina de Patrimoni Cultural i la contractació de professionals externs. En les intervencions dutes a terme des del Laboratori de Conservació i Restauració de l'OPC hi han participat 10 museus de 10 municipis, i s'han restaurat un total de 26 obres. S'ha participat en l'elaboració de textos, el guió i el muntatge de l'exposició *Viladomat. Art i tècnica*, produïda pel Museu de Premià de Dalt. S'ha encarregat

L'estudi analític de mostres de pintura d'una mènsula policromada del segle XV del museu de Badalona, provinent del monestir de Sant Jeroni de la Murtra, al grup GRAPAC-CETEC Patrimoni (UAB). A petició del museu, s'ha assessorat en l'estudi climàtic de la Biblioteca Museu Víctor Balaguer de Vilanova i la Geltrú, de cara a implementar noves mesures i aparells de control. Durant el 2016 s'han realitzat intervencions de conservació preventiva a 5 museus.

L'objectiu del "programa de préstec de materials i adquisicions" de la XML és dotar els museus de material i equips museístics d'ús no habitual, en concepte de préstec, així com donar suport per a l'adquisició de determinats equipaments especialitzats, tot afavorint les economies d'escala. Com en anys anteriors, s'han adquirit caixes normalitzades de conservació i aparells per al control ambiental. Els aparells de control ambiental adquirits el 2016 han estat data loggers Testo Saveris 2-H1 (via wifi) destinats a aquells museus que van respondre al qüestionari que estaven interessats a incorporar-los als seus equipaments. Les reserves de material d'ús compartit (vitrines, plafons, projectors, il·luminació, etc.) s'han continuat formalitzant a través de la intranet de la Xarxa de Museus Locals. S'han adquirit per la central de préstec una urna per a vitrina i dos canons projectors.

XARXA DE MUSEUS DE LES TERRES DE LLEIDA I ARAN

La principal fita de 2016 va ser la formalització de la Xarxa Territorial de Museus de les Terres de Lleida i Aran. El 6 de maig va tenir lloc al Museu de la Noguera (Balaguer) la reunió de la Comissió Institucional de la Xarxa, que va ser presidida pel Conseller de Cultura. En aquesta reunió es van aprovar i constituir la Comissió Institucional (formada pels titulars dels museus que integren la Xarxa, més Diputació de Lleida i Generalitat de Catalunya) i la Comissió Tècnica (formada pels directors dels museus). El Museu de Lleida: diocesà i comarcal va ser escollit pel conjunt de museus que conformen la Xarxa per exercir de SAM i es van aprovar el Programa d'Actuació 2016-2019, el Pla d'Activitats 2015 i Pla d'Activitats 2016.

A més, també es va donar continuïtat a la tasca de suport portada a terme per l'Ecomuseu de les Valls d'Àneu, que durant el 2016 s'ha concretat en la coordinació d'onze de les línies previstes al Pla d'Actuacions, concretament les relacionades amb comunicació, turisme, formació i recerca i exposicions. Aquest suport s'ha concretat en la coordinació general de les línies i el seguiment general dels encàrrecs i ha comportat una dedicació total de 173 hores. El Museu de Lleida: diocesà i comarcal s'ha ocupat del seguiment administratiu.

Una de les principals novetats de 2016 ha estat la creació de la figura de coordinació, per donar suport en les tasques de gestió i coordinació de la Xarxa que fins ara assumia l'Ecomuseu de les Valls d'Àneu. També és necessari destacar que el pressupost de la Xarxa per 2016 s'ha incrementat en un 45% respecte al de 2015, arribant als 120.000 €.

Les accions portades a terme per la Xarxa durant el 2016 s'han articulades en onze línies de treball entorn els cinc grans objectius del Programa d'Actuacions 2016-2019:

- 1) Incrementar i diversificar els públics dels museus, garantint la qualitat dels serveis i activitats, per una millora del retorn social i de la visibilitat del paper de servei a la ciutadania.
- 2) Contribuir a la millora de l'eficiència en l'organització i gestió dels museus per adaptar-los a les necessitats i reptes actuals.
- 3) Impulsar la recerca aplicada per tal d'augmentar quantitativament i qualitativa l'activitat que ja duen a terme els museus de la xarxa.
- 4) Ajudar a mantenir les funcions de conservació, restauració i documentació amb la finalitat de garantir l'òptima custòdia del patrimoni del qual els museus en són responsables.
- 5) Estimular el coneixement, promoció i dinamització del territori a partir del patrimoni material i immaterial representatiu de l'entorn.

Les actuacions més destacades de la Xarxa durant el 2016 s'han dut a terme en els àmbits de la comunicació, formació, documentació i recerca i exposicions.

- Comunicació: el 2016 s'han desenvolupat dues campanyes de comunicació, una pel Dia Internacional dels Museus i una altra per Nadal. Això ha permès augmentar la visibilitat dels museus de la Xarxa en els mitjans i també reforçar la imatge de Xarxa.
- Formació: a més del ja consolidat curs d'estiu, aquest any s'ha posat en marxa un Postgrau en direcció estratègica de museus i centres patrimonials, organitzat per la Xarxa conjuntament amb la Universitat de Girona i l'Institut Català de Recerca en Patrimoni Cultural.
- Documentació: enguany s'ha activat un nou servei de suport a la documentació de les col·leccions dels museus que integren la Xarxa, que ha permès la contractació de documentalistes durant un període de tres setmanes.
- Recerca i exposicions: a més de finalitzar la itinerància de l'exposició *Fotografia en Relleu*, s'ha inaugurat una nova exposició produïda per la Xarxa, *Vestir la Moda. Modes de Vestir a les Terres de Lleida (segles XVIII-XX)*, que itinerarà per diversos museus de la Xarxa entre 2016 i 2017. També s'ha finalitzat la important recerca sobre la bruixeria a les Terres de Lleida i el Pirineu Occidental, projecte que porta per títol *Se'n parlave i n'hi havie. Aproximació historico-etnogràfica a la cacera de bruixes* i que finalitzarà en una exposició que s'inaugurarà al 2018.
- Implementar el sistema de recompte de visitants de l'Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya i suport a l'adquisició de software de tíqueting.
- Seguiment i suport territorial del Visitmuseum.
- Gestió i seguiment del Patrimoni emocional a la xarxa.
- Noves accions de millora dels serveis dels museus al turisme.
- Servei per la implementació i el seguiment de xarxes socials dels museus.
- Manteniment del web de la xarxa.
- Redacció del Programa d'acció educativa. Implementació d'un projecte pilot.
- Adquisició d'equipament per a videoconferències.
- Programa de captació de patrocini i col·laboració amb empreses.

- Coorganització amb la UDL d'un curs sobre el tema "Museus i didàctica".
- Servei de documentalista itinerant per a la documentació d'objectes de les col·leccions dels museus.
- Itinerància Exposició Estereoscòpia.
- Itinerància Exposició indumentària.
- Cens i seguiment dels equipaments patrimonials del territori i assessoraments.
- Presentació oficial de la Xarxa.
- Base de dades de proveïdors.
- Coproducció de l'activitat educativa per a l'exposició Vestir la Moda.

XARXA TERRITORIAL DE MUSEUS DE LES COMARQUES DE GIRONA

El Programa d'Actuacions 2016–2019 organitza totes les activitats de la xarxa al voltant de quatre línies d'actuació:

1. Incrementar i diversificar els públics dels museus, garantint la qualitat dels serveis i activitats, per una millora del retorn social i de la visibilitat del paper de servei a la ciutadania.
2. Contribuir a la millora de l'eficiència en l'organització i gestió dels museus per adaptar-los a les necessitats i reptes actuals.
3. Impulsar la recerca aplicada per tal d'augmentar quantitativament i qualitativa l'activitat que ja duen a terme els museus de la xarxa.
4. Ajudar a mantenir les funcions de conservació, restauració i documentació amb la finalitat de garantir l'òptima custòdia del patrimoni del qual els museus en són responsables.

Per tal d'aconseguir els objectius esmentats, a la primera reunió de la Comissió Tècnica de la Xarxa de data 8 de març de 2016 es va decidir prosseguir amb la tasca realitzada per les següents comissions de treball:

- Accessibilitat als museus
- Recerca i documentació
- Comunicació i públics
- Visitmuseum

També es va decidir que, de moment, la comissió de Noves museografies, ja havia acomplert el seu propòsit durant el 2015, i que durant el 2016 no es preveu activitat.

A més, es van crear dues noves comissions:

- Educació

– Turisme i Patrocini

En les activitats d'aquestes comissions destacarien les següents accions mancomunades:

- Implementar l'aplicació d'autoavaluació d'accessibilitat als museus
- Diagnosi dels serveis educatius dels museus de la Xarxa de Museus de les comarques de Girona
- Campanya de comunicació Nadal al Museu dirigida al públic familiar
- Programa INSPAI d'anàlisi dels fons fotogràfics dels museus
- Programa de suport a la documentació dels museus

Algunes accions de la xarxa:

- Jornada Museus accessibles
- Compra i cessió de material i equipament especialitzat
- Creació, gestió i manteniment bases de dades de proveïdors dels museus
- jornades de formació del Visitmuseum
- Adquisició i cessió de 20 iPads mini per l'ús del Visitmuseum
- Gestió, comunicació, seguiment i suport del Visitmuseum
- Formació i suport en xarxes socials
- Projecte Viquipèdia: alliberament continguts, taller d'edició permanent, tallers escoles
- Establiment contactes amb la UdG per fomentar la presència del patrimoni cultural i els museus en el currículums dels graus universitaris
- Auditoria de les potencialitats de patrocini dels museus i de la xarxa

Al marge de l'activitat desenvolupada a la xarxa dins les diverses comissions, el SAM-Girona ha continuat realitzant les tasques reflectides a la Llei de Museus, com el dipòsit de materials arqueològics i l'assessorament als museus.

S'han traslladat als magatzems del MAC-Cervera un total de 2.412 caixes i 21 palets amb materials arqueològics pertanyents a 227 dipòsits provinents de municipis de fora de les comarques de Girona. Amb aquesta actuació s'ha alliberat un espai d'uns 200 m² als magatzems del SAM-Girona, amb un total de 804 metres lineals de prestatges.

S'han realitzat assessoraments al Centre Cultural Cúria Reial de Besalú per a la conservació i exposició de materials arqueològics cedits temporalment, al museu Municipal de Tossa de Mar i al futur museu de la Cuina Catalana de la mateixa localitat.

S'ha autoritzat 21 vegades l'accés als materials arqueològics dipositats per al seu estudi i consulta.

S'ha fet una cessió temporal de restes humanes i faunístiques dipositades al SAM-Girona per a la realització d'estudis i analítiques. S'ha cedit temporalment un conjunt de monedes per a la seva identificació. S'han efectuat dues cessions temporals d'objectes arqueològics per ser exposats temporalment.

S'han fet 60 préstecs, amb un total de 269 equips

ACTUACIONS DEL SAM DE LES TERRES DE L'EBRE

El SAM de les Terres de l'Ebre ha realitzat les següents tasques:

1. Ebre, Art & Patrimoni

El festival d'estiu Ebre, Art & Patrimoni és una iniciativa del SAM de les Terres de l'Ebre per a la realització d'activitats durant el període estival que complementin l'oferta estable dels diferents equipaments patrimonials de la xarxa. En l'edició del 2016 aquest festival constava de 6 exposicions de fotografia, una acollida per cada equipament, produïdes pel SAM de les Terres de l'Ebre, que a més assumia la coordinació del projecte, el disseny de la fulleteria conjunta, la difusió del projecte, etc. En el cas concret de l'exposició produïda per al Museu de Tortosa, *Muntanyes*, del fotògraf Jep Colomé (va ser la que va disposar del major pressupost d'entre totes les realitzades), des del SAM es va assumir la totalitat de la coordinació del projecte i diverses despeses.

2. Visitmuseum

Al llarg del 2016 s'ha continuat treballant amb el desenvolupament de l'aplicació Visitmuseum. Des del SAM de les Terres de l'Ebre s'han dut a terme diverses feines vinculades a la validació de continguts, coordinació d'accions puntuals com el repartiment d'Ipads i tasques de secretaria en relació a la jornada de formació celebrada als Serveis Territorials de Cultura del Departament de Cultura a Tarragona. En relació a les feines dutes a terme pel SAM i Museu de les Terres de l'Ebre en benefici del Museu de Tortosa, aquestes es concreten i s'avaluen de la següent manera:

- Cessió de dos Ipads adquirits amb pressupost del Servei de Museus, més hores de coordinació, elaboració de documents per a la cessió i seguiment a càrrec del pressupost del SAM de les Terres de l'Ebre: 300 €
- Revisió de funcionalitats i realitzar correccions, part proporcional del total: 300 € a càrrec del pressupost del SAM de les Terres de l'Ebre
- Tasques de coordinació de la jornada de formació: 100 €
- Atenció i resolució de dubtes i altres tasques: 150 €

3. Exposició *Aquelles tardes... 100 anys de cine a les Terres de l'Ebre*

Durant aquest any s'ha treballat en l'elaboració dels textos de l'exposició, la recerca de fotografies i documents vinculats a les diferents sales dels municipis participants, la selecció de cites per a acompanyar el text principal, el disseny i maquetació de l'exposició.

4. Assessorament per a la creació de producte turístic

Des del SAM de les Terres de l'Ebre s'ha encarregat a l'empresa Turislab, per als museus registrats del Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre un assessorament a diverses velocitats per a la creació i posterior comercialització de productes turístics al voltant del patrimoni.

5. Participació en la campanya de comunicació impulsada pels museus del Camp de Tarragona i Terres de l'Ebre

Des del SAM de les Terres de l'Ebre, conjuntament amb els museus registrats del Camp de Tarragona i Terres de l'Ebre, es va decidir impulsar una campanya de comunicació per a donar a conèixer millor els museus del territori. Tot i que l'acció no s'ha acabat materialitzant al complet per diversos problemes amb l'empresa adjudicatària de l'encàrrec.

6. Jornada AproPA'T. Diàlegs de patrimoni i educació.

Des de la Xarxa de Museus del Camp de Tarragona i Terres de l'Ebre es va impulsar per als museus registrats del territori la celebració d'una jornada de formació per a que les escoles i els museus puguin trobar línies de col·laboració estables i veure en què són complementaris i com trobar aquestes complementarietats. La jornada es va celebrar, a proposta del Museu de les Terres de l'Ebre i d'acord amb el Servei de Museus, al mes de novembre al Museu de Tortosa. La jornada va ser coordinada pel Servei de Museus, tot i que va comptar amb el suport del SAM de les Terres de l'Ebre per a tasques de difusió, organització de la jornada a Terres de l'Ebre, etc.

4.7.4. Xarxes temàtiques de museus

XARXA DE MUSEUS D'ART DE CATALUNYA

La col·laboració entre les institucions del país és un dels principals objectius de la Xarxa de Museus d'Art de Catalunya, liderada pel Museu Nacional d'Art de Catalunya. Com s'ha dit anteriorment, el Museu ha incrementat enormement la política de préstecs i dipòsits d'obres, com ha estat el cas amb els Museus de Sitges, amb motiu de l'Any dedicat a Ramon Casas, i s'ha col·laborat en la configuració del nou discurs del Museu de la Garrotxa. S'han prestat un total de 159 obres a 14 institucions.

XARXA DE MUSEUS D'HISTÒRIA I MONUMENTS DE CATALUNYA

S'han incorporat a la Xarxa com a museus convidats el Museu de l'Exili de la Jonquera i el Museu de la Immigració de Sant Adrià del Besòs.

El projecte central de la Xarxa ha estat la inauguració al Museu de Terrassa i la itinerància de l'exposició de producció pròpia *Fams i Abundàncies* que ha itinerant amb objectes originals pels següents museus: Museu de Terrassa, Museu de L'Hospitalet, Museu d'Història de Cambrils, Museu Torre Balldovina de Santa Coloma de Gramenet.

Dins del marc de les jornades realitzades pel Museu d'Història de Catalunya la Xarxa va participar activament en la preparació i celebració d'aquestes jornades *Perspectives de gènere i museus i Didàctica de la Història*.

XARXA DE MUSEUS D'ETNOLOGIA DE CATALUNYA

El projecte central de la Xarxa ha estat la inauguració i inici de la itinerància de l'exposició *Paisatges a la Taula*, amb objectes originals de tots els museus de la Xarxa, que es va inaugurar al Museu de la Pesca de Palamós. S'ha exhibit a: Museu de la Pesca de Palamós, Museu de la Vida Rural de l'Espluga de Francolí i Museu de la Conca de Barberà de Montblanc. Igualment es van fer les tasques i recopilació d'informació per l'edició d'un e-book com a llibre catàleg de l'exposició.

Durant el 2016 es va tancar un acord amb Parcs Naturals de la Generalitat de Catalunya per iniciar l'any 2017 un programa conjunt d'accions entre els museus i el parcs naturals que es troben en un mateix territori.

Dins del marc de les jornades realitzades pel Museu d'Història de Catalunya la Xarxa va participar activament en la preparació i celebració d'aquestes jornades *Perspectives de gènere i museus i Didàctica de la Història*.

SISTEMA TERRITORIAL DEL MUSEU DE LA CIÈNCIA I LA TÈCNICA DE CATALUNYA

Pel que fa al Sistema Territorial del mNACTEC, la xifra de visitants ha tornat a créixer, superant els 517.000 visitants. S'han incorporat al Sistema la Tèrmica Roca Umbert de Granollers i el Museu de l'Oli de Catalunya, a La Granadella, s'ha completat l'estudi d'impacte econòmic dels museus secció i s'ha iniciat la publicació d'un model i format de guies de cada un dels museus que en formen part.

Com a referent nacional del patrimoni i la museografia de la societat industrial contemporània, el mNACTEC ha assessorat diverses institucions en la conservació i el desenvolupament de projectes de museïtzació d'elements de patrimoni industrial.

4.8. Associacions d'Amics dels Museus

El 2016 hi ha hagut 34 museus amb associacions d'amics. Com que alguns museus en tenen més d'una, el nombre total de d'associacions d'amics de museus ascendeix fins a 38. Els membres d'aquestes associacions sumen 4.647.

Taula 37. Museus registrats Associacions d'Amics de Museus. 2016	
	Nombre
Museus amb associació d'amics	34
Nombre d'associacions d'amics	38
Membres de les associacions d'amics dels museus	4.647

5. Els impactes de l'acció museística

5.1. Els visitants i els usos als museus

Aquest apartat es basa en la recollida de dades de l'informe "Recompte de visitants dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016"¹⁵, elaborat per l'Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya (OPPCC).

Aquest informe s'estructura a partir de tres conceptes bàsics:

- **Visitant:** persona física que accedeix al recinte de l'equipament per fer ús de la seva oferta de serveis, ja siguin exposicions (tant les de producció pròpia com aliena), activitats pròpies (organitzades per l'equipament) o serveis museístics (biblioteca, arxiu, fons, etc.).
- **Ús:** cadascuna de les utilitzacions dutes a terme pels visitants durant la seva estada a l'equipament, ja sigui la visita a una o més exposicions, l'assistència a activitats culturals o bé l'ús d'algun servei museístic (biblioteca, assessorament, etc.). Cada visitant pot fer un o més usos durant la seva estada a l'equipament. Cada visitant es compta una sola vegada independentment del nombre d'usos que faci de l'oferta museística.
- **Persones al voltant del patrimoni:** visitants (persona física que accedeix al recinte de l'equipament per fer ús de la seva oferta de serveis, ja siguin exposicions –tant les de producció pròpia com aliena–, activitats pròpies –organitzades per l'equipament– o serveis museístics –biblioteca, arxiu, fons, etc.–) més visitants a l'edifici (persones que acudeixen al recinte museístic i no visiten exposicions, ni assisteixen a activitats pròpies de l'equipament, ni fan ús de cap servei museístic. Inclou tant els que visiten el recinte de l'equipament pel seu valor arquitectònic sense fer-ne cap altre ús, com els que vénen per una finalitat no museística –botiga, cafeteria, lavabos...–, així com els que assisteixen a activitats alienes, és a dir, activitats organitzades per entitats no vinculades al centre) més visitants a activitats fora de l'equipament (persones que assisteixen a activitats puntuals organitzades pel centre que succeeixen en el marc d'una celebració, fira, trobada o similar i no tenen inscripcions ni recomptes precisos. Es realitzen fora de l'equipament patrimonial i no formen part de l'activitat habitual del centre).

Inclou les dades agregades de tots els centres patrimonials així com 4 desagregacions a partir de les següents variables:

- **Àmbit territorial:**
Àrees territorials corresponents a la distribució de les Xarxes de Museus del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Cada àrea inclou les comarques següents:

¹⁵<http://observatoripublics.icrpc.cat/cat/projectes/recompte-dels-visitants-dels-equipaments-patrimonials-de-catalunya-2016.html>

- Barcelona ciutat.
 - Regió Metropolitana: Baix Llobregat, Barcelonès (menys Barcelona ciutat), Maresme, Vallès Occidental, Vallès Oriental.
 - Penedès i Catalunya Central: Anoia, Alt Penedès, Bages, Berguedà, Garraf, Moianès, Osona.
 - Comarques de Girona: Alt Empordà, Baix Empordà, Cerdanya, Garrotxa, Gironès, Pla de l'Estany, Ripollès, Selva.
 - Terres de Lleida i Aran: Alta Ribagorça, Alt Urgell, Garrigues, Noguera, Pallars Jussà, Pallars Sobirà, Pla d'Urgell, Segarra, Segrià, Solsonès, Urgell, Vall d'Aran.
 - Camp de Tarragona i Terres de l'Ebre: Alt Camp, Baix Camp, Baix Ebre, Baix Penedès, Conca de Barberà, Montsià, Priorat, Ribera d'Ebre, Tarragonès, Terra Alta.
- Tram de visitants:
Els equipaments patrimonials s'han distribuït en 6 categories segons el nombre de visitants rebuts el 2015:
- Fins a 10.000 visitants
 - 10.001 – 25.000
 - 25.001 – 50.000
 - 50.001 – 100.000
 - 100.001 – 250.000
 - Més de 250.000
- Temàtica:
Tot i que molts equipaments podrien ser categoritzats en més d'una temàtica, per aconseguir uns resultats estadístics més clars i entenedors s'ha optat per adscriure cada equipament a una única categoria (els museus s'han classificat temàticament a ells mateixos), segons la tipologia següent:
- Art: equipament dedicat principalment a la història de l'art, la creació artística i/o les arts decoratives. En aquesta categoria també s'inclouen esglésies, catedrals i monestirs.
 - Ciència i tècnica: equipament dedicat principalment a les ciències, la història de la ciència i/o la tècnica, la indústria i la industrialització.
 - Etnografia / Antropologia / Societat: equipament dedicat principalment al mode de vida de les persones i les societats tant del passat com del present.
 - Història / Arqueologia: equipament dedicat principalment als processos i canvis històrics i/o l'arqueologia. En aquesta categoria també s'inclouen els jaciments arqueològics, castells i palaus.
 - Monogràfic: equipament dedicat principalment a una temàtica concreta (moto, xocolata, etc.) o una casa-museu.
 - Pluridisciplinari local: equipament dedicat a temàtiques diverses que graviten al voltant d'un territori municipal o comarcal. Si un museu

gestiona diverses extensions de temàtica diferent s'inclou en aquesta categoria.

- Titularitat:
 - Públics
 - Privats

El cens total d'aquest estudi el conformen 117 museus (que a més aglutinen 115 extensions), això es deu a dos factors:

- El *Museu Romàntic Can Llopis* va estar tancat durant el 2016.
- El *Museu del Cau Ferrat* i el *Museu Maricel* s'han tractat conjuntament pel fet de compartir entrada.
- El *Museu de l'Institut Botànic de Barcelona* va enviar les dades agregades amb el *Jardí Botànic de Barcelona* (extensió del *Museu de Ciències Naturals de Barcelona*).
- A més, s'han considerat com a equipaments individuals les següents extensions, degut a la seva dispersió territorial: les 4 subseus del *Museu d'Arqueologia de Catalunya* (*Empúries, Girona, Olèrdola i Ullastret*) i 3 extensions pertanyents al *Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya* (la *Farga Palau*, el *Museu del Cement Asland* i el *Museu de la Colònia Sedó*).

L'informe anual de l'OPPCC analitza els visitants dels museus, col·leccions, monuments i centres d'interpretació de Catalunya. Les taules i gràfiques que es presenten a continuació només utilitzen les dades relatives a museus i, per tant, són d'elaboració pròpia i original per confeccionar l'Informe anual 2016 de la Junta de Museus, utilitzant les dades recollides per l'OPPCC.

5.1.1. Els visitants dels museus registrats

El 2016 els museus de Catalunya van rebre 10,24 milions de visitants. 6 de cada 10 d'aquests van visitar museus de la ciutat de Barcelona i gairebé 1 de cada 4 ho van fer a les comarques de Girona. La mediana de visitants als museus de Catalunya ha sigut de 19.280,0.

Taula 38. Museus registrats
Visitants segons àmbit territorial. 2016

	Museus	% museus	Visitants	% visitants	Mitjana	Mediana
Barcelona ciutat	17	14,5%	6.267.706	61,2%	368.688,6	143.774,0
Resta Regió Metropolitana	31	26,5%	589.786	5,8%	19.025,4	9.461,0
Penedès i Catalunya Central	16	13,7%	394.930	3,9%	24.683,1	16.615,0
Comarques de Girona	28	23,9%	2.493.185	24,3%	89.042,3	22.713,5
Camp de Tarragona i Terres Ebre	14	12,0%	351.025	3,4%	25.073,2	14.322,0
Terres de Lleida i Aran	11	9,4%	143.891	1,4%	13.081,0	12.013,0
Total	117	100,0%	10.240.523	100,0%	87.525,8	19.280,0

Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 117 museus.

Gràfics 42 i 43. % de visitants i mediana de visitants segons àmbit territorial. 2016

Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 117 museus.

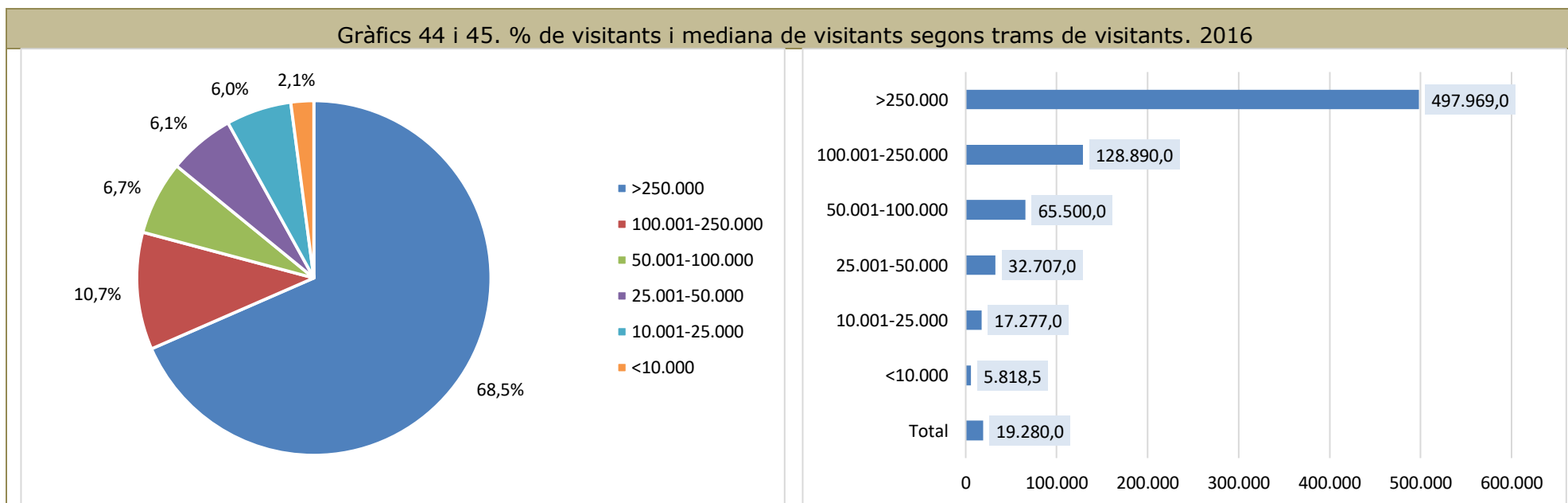
6 de cada 10 museus ha tingut menys de 25.000 visitants durant el 2016. 9 museus n'han tingut més de 250 mil.

Taula 39. Museus registrats
Visitants segons trams de visitants. 2016

	Museus	% museus	Visitants	% visitants	Mitjana	Mediana
<10.000	36	30,8%	213.727	2,1%	5.936,9	5.818,5
10.001-25.000	36	30,8%	610.751	6,0%	16.965,3	17.277,0
25.001-50.000	18	15,4%	620.090	6,1%	34.449,4	32.707,0
50.001-100.000	10	8,5%	689.607	6,7%	68.960,7	65.500,0
100.001-250.000	8	6,8%	1.095.718	10,7%	136.964,8	128.890,0
>250.000	9	7,7%	7.010.630	68,5%	778.958,9	497.969,0
Total	117	100,0%	10.240.523	100,0%	87.525,8	19.280,0

Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 117 museus.

Gràfics 44 i 45. % de visitants i mediana de visitants segons trams de visitants. 2016

Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 117 museus.

El 44,0% dels visitants han anat a museus d'art. Un 24,5% ho ha fet a museus monogràfics.

Taula 40. Museus registrats Visitants segons temàtica. 2016						
	Museus	% museus	Visitants	% visitants	Mitjana	Mediana
Art	28	23,9%	4.508.409	44,0%	161.014,6	29.133,0
Ciències i Tècniques	13	11,1%	526.611	5,1%	40.508,5	18.593,0
Etno./Antrop./Societat	10	8,5%	179.164	1,7%	17.916,4	10.433,0
Història/Arqueologia	20	17,1%	1.597.338	15,6%	79.866,9	20.938,5
Monogràfic	12	10,3%	2.508.421	24,5%	209.035,1	28.200,0
Pluridisciplinari local	34	29,1%	920.580	9,0%	27.075,9	17.726,5
Total	117	100,0%	10.240.523	100,0%	87.525,8	19.280,0

Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 117 museus.

Gràfics 46 i 47. % de visitants i mediana de visitants segons temàtica. 2016

Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 117 museus.

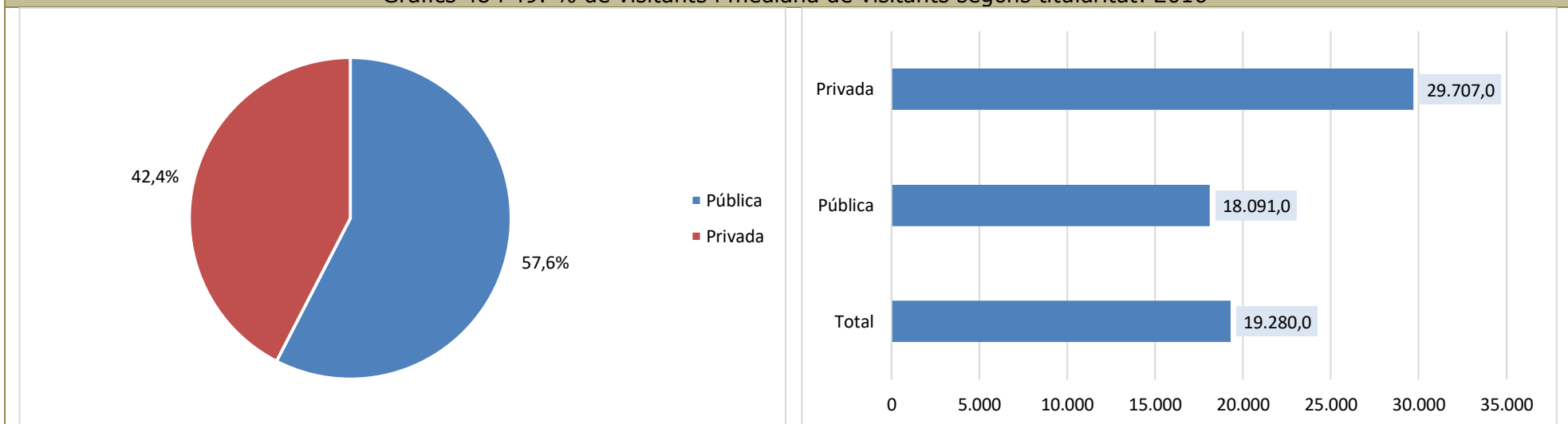

El 57,6% dels visitants han acudit a museus públics. La mediana de visitants dels museus privats és superior en més de 10.000 visitants als museus públics.

Taula 41. Museus registrats Visitants segons titularitat. 2016						
	Museus	% museus	Visitants	% visitants	Mitjana	Mediana
Pública	101	86,3%	5.896.752	57,6%	58.383,7	18.091,0
Privada	16	13,7%	4.343.771	42,4%	271.485,7	29.707,0
Total	117	100,0%	10.240.523	100,0%	87.525,8	19.280,0

Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 117 museus.

Gràfics 48 i 49. % de visitants i mediana de visitants segons titularitat. 2016

Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 117 museus.

5.1.2. Persones al voltant del patrimoni

En aquest apartat s'han agregat tant els visitants que fan usos culturals dels equipaments com també els "visitants a l'edifici" i els "visitants a esdeveniments fora de l'equipament".

El model de recompte de l'OPPCC defineix els visitants a l'edifici com aquelles persones que acudeixen al recinte museístic i no visiten exposicions, ni assisteixen a activitats pròpies de l'equipament, ni fan ús de cap servei museístic (biblioteca, reserva, etc.). Inclou tant els que visiten el recinte de l'equipament pel seu valor arquitectònic sense fer-ne cap altre ús, com els que vénen per una finalitat no museística (botiga, cafeteria, lavabos, etc.), així com els que assisteixen a activitats alienes, és a dir, activitats organitzades per entitats no vinculades al centre.

El model de recompte de l'OPPCC defineix els visitants a esdeveniments fora de l'edifici com aquelles persones que assisteixen a activitats puntuals organitzades pel centre que succeeixen en el marc d'una celebració, fira, trobada o similar i no tenen inscripcions ni recomptes precisos. Es realitzen fora de l'equipament patrimonial i no formen part de l'activitat habitual del centre.

Taula 42. Museus registrats Persones al voltant del patrimoni. 2016			
	Nombre de persones	Mitjana	Mediana
Persones al voltant del patrimoni	12.036.916	102.879,6	22.854,0

Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 117 museus.

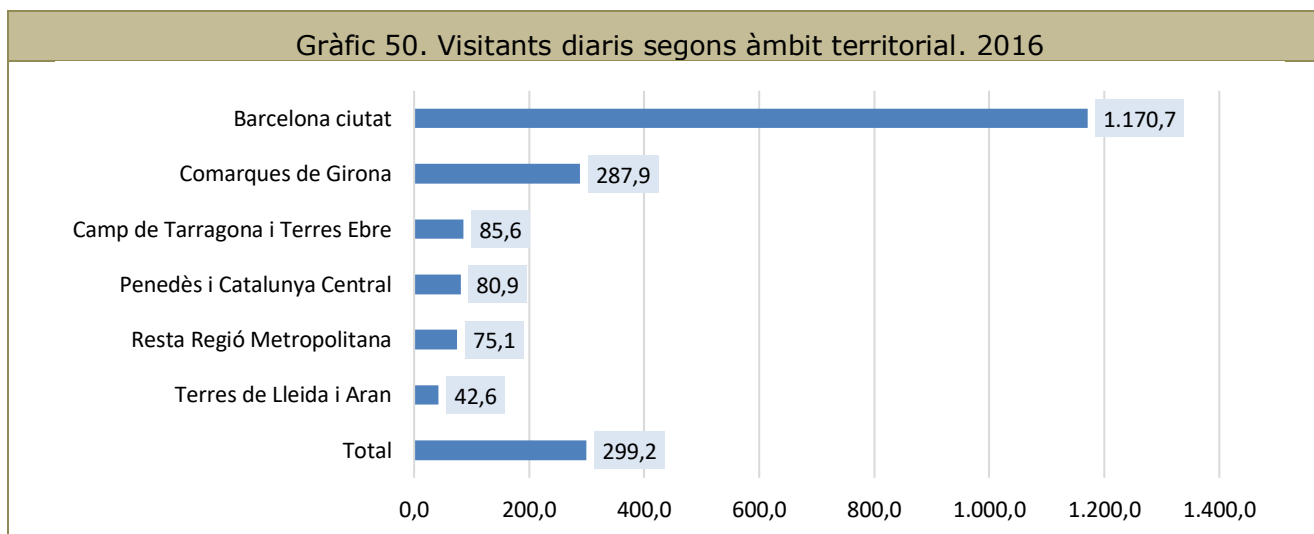
Durant el 2016 els museus de Catalunya han acollit més de 12 milions de persones al voltant del patrimoni.

5.1.3. Visitants diaris

Aquest indicador és la mitjana diària de persones que visiten exposicions, fan activitats i/o utilitzen els serveis museístics. El 2016 els museus de Catalunya van rebre una mitjana de gairebé 300 visitants diaris. Totes les demarcacions estan per sota d'aquesta xifra excepte Barcelona ciutat que la sobrepassa àmpliament (1.170,7 visitants diaris).

Taula 43. Museus registrats Visitants diaris segons àmbit territorial 2016					
	Museus	% museus	Dies d'obertura	Visitants	Visitants diaris
Barcelona ciutat	17	14,5%	5.354	6.267.706	1.170,7
Resta Regió Metropolitana	31	26,5%	7.854	589.786	75,1
Penedès i Catalunya Central	16	13,7%	4.884	394.930	80,9
Comarques de Girona	28	23,9%	8.660	2.493.185	287,9
Camp de Tarragona i Terres Ebre	14	12,0%	4.100	351.025	85,6
Terres de Lleida i Aran	11	9,4%	3.380	143.891	42,6
Total	117	100,0%	34.232	10.240.523	299,2

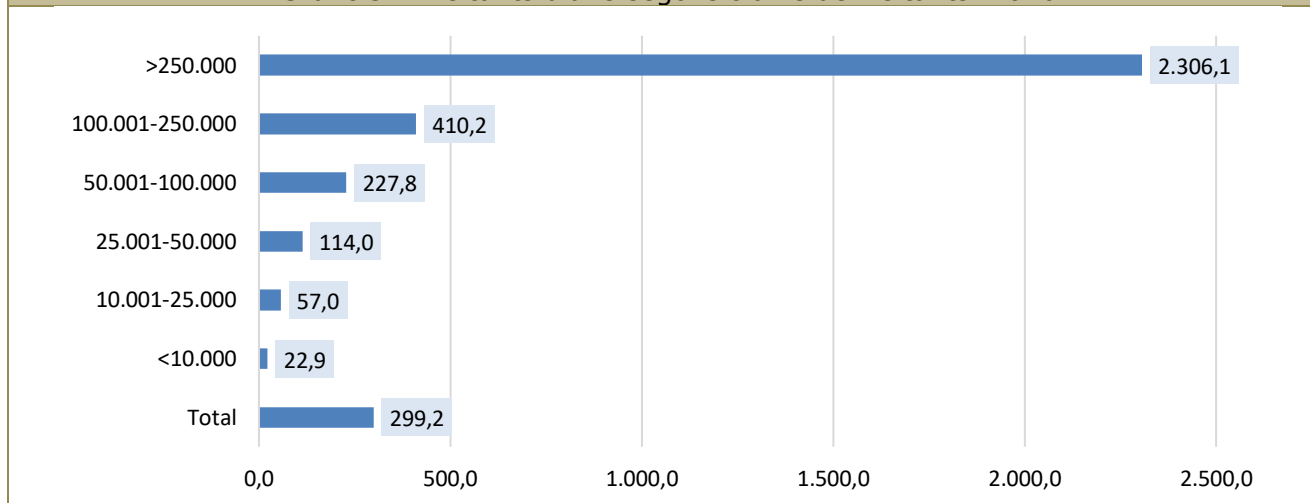
Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 117 museus.

Taula 44. Museus registrats
Visitants diaris segons trams de visitants. 2016

	Museus	% museus	Dies d'obertura	Visitants	Visitants diaris
<10.000	36	30,8%	9.340	213.727	22,9
10.001-25.000	36	30,8%	10.714	610.751	57,0
25.001-50.000	18	15,4%	5.440	620.090	114,0
50.001-100.000	10	8,5%	3.027	689.607	227,8
100.001-250.000	8	6,8%	2.671	1.095.718	410,2
>250.000	9	7,7%	3.040	7.010.630	2.306,1
Total	117	100,0%	34.232	10.240.523	299,2

Gràfic 51. Visitants diaris segons trams de visitants. 2016

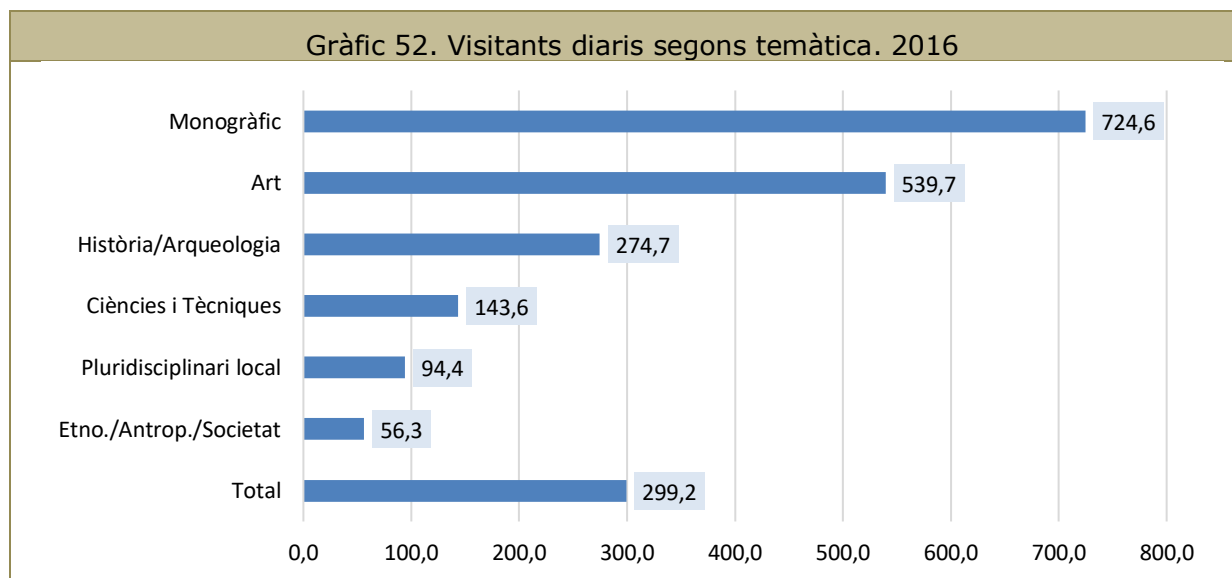

Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 117 museus.

Els museus monogràfics (724,6) i els d'art (539,7) són els que presenten les mitjanes de visitants diaris més elevades.

Taula 45. Museus registrats Visitants diaris segons temàtica. 2016					
	Museus	% museus	Dies d'obertura	Visitants	Visitants diaris
Art	28	23,9%	8.354	4.508.409	539,7
Ciències i Tècniques	13	11,1%	3.667	526.611	143,6
Etno./Antrop./Societat	10	8,5%	3.182	179.164	56,3
Història/Arqueologia	20	17,1%	5.814	1.597.338	274,7
Monogràfic	12	10,3%	3.462	2.508.421	724,6
Pluridisciplinari local	34	29,1%	9.753	920.580	94,4
Total	117	100,0%	34.232	10.240.523	299,2

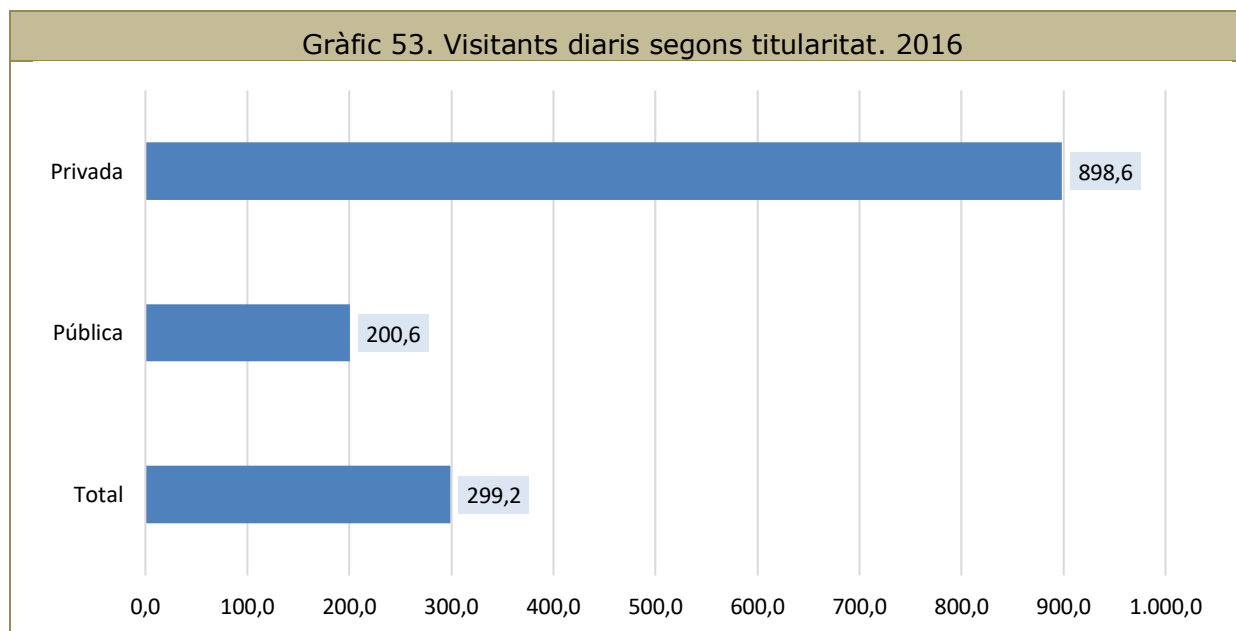

Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 117 museus.

Els museus de titularitat privada reben 4,5 vegades més visitants diaris que els públics.

Taula 46. Museus registrats Visitants diaris segons titularitat. 2016					
	Museus	% museus	Dies d'obertura	Visitants	Visitants diaris
Pública	101	86,3%	29.398	5.896.752	200,6
Privada	16	13,7%	4.834	4.343.771	898,6
Total	117	100,0%	34.232	10.240.523	299,2

Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 117 museus.

5.1.4. Visitants escolars

Els museus han rebut 885.752 visitants escolars durant el 2016. Gairebé el 40% dels escolars que han visitat un museu ho han fet a la ciutat de Barcelona, gairebé el 23% a les comarques de Girona i un 19,2% a la regió metropolitana.

Taula 47. Museus registrats
Visitants escolars segons àmbit territorial 2016

	Museus	% museus	Visitants	% visitants	Mitjana	Mediana
Barcelona ciutat	17	15,3%	348.771	39,4%	20.515,9	12.522,0
Resta Regió Metropolitana	29	26,1%	169.658	19,2%	5.850,3	2.127,0
Penedès i Catalunya Central	14	12,6%	64.193	7,2%	4.585,2	3.660,5
Comarques de Girona	27	24,3%	200.480	22,6%	7.425,2	4.056,0
Camp de Tarragona i Terres Ebre	13	11,7%	80.001	9,0%	6.153,9	4.106,0
Terres de Lleida i Aran	11	9,9%	22.649	2,6%	2.059,0	1.350,0
Total	111	100,0%	885.752	100,0%	7.979,7	3.491,0

Gràfics 54 i 55. % de visitants escolars i mediana de visitants escolars segons àmbit territorial 2015

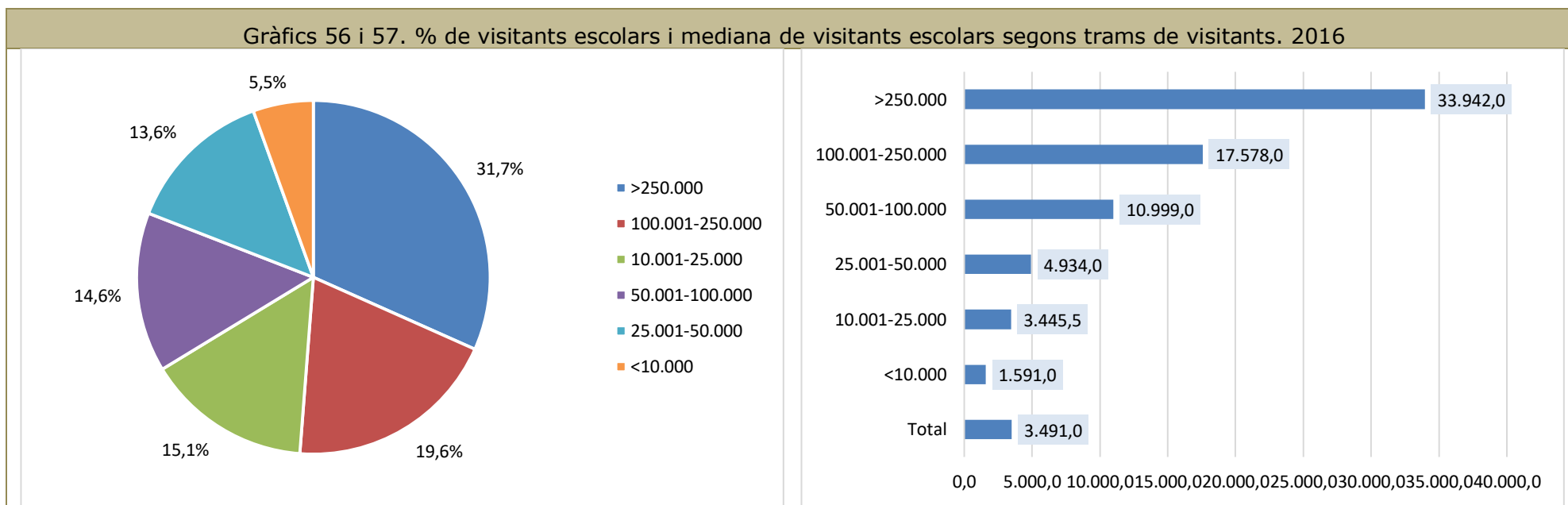

Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 111 museus.

La mediana de visitants escolars als museus de Catalunya durant el 2016 ha sigut de 3.491,0.

Taula 48. Museus registrats Visitants escolars segons trams de visitants. 2016						
	Museus	% museus	Visitants	% visitants	Mitjana	Mediana
<10.000	32	28,8%	48.836	5,5%	1.526,1	1.591,0
10.001-25.000	34	30,6%	133.562	15,1%	3.928,3	3.445,5
25.001-50.000	18	16,2%	120.372	13,6%	6.687,3	4.934,0
50.001-100.000	10	9,0%	129.262	14,6%	12.926,2	10.999,0
100.001-250.000	8	7,2%	173.260	19,6%	21.657,5	17.578,0
>250.000	9	8,1%	280.460	31,7%	31.162,2	33.942,0
Total	111	100,0%	885.752	100,0%	7.979,7	3.491,0

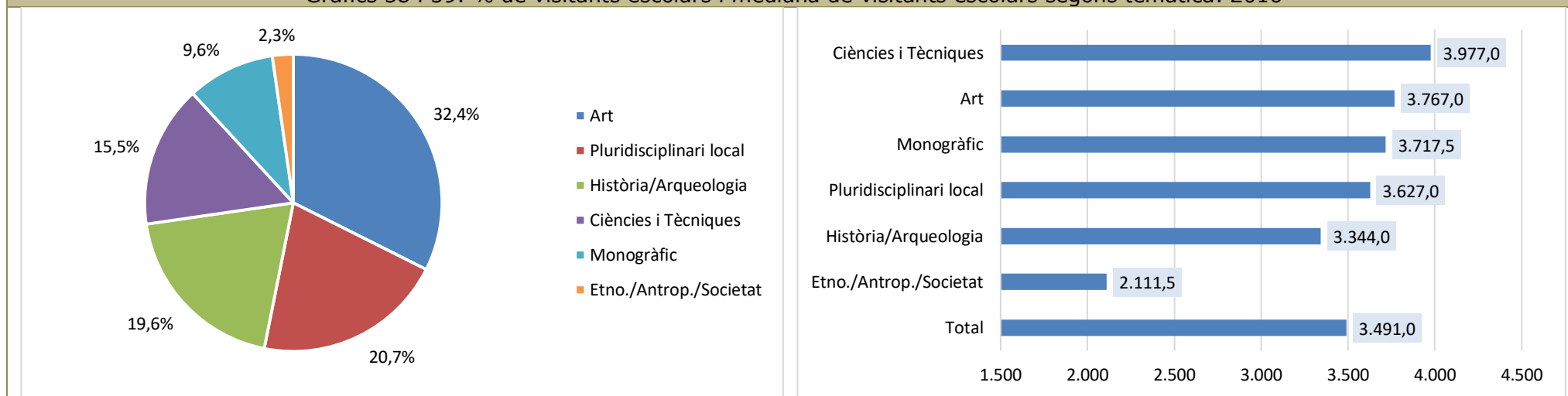
Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 111 museus.

El 32,4% dels visitants escolars ha acudit a museus d'art, el 20,7% ho ha fet a museus pluridisciplinaris locals, el 19,6% a museus d'història i arqueologia, el 15,5% a museus de ciències i tècniques, el 9,6% a monogràfics i el 2,3% a museus d'etnografia, antropologia i societat. Tanmateix, són els de ciències i tècniques els que presenten una mediana més elevada, seguits dels d'art.

Taula 49. Museus registrats Visitants escolars segons temàtica. 2016						
	Museus	% museus	Visitants	% visitants	Mitjana	Mediana
Art	28	25,2%	287.016	32,4%	10.250,6	3.767,0
Ciències i Tècniques	13	11,7%	136.957	15,5%	10.535,2	3.977,0
Etno./Antrop./Societat	8	7,2%	20.116	2,3%	2.514,5	2.111,5
Història/Arqueologia	19	17,1%	173.299	19,6%	9.121,0	3.344,0
Monogràfic	12	10,8%	84.684	9,6%	7.057,0	3.717,5
Pluridisciplinari local	31	27,9%	183.680	20,7%	5.925,2	3.627,0
Total	111	100,0%	885.752	100,0%	7.979,7	3.491,0

Gràfics 58 i 59. % de visitants escolars i mediana de visitants escolars segons temàtica. 2016

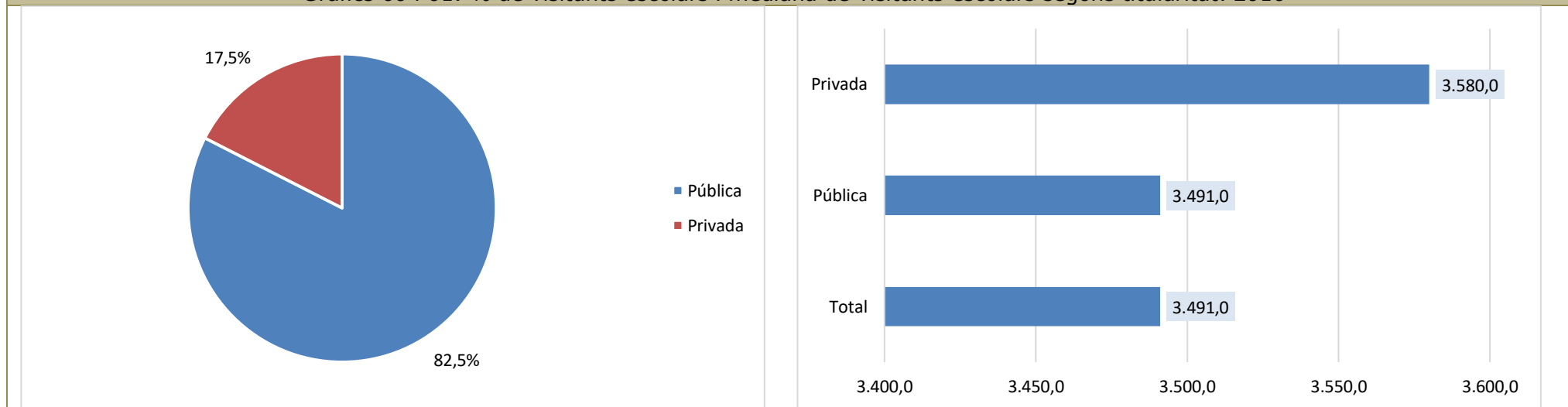
Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 111 museus.

El 82,5% dels escolars ha acudit a museus públics. Tanmateix, els museus privats presenten una mediana de visitants escolars més elevada.

Taula 50. Museus registrats Visitants escolars segons titularitat. 2016						
	Museus	% museus	Visitants	% visitants	Mitjana	Mediana
Pública	95	85,6%	730.824	82,5%	7.692,9	3.491,0
Privada	16	14,4%	154.928	17,5%	9.683,0	3.580,0
Total	111	100,0%	885.752	100,0%	7.979,7	3.491,0

Gràfics 60 i 61. % de visitants escolars i mediana de visitants escolars segons titularitat. 2016

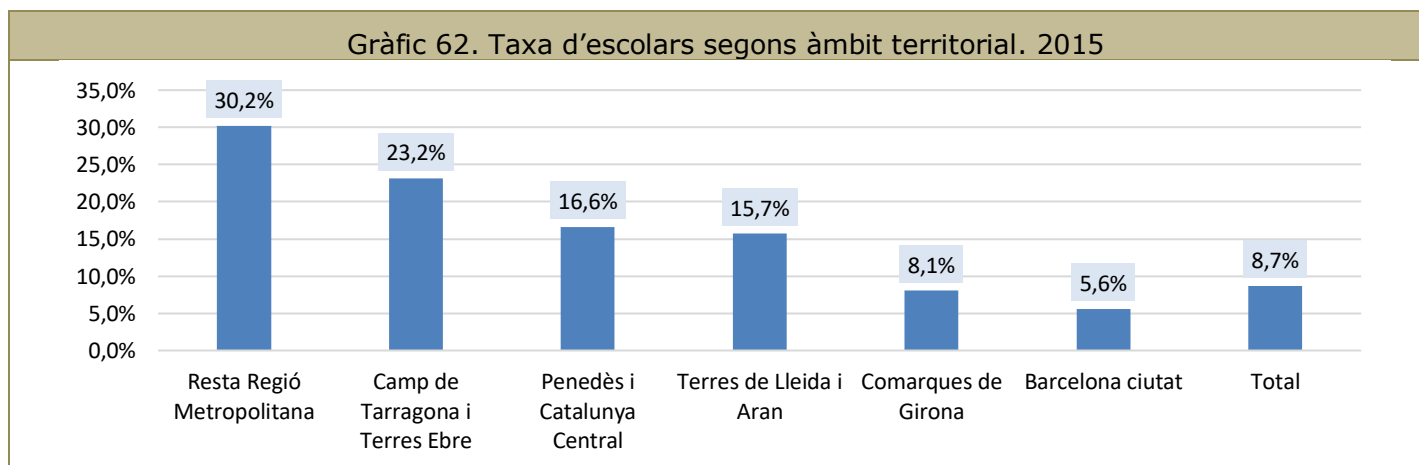
Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 111 museus.

5.1.5. Taxa de visitants escolars

Aquesta taxa relaciona els visitants escolars i els visitants totals. El 8,7% dels visitants dels museus de Catalunya durant el 2016 han sigut escolars. Aquesta taxa arriba fins al 30,2% a la regió metropolitana i fins al 23,2% al camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre. Per contra, els dos territoris que estan per sota de la mitjana global són les comarques de Girona (8,1%) i Barcelona ciutat (5,6%), segurament per causes fortament vinculades al turisme.

	Museus	% de gratuïtat
Barcelona ciutat	17	5,6%
Resta Regió Metropolitana	29	30,2%
Penedès i Catalunya Central	14	16,6%
Comarques de Girona	27	8,1%
Camp de Tarragona i Terres Ebre	13	23,2%
Terres de Lleida i Aran	11	15,7%
Total	111	8,7%

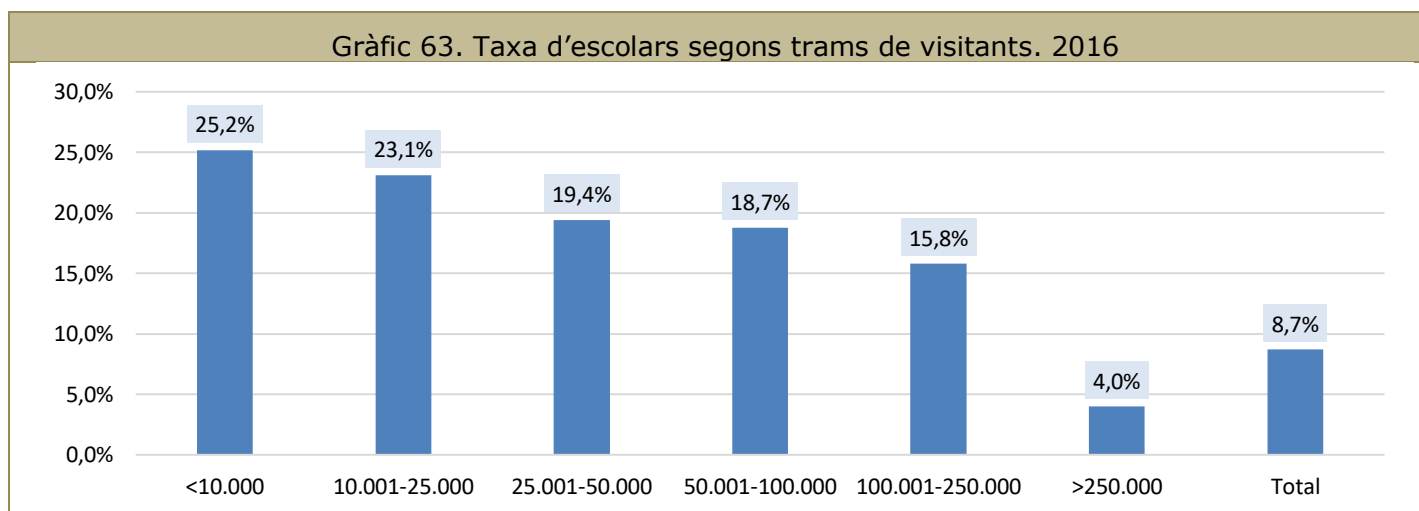

Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 111 museus.

S'observa que els museus que presenten taxes de visitants escolars més elevades són els que tenen menys volum de visitants. A mesura que augmenta el volum de visitants anuals la taxa d'escolars cau progressivament.

Taula 52. Museus registrats Taxa d'escolars segons trams de visitants. 2016		
	Museus	% de gratuïtat
<10.000	32	25,2%
10.001-25.000	34	23,1%
25.001-50.000	18	19,4%
50.001-100.000	10	18,7%
100.001-250.000	8	15,8%
>250.000	9	4,0%
Total	111	8,7%

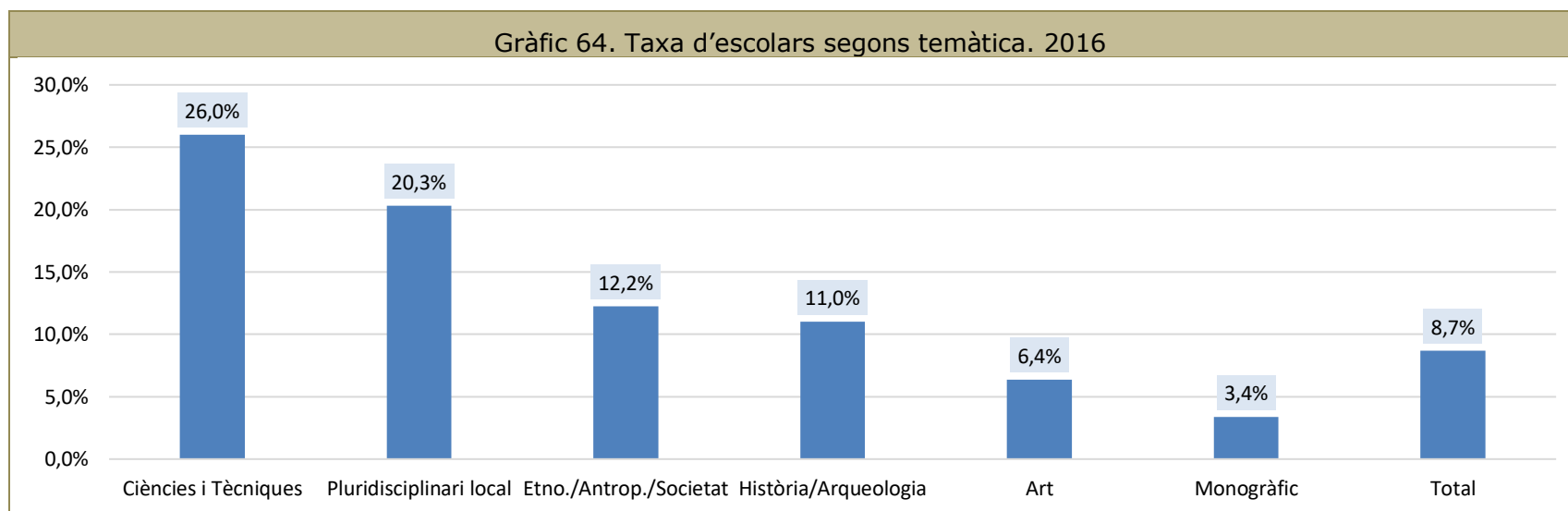

Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 111 museus.

Per temàtica, els museus amb una taxa de visitants escolars més elevada són els de ciències i tècniques (26,0%) i els pluridisciplinaris locals (20,3%). A la cua se situen els d'art (6,4%) i els monogràfics (3,4%).

Taula 53. Museus registrats Taxa d'escolars segons temàtica. 2016		
	Museus	% de gratuïtat
Art	28	6,4%
Ciències i Tècniques	13	26,0%
Etno./Antrop./Societat	8	12,2%
Història/Arqueologia	19	11,0%
Monogràfic	12	3,4%
Pluridisciplinari local	31	20,3%
Total	111	8,7%

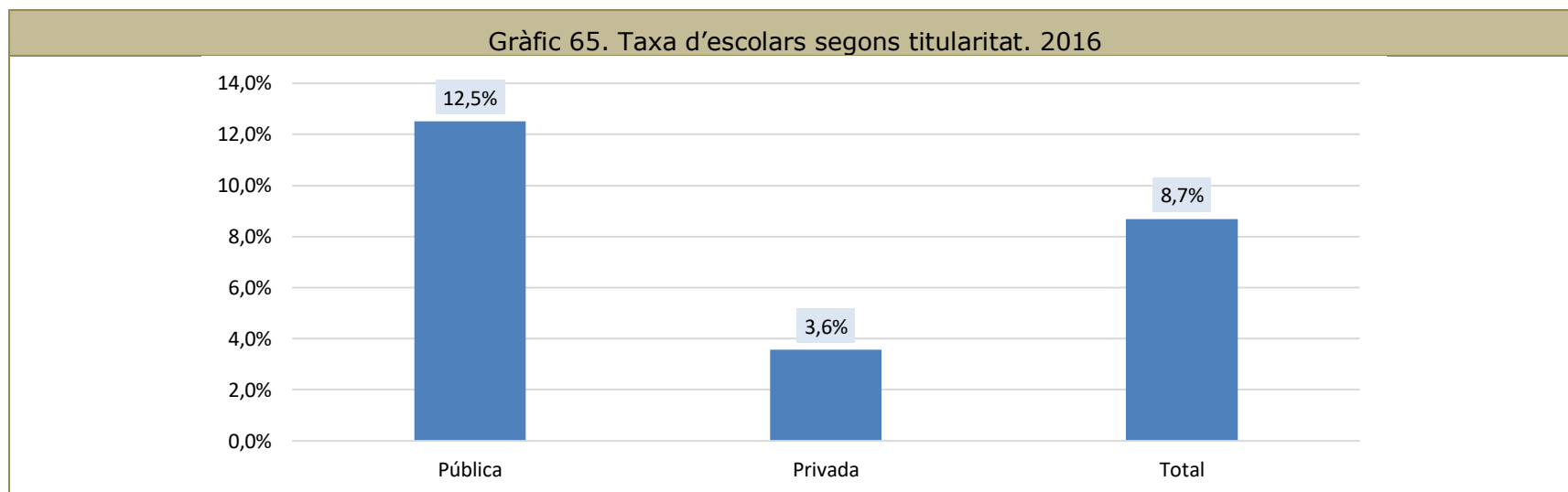

Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya.
Base: 111 museus.

Els museus públics presenten una taxa de visitants escolars 3,5 vegades superior a la dels museus privats.

Taula 54. Museus registrats Taxa d'escolars segons titularitat. 2016		
	Museus	% de gratuïtat
Pública	95	12,5%
Privada	16	3,6%
Total	111	8,7%

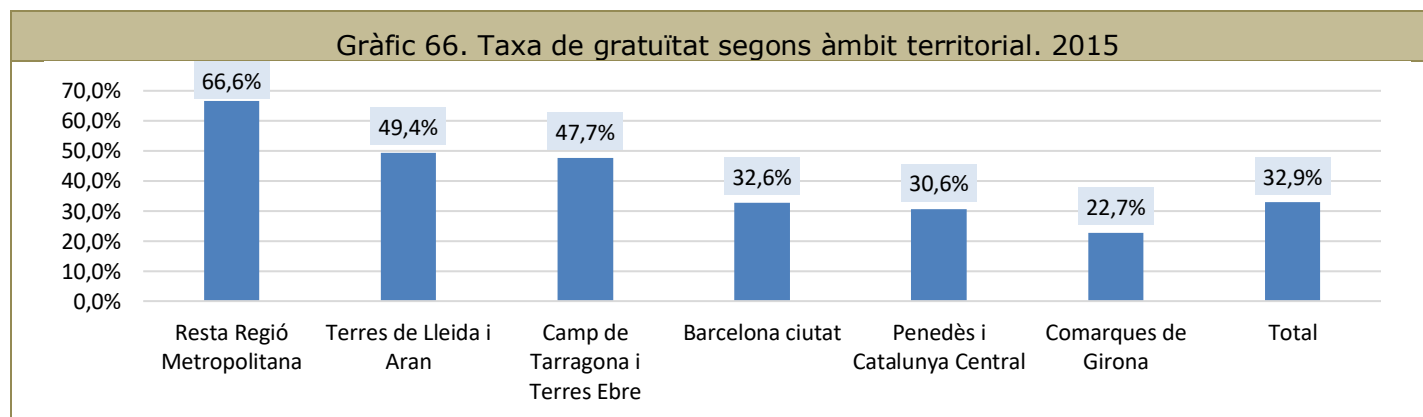
Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya.
Base: 111 museus.

5.1.6. Taxa de gratuïtat

Aquest indicador fa referència al percentatge de persones que han visitat el museu amb entrada gratuïta respecte als visitants totals. La taxa de gratuïtat als museus de Catalunya durant el 2016 ha sigut del 32,9%. A la resta de la regió metropolitana aquesta taxa arriba fins al 66,6%, fet que possiblement té relació amb l'elevada taxa de visitants escolars d'aquest territori (veure apartat anterior). També destaquen les taxes de les Terres de Lleida i Aran (49,4%) i del Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre (47,7%). Els territori que presenta una taxa més baixa és el de les comarques de Girona (22,7%).

	Museus	% de gratuïtat
Barcelona ciutat	17	32,6%
Resta Regió Metropolitana	31	66,6%
Penedès i Catalunya Central	16	30,6%
Comarques de Girona	28	22,7%
Camp de Tarragona i Terres Ebre	14	47,7%
Terres de Lleida i Aran	11	49,4%
Total	117	32,9%

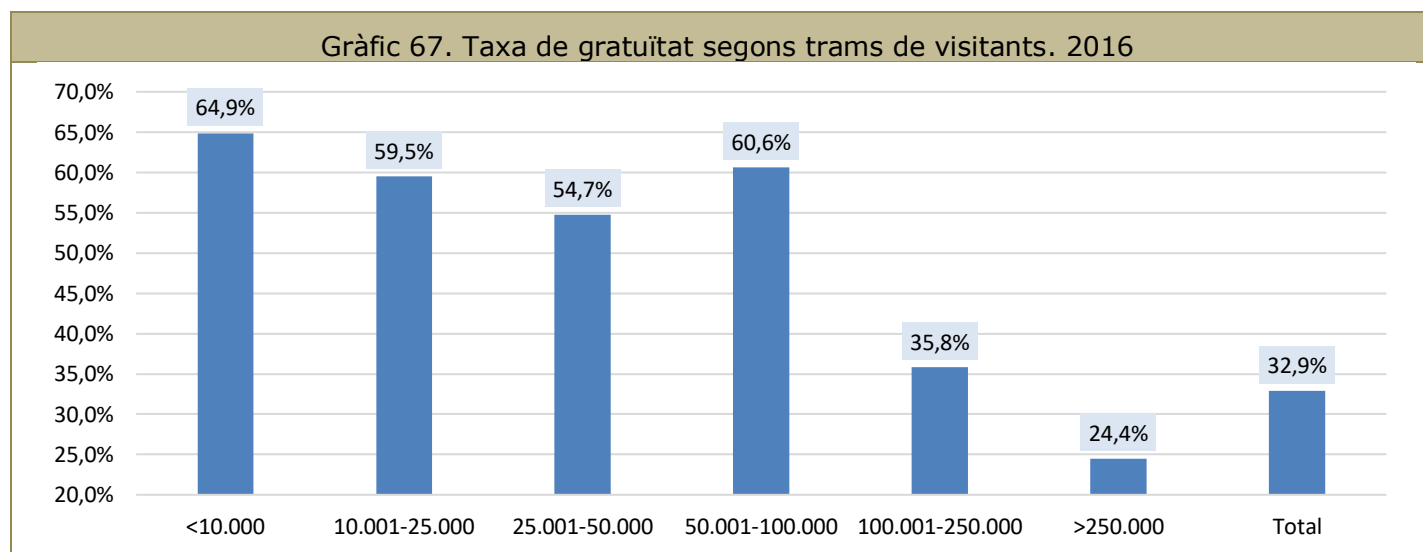

Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 117 museus.

A la següent gràfica s'observa una correlació entre el volum de visitants anuals i el percentatge de visitants gratuïts: a major volum de visitants anuals menor és la taxa de gratuïtat dels museus de Catalunya. Aquesta tendència només es trenca a la franja de 50.001 a 100.000 visitants.

Taula 56. Museus registrats Taxa de gratuïtat segons trams de visitants. 2016		
	Museus	% de gratuïtat
<10.000	36	64,9%
10.001-25.000	36	59,5%
25.001-50.000	18	54,7%
50.001-100.000	10	60,6%
100.001-250.000	8	35,8%
>250.000	9	24,4%
Total	117	32,9%

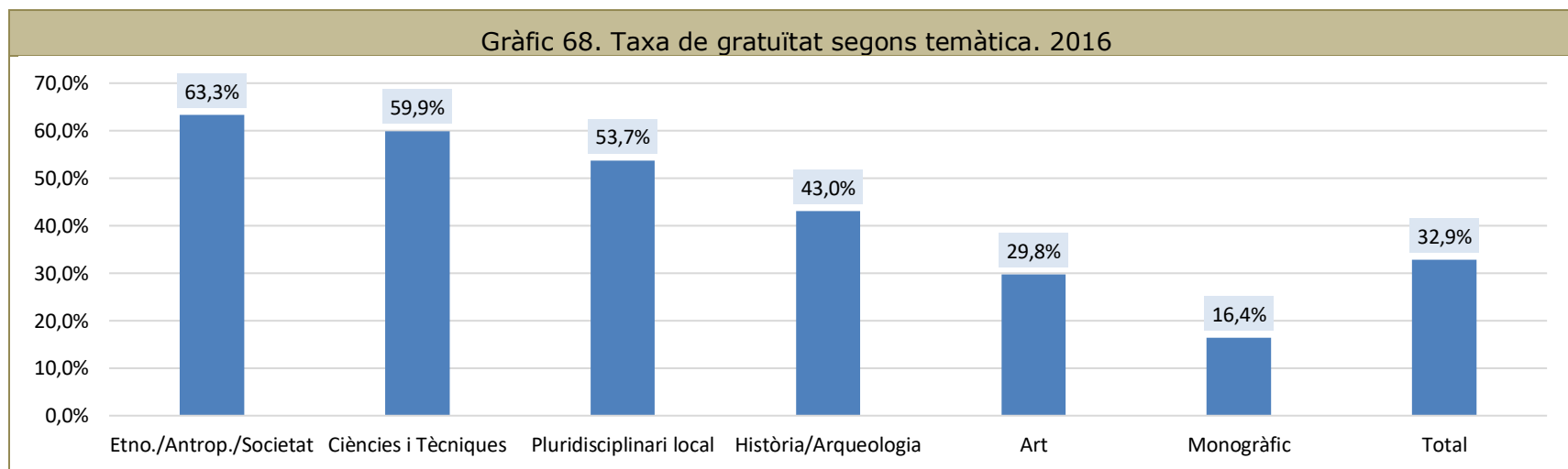

Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 117 museus.

Els museus que presenten les taxes més elevades de gratuïtat són els de d'etnografia, antropologia i societat (63,3%), els de ciències i tècniques (59,9%) i els pluridisciplinaris locals (53,7%). Les dues categories amb taxes de gratuïtat per sota de la mitjana global són els d'art (29,8%) i els monogràfics (16,4%).

Taula 57. Museus registrats Taxa de gratuïtat segons temàtica. 2016		
	Museus	% de gratuïtat
Art	28	29,8%
Ciències i Tècniques	13	59,9%
Etno./Antrop./Societat	10	63,3%
Història/Arqueologia	20	43,0%
Monogràfic	12	16,4%
Pluridisciplinari local	34	53,7%
Total	117	32,9%

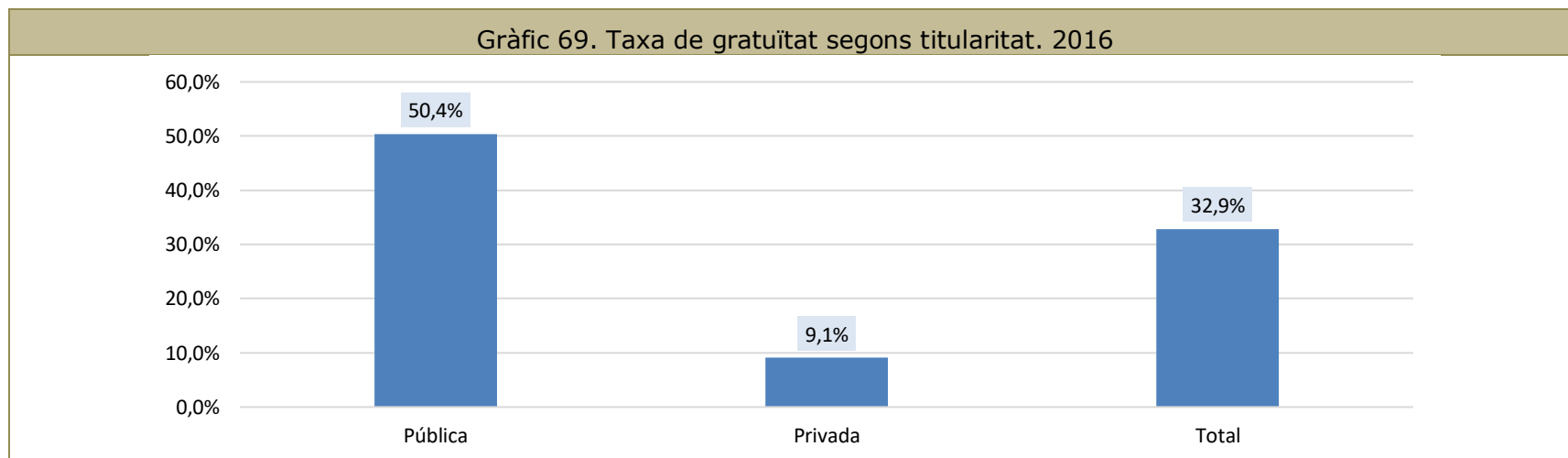

Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya.
Base: 117 museus.

Els museus públics presenten una taxa de gratuïtat 5,5 vegades superior a la dels museus privats.

Taula 58. Museus registrats Taxa de gratuïtat segons titularitat. 2016		
	Museus	% de gratuïtat
Pública	101	50,4%
Privada	16	9,1%
Total	117	32,9%

Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya.
Base: 117 museus.

5.1.7. Usos totals

Els usos són cadascuna de les utilitzacions dutes a terme pels visitants durant la seva estada a l'equipament, ja sigui a les exposicions, les activitats culturals o als serveis museístics. Cada visitant pot fer un o més usos durant la seva estada a l'equipament. Cada visitant es compta una sola vegada independentment del nombre d'usos que faci de l'oferta museística.

Tot seguit es presenta un exemple de recompte dels usos: una família amb pare, mare i 2 fills entra a un museu, tots ells visiten l'exposició permanent, els pares visiten una exposició temporal i els dos fills realitzen un taller; el museu registra 4 visitants i 8 usos (4 usos per exposició permanent + 2 usos per exposició temporal + 2 usos per activitats pròpies).

Els 10.240.523 visitants que van rebre els museus de Catalunya el 2016 van generar 13.841.567 usos, el que suposa 1,35 usos per visitant.

Taula 59. Museus registrats
Usos totals segons àmbit territorial. 2016

	Museus	% museus	Usos	% usos	Mitjana	Mediana
Barcelona ciutat	17	14,5%	8.277.039	59,8%	486.884,6	206.763,0
Resta Regió Metropolitana	31	26,5%	1.130.842	8,2%	36.478,8	20.766,0
Penedès i Catalunya Central	16	13,7%	676.992	4,9%	42.312,0	28.580,5
Comarques de Girona	28	23,9%	2.986.954	21,6%	106.676,9	42.498,5
Camp de Tarragona i Terres Ebre	14	12,0%	559.134	4,0%	39.938,1	22.709,5
Terres de Lleida i Aran	11	9,4%	210.606	1,5%	19.146,0	18.896,0
Total	117	100,0%	13.841.567	100,0%	118.304,0	27.368,0

Gairebé el 60% dels usos es van fer als museus de la ciutat de Barcelona i més d'1 de cada 5 a les comarques de Girona. La mediana d'usos als museus de Catalunya ha sigut de 27.368,0.

Gràfics 70 i 71. % d'usos totals i mediana d'usos totals segons àmbit territorial. 2016

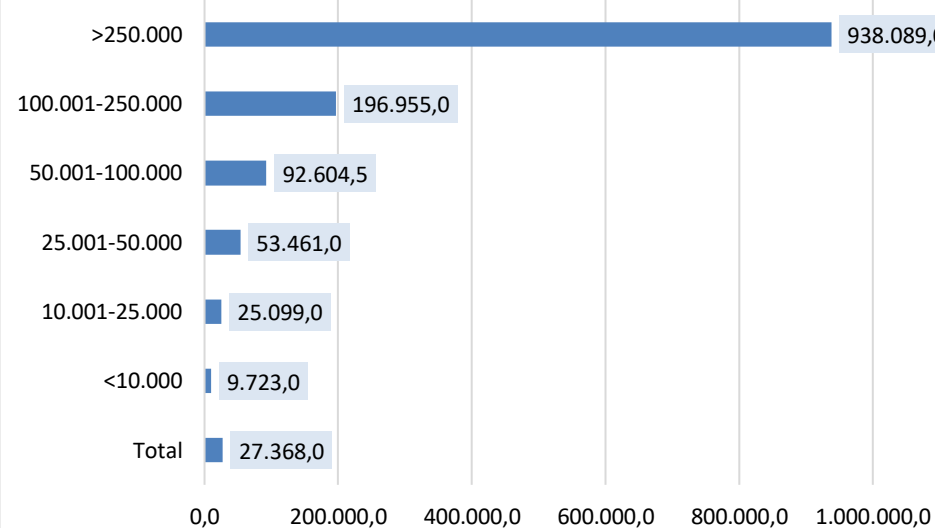
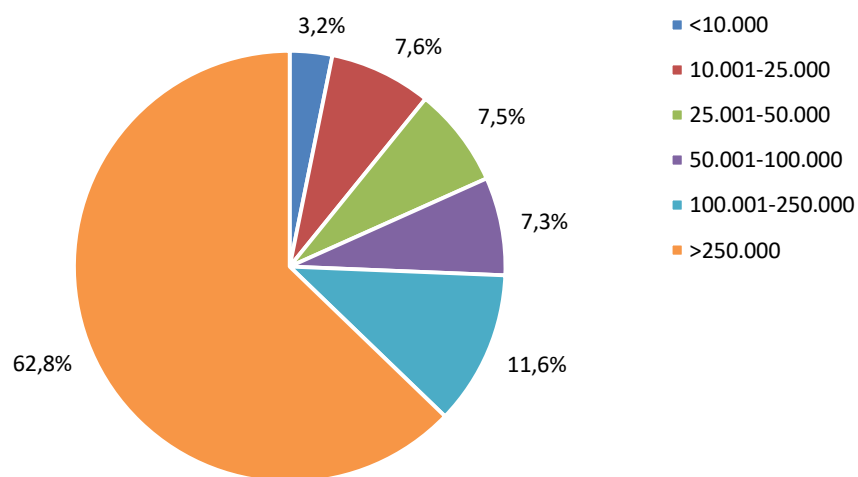
Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 117 museus.

Taula 60. Museus registrats
Usos totals segons trams de visitants. 2016

	Museus	% museus	Usos	% usos	Mitjana	Mediana
<10.000	36	30,8%	440.316	3,2%	12.231,0	9.723,0
10.001-25.000	36	30,8%	1.058.776	7,6%	29.410,4	25.099,0
25.001-50.000	18	15,4%	1.033.988	7,5%	57.443,8	53.461,0
50.001-100.000	10	8,5%	1.017.045	7,3%	101.704,5	92.604,5
100.001-250.000	8	6,8%	1.600.121	11,6%	200.015,1	196.955,0
>250.000	9	7,7%	8.691.321	62,8%	965.702,3	938.089,0
Total	117	100,0%	13.841.567	100,0%	118.304,0	27.368,0

Gràfics 72 i 73. % d'usos totals i mediana d'usos totals segons trams de visitants. 2016

Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 117 museus.

El 44,9% dels usos s'han fet a museus d'art. Un 20,1% s'han fet a museus monogràfics i un 15,0% a museus d'història i arqueologia.

Taula 61. Museus registrats Usos totals segons temàtica. 2016						
	Museus	% museus	Usos	% usos	Mitjana	Mediana
Art	28	23,9%	6.220.232	44,9%	222.151,1	51.942,0
Ciències i Tècniques	13	11,1%	993.996	7,2%	76.461,2	20.648,0
Etno./Antrop./Societat	10	8,5%	367.886	2,7%	36.788,6	17.173,5
Història/Arqueologia	20	17,1%	2.070.953	15,0%	103.547,7	30.512,5
Monogràfic	12	10,3%	2.777.241	20,1%	231.436,8	43.012,5
Pluridisciplinari local	34	29,1%	1.411.259	10,2%	41.507,6	25.099,0
Total	117	100,0%	13.841.567	100,0%	118.304,0	27.368,0

Gràfics 74 i 75. % d'usos totals i mediana d'usos totals segons temàtica. 2016

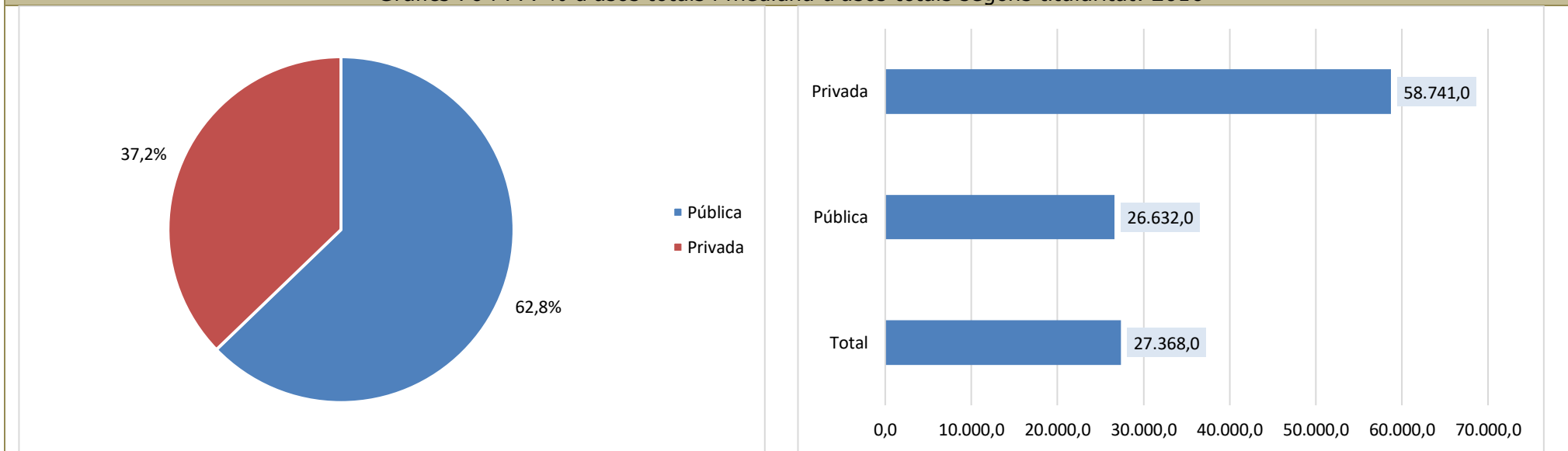
Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 117 museus.

El 62,8% dels usos es van fer a museus públics. Per contra la mediana d'usos als equipaments privats va ser de més del doble que la dels públics.

Taula 62. Museus registrats Usos totals segons titularitat. 2016						
	Museus	% museus	Usos	% usos	Mitjana	Mediana
Pública	101	86,3%	8.692.380	62,8%	86.063,2	26.632,0
Privada	16	13,7%	5.149.187	37,2%	321.824,2	58.741,0
Total	117	100,0%	13.841.567	100,0%	118.304,0	27.368,0

Gràfics 76 i 77. % d'usos totals i mediana d'usos totals segons titularitat. 2016

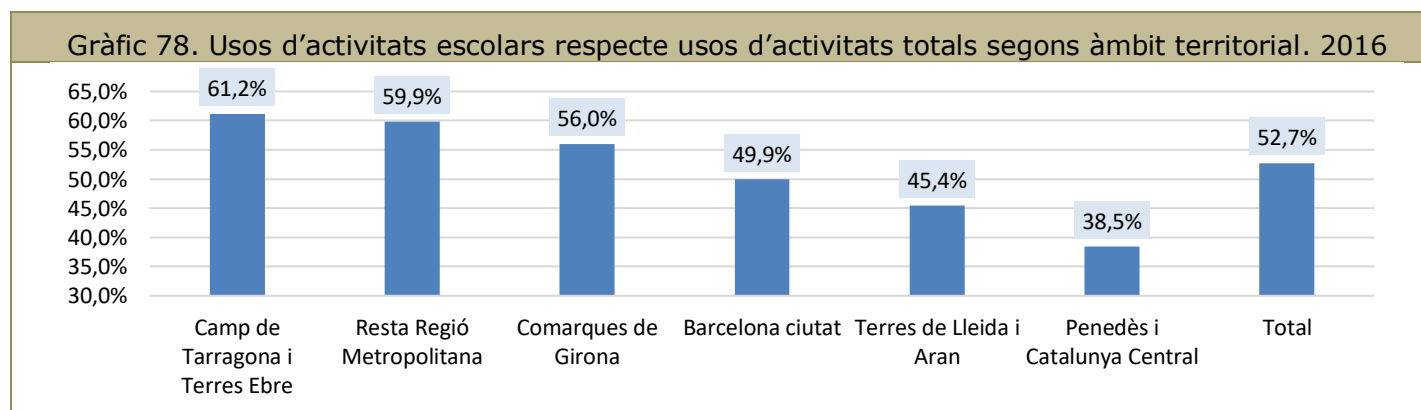
Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 117 museus.

5.1.8. Servei a les escoles

Els usos d'activitats escolars fan referència als tallers, visites guiades o altres activitats que el públic escolar realitza. No hi són comptades les visites a les exposicions (usos expositius). Aquesta taxa mostra el pes relatiu dels usos d'activitats escolars respecte als usos totals d'activitats pròpies de l'equipament. Com més elevada és, més pes relatiu tenen les activitats escolars respecte del total d'activitats. Al global de museus de Catalunya aquest indicador és del 52,7%, sent superat al Camp de Tarragona i Terres de l'Ebre (61,2%), Regió Metropolitana (59,9%) i comarques de Girona (56,0%). Els territoris que estan per sota d'aquesta mitjana són Barcelona ciutat (49,9%), Terres de Lleida i l'Aran (45,4%) i Penedès i Catalunya Central (38,5%).

Taula 63. Museus registrats Usos d'activitats escolars respecte usos d'activitats totals segons àmbit territorial. 2016		
	Museus	% usos escolars / totals
Barcelona ciutat	15	49,9%
Resta Regió Metropolitana	28	59,9%
Penedès i Catalunya Central	15	38,5%
Comarques de Girona	27	56,0%
Camp de Tarragona i Terres Ebre	12	61,2%
Terres de Lleida i Aran	9	45,4%
Total	106	52,7%

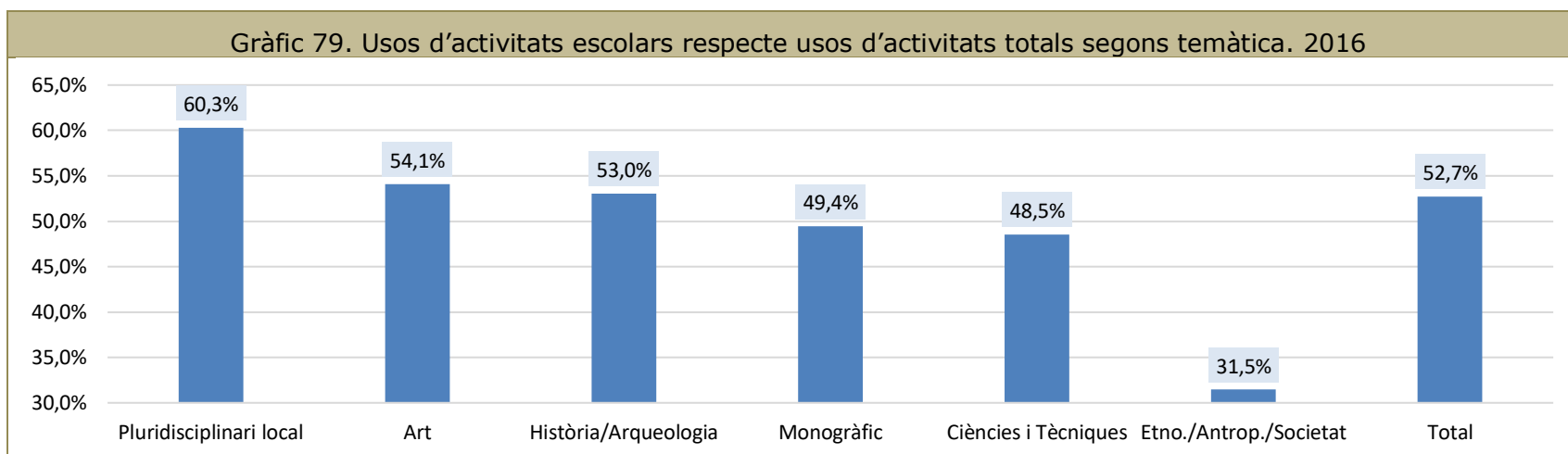

Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 106 museus.

Per temàtiques, els museus que presenten les taxes més elevades de servei a les escoles són els pluridisciplinaris locals (60,3%).

Taula 64. Museus registrats Usos d'activitats escolars respecte usos d'activitats totals segons temàtica. 2016		
	Museus	% usos escolars / totals
Art	23	54,1%
Ciències i Tècniques	12	48,5%
Etnografia, Antropologia i Societat	7	31,5%
Història i Arqueologia	19	53,0%
Monogràfic	12	49,4%
Pluridisciplinari local	33	60,3%
Total	106	52,7%

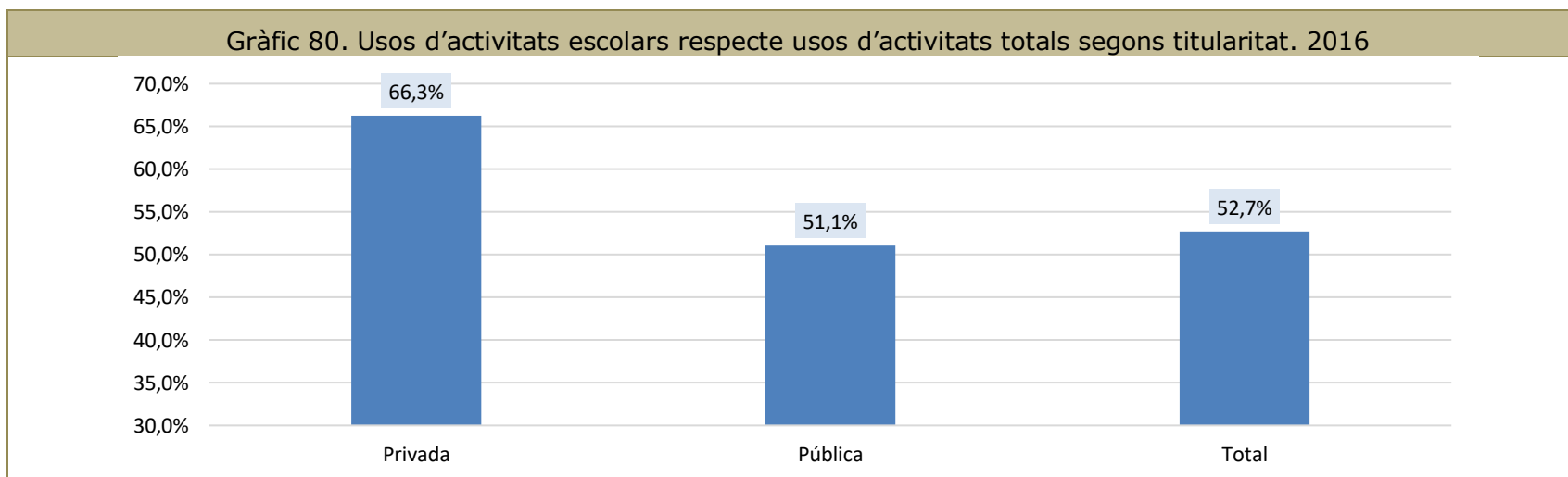

Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya.
Base: 106 museus.

Tot i que els museus públics presenten una taxa de visitants escolars 3,5 vegades superior a la dels museus privats, els museus privats presenten un nivell de servei a les escoles 15 punts superior. Aquest fet pot indicar que els museus públics, a part d'atendre molts escolars en proporció al nombre total de visitants, també ofereixen una ampliada i variada programació d'activitats per a públics no escolars.

Taula 65. Museus registrats Usos d'activitats escolars respecte usos d'activitats totals segons titularitat. 2016		
	Museus	% usos escolars / totals
Pública	94	51,1%
Privada	12	66,3%
Total	106	52,7%

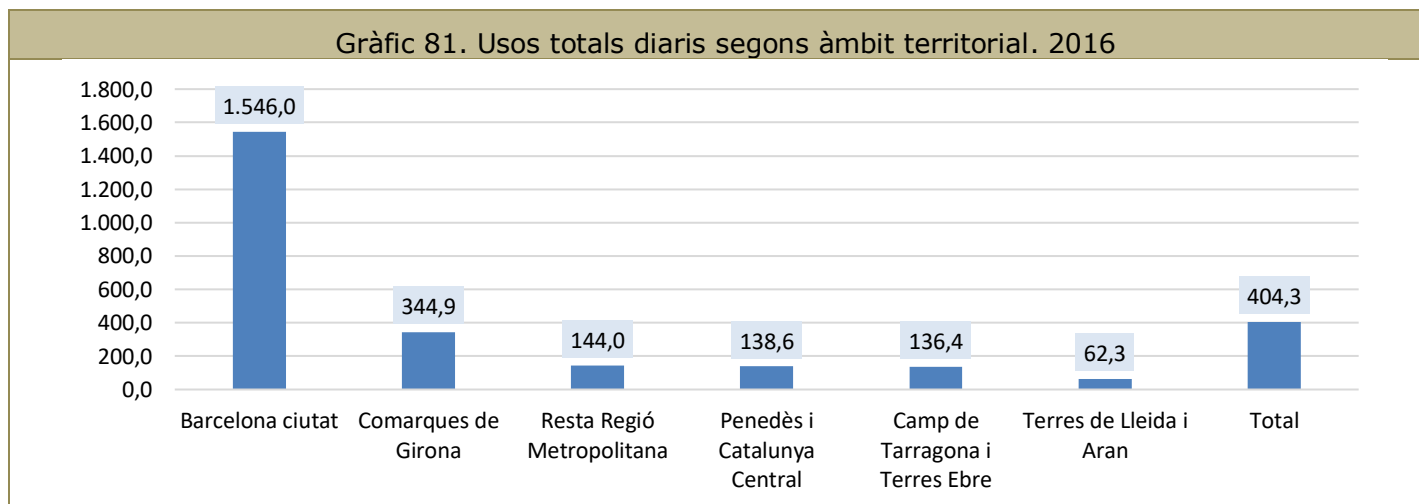
Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya.
Base: 106 museus.

5.1.9. Usos totals diaris

Aquest indicador és la mitjana diària de visites a exposicions (permanents i temporals), usos d'activitats pròpies i usos de serveis museístics. La mitjana d'usos diaris als museus de Catalunya durant el 2016 ha estat de 404,3.

Taula 66. Museus registrats Usos totals diaris segons àmbit territorial. 2016		
	Museus	Usos totals diaris
Barcelona ciutat	17	1.546,0
Resta Regió Metropolitana	31	144,0
Penedès i Catalunya Central	16	138,6
Comarques de Girona	28	344,9
Camp de Tarragona i Terres Ebre	14	136,4
Terres de Lleida i Aran	11	62,3
Total	117	404,3

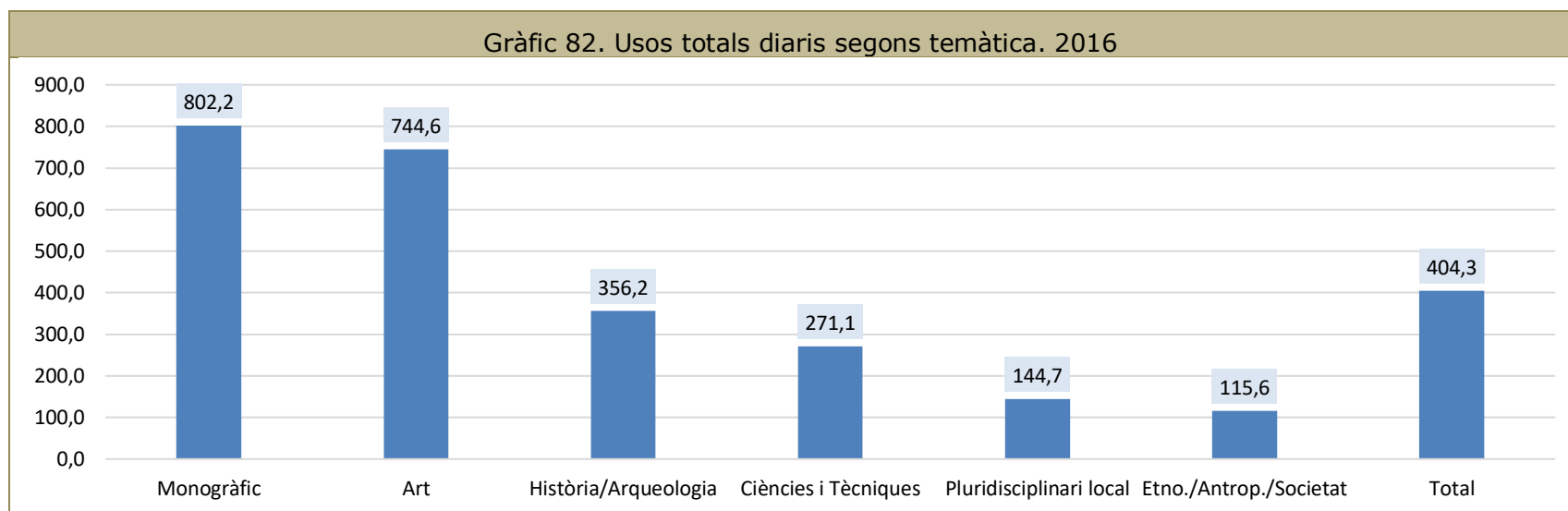

Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 117 museus.

Els museus amb més usos totals diaris han sigut els monogràfics (802,2) i els d'art (744,6).

Taula 67. Museus registrats Usos totals diaris segons temàtica. 2016		
	Museus	Usos totals diaris
Art	28	744,6
Ciències i Tècniques	13	271,1
Etnografia, Antropologia i Societat	10	115,6
Història i Arqueologia	20	356,2
Monogràfic	12	802,2
Pluridisciplinari local	34	144,7
Total	117	404,3

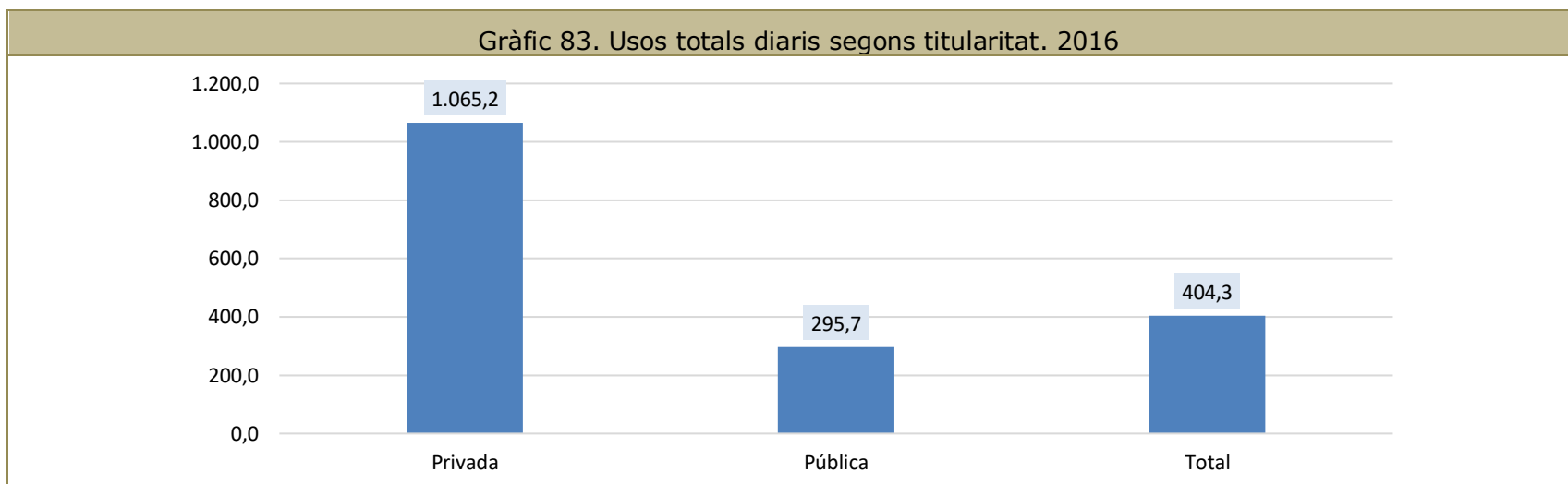

Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya.
Base: 117 museus.

Els museus privats presenten una xifra d'usos totals diaris 3,6 vegades més elevada que els museus públics.

Taula 68. Museus registrats Usos totals diaris segons titularitat. 2016		
	Museus	Usos totals diaris
Pública	101	295,7
Privada	16	1.065,2
Total	117	404,3

Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya.
Base: 117 museus.

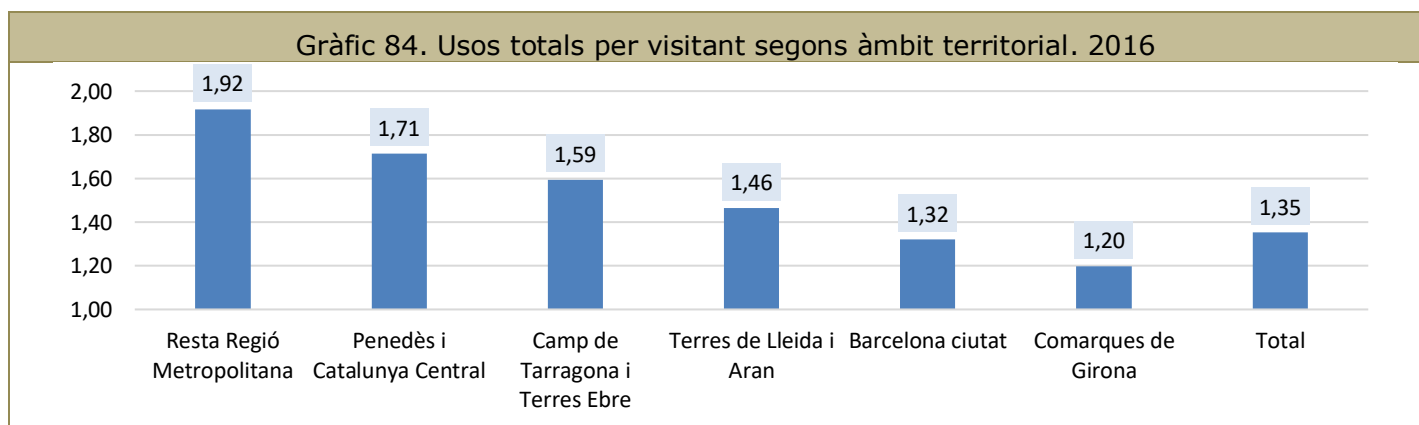
5.1.10. Usos totals per visitant

Un elevat nombre d'usos per visitant és indicador d'una oferta d'activitats i exposicions més àmplia i variada, el que permet enriquir la visita a l'equipament patrimonial. La mitjana d'usos per visitant als museus de Catalunya durant el 2016 ha sigut d'1,35. Els territoris que s'han situat per sobre d'aquesta mitjana han sigut la Regió Metropolitana (1,92), el Penedès i la Catalunya Central (1,71), el Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre (1,59) i les Terres de Lleida i Aran (1,46).

Taula 69. Museus registrats
Usos totals per visitant segons àmbit territorial. 2016

	Museus	Usos totals / visitant
Barcelona ciutat	17	1,32
Resta Regió Metropolitana	31	1,92
Penedès i Catalunya Central	16	1,71
Comarques de Girona	28	1,20
Camp de Tarragona i Terres Ebre	14	1,59
Terres de Lleida i Aran	11	1,46
Total	117	1,35

Gràfic 84. Usos totals per visitant segons àmbit territorial. 2016

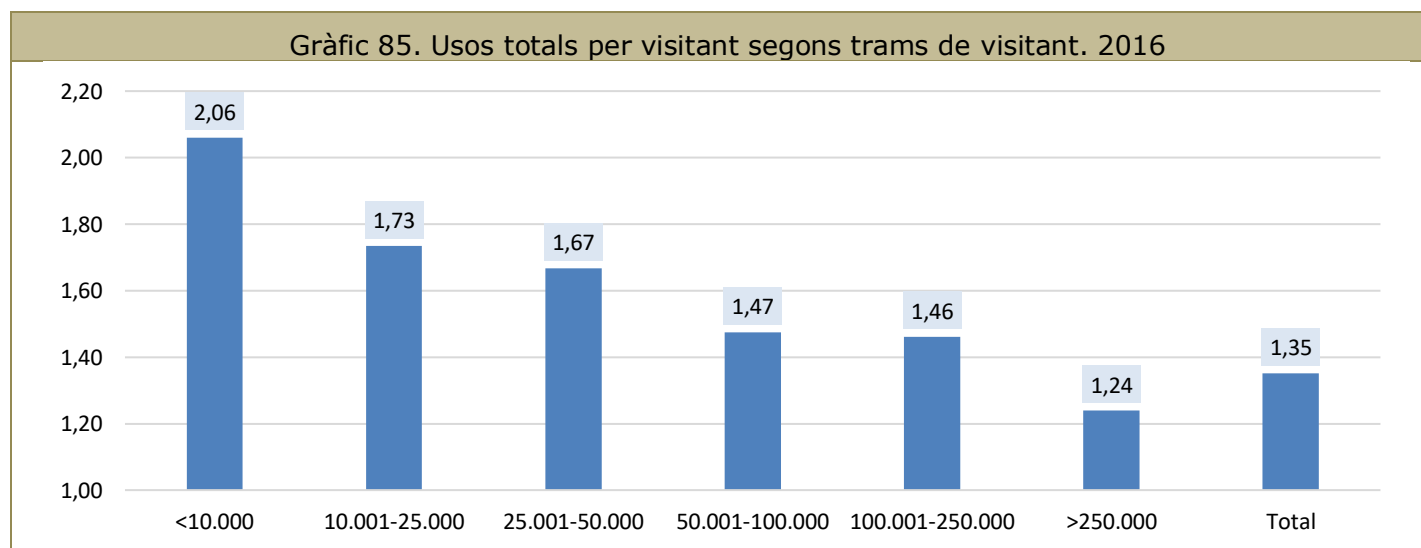

Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 117 museus.

L'única franja de visitants anuals que es situa per sota de la mitjana global de Catalunya d'usos totals per visitant (1,35) és la dels museus que reben més de 250.000 visitants anuals (1,24).

Taula 70. Museus registrats Usos totals per visitant segons trams de visitants. 2016		
	Museus	Usos totals / visitant
<10.000	36	2,06
10.001-25.000	36	1,73
25.001-50.000	18	1,67
50.001-100.000	10	1,47
100.001-250.000	8	1,46
>250.000	9	1,24
Total	117	1,35

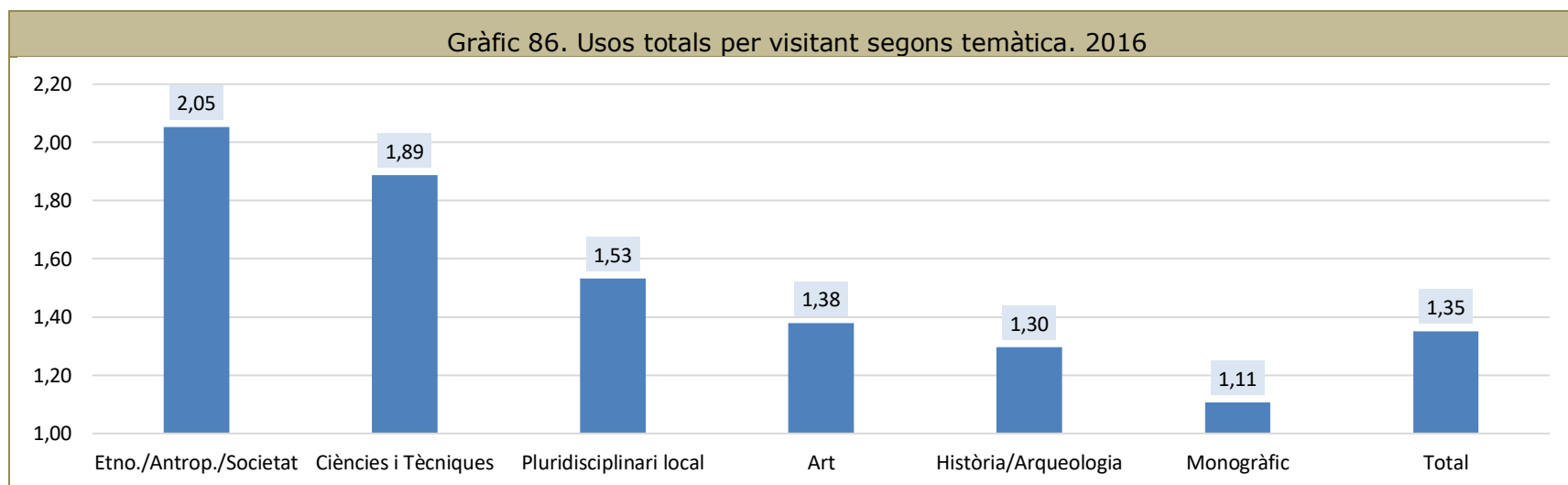

Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 117 museus.

Per temàtica, els museus que presenten més usos totals per visitants són els d'etnografia / antropologia / societat (2,05) i els de ciències i tècniques (1,89). Els museus que en tenen menys són els monogràfics (1,11).

Taula 71. Museus registrats Usos totals per visitant segons temàtica. 2016		
	Museus	Usos totals / visitant
Art	28	1,38
Ciències i Tècniques	13	1,89
Etnografia, Antropologia i Societat	10	2,05
Història i Arqueologia	20	1,30
Monogràfic	12	1,11
Pluridisciplinari local	34	1,53
Total	117	1,35

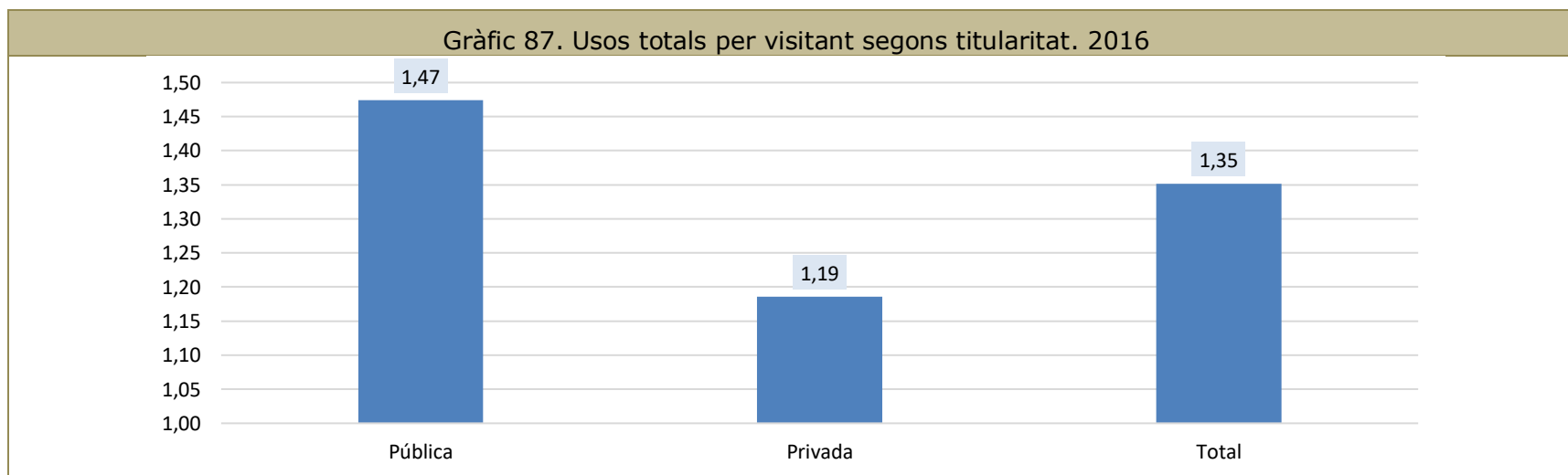

Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya.
Base: 117 museus.

Els museus públics presenten més usos per visitants (1,47) que els privats (1,19).

Taula 72. Museus registrats Usos totals per visitant segons titularitat. 2016		
	Museus	Usos totals / visitant
Pública	101	1,47
Privada	16	1,19
Total	117	1,35

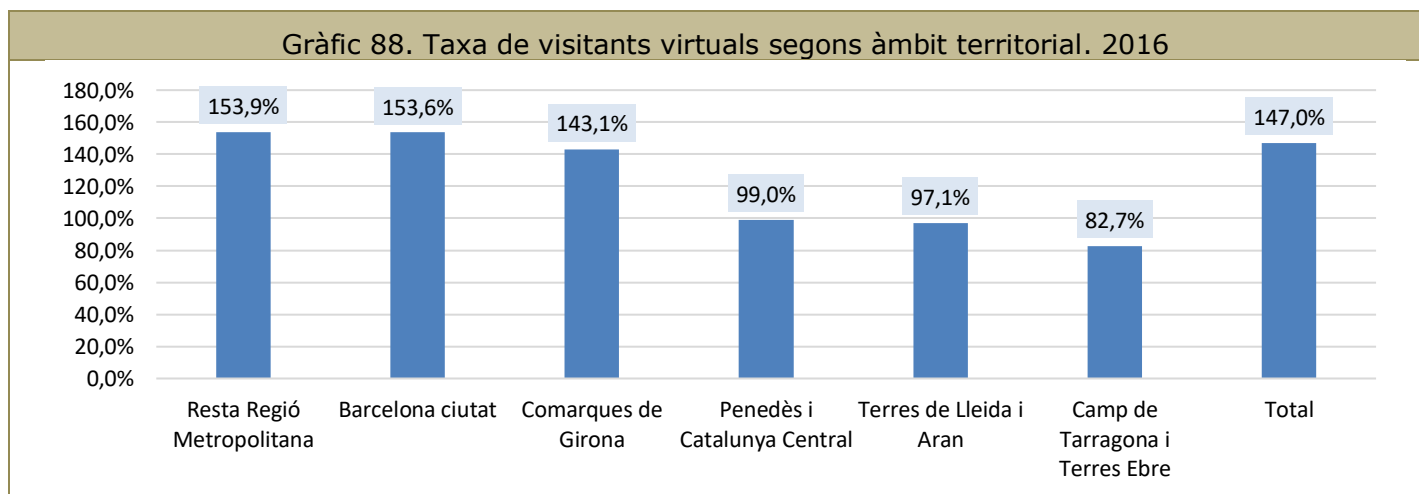
Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya.
Base: 117 museus.

5.1.11. Taxa de visitants virtuals

Aquesta taxa mostra la quantitat de visitants a la web respecte dels visitants físics dels equipaments. Com més elevada és, més visitants web rep un equipament per cada visitant físic. El global dels museus de Catalunya¹⁶ és del 147,0%.

Taula 73. Museus registrats Taxa de visitants virtuals segons àmbit territorial. 2016		
	Museus	Taxa de visitants virtuals
Barcelona ciutat	15	153,6%
Resta Regió Metropolitana	14	153,9%
Penedès i Catalunya Central	11	99,0%
Comarques de Girona	13	143,1%
Camp de Tarragona i Terres Ebre	5	82,7%
Terres de Lleida i Aran	8	97,1%
Total	66	147,0%

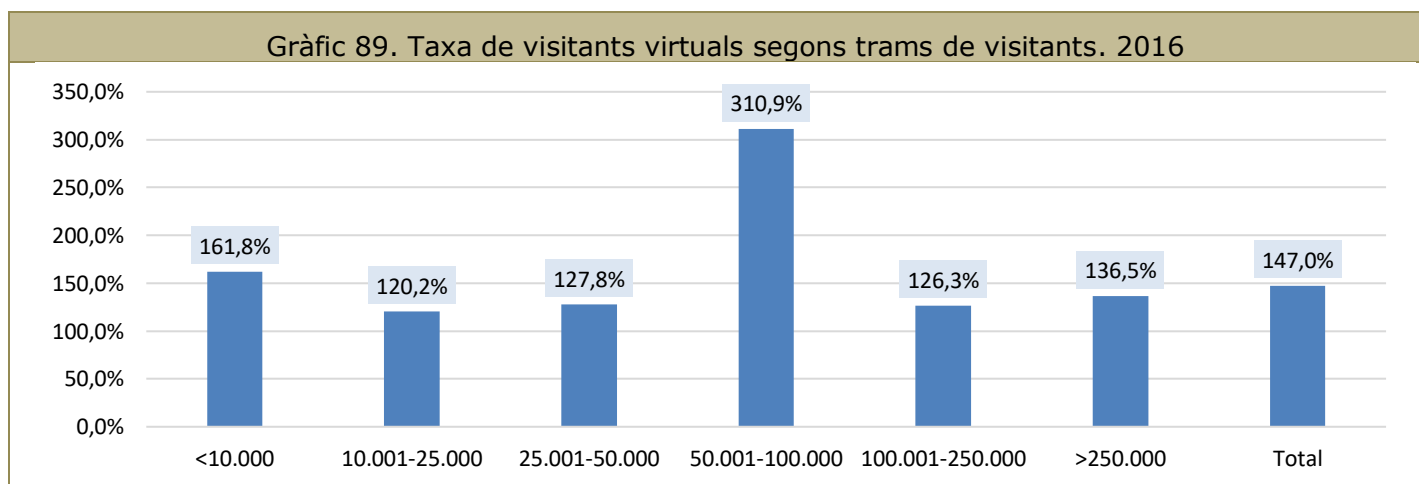
Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 66 museus.

¹⁶ Aquesta dada s'extreu dels 66 museus que van presentar dades de visitants webs i que disposen de web d'ús exclusiu de l'equipament, és a dir, de web no compartida amb altres institucions.

Destaquen els elevats percentatges dels museus que reben entre 50.001 i 100.000 visitants (310,9%) i els que en reben menys de 10.000 (161,8%).

Taula 74. Museus registrats Taxa de visitants virtuals segons trams de visitants. 2016		
	Museus	Taxa de visitants virtuals
<10.000	17	161,8%
10.001-25.000	16	120,2%
25.001-50.000	13	127,8%
50.001-100.000	7	310,9%
100.001-250.000	5	126,3%
>250.000	8	136,5%
Total	66	147,0%

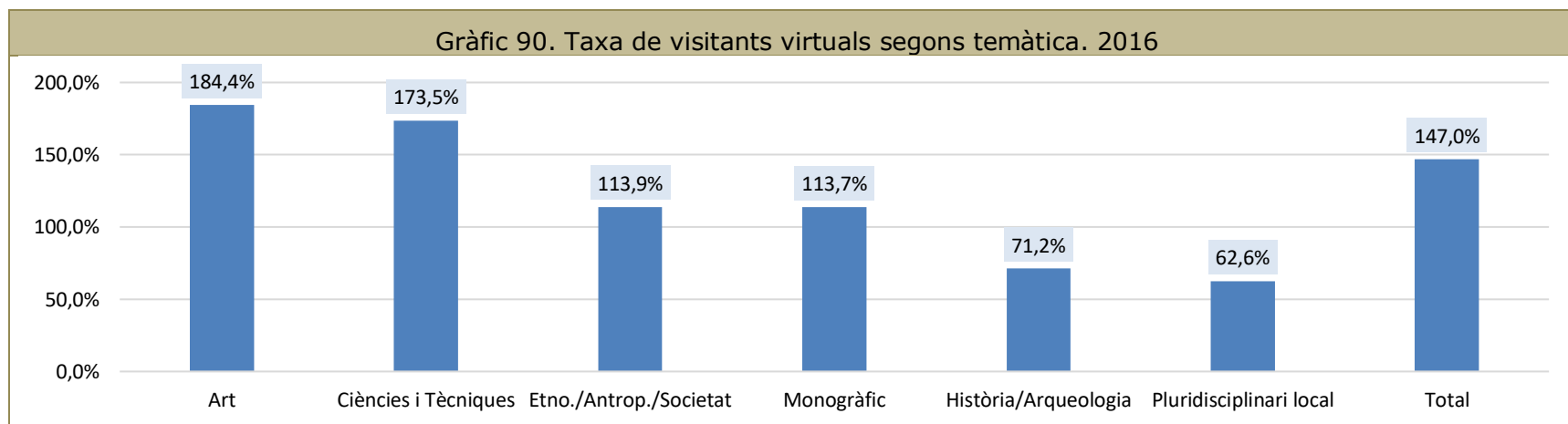

Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya. Base: 66 museus.

Destaca l'elevat percentatge dels museus d'art (184,4%) i dels de ciències i tècniques (173,5%).

Taula 75. Museus registrats Taxa de visitants virtuals segons temàtica. 2016		
	Museus	Taxa de visitants virtuals
Art	18	184,4%
Ciències i Tècniques	6	173,5%
Etnografia, Antropologia i Societat	5	113,9%
Història i Arqueologia	10	71,2%
Monogràfic	8	113,7%
Pluridisciplinari local	19	62,6%
Total	66	147,0%

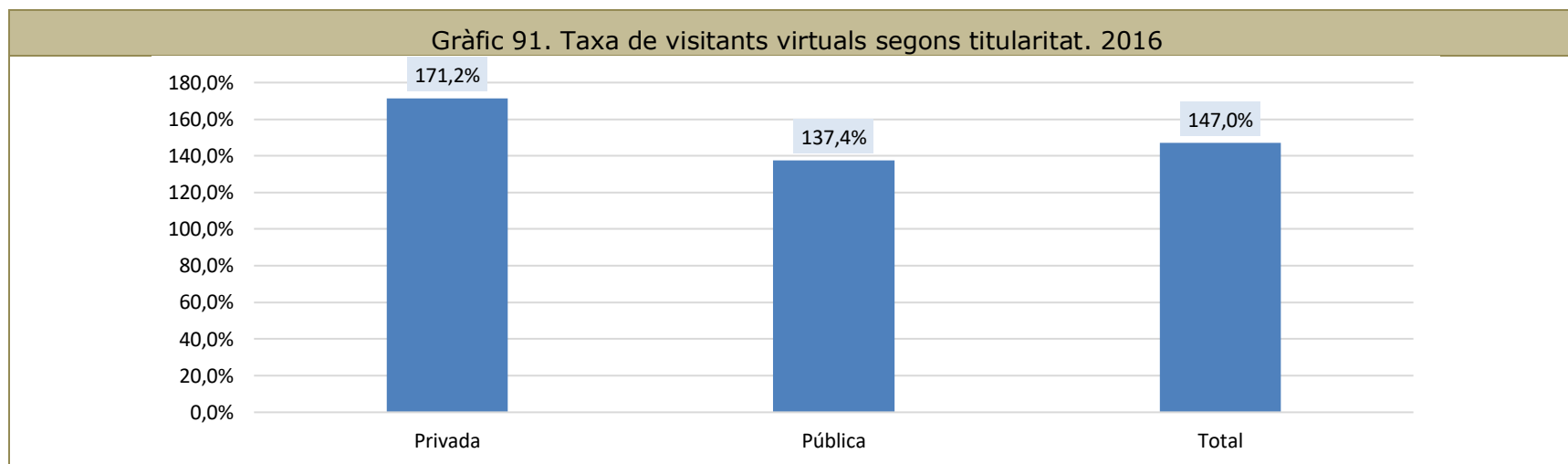

Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya.
Base: 66 museus.

Els museus privats presenten una taxa de visitants virtuals més elevada que la dels museus públics.

Taula 76. Museus registrats Taxa de visitants virtuals segons titularitat. 2016		
	Museus	Taxa de visitants virtuals
Pública	59	137,4%
Privada	7	171,2%
Total	66	147,0%

Font: Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016, Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya.
Base: 66 museus.

5.1.12. Ingressos per visitant

Com ja s'ha dit, els ingressos dels 101 museus registrats dels que es disposa de dades per a 2016 van ascendir a 150.231.008,31 € i el nombre de visitants totals als 118 museus que han conformat l'univers de l'estudi de públics de l'informe "Recompte de públics dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016" va ser de 10.240.523.

Tanmateix, per posar en relació els visitants i els ingressos és imprescindible relacionar els mateixos museus per a cada variable. Així doncs, per calcular la mitjana d'ingressos per visitant s'han tingut en compte les dades dels museus que presenten dades tant d'ingressos com de visitants. Els 98 museus pels quals es disposa de dades presenten una ràtio de 15,55 € per visitant a Catalunya el 2016, dels quals 7,71€ els han aportat els titulars o procedeixen de subvencions.

Taula 77. Museus registrats Ingressos per visitant 2016			
	Ingressos	Ingrés / Visitants	%
Ingressos propis	70.398.611,97 €	7,44 €	47,9%
Aportacions dels titulars i subv.	72.899.471,50 €	7,71 €	49,6%
Patrocinis	3.437.229,83 €	0,36 €	2,3%
Altres ingressos	326.684,78 €	0,03 €	0,2%
Total	147.061.998,08 €	15,55 €	100,0%
9.456.447 visitants			

Font: Recompte de visitants dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016, Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya i Registre de Museus 2016. Base: 98 museus.

5.1.13. Ingressos per visitant segons titularitat dels museus

Els museus amb uns ingressos totals per visitant superiors són els consorcis i els de la Generalitat. Els que en presenten menys són els eclesiàstics i els de les fundacions públiques.

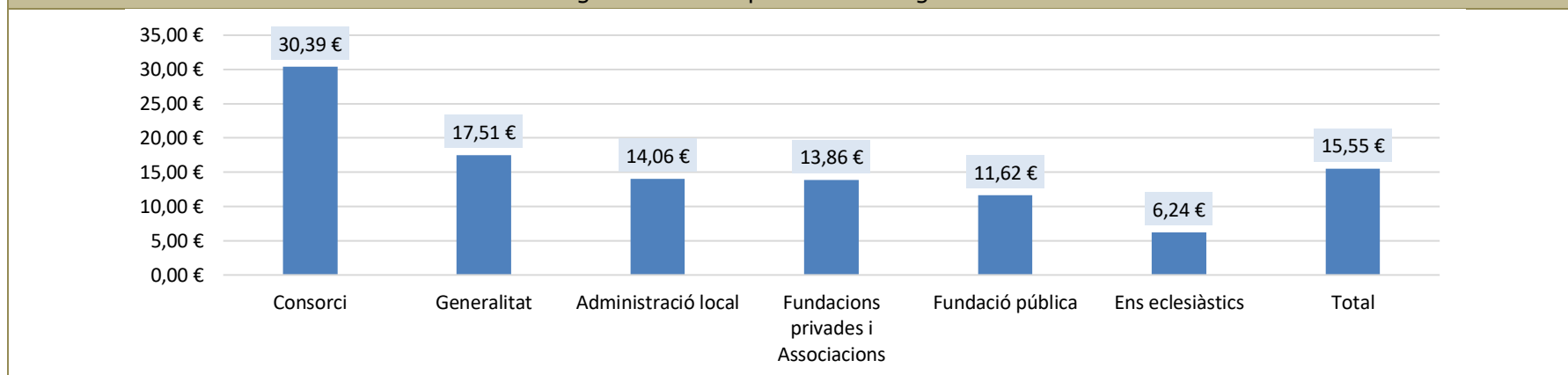
Taula 78. Museus registrats
Ingressos totals per visitant segons titularitat. 2016

Titularitat	Museus	% museus	Visitants totals	% dels visitants totals	Mitjana de visitants	Ingressos totals	% dels ingressos totals	Mitjana d'ingressos totals	Ingressos totals / visitant
Pública o compartida	85	86,7%	5.148.816	54,4%	60.574,3	90.955.536,81 €	61,8%	1.070.065,14 €	17,67 €
Generalitat	2	2,0%	408.036	4,3%	204.018,0	7.143.718,14 €	4,9%	3.571.859,07 €	17,51 €
Administració local	65	66,3%	2.422.950	25,6%	37.276,2	34.062.829,93 €	23,2%	524.043,54 €	14,06 €
Consorci	10	10,2%	1.215.276	12,9%	121.527,6	36.936.077,23 €	25,1%	3.693.607,72 €	30,39 €
Fundació pública	8	8,2%	1.102.554	11,7%	137.819,3	12.812.911,51 €	8,7%	1.601.613,94 €	11,62 €
Privada	13	13,3%	4.307.631	45,6%	331.356,2	56.106.461,27 €	38,2%	4.315.881,64 €	13,02 €
Ens eclesiàstics	5	5,1%	473.305	5,0%	94.661,0	2.953.985,35 €	2,0%	590.797,07 €	6,24 €
Fund. Priv. i Assoc.	8	8,2%	3.834.326	40,5%	479.290,8	53.152.475,92 €	36,1%	6.644.059,49 €	13,86 €
Total	98	100,0%	9.456.447	100,0%	96.494,4	147.061.998,08 €	100,0%	1.500.632,63 €	15,55 €

Font: Recomppte de visitants dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016, Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya i Registre de Museus 2016. Base: 98 museus.

Gràfic 92. Ingressos totals per visitant segons titularitat. 2016

Font: Recompte de visitants dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016, Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya i Registre de Museus 2016. Base: 98 museus.

Els museus amb uns ingressos propis per visitant superiors són les fundacions privades amb finançament privat i associacions i les fundacions públiques. Els que en presenten menys són els de l'administració local i la Generalitat.

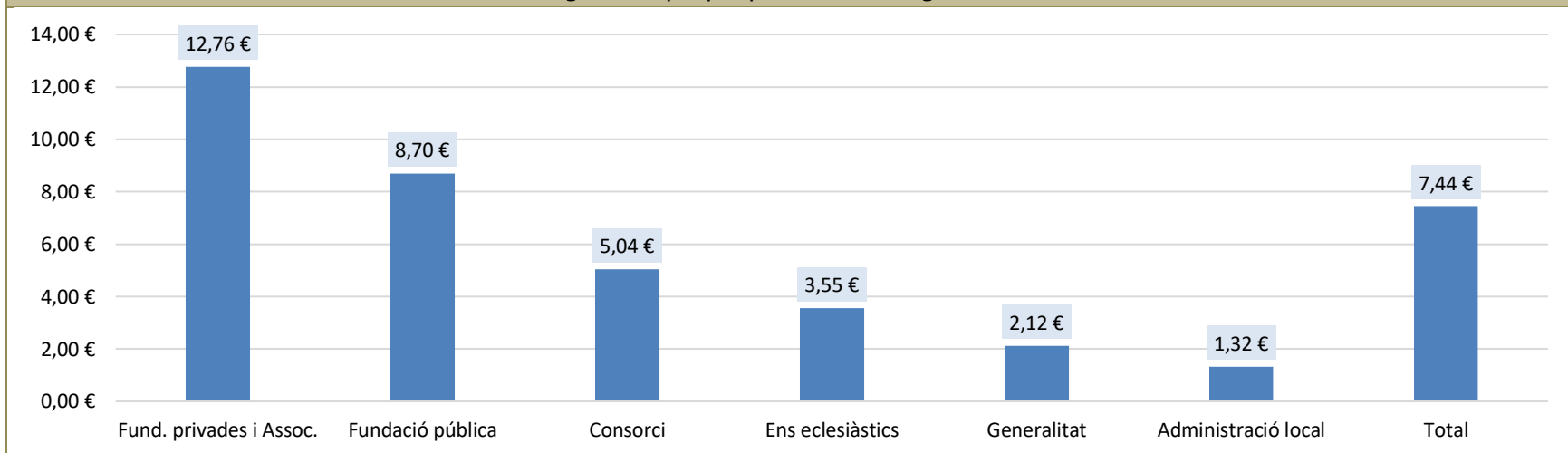
Taula 79. Museus registrats
Ingressos propis per visitant segons titularitat. 2016

Titularitat	Museus	% museus	Visitants totals	% dels visitants totals	Mitjana de visitants	Ingressos propis	% dels ingressos propis	Mitjana d'ingressos propis	Ingressos propis / visitant
Pública o compartida	85	86,7%	5.148.816	54,4%	60.574,3	19.784.087,47 €	28,1%	232.753,97 €	3,84 €
Generalitat	2	2,0%	408.036	4,3%	204.018,0	866.747,87 €	1,2%	433.373,94 €	2,12 €
Administració local	65	66,3%	2.422.950	25,6%	37.276,2	3.201.934,56 €	4,5%	56.174,29 €	1,32 €
Consorci	10	10,2%	1.215.276	12,9%	121.527,6	6.124.102,16 €	8,7%	612.410,22 €	5,04 €
Fundació pública	8	8,2%	1.102.554	11,7%	137.819,3	9.591.302,88 €	13,6%	1.198.912,86 €	8,70 €
Privada	13	13,3%	4.307.631	45,6%	331.356,2	50.614.524,50 €	71,9%	3.893.424,96 €	11,75 €
Ens eclesiàstics	5	5,1%	473.305	5,0%	94.661,0	1.680.442,87 €	2,4%	336.088,57 €	3,55 €
Fund. Priv. i Assoc.	8	8,2%	3.834.326	40,5%	479.290,8	48.934.081,63 €	69,5%	6.116.760,20 €	12,76 €
Total	98	100,0%	9.456.447	100,0%	96.494,4	70.398.611,97 €	100,0%	782.206,80 €	7,44 €

Font: Recompte de visitants dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016, Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya i Registre de Museus 2016. Base: 98 museus.

Gràfic 93. Ingressos propis per visitant segons titularitat. 2016

Font: Recompte de visitants dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016, Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya i Registre de Museus 2016. Base: 98 museus.

Per posar en relació les aportacions dels titulars dels museus de titularitat pública o compartida i els visitants s'han seleccionat els 85 museus que presenten dades tant d'ingressos com de visitants i que són de titularitat pública o compartida.

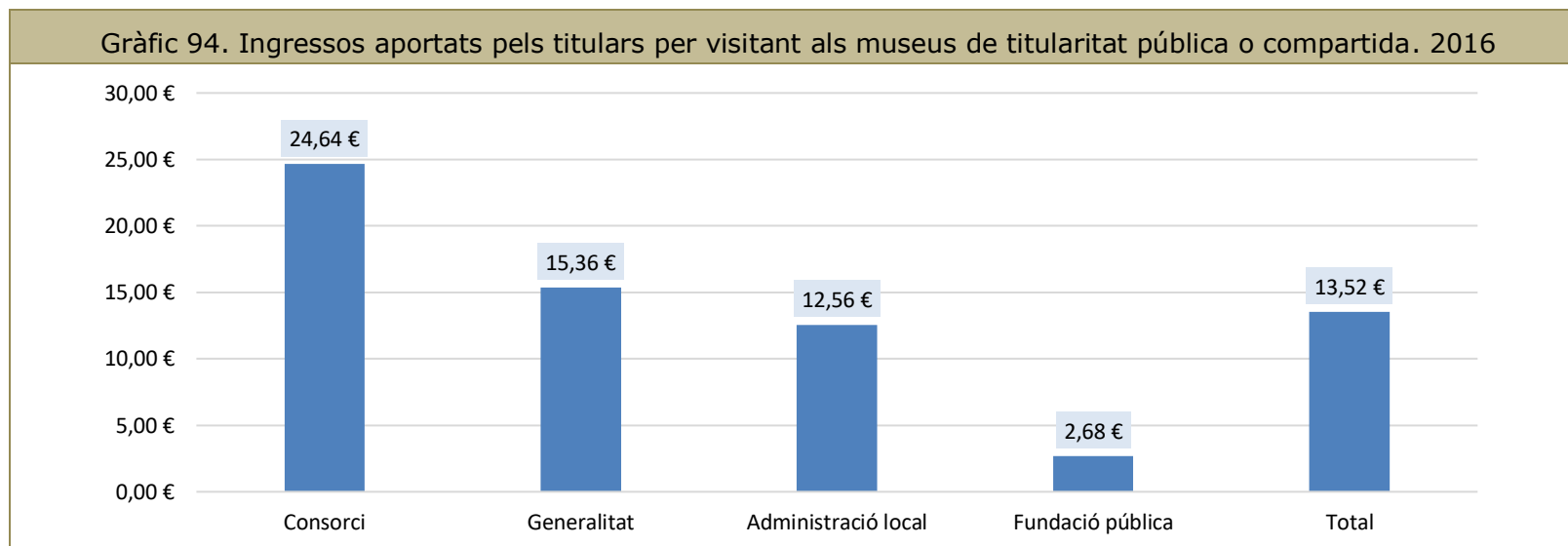
S'observa que els consorcis –tant públics com de titularitat compartida– són els que absorbeixen major finançament públic per visitant. És a dir, per a cada visitant d'un museu gestionat per un consorci les administracions titulars hi aporten 24,64 euros.

En altres categories de museus de gestió pública també s'observen aportacions públiques significatives. Els visitants dels museus gestionats per la Generalitat i per l'administració local suposen unes aportacions de l'erari públic de 15,36 € i de 12,56 €, respectivament, per visitant.

Els museus dependents de fundacions públiques reben aportacions dels titulars de 2,68 € per visitant.

Taula 80. Museus registrats									
Ingressos aportats pels titulars per visitant als museus de titularitat pública o compartida. 2016									
	Museus	% museus	Visitants totals	% dels visitants totals	Mitjana de visitants	Ingressos: Aportacions dels titulars	% dels ingressos: aportacions dels titulars	Mitjana d'ingressos: aportacions dels titulars	Aportacions dels titulars / visitant
Consorti	10	11,8%	1.215.276	23,6%	121527,6	29.947.257,49 €	43,0%	2.994.725,75 €	24,64 €
Fundació pública	8	9,4%	1.102.554	21,4%	137819,3	2.950.366,36 €	4,2%	368.795,80 €	2,68 €
Generalitat	2	2,4%	408.036	7,9%	204018,0	6.266.436,52 €	9,0%	3.133.218,26 €	15,36 €
Administració local	65	76,5%	2.422.950	47,1%	37276,2	30.439.008,25 €	43,7%	468.292,43 €	12,56 €
Total	85	100,0%	5.148.816	100,0%	60574,3	69.603.068,62 €	100,0%	818.859,63 €	13,52 €

Font: Recompte de visitants dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016, Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya i Registre de Museus 2016. Base: 85 museus.

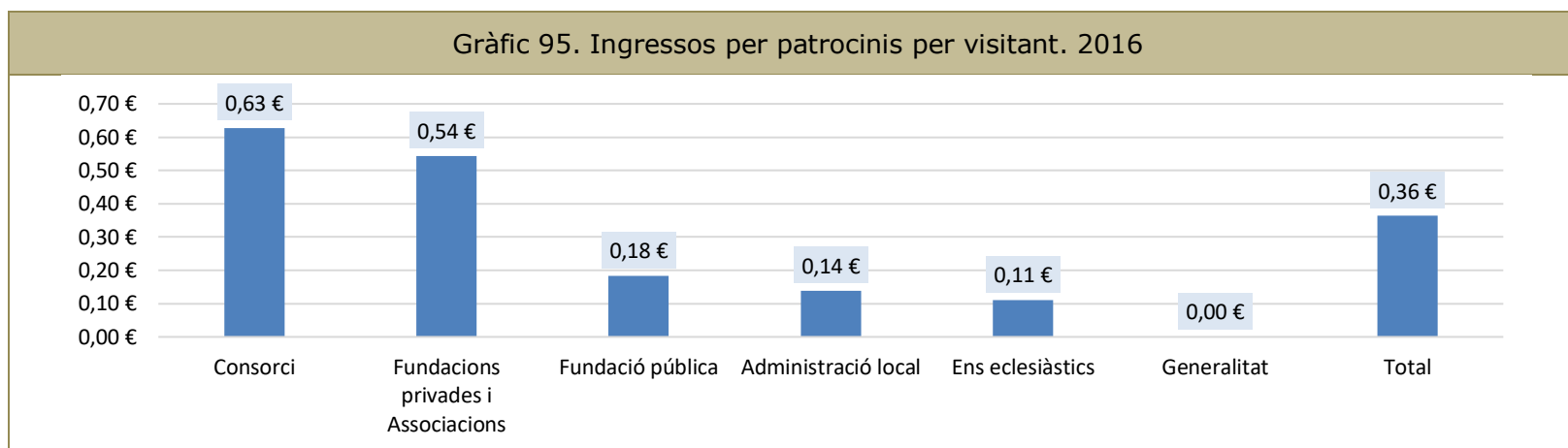
Font: Recompte de visitants dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016, Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya i Registre de Museus 2016. Base: 85 museus.

La taula següent mostra els ingressos de patrocini per visitant que van aconseguir els museus de Catalunya segons la seva titularitat el 2016. En tots els casos el patrocini per visitant és molt reduït. En cap cas s'aconsegueixen un patrocini que arribi a 1 € per visitant.

Taula 81. Museus registrats Ingressos per patrocini per visitant. 2016									
Titularitat	Museus	% museus	Visitants totals	% dels visitants totals	Mitjana de visitants	Ingressos per patrocini	% dels ingressos per patrocini	Mitjana d'ingressos per patrocini	Ingressos per patrocini / visitant
Pública o compartida	85	86,7%	5.148.816	54,4%	60.574,3	1.299.542,72 €	37,8%	15.288,74 €	0,25 €
Generalitat	2	2,0%	408.036	4,3%	204.018,0				0,00 €
Administració local	65	66,3%	2.422.950	25,6%	37.276,2	333.765,10 €	9,7%	22.251,01 €	0,14 €
Consorti	10	10,2%	1.215.276	12,9%	121.527,6	763.216,00 €	22,2%	381.608,00 €	0,63 €
Fundació pública	8	8,2%	1.102.554	11,7%	137.819,3	202.561,62 €	5,9%	50.640,41 €	0,18 €
Privada	13	13,3%	4.307.631	45,6%	331.356,2	2.137.687,11 €	62,2%	164.437,47 €	0,50 €
Ens eclesiàstics	5	5,1%	473.305	5,0%	94.661,0	52.435,51 €	1,5%	26.217,76 €	0,11 €
Fund. Priv. i Assoc.	8	8,2%	3.834.326	40,5%	479.290,8	2.085.251,60 €	60,7%	347.541,93 €	0,54 €
Total	98	100,0%	9.456.447	100,0%	96.494,4	3.437.229,83 €	100,0%	118.525,17 €	0,36 €

Font: Recompte de visitants dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016, Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya i Registre de Museus 2016. Base: 98 museus.

Font: Recompte de visitants dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016, Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya i Registre de Museus 2016. Base: 98 museus.

5.2. Les pràctiques de la població de Catalunya en relació als museus

La informació que s'utilitza en aquest apartat parteix de l'informe¹⁷ "Enquesta de participació cultural a Catalunya 2016. Museus i altres centres expositius", elaborat per l'Observatori dels Públics del patrimoni Cultural de Catalunya.

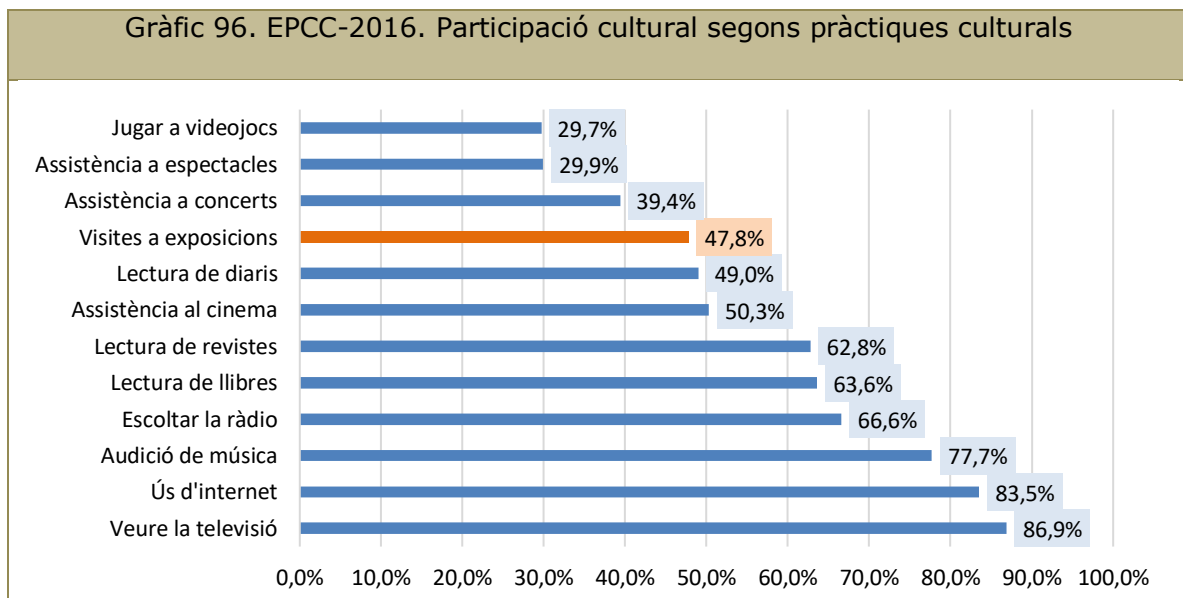
Aquest informe parteix de l'Enquesta de Participació Cultural Catalunya 2016 (EPCC-2016), elaborada pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya¹⁸. S'ha realitzat una explotació estadística a partir de la base de dades de l'EPCC-2016 per aprofundir en el coneixement de la població de Catalunya segons les seves pràctiques en relació al patrimoni cultural i la visita a museus i exposicions. Als següents apartats es presenten les principals conclusions.

5.2.1. Els hàbits en relació al patrimoni cultural i als museus

El principal objectiu de l'Enquesta de participació cultural 2016 és conèixer les pràctiques actives de la població catalana de 14 anys i més en relació amb els béns i serveis de caràcter cultural¹⁹. L'univers de l'enquesta és doncs de 6.399.100 persones. La mostra de l'enquesta és de 4.000 individus.

Visitants versus no visitants a exposicions i patrimoni

Al següent gràfic es mostra les taxes de participació cultural de la població de Catalunya en els diferents àmbits considerats en l'enquesta:

Font: Enquesta de participació cultural a Catalunya 2016. Museus i altres centres expositius, Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural 2016.

¹⁷ <http://observatoripublics.icrpc.cat/cat/projectes/enquesta-de-participacio-cultural-a-catalunya-2016-museus-i-altres-centres-expositius.html> En aquest enllaç trobareu informació metodològica.

¹⁸ <http://dades culturals.gencat.cat/ca/metodologia/enquesta-de-participacio-cultural/>

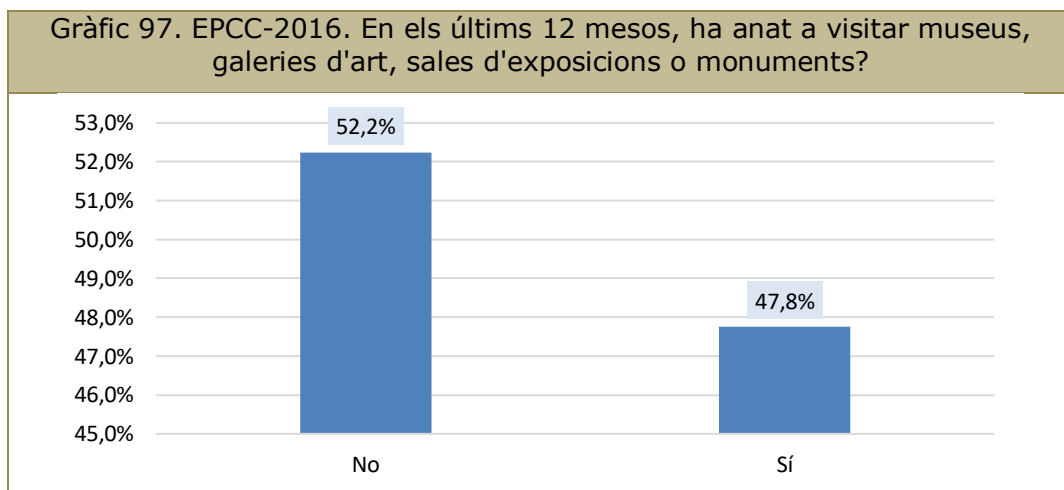
¹⁹ http://dades culturals.gencat.cat/ca/estadistiques_culturals_catalunya/

Si distingim aquelles pràctiques culturals que es poden realitzar a la llar, d'aquelles altres que requereixen assistència a un espai cultural, la visita a exposicions i equipaments patrimonials se situa en segon lloc amb un 47,8% de la població de Catalunya, només 2,5 punts per sota de l'assistència al cinema (50,3%). L'assistència a concerts se situa més de 8 punts per sota de la visita a exposicions i l'assistència a espectacles a 18 punts amb una taxa de gairebé el 30%.

Visitants versus no visitants a exposicions i patrimoni

El 47,8% dels catalans de 14 anys i més declaren haver visitat exposicions, museus o monuments en els últims 12 mesos.

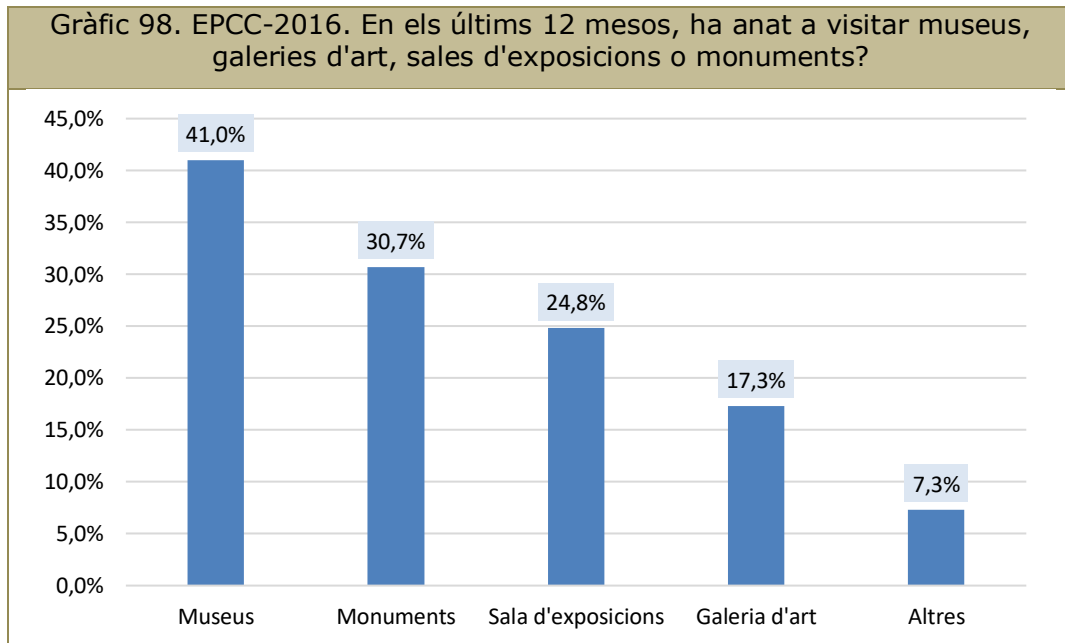

Font: Enquesta de participació cultural a Catalunya 2016. Museus i altres centres expositius, Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural 2016.

Visites segons tipologia de l'oferta expositiva

Si ens limitem a la visita a museus, s'observa que el 41,0% dels catalans declara haver visitat com a mínim un museu en l'últim any. Això suposa 2.586.528 persones.

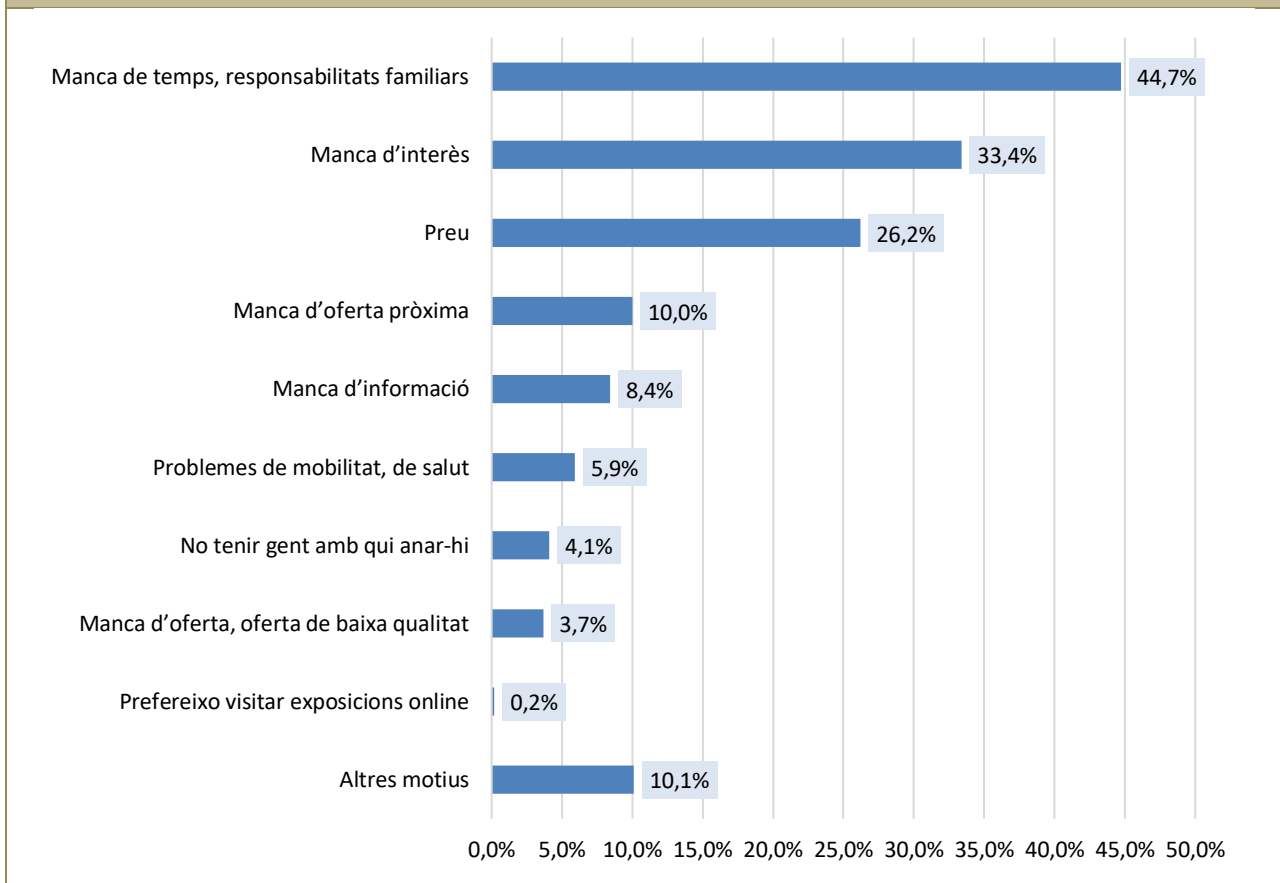
Multi resposta

Font: Enquesta de participació cultural a Catalunya 2016. Museus i altres centres expositius, Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural 2016.

Barreres al consum

Tant els que visiten com els que no ho fan se'ls hi va demanar per les principals barreres que els impedièien visitar (en el cas dels no visitants) o bé per què no van visitar amb major freqüència (en el cas dels que declaren haver visitat).

Gràfic 99. EPCC-2016. Motius que impedeixin que vagi a museus i altres equipaments o que hi vagi amb major freqüència

Multi resposta

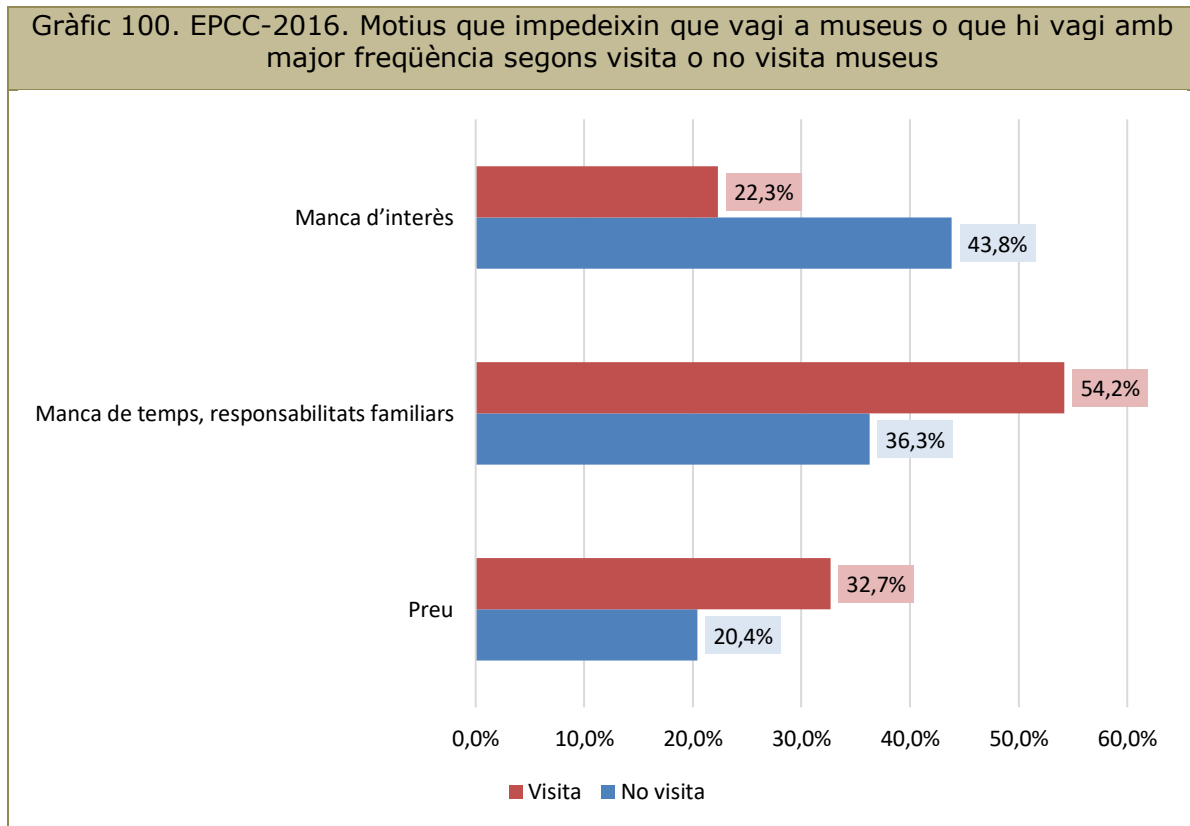
Font: Enquesta de participació cultural a Catalunya 2016. Museus i altres centres expositius, Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural 2016

La manca de temps i les responsabilitats familiars destaquen com el principal motiu pel qual la majoria de catalans o no visiten museus ni altres exposicions o bé no hi van amb més freqüència (45%).

En un segon bloc, la manca d'interès és el segon motiu més comú, citat per un 33% de la població, mentre que un 26% de la població declara el preu com una barrera per accedir a museus i altres exposicions.

A una distància considerable trobem la manca d'oferta pròxima (10%), la manca d'informació o no tenir prou coneixements (8%) i els problemes de mobilitat i salut (6%).

Al gràfic següent es presenta el creuament de la mateixa pregunta relativa a les barreres que limiten el consum segons la persona que respongui hagi visitat o no museus i altres exposicions.

Multi resposta

Font: Enquesta de participació cultural a Catalunya 2016. Museus i altres centres expositius, Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural 2016

En totes les categories s'observen diferències entre els que visiten i els que no ho fan.

Els que no visiten museus ni altres exposicions declaren força més sovint la manca d'interès (22 punts de diferència).

En canvi, els que visiten museus declaren amb major freqüència la manca de temps i les responsabilitats familiars (18 punts de diferència) i el preu (12 punts de diferència).

Aquests resultats tenen conseqüències si els museus desitgen establir estratègies d'ampliació de públics:

- En el cas que els museus es plantegin estratègies de fidelització apostar per una oferta més variada i de qualitat, fomentar l'encontre entre persones interessades però que no disposen d'acompanyants per anar als museus, estratègies de preus que fomentin la fidelització o horaris més adequats a les disponibilitats del seu mercat actual, són eines que poden resultar eficaces.

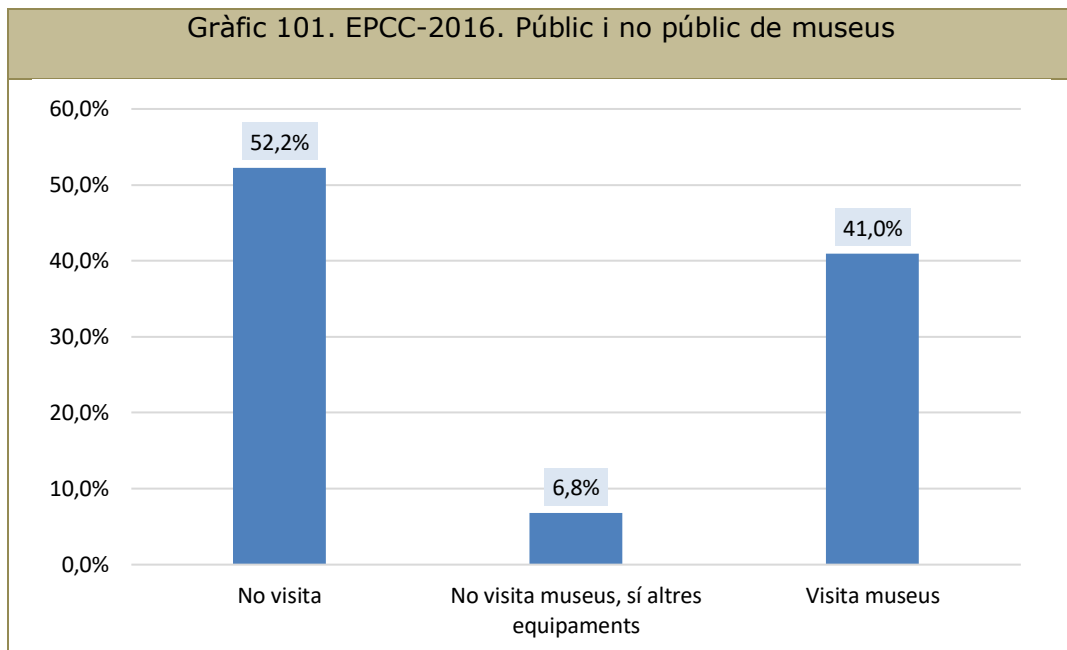

- b) D'altra banda, en el cas que els museus es plantegin estratègies per desenvolupar noves audiències, els horaris més amplis i els preus més baixos tindran un efecte molt limitat. Els esforços per aconseguir noves audiències seran més costosos i requeriran de la inversió en els departaments educatius, així com canvis en la programació, l'acolliment i la comunicació per aconseguir que la visita al museu sigui percebuda com una activitat que té valor per a aquelles persones que actualment no li troben.

5.2.2. Públic i no públic

En aquest apartat s'analitzen les característiques dels visitants i dels no visitants segons el seu perfil sociodemogràfic i altres factors.

El públic que no visita museus s'ha desagregat en dues categories: aquells que no visiten museus ni cap altre tipus d'exposició i aquells altres que, tot i no visitar museus, declaren visitar sales d'exposicions, monuments o galeries d'art. Els resultats es presenten al següent gràfic.

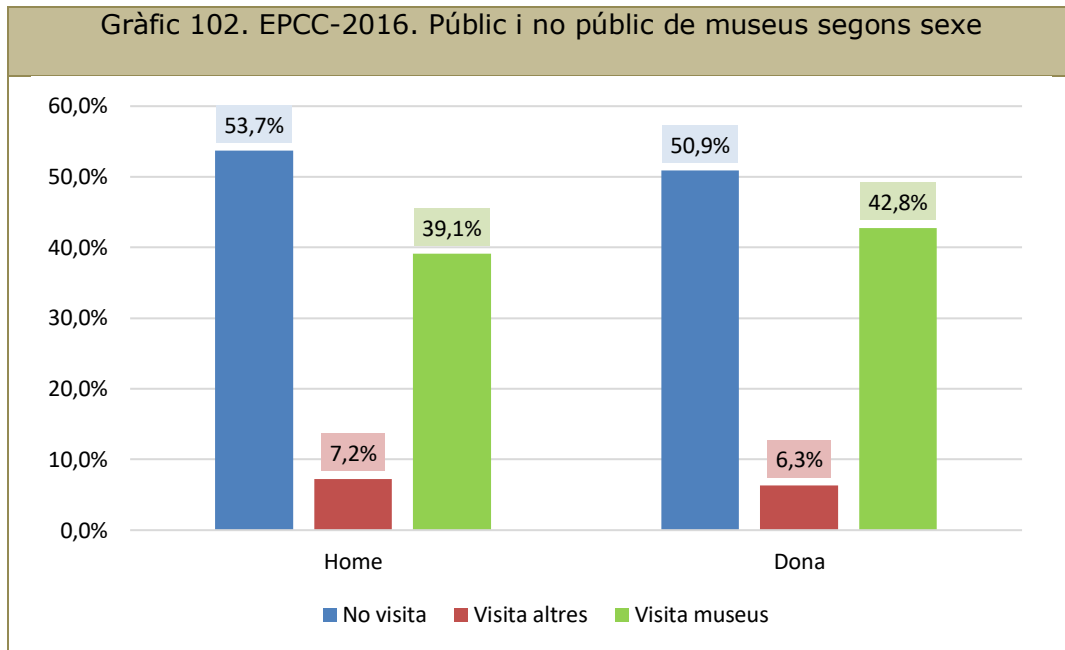

Font: Enquesta de participació cultural a Catalunya 2016. Museus i altres centres expositius, Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural 2016

Per tant, tal com s'ha vist anteriorment 5 de cada 10 catalans no visiten cap tipus d'oferta patrimonial, mentre que 4 de cada 10 declara haver visitat com a mínim un museu en l'últim any. A més, un 7% de la població no visita museus però ha visitat altres tipus d'espais expositius: sales d'exposicions, galeries d'art o monuments.

A les pàgines següents es descriuen aquests tres col·lectius segons les seves característiques sociodemogràfiques.

Públic i no públic segons sexe

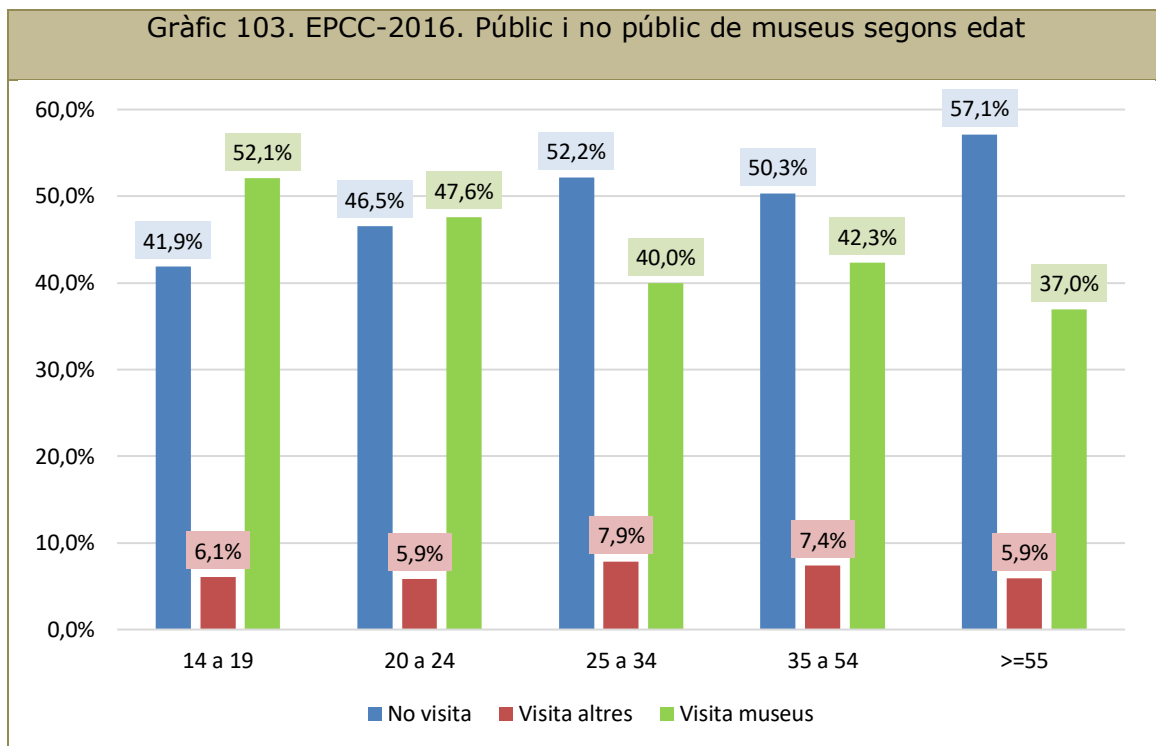

Font: Enquesta de participació cultural a Catalunya 2016. Museus i altres centres expositius, Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural 2016

La taxa de no visitants és gairebé 3 punts inferior entre les dones que entre els homes.

La proporció de dones que visita museus és 3,7 punts superior a la dels homes.

Públic i no públic segons edat

Font: Enquesta de participació cultural a Catalunya 2016. Museus i altres centres expositius, Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural 2016

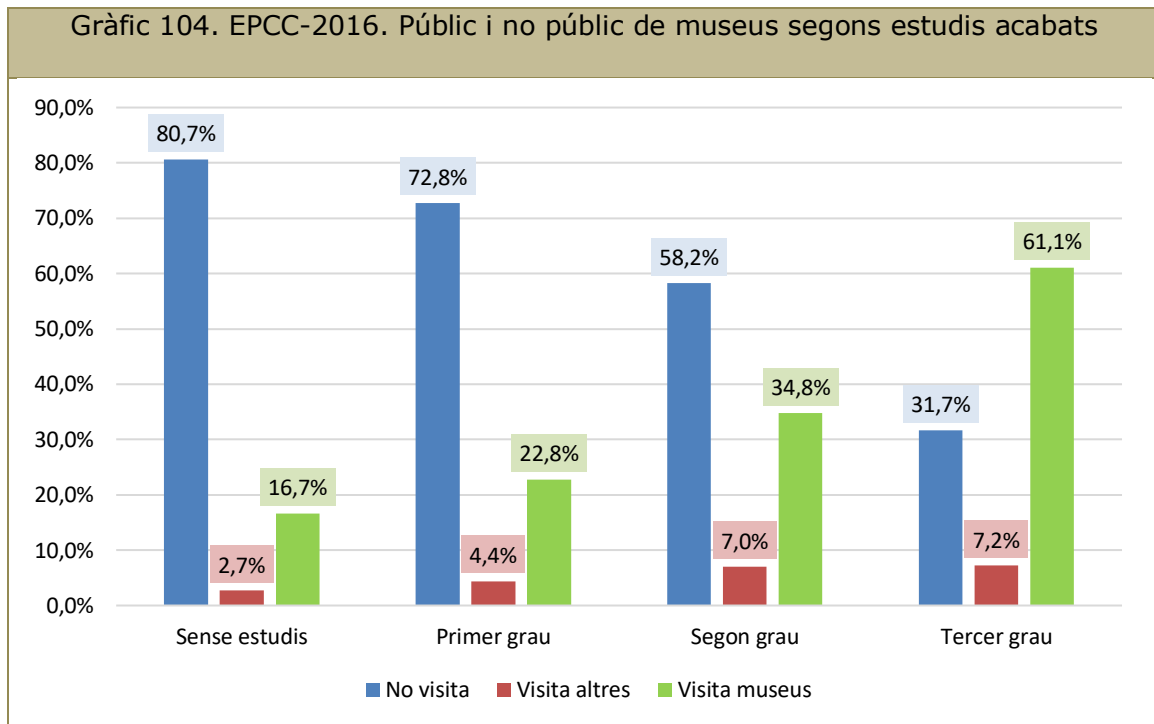
Les franges d'edat d'entre els 14 i els 24 anys són les que més visiten museus i altres equipaments expositius, amb taxes de participació situades entre el 54% i el 58%. Aquestes franges són les úniques en què la taxa de persones que visiten museus és superior a la de persones que no visiten museus, destacant la franja dels que tenen entre 14 i 19 anys amb un 52% de persones que visiten museus per un 42% de no visitants.

Les franges dels 25 als 54 estan en una posició central, amb taxes de participació situades entre el 48% i el 50% i entre un 40% i 42% de visita a museus.

A partir dels 55 anys augmenta el percentatge de catalans que declara no visitar museus ni altres exposicions, amb una taxa del 57% i una taxa de visites a museus del 37%.

La tendència general que s'observa és que a mesura que augmenta l'edat disminueix la taxa de participació en museus i altres exposicions. Aquesta tendència només es veu alterada en la franja dels de 35 a 54 anys, presentant una taxa de participació més elevada que la franja d'edat anterior (25 a 34). Tot i que les diferències són petites, una possible hipòtesi que explica aquest fet és que aquesta franja d'edat inclou un gran nombre de pares i mares de família i això comportaria un "retorn" als museus amb els fills.

Públic i no públic segons estudis

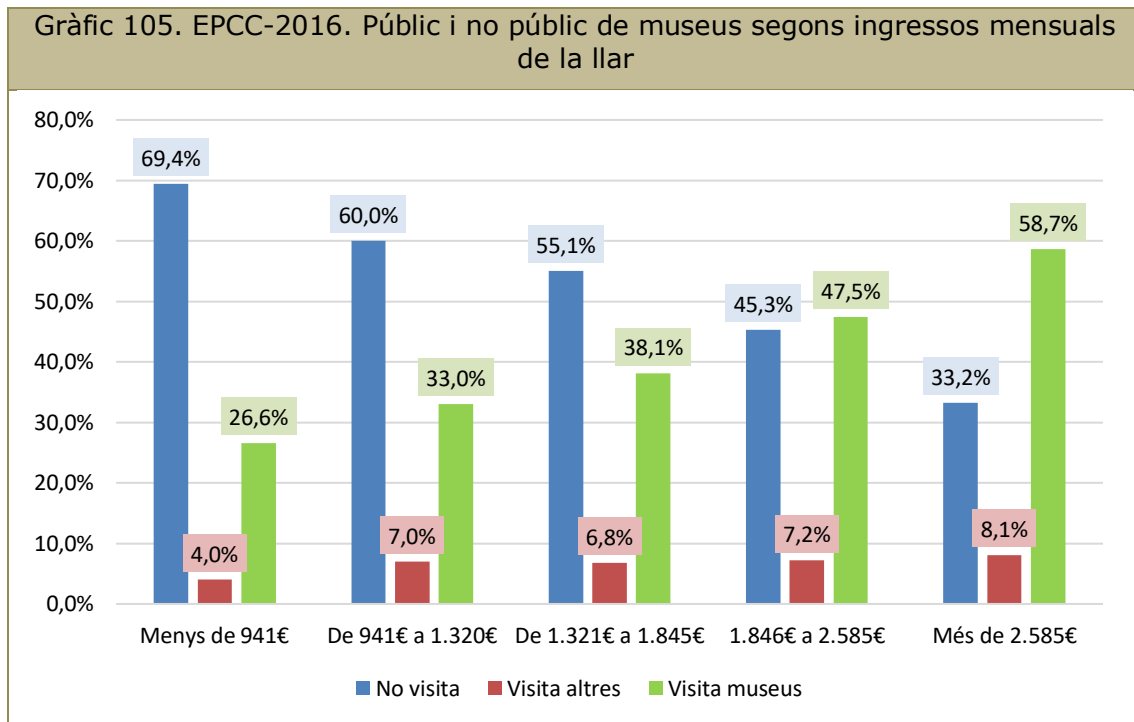

Font: Enquesta de participació cultural a Catalunya 2016. Museus i altres centres expositius, Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural 2016

El nivell d'estudis és un dels factors més determinants en la propensió de les persones a visitar o no visitar museus i exposicions. En efecte, la taxa de participació presenta una tendència creixent a mesura que augmenta el nivell d'estudis acabats de la població de Catalunya. S'observa que entre els que no tenen estudis la taxa de participació és del 19% i entre els que només han assolit un primer grau la taxa és del 27%. La taxa de participació augmenta fins al 42% entre els que han assolit el segon grau d'estudis i s'enfila per sobre del 68% entre els que tenen formació universitària.

Si observem específicament la taxa de població que declara visitar museus, aquesta augmenta progressivament a mesura que augmenta el nivell d'estudis acabats. Entre els que no tenen estudis la proporció de persones que declara visitar museus se situa en un 17%, amb estudis primaris augmenta fins al 23%, amb estudis secundaris augmenta fins al 35% i arriba al 61% entre els que disposen d'estudis universitaris.

Públic i no públic segons ingressos mensuals de la llar

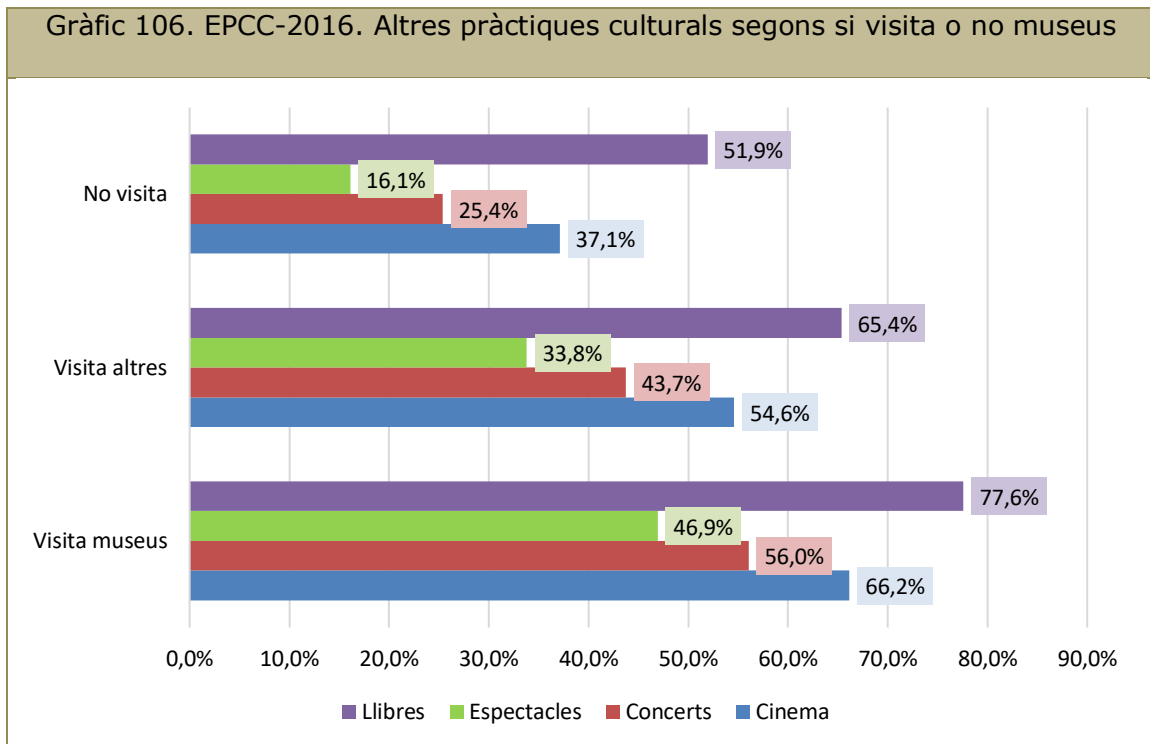
Font: Enquesta de participació cultural a Catalunya 2016. Museus i altres centres expositius, Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural 2016

La renda familiar disponible és un altre factor que diferencia fortament la població de Catalunya en relació a les pràctiques relacionades amb el patrimoni cultural.

En aquelles llars amb ingressos inferiors als 941€ mensuals la taxa dels que visiten museus o exposicions és del 31% i en les llars amb ingressos mensuals entre 941€ i 1.845€ la taxa de participació se situa entre el 40% i el 45%. En les llars amb uns ingressos mensuals entre 1.846€ i 2.585€ la taxa augmenta fins el 55%. Finalment, en les llars amb uns ingressos mensuals superiors als 2.585€ aquesta taxa s'enfila fins al 67%, amb un 59% de persones que declaren visitar museus.

Públic i no públic segons altres pràctiques culturals

El 50,2% dels catalans declara haver anat al cinema en els últims 3 mesos, el 39,2% que ha anat a algun concerts en l'últim any, el 29,9% que ha assistit a algun espectacle en l'últim any i el 63,4% declara haver llegit algun llibre també en l'últim any. El gràfic següent mostra com difereixen aquests percentatges segons si han visitat o no museus o altres exposicions.

Font: Enquesta de participació cultural a Catalunya 2016. Museus i altres centres expositius, Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural 2016

Entre els que visiten museus la taxa de persones que ha anat al cinema els últims 3 mesos és del 66%, 29 punts per sobre dels que no visiten cap equipament patrimonial (37%).

Entre els que visiten museus el 56% declaren haver anat a algun concert en els últims 12 mesos. Això suposa 31 punts per sobre dels que no visiten cap equipament patrimonial (25%).

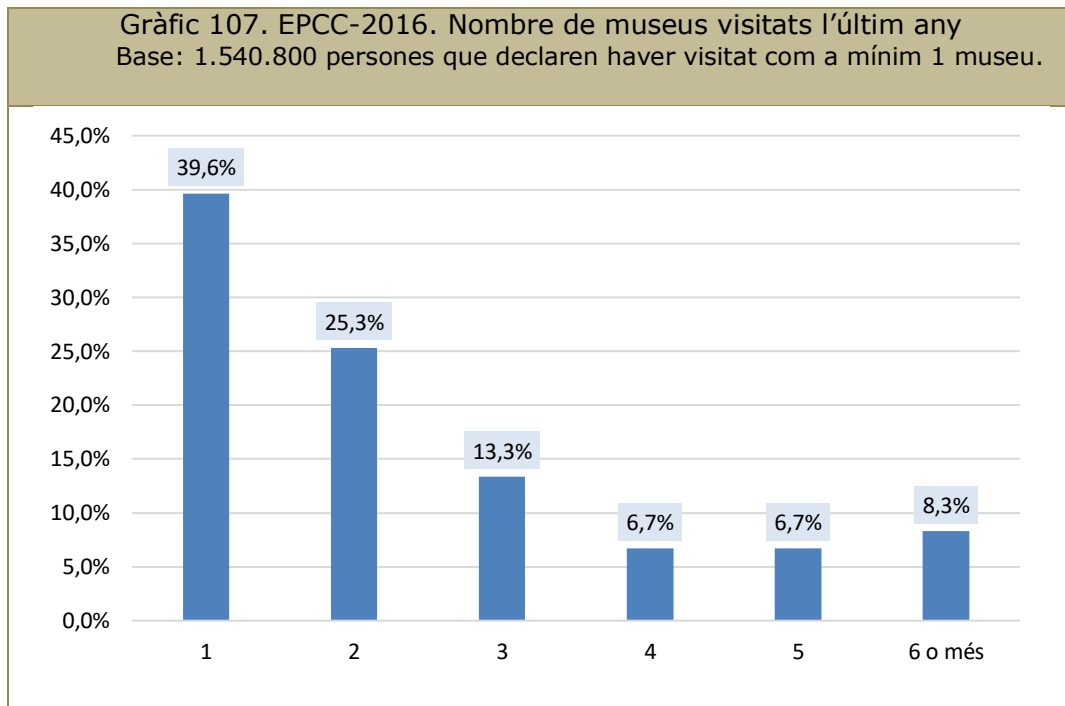
Entre els que visiten museus la taxa de persones que ha assistit a algun espectacle el 2016 va ser del 47%, 31 punts per sobre dels que no visiten cap equipament patrimonial (16%).

Finalment, el 78% dels que visiten museus declaren haver llegit algun llibre en l'últim any. Això suposa 26 punts per sobre dels que no visiten cap equipament patrimonial (52%).

5.2.3. Els visitants de museus

En aquest capítol es presenten els resultats relacionats amb les persones que visiten museus, preguntes que només es van plantejar als que declaraven haver visitat com a mínim un museu. Per tant, les dades d'aquest capítol es refereixen a 2.586.528 persones que van visitar com a mínim 1 museu el 2016.

Nombre de museus visitants durant l'últim any

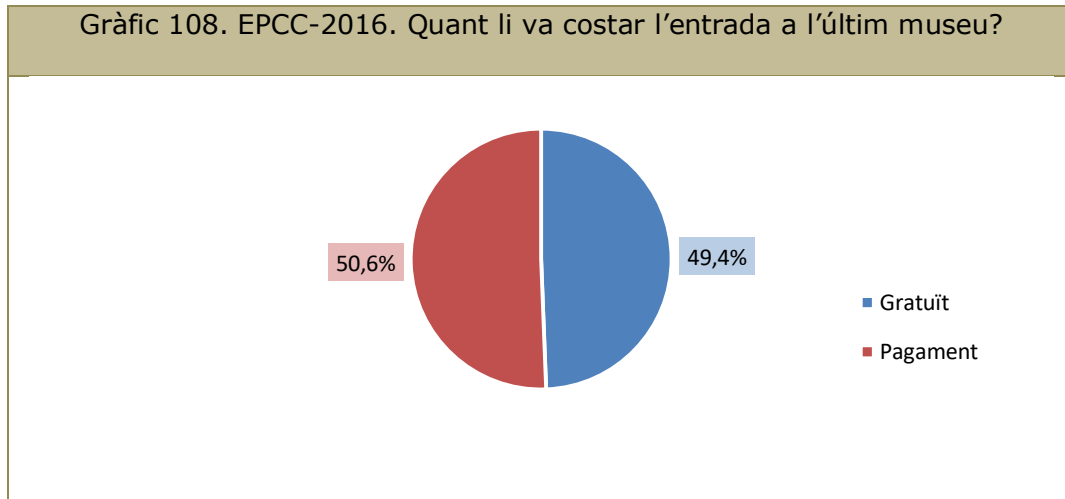

Font: Enquesta de participació cultural a Catalunya 2016. Museus i altres centres expositius, Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural 2016

Dels que visiten museus un 40% només ha visitat un museu, un 25% ha visitat 2 museus i el 35% restant declara haver visitat 3 museus o més.

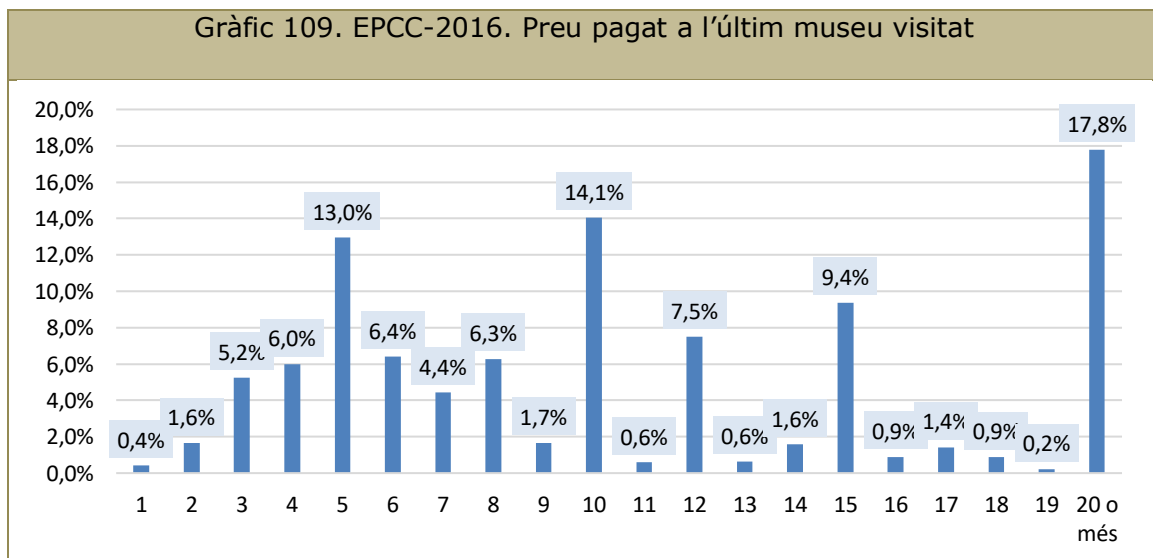
Pagament d'entrada versus gratuïtat

D'entre els que han visitat museus el 49% declara haver gaudit de gratuïtat (1.277.000 persones). El 51% restant declara haver pagat entrada (1.309.000 persones). Per tant, només el 20,9% de tota la població de Catalunya major de 14 anys va pagar entrada per visitar un museu el 2016.

Font: Enquesta de participació cultural a Catalunya 2016. Museus i altres centres expositius, Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural 2016

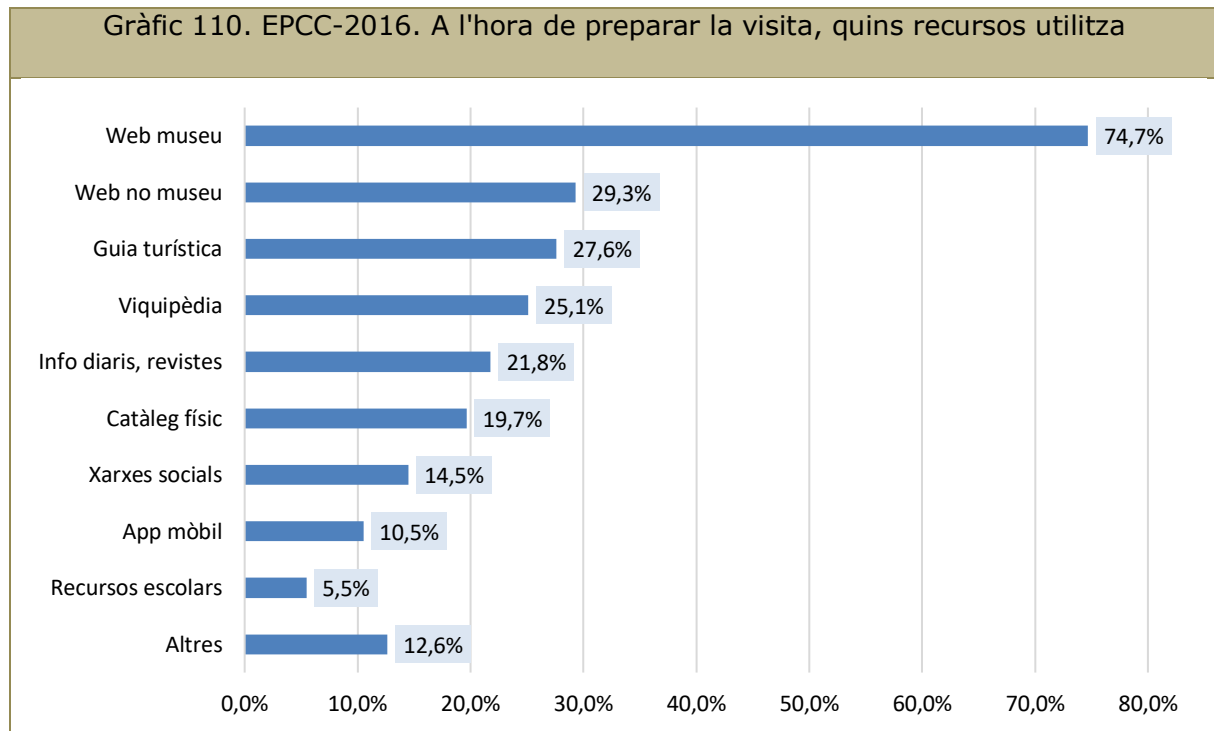
Al gràfic següent es presenta la distribució de preus d'entrada declarats per aquelles persones que sí van pagar una entrada.

Font: Enquesta de participació cultural a Catalunya 2016. Museus i altres centres expositius, Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural 2016

S'ha de tenir en compte que la formulació de la pregunta pot portar a confusió i que diversos enquestats hagin contestat el preu total que van pagar a l'últim museu comptant també tots els seus acompanyants.

Canal de comunicació

Multi resposta

Font: Enquesta de participació cultural a Catalunya 2016. Museus i altres centres expositius, Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural 2016

Entre els que visiten museus internet és el principal mitjà de comunicació per informar-se: un 75% declara utilitzar la web del museu, un 29% utilitza altres webs, un 25% utilitza la viquipèdia i un 15% utilitza les xarxes socials.

El fet que el 27,6% dels visitants citin la guia turística com a recurs utilitzat per preparar la visita és un clar indicador que una part considerable de les visites a museus realitzades pels catalans i catalanes es van realitzar fora de Catalunya.

5.3. La projecció internacional

La projecció internacional dels museus es valora en termes d'activitats d'abast internacional en les quals els museus catalans han participat. L'any 2016 les activitats d'abast internacional més destacades dels museus són les següents:

La programació expositiva del **Museu Nacional d'Art de Catalunya** de 2016 ha estat marcada per dues extraordinàries col·laboracions amb grans museus, que han resultat en el co-comissariat i la presentació de les exposicions *Picasso romànic*, amb el Musée national Picasso–Paris i *El Divino Morales*, amb el Museo del Prado i el Museo de Bellas Artes de Bilbao. Pel que fa a la projecció internacional, a més de la participació amb préstec d'obra a exposicions de centres de referència com el Centre Georges Pompidou, el Palazzo dei Diamanti de Ferrara, el Castell de Praga o el Museu de Wiesbaden, destaca l'organització de l'exposició *Gaudí: Barcelona 1900*, amb un gran nombre d'obres modernistes del museu i que itinerarà durant dos anys a les ciutats brasileres de Florianópolis, Sao Paulo i Rio de Janeiro. I per invitació de la Chinese Museums Association, s'ha fet la presentació dels projectes digitals del museu a les ciutats de Chengdu, Shanghai i Wuhan. Destaca també la celebració del 3r Congrés Europeu de Joieria, *La joia en l'art i l'art en la joia*, que ha congregat estudiosos de tot el món.

La col·lecció **MACBA** ha viatjat als cinc continents mitjançant el préstec de 680 obres d'artistes nacionals (496) i de la resta del món (184). S'han exposat en 79 institucions (40 de nacionals i 39 d'estrangeres).

El **Museu del Disseny de Barcelona** ha coorganitzat el Congrés de l'Acadèmia Internacional de Ceràmica, en col·laboració amb l'Acadèmia i l'Associació de Ceramistes de Catalunya, que s'ha complementat amb l'exposició *D'obra. Ceràmica aplicada a l'arquitectura*, organitzada pel museu. Les activitats que totes dues propostes han ajudat a posicionar el centre tant en el terreny de la ceràmica d'art com en el de la ceràmica industrial innovadora, a escala nacional i també internacional.

Destaca el projecte de cooperació de la **Fundació Antoni Tàpies** del programa Europa Creativa–Cultura *Manufactories of Caring Space-Time* –fet en col·laboració amb el Museum voor Schone Kunsten de Gant i el FRAC Lorraine francès–, que vol reflexionar sobre el col·lectiu, el col·laboratiu i el participatiu com a noves tendències de l'art. També s'ha finalitzat un altre dels programes d'Europa Creativa, *Performing the Museum*, un projecte que s'ha desenvolupat entre el 2014 i el 2016 i que vol repensar i avaluar els recursos de les institucions museístiques.

El **Museu de Ciències Naturals de Barcelona** ha passat a formar part de la junta d'ECSITE (Associació Europea de Museus i Centres de Ciència).

5.4. Territori i patrimoni

5.4.1. L'actuació de l'Institut de Cultura de Barcelona i dels Museus de Barcelona

En l'àmbit dels programes públics, a més de destacar la gestió de la campanya de comunicació de la **Nit dels Museus 2016**, s'han validat els elements gràfics de museus i centres patrimonials i s'ha mantingut la supervisió de la comunicació de la Biblioteca Pública Arús, el Servei d'Arqueologia, la Col·lecció Filatèlia Ramon Marull i el castell de Montjuïc. També s'han gestionat els convenis o contractes de col·laboració amb Turisme de Barcelona i TMB (Barcelona Card i Bus Turístic), i una campanya de comunicació de reforç, entre octubre i desembre, sobre la gratuïtat dels museus els diumenges a la tarda que ha aconseguit incrementar els visitants el 14,7%.

Pel que fa a la coordinació de centres, s'ha definit un glossari per unificar els criteris d'ordenació del pressupost, que ha estat la base d'ordenació de la previsió de pressupost per al 2017; s'ha constituït un grup de treball amb antropòlegs, museòlegs, historiadors de l'art i filòsofs per definir un projecte museístic que englobi els museus Etnològic i de Cultures del Món.

El 9 de juny de 2016 va tornar a obrir les seves portes Vil·la Joana, una de les seus del **Museu d'Història de Barcelona** (MUHBA), la casa-museu on va morir el poeta Jacint Verdaguer situada a Vallvidrera, dins el parc natural de Collserola. Es tracta d'un antic mas del segle XV que es va transformar en casa d'estiueig al segle XIX. L'ajuntament va decidir convertir el centre –desconegut i poc visitat– en la "Casa de la Literatura", un equipament que més enllà de la figura de Verdaguer esdevingués un pol de creació i difusió de la literatura, incloent-hi una residència temporal d'escriptors, i també en un espai dedicat a la natura (per tal de potenciar el parc de Collserola). El recorregut museogràfic, en dues plantes, es compon de cinc parts: la casa, les escoles, la literatura, Verdaguer i la Barcelona literària. El relat destaca la història de la casa i dedica una bona part a Verdaguer. El centre ja no és només *un lloc de memòria* del poeta, no és un museu biogràfic. Es recolza en Verdaguer per explicar el context de la seva figura i obra i abordar la importància de les múltiples literatures i com aquestes literatures han amarat a la Barcelona del segle XX. Alhora, el centre pretén ser també un centre d'investigació i de debats, col·loquis i seminaris universitaris, sense descuidar la programació d'activitats adreçades al públic (i enfocades també a les escoles). També s'ha reprès la preparació de l'espai del Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona de la Casa de l'Aigua, situat a Trinitat Vella, i s'ha treballat en els continguts que han de guiar la remodelació de la Casa Padellàs per tal que pugui convertir-se en la Casa de la Història.

Pel que fa a les col·leccions del **Museus de Ciències Naturals de Barcelona**, aquest any s'han inventariat 42.745 objectes. Cal destacar que la col·lecció del Centre de Documentació ha augmentat en 364 registres; a més, s'han atès 1.284 consultes a les biblioteques i 31.353 a la mediateca del Museu Blau, i s'han fet 1.522 préstecs. Pel que fa al Jardí Botànic, és important remarcar la pèrdua de gairebé 800 plantes a causa de la sequera i la calor de l'estiu. S'han adquirit llavors

d'Àustràlia Occidental i d'Àfrica del Sud per reposar baixes i ampliar les plantacions.

D'altra banda, el Museu de Ciències Naturals de Barcelona ha passat a formar part de les juntes del C4 (Consell Català de la Comunicació Científica) i de la nova Asociación de Museos y Centros de Ciencia y Técnica de España, de la qual ha estat impulsor.

En l'àmbit de la gestió i el coneixement de les col·leccions, s'han continuat oferint als museus diferents eines i serveis de suport: suport documental, per assegurar la qualitat i la interoperabilitat de les dades vinculades als inventaris dels seus fons; suport tècnic del programa informàtic de gestió i documentació (MuseumPlus); i la coordinació per impulsar la implementació i la millora de les aplicacions informàtiques.

S'ha treballat en l'actualització de la base de dades del **Museu Dispers**, el conjunt de patrimoni distribuït per dependències municipals no museístiques, així com en la coordinació dels seus lliuraments al MNAC, la proposta d'ampliació del seu préstec en comodat amb el MACBA i el trasllat de tutela dels cartells editats per l'ICUB a l'Arxiu Històric de Barcelona. Altres tasques han estat la interlocució amb Europea i els primers contactes per a la cerca d'un nou programa per a la documentació de les col·leccions municipals. Igualment, s'ha continuat amb la classificació patrimonial, catalogació i difusió de la Col·lecció Ramon Marull – Gabinet Postal de Barcelona, així com amb la documentació i conservació del llegat de la Fundació Julio Muñoz Ramonet.

El projecte **Open Challenge**, iniciat el 2015, ha començat a fer visible i consultable la part del fons ja digitalitzat del total de 630.000 imatges.

El **Museu del Disseny de Barcelona** ha incrementat el patrimoni, especialment pel que fa a la incorporació de fons documentals i col·leccions com les de Miquel Milá, André Ricard i Ramon Rigol, o de les biblioteques de Ricard Giralt-Miracle (disseny espanyol) i Andreu Vilasís (esmalt). Cal, també, destacar l'ingrés del fons de la Fundació Comunicació Gràfica, fins ara en dipòsit a l'Arxiu Nacional de Catalunya, que enriqueix la col·lecció de Disseny Gràfic del darrer quart del segle XX.

Al **Museu Frederic Marès**, en matèria de conservació preventiva, destaca la substitució dels llums per tecnologia LED a les cinc primeres sales d'escultura, així com la campanya de fixació de la capa pictòrica d'un nombrós grup d'escultures romàniques i gòtiques de l'exposició permanent. Les intervencions de restauració s'han vist impulsades per les sol·licituds de préstec per a dues grans exposicions de ressò internacional. El Centre de Documentació i Recerca ha continuat amb el treball de registre dels fons documentals i bibliogràfics, amb la vista posada a la seva difusió pública. La digitalització del fons del museu ha rebut impuls, per segon any consecutiu, gràcies al programa Barcelona Open Challenge 2016, que ha comportat la digitalització de prop de 3.000 imatges.

El **Museu Etnològic de Barcelona–Museu de les Cultures del Món** ha dut a terme un projecte de salvament i condicionament de les col·leccions tèxtils, la

recerca sobre fonts orals del projecte «Memòria dels museus municipals» i un primer tractament de l'arxiu fotogràfic del museu.

Cal destacar també la incorporació al **Museu de la Música** de la col·lecció d'instruments al catàleg estàndard de col·leccions obertes; les restauracions del piano Zumpe, del clavicèmbal Zell i de diversos cilindres de cera i documents d'arxiu; la digitalització de 8.000 pàgines dels fons d'arxiu d'Albéniz, Granados, Llobet, Pujol i Malats; l'adquisició d'un conjunt d'instruments del segle XVIII fets a Barcelona, i l'organització de la tercera edició del congrés anual WoodMusick, finançat per l'agència europea COST.

Cal destacar que durant el 2016 el 50% del públic del **Museu Picasso** va adquirir l'entrada anticipadament a través de la pàgina web. Aquest sistema de vendes, introduït fa dos anys, es pot considerar ja plenament consolidat.

La col·lecció del **MACBA** ha incorporat 146 peces durant aquest 2016, arribant a les 5.585 obres.

D'altra banda, el 16 de juny de 2016 es va obrir al públic la nova presentació de la col·lecció permanent del MACBA, que porta per títol *Col·lecció MACBA 31*. Consta de 85 obres pertanyents a 50 artistes (un petitíssim tast del fons del centre, que totalitza 5.500 obres) desplegades en tres capítols: experiència, temps i conflicte, i que il·lustra l'art des dels anys 60 del segle XX fins l'actualitat. Un terç d'elles s'exposen per primera vegada (en part són noves adquisicions). La mostra combina les obres amb tècniques performatives i gran quantitat de vídeos i pel·lícules.

El 23 de gener de 2016 va tenir lloc la inauguració del nou vestíbul d'accés al **Museu Marítim de Barcelona** (MMB), que pertany a un consorci liderat per la Diputació de Barcelona del que forma part també l'ajuntament i el Port de Barcelona. El MMB segueix sense l'exposició permanent que estava prevista abordar un cop inaugurat l'edifici el 2013, després de més de 20 anys d'obres. El 2015 va presentar una exposició semi permanent i provisional, anomenada *7 vaixells, 7 històries*, que és un petit tast del seu fons. En el capítol d'intervencions també cal destacar les obres d'accessibilitat per a la visita pública, des de l'interior del museu, de la zona de la torre del segle XIII, pas de ronda de la muralla del segle XIV i el baluard del segle XVIII. Amb aquestes intervencions, s'ha finalitzat la rehabilitació de l'edifici de les Drassanes. D'altra banda, s'han consolidat diversos nous espais, com el de consulta, els didàctics i els de treball tècnic de les àrees d'Educació i Activitats i de Col·leccions i Coneixement. Tot plegat ha permès dur a terme les tasques de gestió de forma més eficient, facilitar l'accés a les col·leccions i millorar les activitats que integren el programa educatiu del MMB.

El 8 d'abril de 2016 es va inaugurar la remodelació de l'exposició permanent de la **Fundació Miró**, en motiu del 40 aniversari de la seva obertura. La Fundació Miró va obrir portes el 10 de juny de 1975. Des del 2015 s'han anat succeint diversos actes commemoratius, a més de diverses exposicions temporals, que culminen amb una nova presentació permanent que recupera peces clau del fons de la Fundació i incorpora nova obra cedida en dipòsit per la família de l'artista. La nova

col·lecció s'articula en 8 àmbits que exhibeixen 150 obres amb un recorregut lineal (abans inexistent) i que exploren l'obra, el pensament i el llenguatge de Joan Miró.

5.4.2. Actuacions a la resta del territori català

El novembre de 2016 va obrir al públic l'espai introductor de caire didàctic del **Museu de Mineralogia Joaquim Mollfulleda** d'Arenys de Mar. El centre ha reformat aquest espai per oferir una introducció al món de la mineralogia més atractiva per a tots els públics.

Les coves del Toll de Moià, una antena visitable del **Museu de Moià**, han posat el gener de 2016 al servei del públic la nova passarel·la que permetrà la visita a persones amb mobilitat reduïda, substituint l'anterior malmesa pels aiguats de 2014.

L'ajuntament de Tàrraga (Urgell) va finalitzar el maig de 2016 els treballs d'adequació i museïtzació del Pou del Gel de Tàrraga, del segle XVII, per tal de fer-lo visitable. La principal intervenció ha estat la instal·lació d'una escala metàl·lica fixada a l'interior per facilitar l'accés. També s'han instal·lat focus de llum i plafons interpretatius, així com un petit espai de recepció a l'entrada. La inversió ha pujat a 20.100€ (16.880 corresponents a una subvenció del Departament de Cultura la Generalitat). El pou ha estat excavat i museïtzat pel **Museu Comarcal d'Urgell** (Tàrraga).

El jaciment romà Mons Observans, que gestionen els ajuntaments de Montornès del Vallès i de Montmeló mitjançant el **Museu Municipal de Montmeló**, compta, a partir de desembre de 2016, amb una maqueta de bronze interpretativa del jaciment a l'aire lliure, instal·lada per l'Oficina del Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona en el marc del seu programa "La Mirada Tàctil". D'altra banda, l'exposició permanent del museu sobre les pintures murals romanes de primer estil pompeïà de l'assentament romà de Can Tacó-Turó d'en Roina (rebatejat com a Mons Observans) s'ha vist enriquida amb nous plafons de pintures i estucs restaurats en els darrers anys.

El 10 de juny de 2016 es va obrir al públic la nova museïtzació de l'Estoa de la Neàpolis d'Empúries, al **Museu d'Arqueologia de Catalunya-Empúries**. Es tracta d'un projecte conjunt impulsat pel Departament de Cultura de la Generalitat i l'Obra Social de La Caixa, mitjançant el programa Patrimoni en Acció (amb una inversió de 467.764€ a càrrec de La Caixa), que ha permès restaurar i museïtzar el conjunt, un gran edifici públic de caràcter comercial que tancava l'àgora de la ciutat grega pel costat nord. D'altra banda, des del març de 2016 el nou centre de visitants, inaugurat el 2015, ofereix un gran audiovisual per contextualitzar la visita.

El **Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya** (mNACTEC), que s'ubica a Terrassa compta amb dos nous espais expositius permanents. El 17 de març de 2016 es va inaugurar l'Espai d'Arts, un espai que programarà exposicions que vinculin la tecnologia, l'art i la ciència. El setembre va obrir al públic el nou espai

Tresors del mNACTEC, una petita sala –abans magatzem– que permetrà exposar fons del museu habitualment amagats a les reserves. La primera mostra s’ha dedicat a les màquines d’escriure. I el mes d’octubre es va completar el projecte murs del mNACTEC, iniciat el 2015, amb grans fotografies (18 en total) que mostren els antics espais industrials, la maquinària i els treballadors del Vapor Aymerich, Amat i Jover, l’actual seu del museu, instal·lades en els murs exteriors del recinte.

El **Museu del Ciment Asland** de Castellar de n’Hug (Berguedà), una de les seus del mNACTEC, va integrar al seu conjunt museístic, el juliol de 2016, un molí de clínquer, una peça fonamental per comprendre el procés d’elaboració del ciment que ha estat donada per l’empresa Beton Catalán SA. La peça s’exhibeix a l’entrada del museu, un cop executada l’operació de càrrega, transport i instal·lació, de gran complexitat.

D’altra banda, el 2016 l’Agència Catalana del Patrimoni Cultural, després de dos anys de projectes i encàrrecs d’obra, va obrir el públic l’**Espai Patrimoni**, situat als baixos del Palau Moja, a Barcelona. Es tracta d’un centre de divulgació del patrimoni català adreçat al turisme, i compta amb reproduccions de peces de museus exposades en vitrines, pantalles temàtiques, botiga de productes del país i cafeteria. L’espai compta amb un servei de reserves i venda d’entrades a museus i equipaments patrimonials, i ofereix altres paquets turístics. En el mateix any es va posar en marxa el gran magatzem de materials arqueològics del MAC i de peces industrials del mNACTEC a Cervera. Es tracta d’una nau industrial que l’Agència ha llogat a l’INCASOL per a deu anys, i que ha estat objecte d’obres d’adequació a càrrec de l’Agència.

5.5. La projecció social del museu al propi municipi i al territori

Aquest capítol presenta algunes de les actuacions més rellevants dels museus catalans el 2016 en termes d'impacte social al propi municipi o al seu territori més immediat.

Programa d'accessibilitat de la **Xarxa de Museus Locals de la Diputació de Barcelona**. L'objectiu d'aquest programa és desenvolupar polítiques de patrimoni cultural comunitari per apropar el museu a nous segments de població. S'entén el museu com un entorn propici per a la inclusió cultural, un espai de relació que ha de ser sensible a les diferències i compensar les desigualtats culturals.

En la línia d'accessibilitat universal s'inclou el projecte *Fem accessibles els museus*, adreçat als col·lectius amb dificultats sensorials, especialment sensible als visitants de baixa visió, ceguesa; mobilitat reduïda i sordesa. En aquest any 2016 el programa de cultura i proximitat ha estat centrat en accions d'adaptació a les exposicions permanents dels museus de Capellades, Sabadell, Santa Coloma de Gramenet i Mataró que es duran a terme l'any 2017 i finalitzades les millores als museus de L'Hospitalet de Llobregat, Igualada, Montmeló, Premià de Mar, Sant Adrià de Besos, Sitges i Terrassa (CDMT) iniciades l'any 2015.

En el marc del Dia Internacional de les Persones amb Discapacitat d'aquest any 2016, els Museus de la XML van programar activitats dirigides a tothom però especialment adaptades pel col·lectiu amb ceguesa i dificultats auditives: Cerdanyola, Esplugues de Llobregat, L'Hospitalet, Sabadell i Terrassa.

El **Museu Nacional d'Art de Catalunya**, en temes de Responsabilitat Social, ha anat seguint les línies del document d'objectius 2016-17. S'ha avançat en el sistema de treball per projectes i la compra responsable. S'ha progressat en l'estalvi energètic i la segregació de residus i s'han fixat les bases argumentals que donen al projecte d'accessibilitat universal el valor de pilar estratègic per als propers cinc anys.

Pel que fa a les actuacions de l'**Institut de Cultura de Barcelona**, s'ha mantingut l'activitat amb el Consell de Coordinació Pedagògica (IMEB) i la coordinació amb l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat (IMPD) per millorar l'accessibilitat comunicativa dels museus. I en coordinació amb la Secretaria Tècnica de l'ICUB, s'ha encarregat un estudi sobre l'aplicació de venda d'entrades Euromus.

El **Museu Frederic Marès** en l'àmbit de les d'activitats de proximitat, a banda del ja consolidat *Estimul'Art, Història, art i Alzheimer*, destaca el nou projecte *ReCord'Art*, que articula les visites dels casals de gent gran del districte de Ciutat Vella. Així mateix, s'ha iniciat un primer cicle de concerts de petit format que, amb el títol *Musicant el Museu Frederic Marès*, ha ofert, els diumenges al matí, propostes de diàleg entre les col·leccions i la música i que ha aconseguit un bon ressò entre els mitjans i una excel·lent resposta de públic.

La dimensió social és un dels aspectes als quals el **Museu de Ciències Naturals de Barcelona** presta una atenció creixent. Aquest any s'han retolat els serveis del Museu Blau per adaptar-los a les persones autistes. Igualment, s'ha treballat en col·laboració amb el grup de noies musulmanes d'origen pakistanès Ma'isah per a la visibilització del projecte Ma'isah, una cooperació que ha generat l'exposició *Criquet femení amb orgull*. Així mateix, ha tingut lloc la cinquena edició del projecte *Connectem amb...*, que ha comportat la participació de 800 alumnes d'escoles del barri.

Del **Museu Picasso** cal destacar l'èxit del *Big Draw Barcelona*, que el 30 d'octubre ha celebrat la setena edició i ha aplegat més de 16.000 persones en els vint tallers gratuïts repartits pels barris del Born i la Ribera. A més, al llarg de l'any, el museu ha atès més de 20.000 estudiants, des d'alumnes de primària fins a estudiants de cicles universitaris, i ha continuat treballant per a la inclusió social a través d'iniciatives com la participació activa en el programa Apropa Cultura, l'organització de visites guiades per a persones amb capacitats visuals i auditives diverses, i el taller per als joves pacients de l'Hospital Sant Joan de Déu.

6. Els museus nacionals i de gestió directa

Aquest capítol presenta les accions més destacades dels museus nacionals i de gestió directa: Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC), Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya (mNACTEC), Museu d'Arqueologia de Catalunya (MAC), Museu d'Història de Catalunya (MHC), Museu d'Art de Girona (Md'A), Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA) i Museu Nacional Arqueològic de Tarragona (MNAT).

Tanmateix, en diversos apartats no es disposa de dades de mNACTEC, Md'A, MACBA ni MNAT.

L'any 2016 aquests museus han rebut un total 1.458.821 visitants que han realitzat 2.686.285 usos. Han acollit 1.939.841 persones al voltant del patrimoni i han tingut un total de 2.323.783 sessions a les pàgines web.

	Visitants	Persones al voltant del patrimoni	Usos	Visitants virtuals
Museu d'Arqueologia de Catalunya	264.262	347.678	443.368	248.016
Museu d'Art Contemporani de Barcelona	328.511	324.584	640.949	817.059
Museu d'Art de Girona	24.248	96.264	90.236	13.452
Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya	120.767	126.134	328.890	174.657
Museu d'Història de Catalunya	143.774	145.567	206.763	334.056
Museu Nacional Arqueològic de Tarragona	79.290	79.568	173.163	43.107
Museu Nacional d'Art de Catalunya	497.969	820.046	802.916	693.436
Total	1.458.821	1.939.841	2.686.285	2.323.783

Font: Recompte de visitants dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016, Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya

6.1. Els recursos humans dels museus nacionals

L'any 2016 els 4 museus del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya dels que es disposen dades tenen una plantilla de 225 treballadors, un 45,3% dels quals forma part del personal del Museu Nacional d'Art de Catalunya.

	Nombre de treballadors	%
Museu d'Arqueologia de Catalunya	74	32,9%
Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya	21	9,3%
Museu d'Història de Catalunya	28	12,4%
Museu Nacional d'Art de Catalunya	102	45,3%
Total	225	100,0%

Font: Registre de Museus 2016

6.2. Els recursos econòmics dels museus nacionals

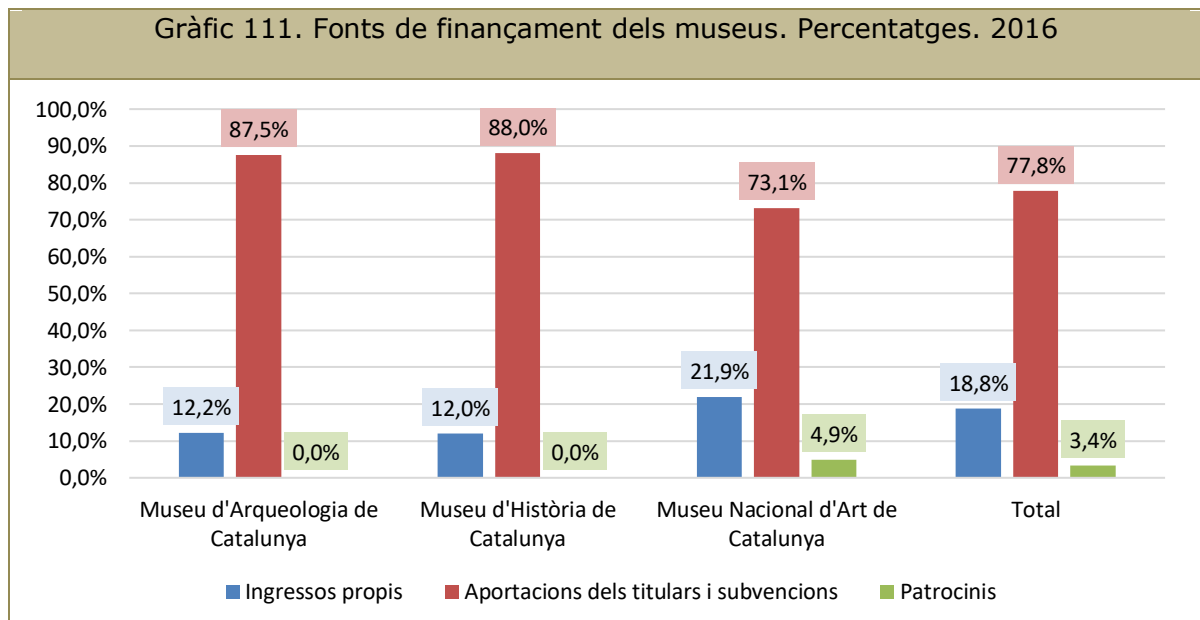
Respecte les fonts de finançament dels museus nacionals i de gestió directa dels que es disposa de dades, s'observa que el 77,8% dels seus ingressos provenen de les aportacions dels titulars i subvencions, el 18,8% d'ingressos propis (vendes, lloguers, etc.) i el 3,4% de patrocinis.

Taula 84. Museus nacionals i de gestió directa Fonts de finançament dels museus. 2016					
	Ingressos propis	Aportacions dels titulars i subvencions	Patrocinis	Altres	Total ingressos
MAC	553.526,32 €	3.959.330,76 €		10.533,75 €	4.523.390,83 €
MHC	313.221,55 €	2.307.105,76 €			2.620.327,31 €
MNAC	3.385.296,00 €	11.285.372,00 €	759.216,00 €		15.429.884,00 €
Total	4.252.043,87 €	17.551.808,52 €	759.216,00 €	10.533,75 €	22.573.602,14 €

Font: Registre de Museus 2016.

Taula 85. Museus nacionals i de gestió directa Fonts de finançament dels museus. Percentatges. 2016					
	Ingressos propis	Aportacions dels titulars i subvencions	Patrocinis	Altres	Total ingressos
MAC	12,2%	87,5%	0,0%	0,2%	100,0%
MHC	12,0%	88,0%	0,0%	0,0%	100,0%
MNAC	21,9%	73,1%	4,9%	0,0%	100,0%
Total	18,8%	77,8%	3,4%	0,0%	100,0%

Font: Registre de Museus 2016.

Font: Registre de Museus 2016.

6.3. Els projectes dels museus nacionals

6.3.1. El Museu Nacional d'Art de Catalunya

Cal destacar que la col·lecció del Museu Nacional d'Art de Catalunya ha viscut un increment molt notable, amb les adquisicions d'obra de Ramon Calsina, Joan Ponç, Joaquim Mir, Àngels Planells, Remedios Varo, Albert Ràfols-Casamada; fotografies de Pere Formiguera, Colita, Joan Fontcuberta i Joana Biarnés; peces de la Joieria Roca, i cartells del Partit Socialista Unificat de Catalunya. A més, s'ha mostrat en exposició la donació feta el 2015 de les obres de la col·lecció Gallardo, la més important que ha rebut mai el museu en art medieval. Esmment específic mereix l'actuació desenvolupada en l'àmbit de la fotografia, un dels eixos estratègics de la col·lecció, ja que s'ha incrementat la seva presència dins el recorregut museogràfic a les sales i a més s'ha treballat en les comissions del Pla nacional de fotografia. Destaca igualment l'inici de la restauració d'*El violinista*, de Pablo Gargallo, gràcies a una campanya de micromecenatge.

La programació expositiva de 2016 ha estat marcada per dues extraordinàries col·laboracions amb grans museus, que han resultat en el co-comissariat i la presentació de les exposicions *Picasso romànic*, amb el Musée national Picasso-Paris i *El Divino Morales*, amb el Museo del Prado i el Museo de Bellas Artes de Bilbao.

Esmment específic mereix l'actuació desenvolupada en l'àmbit de la fotografia, que és un dels eixos estratègics de la col·lecció. S'ha incrementat la presència de la fotografia dins el recorregut museogràfic a les sales, s'ha treballat a les diverses comissions el Pla Nacional de Fotografia, i s'ha incrementat el fons fotogràfic, fruit de donacions i de la compra via el Pla Nacional. I s'ha celebrat una mostra monogràfica de la fotògrafa alemanya Marianne Breslauer, instal·lada dins els espais d'art modern.

Quant a la preservació, estudi i difusió del patrimoni, destaca l'inici de la restauració d'*El violinista* de Pablo Gargallo, gràcies a una campanya de micromecenatge impulsada pels Amics del Museu. La celebració del Congrés Internacional de Joieria ha congregat estudiosos de tot el món.

El projecte educatiu de més rellevància al museu, i que ha finalitzat el 2016, ha estat el Projecte Tàndem amb l'Escola Miquel Bleach, de Sants-ontjuïc. Durant un període de tres anys, aquest projecte entre el museu i l'escola, que ha comptat amb el suport de la Fundació Catalunya-La Pedrera, ha suposat per a l'escola un canvi metodològic i de transformació que el va fer mereixedor del Premi Ciutat de Barcelona d'Educació 2015.

Les activitats del museu han acollit múltiples disciplines artístiques. Destaca la participació al Saló del Còmic i la mostra de Garcia/Olivares, guanyadors del Premio Nacional del Cómic 2015. El dissenyador América Sanchez ha aportat la seva mirada contemporània a l'art romànic a la mostra amb els retrats que ha anat fent durant 25 anys en les seves visites al museu.

En l'àmbit digital, s'ha incorporat la tecnologia *beacons* a les sales d'art modern per oferir més elements interpretatius i visuals als visitants, s'ha propiciat la creació de més d'un centenar d'itineraris virtuals de la col·lecció fets pels propis visitants a través de l'*app* participativa *Unique Visitors* i s'han posat en marxa les noves audioguies multimèdia del museu.

6.3.2. El Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya

Entre els projectes més importants del 2016, destaquen la posada en funcionament de les noves sales de reserva del Museu a Cervera, amb el trasllat de més d'un miler d'objectes de les col·leccions; l'obertura del nou espai expositiu Tresors mNACTEC, dedicat a posar en valor les col·leccions pròpies; la difusió del patrimoni industrial, científic i tècnic a través de la nova revista *Eix* i la presència al projecte internacional *Google Art Project*.

Pel que fa als visitants, el mNACTEC ha consolidat l'any 2016 el fort creixement registrat l'any 2015, seguint la línia ascendent de visitants apuntada en els últims anys. El Museu ha superat per primera vegada la xifra dels 105.000 visitants registrats a la seu de Terrassa.

El 2016 s'han inaugurat cinc exposicions temporals, de les quals destaca *Màquines d'escriure*, que ha inaugurat el nou espai expositiu *Tresors mNACTEC* amb un relat conceptual i visual sobre l'escriptura mecànica. Les exposicions *Paisatges industrials* i *Espais recobrats*, que giren al voltant de la fotografia, els paisatges industrials i l'arquitectura, s'han pogut visitar al nou Espai d'arts, també inaugurat l'any 2016. Així mateix, s'ha inaugurat la mostra *D'Asland a LafargeHolcim. Cent anys de ciment* al Museu del Ciment Asland de Castellar de n'Hug.

El mNACTEC ha prioritzat també la seva tasca de conservació i restauració dels més de 20.000 objectes que formen part de les seves col·leccions. Dins de la seva política de col·lecció nacional de ciència i tecnologia, s'han dut a terme 29 adquisicions d'objectes, 70 restauracions de peces i la digitalització d'un nou fons fotogràfic.

En l'àmbit de l'acció educativa, el Museu ha rebut més 50.000 visitants escolars de 668 centres educatius, s'ha creat el Premi Literari mNACTEC per a joves i s'ha fet un curs de formació sobre impressió 3D adreçat al professorat.

Quant a les activitats, s'ha registrat un increment de participació en les activitats familiars de cap de setmana, a les quals han assistit més de 2.000 persones. L'any 2016 s'han creat també noves activitats per al públic general, entre les quals destaquen el cicle de cinema a la fresca, l'espectacle de *Pegasus Berlín, simfonia d'una gran ciutat*, portes obertes a les reserves de Cervera i tertúlies literàries amb Vicenç Villatoro i Josep Maria Espinàs.

Com a referent nacional en l'àmbit de la cultura científica, tècnica i industrial, el mNACTEC ha potenciat l'any 2016 la tasca de recerca i divulgació en tots els seus

aspectes: publicacions, actes acadèmics i divulgatius, assessoraments a altres institucions, etc.

El Centre de Documentació Jordi Nadal del Museu Nacional de la Ciència i la Tècnica ha incorporat al catàleg de la seva biblioteca especialitzada un total de 1.030 registres. S'han corregit 4.236 registres i s'han atès 1.290 usuaris. S'han gestionat 178 serveis de préstec a 53 dels 71 usuaris registrats. S'han continuat desenvolupant les gestions necessàries per a l'ingrés dels fons del Centre de Documentació Jordi Nadal al Catàleg Col·lectiu d'Universitats de Catalunya (CCUC), quedant per ingrés en ferm al març de 2017.

6.3.3. El Museu d'Art Contemporani de Barcelona

La Col·lecció MACBA ha viatjat als cinc continents mitjançant el préstec de 680 obres d'artistes nacionals (496) i de la resta del món (184). S'han exposat en 79 institucions (40 de nacionals i 39 d'estrangeres). En l'àmbit de les publicacions destaca *Miserachs Barcelona*, obra seleccionada per PhotoEspaña, el Prix du Livre dels Rencontres d'Arles i el Kassel Fotobookfestival, i que ha guanyat el premi José Lázaro Galdiano a la qualitat editorial. També s'han dut a terme quatre publicacions, impreses i digitals.

El 2016 el MACBA va organitzar i produir un total de cinc noves exposicions temporals de diferents dimensions, una important presentació de la Col·lecció, així com coproduccions i itineràncies, en col·laboració amb diversos agents culturals de dins i fora del país. El programa va continuar aprofundint en algunes de les línies de recerca definides anteriorment, però també s'hi van afegir noves àrees d'investigació com la relació entre l'art i la cultura popular, particularment la música, present per exemple en l'exposició temàtica a gran escala de *Punk*, la qual va explorar les traces d'aquesta subcultura en l'art actual.

Els Programes Públics del MACBA estan organitzats al voltant de les activitats culturals i educatives. Cadascun d'aquests programes ha tingut un desenvolupament propi i un ampli catàleg d'actuacions durant el 2016:

- Activitats associades als projectes educatius: 18
- Cursos, conferències, seminaris i tallers: 7

Programes educatius. Durant l'any 2016 el MACBA va continuar consolidant el seu programa educatiu gràcies a la fidelització d'un nombre creixent de professorat que va al museu, tant a formar-se en els cursos especialment adreçats a la comunitat docent, com amb el seu alumnat que participa en els diferents programes educatius que s'ofereixen al llarg del curs escolar: 17.140 alumnes i acompanyants

Publicacions 2016. El MACBA va mantenir durant l'any 2016 l'activitat editorial d'acord amb els objectius establerts i les línies de treball, que es va materialitzar fonamentalment en catàlegs d'exposició, llibres d'assaig i publicacions digitals. Aquestes edicions no només documenten exposicions, sinó que, amb les seves aportacions teòriques, contribueixen a l'estudi de l'art contemporani.

A 31 de desembre de 2016, la Col·lecció MACBA reuneix la quantitat de 5.585 obres d'art. Es tracta d'obres realitzades per artistes nacionals i internacionals, procedents dels dipòsits de les institucions integrants del Consorci MACBA abans esmentades, així com de les compres i donacions realitzades directament al Consorci.

Al llarg del 2016 es van incorporar 146 obres i se'n van donar de baixa 13, fruit de regularitzacions, retorns de dipòsits temporals i rectificacions de catalogació. De les 146 obres incorporades, 16 van ser donacions, i 130, dipòsits.

El Centre d'Estudis i Documentació prolunga i enriqueix les funcions del MACBA, vinculant l'activitat expositiva del Museu a l'estudi i la producció de coneixement en l'àmbit de les pràctiques artístiques contemporànies. Aquest objectiu el porta a terme a través de les seccions de l'Arxiu i la Biblioteca.

El MACBA va incorporar a l'Arxiu el fons documental de Jordi Benito, artista destacat en les pràctiques conceptuals i performatives a Catalunya, gràcies a un acord amb el Museu de Granollers i amb la Família Benito, signat el 2015.

L'Arxiu va rebre un nou dipòsit de materials documentals de Xavier Miserachs, que enriqueixen l'extens fons sobre el fotògraf que conserva el Centre d'Estudis i Documentació. Respecte a les adquisicions destaca la compra de publicacions dels anys vuitanta que qüestionaven, amb una visió crítica i sovint satírica, el context: revistes com *Ajoblanco*, *Butifarra!*, *El Jueves*, *Ozono*, *Star*, *Teoría y pràctica*. *La lucha de clases analitzada por sus protagonistas*, *Totem*, *Triunfo*, *Trocha/Troya: Bang!* o *Víbora*, entre d'altres. Moltes d'aquestes revistes s'han mostrat en l'exposició *Gelatina dura. Històries escamotejades dels 80*. A banda de les publicacions adquirides amb motiu de l'activitat expositiva del MACBA, el Centre d'Estudis i Documentació ha continuat la línia de compres de revistes històriques com *Cinim*, *Electra*, *Parapluie*, *RAT. Subterranean News* i *ZG. Zeitgeist*. L'Arxiu també ha continuat actualitzant la seva col·lecció de publicacions d'artista amb projectes editorials independents, autoedicions, fanzins i altres edicions especials. El Centre d'Estudis i Documentació ha rebut per subscripció uns 189 títols de revistes i ha mantingut un intercanvi regular de publicacions amb més de 150 museus i institucions artístiques d'abast internacional.

6.3.4. El Museu d'Arqueologia de Catalunya

La dimensió nacional del MAC ve donada pel fet d'estar format per diferents xarxes col·laboratives, esteses a tot el territori català, com *Arqueoxarxa*, la *Ruta dels Ibers* i la *Ruta d'Art Rupestre*, en total 68 museus, Centres d'Interpretació i jaciments relacionats, la majoria de titularitat municipal.

S'han editat 6 llibres, científics i de divulgació i restaurat unes 755 peces, inclosos alguns conjunt monetaris importants.

S'han programat quasi 300 actes culturals i científics i més de 100 activitats educatives per escoles i altres col·lectius. S'han elaborat 13 exposicions temporals. Tot aquest volum de feina ha permès contribuir a la formació de 48 estudiants en pràctiques.

S'ha dut a terme una tasca de coordinació de la documentació de les col·leccions amb el desplegament del Pla de Col·leccions i del programari MuseumPlus. L'àrea de documentació del MAC-Barcelona ha coordinat la implantació a les diferents seus del programari MuseumPlus, marcant els criteris d'homogeneïtzació i resolució de diferents problemàtiques:

- Migració Empúries a M+. Completada
- Preparació migració CASC a M+
- Preparació dades dipòsits migració dels dipòsits del SAM Girona a la reserva arqueològica de Cervera
- Gestió de moviments externs de peces per exposició, estudi, restauració o analítiques
- Incorporació de l'acrònim de seu davant del núm. de registre (19.971 registres en total) i altres modificacions en diferents tesaurus, mesures, materials, bibliografia, autors, etc. que permeten fer cada cop més operatiu el programa.
- Tasques principals: Tesaurus ubicació seus, tesaurus nom d'objecte, tesaurus seca numismàtica. Acrònims seus, paraules clau, etc.

Posada en funcionament de la Reserva de Material Arqueològic a Cervera (MAC-Cervera).

Coordinació i execució de la intervenció d'un conjunt de monedes de plata del segle XVII procedents de context marí.

Intervenció de conservació preventiva i/o conservació-restauració dels objectes exposats tant a l'exposició permanent com a les diferents exposicions temporals que ha organitzat o en què ha col·laborat el MAC.

Coordinació i execució de la intervenció d'un conjunt de monedes de plata dels segles XI-XII.

Conservació preventiva a les sales permanents i a les reserves del MAC.

7. L'actuació de les administracions públiques

7.1. L'actuació del Govern

7.1.1. L'actuació per projectes del Govern

Algunes de les accions més destacades del Servei de Museus del Departament de Cultural de la Generalitat de Catalunya durant el 2016 han sigut les següents:

- Pla de Museus de Catalunya: procés participatiu del PdM i elaboració de la diagnosi dels museus de Catalunya *L'Anàlisi quantitativa sobre els museus catalans* (novembre 2016).
- Consolidació del projecte *Visitmuseum*. Es fa extensiu a tots els museus registrats i inici de la producció d'audioguies.
- Xarxes territorials i temàtiques: consolidació de les xarxes territorials i temàtiques de museus. A més, constitució institucional de la Xarxa de museus de les comarques de Lleida i Aran (maig 2016) i inicis de les negociacions per a la constitució de la Xarxa territorial de Museus de les comarques de Tarragona i Terres de l'Ebre²⁰.
- Impuls al Programa d'adquisició de béns culturals mobles i a la Col·lecció Nacional de Fotografia.
- Millora i implementació del programa Athenea i actualització de dades: recollida, revisió i integració al Programa dels qüestionaris de museus i col·leccions 2016.
- Observatori de Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya. Suport al desplegament dels programes de l'Observatori.
- Programa d'avaluació de l'estat de les museografies dels museus catalans: realització de les auditories de les museografies dels museus de les comarques de Girona.
- Trasllat de materials arqueològics de la Generalitat al dipòsit de Cervera.
- Aportacions a museus registrats:
 - Subvencions per a funcionament i activitats.
 - Transferències als consells comarcals (Girona i Lleida).
 - Altres transferències i convenis a museus.

²⁰ la Xarxa de Museus de les Terres de l'Ebre ja existeix, però al 2017 es fusionarà amb la de Tarragona.

7.1.2. L'actuació econòmica del Govern

El pressupost executat de la Direcció General d'Arxius, Biblioteques, Museus i Patrimoni (DGABMP) de 2016 va ser de 61.031.071,93 € (un augment del 2,4% respecte 2015), un 28,1% del total del pressupost del Departament de Cultura.

Taula 86. Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura
Pressupost executat per capítols pressupostaris. 2016

Capítol pressupostari	Departament de Cultura 2015	%	Departament de Cultura 2016	%	Variació 2016/2015 (%)
Capítol I. Despeses de personal	28.452.370,90 €	12,2%	28.674.472,78 €	13,2%	0,8%
Capítol II. Despeses corrents	18.758.726,87 €	8,1%	23.993.934,72 €	11,0%	27,9%
Capítol IV. Subvencions per a activitats	147.694.309,58 €	63,6%	141.227.921,70 €	65,0%	-4,4%
Capítol VI. Inversions	3.425.832,76 €	1,5%	3.488.422,20 €	1,6%	1,8%
Capítol VII. Subvencions per a inversions	22.278.880,92 €	9,6%	16.716.365,11 €	7,7%	-25,0%
Capítol VIII. Variació d'actius financers	11.744.154,45 €	5,1%	3.161.995,22 €	1,5%	-73,1%
Total	232.354.275,48 €	100,0%	217.263.111,73 €	100,0%	-6,5%

Font: Memòria del Departament de Cultura 2016.

Taula 87. Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. DGABMP
Pressupost executat per capítols pressupostaris. 2016

Capítol pressupostari	DGABMP 2015	%	DGABMP 2016	%	Variació 2016/2015 (%)
Capítol I. Despeses de personal	-	-	-	-	-
Capítol II. Despeses corrents	2.690.565,71 €	4,5%	7.580.694,03 €	12,4%	181,8%
Capítol IV. Subvencions per a activitats	36.459.332,32 €	61,2%	38.290.893,31 €	62,7%	5,0%
Capítol VI. Inversions	2.455.346,55 €	4,1%	2.515.195,12 €	4,1%	2,4%
Capítol VII. Subvencions per a inversions	17.994.771,30 €	30,2%	12.644.289,47 €	20,7%	-29,7%
Capítol VIII. Variació d'actius financers	-	-	-	-	-
Total	59.600.015,88 €	100,0%	61.031.071,93 €	100,0%	2,4%

Font: Memòria del Departament de Cultura 2016.

El pressupost executat en l'àmbit d'actuació dels museus és de 50.757.678,31 €, el que suposa un augment de l'1,5% respecte el 2015.

Taula 88. Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. DGABMP Pressupost executat per capítols pressupostaris. 2016					
Capítol pressupostari	Àmbit d'actuació: museus 2015	%	Àmbit d'actuació: museus 2016	%	Variació 2016/2015 (%)
Capítol I. Despeses de personal	16.795.038,58 €	33,6%	16.745.798,20 €	33,0%	-0,3%
Capítol II. Despeses corrents	24.338.908,57 €	48,7%	24.880.871,27 €	49,0%	2,2%
Capítol III. Despeses financeres	24.877,64 €	0,0%	22.430,80 €	0,0%	-9,8%
Capítol IV. Subvencions per a activitats	4.823.892,46 €	9,6%	5.301.303,08 €	10,4%	9,9%
Capítol VI. Inversions	2.401.820,33 €	4,8%	1.616.592,26 €	3,2%	-32,7%
Capítol VII. Subvencions per a inversions	700.992,21 €	1,4%	586.238,91 €	1,2%	-16,4%
Capítol VIII. Variació d'actius financers	48.236,64 €	0,1%	26.625,79 €	0,1%	-44,8%
Cap. IX. Variació de passius financers	862.725,67 €	1,7%	1.577.818,00 €	3,1%	82,9%
Total	49.996.492,10 €	100,0%	50.757.678,31 €	100,0%	1,5%

Font: Memòria del Departament de Cultura 2016.

A continuació es desglossen les dades corresponents als capítols IV i VII, és a dir, les transferències de la DGABMP, corresponents a museus:

Taula 89. Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. DGABMP Transferències de capítol IV i VII a museus. 2016					
Capítol pressupostari	Capítol IV 2016	Capítol VII 2016	Total 2016	Total 2015	Variació 2016/2015 (%)
Agència Catalana del Patrimoni Cultural	15.769.126,71 €	626.693,63 €	16.395.820,34 €	16.517.600,81 €	-0,7%
Museu Nacional d'Art de Catalunya	5.841.024,95 €	583.074,34 €	6.424.099,29 €	7.237.255,70 €	-11,2%
Museu d'Art Contemporani de Barcelona	2.807.935,00 €	161.606,88 €	2.969.541,88 €	2.969.541,88 €	0,0%
Fundació Antoni Tàpies	363.436,68 €	432.165,73 €	795.602,41 €	795.602,41 €	0,0%
Fundació Joan Miró	416.040,85 €	200.000,00 €	616.040,85 €	627.005,83 €	-1,7%
Total	25.197.564,19 €	2.003.540,58 €	27.201.104,77 €	28.147.006,63 €	-3,4%
% respecte del total	92,6%	7,4%	100,0%		

Font: Memòria del Departament de Cultura 2016.

A continuació es presenten les transferències, subvencions per activitats, inversions i subvencions per a inversions executades pel Departament de Cultura en museus el 2016, tot i que algunes s'han fet a través de l'Oficina de Suport a la Iniciativa Cultural (OSIC), de manera que no es poden comptabilitzar dins del pressupost de la Direcció General:

Taula 90. Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. DGABMP Transferències, subvencions per activitats, inversions i subvencions per a inversions en museus (no inclou museus nacionals). 2016 (1/2)	
Beneficiari i concepte	Total
I. Transferències i subvencions per a activitats	2.116.422,93 €
Consorci del Museu de Lleida, Diocesà i Comarcal - Per al funcionament i activitats del museu i el Servei d'Atenció als Museus de Lleida	659.560,00 €
Consells comarcals - Transferències per al funcionament i activitats dels museus comarcals	219.780,00 €
Institut Català de Recerca en Patrimoni Cultural - Per al funcionament i activitats de l'institut	112.000,00 €
Convocatòria de subvencions per al funcionament i activitat dels museus de Catalunya	84.494,40 €
Convocatòria de subvencions per a l'inventari i documentació dels béns culturals que integren els museus catalans	65.846,35 €
Bisbat de Vic - Per al funcionament, activitats del Museu Episcopal de Vic i l'exposició <i>116 anys de pintura catalana</i>	336.144,00 €
Diputació de Girona - Suport a la Xarxa Territorial de Museus de la demarcació de Girona	174.600,00 €
Fundació Privada Antoni Tàpies - Finançament de despeses d'exposicions temporals	120.000,00 €
Bisbat de Solsona - Funcionament i activitats del Museu Diocesà i Comarcal de Solsona	85.862,86 €
Fundació Pública Institut d'Estudis Ilerdencs - Funcionament i activitats de la Xarxa Territorial de Museus de les Terres de Lleida i Aran	75.000,00 €
Fundació Apel·les Fenosa - Funcionament i activitats del Museu Apel·les Fenosa del Vendrell	35.120,00 €
Fundació Pau Casals - Funcionament i activitats del Museu Pau Casals del Vendrell	30.000,00 €
Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi - Despeses de funcionament i activitat	30.000,00 €
Ajuntament de Manresa - Programa museològic, museogràfic i estudi de gestió i viabilitat pel Museu Comarcal de Manresa	15.680,00 €
Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols - Consultoria per a l'adaptació del programa museològic del Museu d'història de Sant Feliu de Guíxols	11.228,80 €
Ajuntament de Banyoles - Avantprojecte museogràfic del Museu Arqueològic Comarcal de Banyoles	8.596,00 €
Vinseum, Museu de les Cultures del Vi de Catalunya - Magatzem i centre de catalogació	5.993,27 €
Fundació Museu del Joguet de Catalunya - Funcionament i activitats del museu	5.000,00 €
Ajuntament de Castellar de n'Hug - Gestió del Museu del Ciment Asland	4.500,00 €
Ajuntament d'Igualada - Funcionament del Museu de la Pell d'Igualada i Comarcal de l'Anoia	3.500,00 €
Associació de Museòlegs de Catalunya - Edició de la revista <i>Mnemósine</i> i de la col·lecció Manual de Museologia	3.200,00 €
Ajuntament de Manlleu - Funcionament i activitats del Museu del Ter	3.000,00 €
Ajuntament de Manresa - Visita pluridisciplinària organitzada pel Museu Comarcal de Manresa sobre la figura d'Ignasi de Loiola	3.000,00 €
Ecomuseu-Farineria de Castelló d'Empúries - Despeses de manteniment i millores	3.000,00 €
Museu de les Mines de Cercs - Despeses de funcionament i activitats	3.000,00 €
Patronat Museu-Molí Paperer de Capellades - Despeses de funcionament	3.000,00 €
Museu Municipal de Palafrugell - Despeses de funcionament del Museu del Suro	3.000,00 €
Fundació Jacint Verdaguer - Exposició <i>Dos creadors. Verdaguer Perejaume</i>	2.985,26 €
Fundació Privada Joan Miró - Despeses associades a una publicació sobre la fundació	2.800,00 €
Patronat Municipal Museu del Càntir d'Argentona - Exposició temàtica <i>Càntirs d'arreu del món</i>	2.200,00 €
Terracota Museu de Ceràmica - Exposició permanent de la col·lecció de ceràmica popular de la Generalitat de Catalunya	2.131,99 €
Patronat del Call de Girona - Diverses activitats al Centre Bonastrucqsa Porta	1.400,00 €

Taula 90. Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. DGABMP Transferències, subvencions per activitats, inversions i subvencions per a inversions en museus (no inclou museus nacionals). 2016 (2/2)	
Beneficiari i concepte	Total
Institut de Cultura de la ciutat d'Olot - Jornades de Museus i gamificació, <i>storytelling</i> i narrativa transmedia	800,00 €
II. Inversions i subvencions per a inversions	133.105,75 €
Adquisició d'obres d'art	1.905,75 €
Fundació Pau Casals - Subvenció directa per a despeses financeres	131.200,00 €
Total	2.249.528,68 €

Font: Memòria del Departament de Cultura 2016.

La següent taula mostra la despesa en cultura del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya pel període 2011-2016. La despesa total entre 2011 i 2016 baixa un 18,4%. El programa de museus augmenta un 4,0% en el mateix període. Respecte el 2015, la despesa total augmenta un 4,3% i el programa de museus un 2,6%.

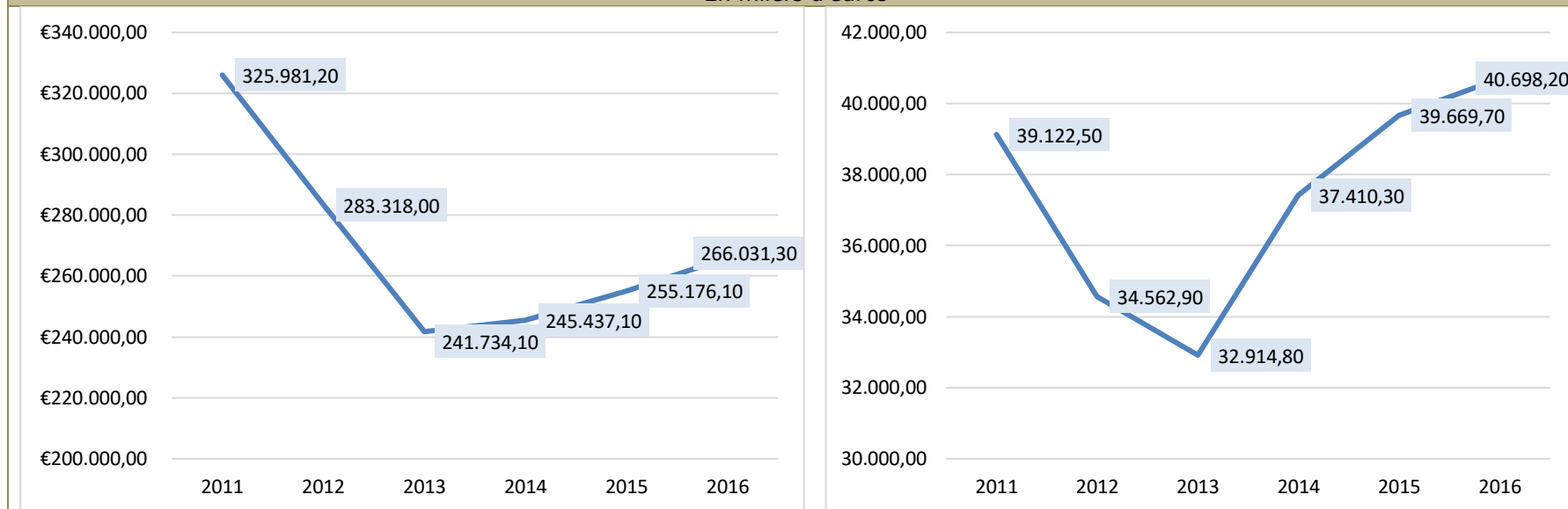
Taula 91. Generalitat de Catalunya Despesa en cultura del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. 2011-2016* En milers d'euros								
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	% de 2016	Variació % 2016-2015
Direcció i serveis generals	40.829,7	39.192,3	33.982,2	31.105,0	34.854,4	36.831,0	13,8%	5,7%
Arqueologia i patrimoni	12.125,8	10.605,3	8.869,4	8.720,5	9.019,2	14.754,3	5,5%	63,6%
Biblioteques	26.771,9	26.056,8	22.024,0	21.296,6	22.258,3	20.842,8	7,8%	-6,4%
Arxius	10.956,8	9.509,7	8.443,8	8.755,9	10.057,2	9.682,4	3,6%	-3,7%
Museus	39.122,5	34.562,9	32.914,8	37.410,3	39.669,7	40.698,2	15,3%	2,6%
Arts visuals	17.812,7	12.419,5	9.182,7	8.200,2	7.822,2	10.022,2	3,8%	28,1%
Cinema i vídeo	25.941,6	25.432,6	18.046,9	17.837,0	24.684,9	22.400,8	8,4%	-9,3%
Lletres	12.365,1	5.393,4	6.989,9	7.349,1	6.630,6	5.582,9	2,1%	-15,8%
Música	40.249,0	28.601,9	23.111,9	33.186,3	27.557,5	27.807,2	10,5%	0,9%
Teatre i dansa	46.229,1	40.889,4	33.594,4	29.382,0	28.139,4	31.717,0	11,9%	12,7%
Cultura popular	8.550,6	8.235,4	6.565,2	6.222,6	6.714,5	6.367,4	2,4%	-5,2%
Normalització lingüística	45.026,4	42.418,8	38.008,9	35.971,5	37.768,2	39.325,1	14,8%	4,1%
Total	325.981,2	283.318,0	241.734,1	245.437,1	255.176,1	266.031,3	100,0%	4,3%

Font: *Estadístiques Culturals de Catalunya 2018*. Departament de Cultura. Generalitat de Catalunya. Febrer 2018

*S'inclouen els serveis generals, ingressos propis de les entitats autònomes i de les empreses públiques no aportats pel Departament de Cultura.

Gràfics 112 i 113. Generalitat de Catalunya
Despesa en cultura i despesa en museus del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. 2011-2016*
En milers d'euros

Font: *Estadístiques Culturals de Catalunya 2018*. Departament de Cultura. Generalitat de Catalunya. Febrer 2018

*S'inclouen els serveis generals, ingressos propis de les entitats autònomes i de les empreses públiques no aportats pel Departament de Cultura.

La següent taula mostra el nombre i el tipus d'actuacions en restauració de béns mobles realitzades en museus pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Se'n van realitzar 223 en museus –un 70,2% més que el 2015– d'un total de 967, és a dir, un 23,1% del total de les actuacions en restauració de béns mobles es van realitzar als museus.

Taula 92. Generalitat de Catalunya									
Actuacions en restauració de béns mobles realitzades en museus pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya 2016									
	Assessorament	Conserv. preventiva	Projecte	Rest. i conserv.	Servei tecnocientífic	Visita	Total museus	Total Departament de Cultura	% actuacions en museus respecte total
2015	21	5	3	53	25	24	131	560	23,4%
2016	23	3	1	138	35	23	223	967	23,1%
Variació % 2016-2015	9,5%	-40,0%	-66,7%	160,4%	40,0%	-4,2%	70,2%	72,7%	

Font: *Estadístiques Culturals de Catalunya 2018*. Departament de Cultura. Generalitat de Catalunya. Febrer 2018

7.1.3. Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya

Informe "Recompte dels visitants dels equipaments patrimonials de Catalunya 2015"²¹. Aquest document constitueix l'informe que l'OPPCC publica anualment, amb els resultats d'un conjunt de 36 indicadors relatius als visitants que van rebre els centres patrimonials de Catalunya el 2015. Es basa en el "Model de recompte dels visitants dels museus i equipaments patrimonials de Catalunya" elaborat pel mateix OPPCC.

També s'han elaborat informes individuals per als equipaments que van participar en aquest estudi, generant un total de 236 informes. Aquests informes presenten els indicadors de públics de cada centre i aporten les comparatives amb els indicadors segons tipologia, àmbit territorial, trams de visitants i temàtica.

Informe "Enquesta de participació cultural a Catalunya 2016. EPCC-2016. Museus i altres centres expositius"²². L'informe ha utilitzat les dades de l'*Enquesta de Participació Cultural Catalunya 2016 (EPCC-2016)*, elaborada pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

Jornada "Coneixent els públics virtuals dels museus"²³, celebrada el 10 d'octubre a l'auditori del MACBA i amb la presència de 138 assistents. L'objectiu de la Jornada va ser doble. D'una banda, donar a conèixer el potencial de les eines de comunicació digital (web i xarxes socials) per conèixer millor els públics dels museus i altres equipaments patrimonials: visitants reals, visitants virtuals i públic potencial. D'altra banda, aportar eines a aquells professionals de museus per millorar la seva comunicació i avaluació de la comunicació online.

²¹<http://observatoripublics.icrpc.cat/cat/projectes/recompte-dels-visitants-dels-equipaments-patrimonials-de-catalunya-2016.html>

²²<http://observatoripublics.icrpc.cat/cat/projectes/enquesta-de-participacio-cultural-a-catalunya-2016-museus-i-altres-centres-expositius.html>

²³ <http://observatoripublics.icrpc.cat/cat/activitats/jornada-coneixent-els-publics-virtuals-dels-museus.html>

7.2. L'actuació de les administracions locals

La següent taula mostra la despesa en museus per capítols de les diputacions provincials de Catalunya pel període 2011–2016. Entre 2011 i 2016 la despesa total ha disminuït un 20,5%. La despesa el 2016 respecte el 2015 va augmentar un 7,2%.

Taula 93. Diputacions provincials de Catalunya						
Despesa en museus per capítols de diputacions provincials de Catalunya. 2011–2016						
En milers d'euros						
Any	Personal	Béns i serveis	Transferències corrents	Inversions reals	Transferències de capital	Total
2011	1.713,8	1.371,5	7.673,1	2.621,5	4.861,7	18.241,7
2012	2.203,4	1.713,1	8.340,7	116,8	3.993,8	16.367,8
2013	1.826,4	1.862,4	8.226,4	57,0	751,6	12.723,8
2014	1.763,6	2.183,4	7.781,4	310,5	554,7	12.593,7
2015	1.873,7	1.908,1	8.168,3	125,1	1.458,5	13.533,7
2016	1.503,4	2.007,9	9.000,3	204,0	1.793,5	14.509,1
Variació % 2016-2015	-19,8%	5,2%	10,2%	63,1%	23,0%	7,2%

Font: *Estadístiques Culturals de Catalunya 2018*. Departament de Cultura. Generalitat de Catalunya. Febrer 2018

La següent taula mostra la despesa en museus per capítols dels consells comarcals de Catalunya pel període 2011–2016. Entre 2011 i 2016 la despesa total ha disminuït un 20,4%. La despesa el 2016 respecte el 2015 va augmentar un 15,1%.

Taula 94. Consells Comarcals de Catalunya						
Despesa en museus per capítols dels consells comarcals de Catalunya. 2011–2016						
En milers d'euros						
Any	Personal	Béns i serveis	Transferències corrents	Inversions reals	Transferències de capital	Total
2011	183,4	121,9	125,0	581,2	-	1.011,4
2012	171,3	137,9	79,6	241,4	-	630,2
2013	138,3	116,9	156,4	390,3	-	801,9
2014	98,4	169,4	234,3	13,7	-	515,8
2015	165,2	358,4	146,4	29,5	-	699,5
2016	186,7	155,9	253,5	0,9	208,1	805,1
Variació % 2016-2015	13,0%	-56,5%	73,2%	-96,9%	-	15,1%

Font: *Estadístiques Culturals de Catalunya 2018*. Departament de Cultura. Generalitat de Catalunya. Febrer 2018

La següent taula mostra la despesa en museus segons dimensió del municipi dels ajuntaments de Catalunya pel període 2011–2016. Entre 2011 i 2016 la despesa total ha disminuït un 38,5%. La despesa el 2016 respecte el 2015 va disminuir un 17,5%. Els municipis més grans i els més petits són els que més han reduït la despesa: els de més de 100.000 habitants l'han disminuït un 32,6% i els de menys de 20.000 ho han fet un 10,6%. Els municipis de mida mitjana han augmentat la

despesa: els de de 50.000 a 100.000 habitants ho han fet un 26,6% i els de 20.000 a 50.000 un 9,7%.

Taula 95. Ajuntaments de Catalunya Despesa en museus segons dimensió del municipi dels ajuntaments de Catalunya. 2011-2016 En milers d'euros					
Any	>100.000 hab.	50.000- 100.000 hab.	20.000- 50.000 hab.	<20.000 hab.	Total
2011	65,1	8,9	11,7	19,1	104,8
2012	47,8	5,3	8,4	10,2	71,8
2013	47,4	4,4	7,5	8,8	68,1
2014	49,1	5,5	6,7	7,9	69,2
2015	47,3	9,4	7,2	14,2	78,1
2016	31,9	11,9	7,9	12,7	64,4
Variació % 2016-2015	-32,6%	26,6%	9,7%	-10,6%	-17,5%

Font: *Estadístiques Culturals de Catalunya 2018*. Departament de Cultura. Generalitat de Catalunya. Febrer 2018

7.3. L'actuació del Govern de l'Estat espanyol

El pressupost destinat a cultura a Catalunya el 2016 va ser un 18,2% superior que el 2015. En l'àmbit d'actuació dels museus va augmentar un 18,8% respecte 2015.

Taula 96. Estat espanyol									
Subvencions i inversions nominatives en cultura a Catalunya segons programes. 2013-2016									
En milers d'euros									
Programa	2013	%	2014	%	2015	%	2016	%	Variació % 2016-15
Arxius		0,0%	19,00 €	0,1%	480,00 €	3,2%	1.150,00 €	6,4%	
Biblioteques	2.100,00 €	11,6%	2.200,00 €	14,0%	25,00 €	0,2%		0,0%	-1,2%
Conserv. i rest. béns culturals	2.311,00 €	12,8%	961,00 €	6,1%	659,00 €	4,5%	847,35 €	4,7%	8,2%
Investigació científica	341,34 €	1,9%	273,07 €	1,7%	273,07 €	1,8%	273,07 €	1,5%	0,0%
Museus	3.183,62 €	17,6%	3.352,38 €	21,3%	3.094,37 €	20,9%	3.692,97 €	20,4%	18,8%
Música i dansa	7.424,15 €	41,0%	7.424,15 €	47,1%	8.299,15 €	56,2%	7.709,00 €	42,7%	-7,9%
Ordenació i foment de l'edificació	1.833,23 €	10,1%	645,36 €	4,1%	1.053,56 €	7,1%	2.914,19 €	16,1%	101,5%
Promoció i cooperació cultural		0,0%		0,0%		0,0%	500,00 €	2,8%	
Teatre	892,50 €	4,9%	892,50 €	5,7%	892,50 €	6,0%	988,12 €	5,5%	10,7%
Total general	18.085,84 €	100,0%	15.767,46 €	100,0%	14.776,65 €	100,0%	18.074,70 €	100,0%	18,2%

Font: Gabinet Tècnic. Departament de Cultura. Generalitat de Catalunya

9. Annex

Centre	Municipi	Titularitat
BIBLIOTECA-MUSEU VÍCTOR BALAGUER	Vilanova i la Geltrú	Administració local
CAN QUINTANA. MUSEU DE LA MEDITERRÀNIA	Torroella de Montgrí	Administració local
CASA MUSEU VERDAGUER	Folgueroles	Fundació
CENTRE DE DOCUMENTACIÓ I MUSEU TÈXTIL DE TERRASSA	Terrassa	Consorci
ECOMUSEU DE LES VALLS D'ÀNEU	Esterrí d'Àneu	Consorci
ECOMUSEU-FARINERA DE CASTELLÓ D'EMPÚRIES	Castelló d'Empúries	Administració local
EL CAU DE LA COSTA BRAVA-MUSEU DE LA PESCA	Palamós	Administració local
FUNDACIÓ ANTONI TÀPIES	Barcelona	Fund. priv. i Assoc.
FUNDACIÓ APEL·LES FENOSA	Vendrell, el	Fundació
FUNDACIÓ JOAN MIRÓ	Barcelona	Fund. priv. i Assoc.
FUNDACIÓ PALAU. CENTRE D'ART	Caldes d'Estrac	Fundació
L'ENRAJOLADA, CASA MUSEU SANTACANA	Martorell	Administració local
MUSEU ARQUEOLÒGIC COMARCAL DE BANYOLES	Banyoles	Administració local
MUSEU ARXIU DE SANTA MARIA	Mataró	Fund. priv. i Assoc.
MUSEU ARXIU MUNICIPAL DE CALELLA JOSEP M. CODINA I BAGUÉ	Calella	Administració local
MUSEU COMARCAL DE BERGA	Berga	Administració local
MUSEU COMARCAL DE CERVERA	Cervera	Administració local
MUSEU COMARCAL DE LA CONCA DE BARBERÀ	Montblanc	Consorci
MUSEU COMARCAL DE L'URGELL	Tàrraga	Administració local
MUSEU COMARCAL DE MANRESA	Manresa	Administració local
MUSEU D'ALCOVER	Alcover	Administració local
MUSEU D'ARDER. ESPAI D'INTERPRETACIÓ DE L'ESTANY	Banyoles	Administració local
MUSEU D'ARENYS DE MAR	Arenys de Mar	Administració local
MUSEU D'ARQUEOLOGIA DE CATALUNYA	Barcelona	Generalitat
MUSEU D'ART CONTEMPORANI DE BARCELONA	Barcelona	Consorci
MUSEU D'ART DE CERDANYOLA. CAN DOMÈNECH	Cerdanyola del Vallès	Administració local
MUSEU D'ART DE GIRONA	Girona	Generalitat
MUSEU D'ART DE SABADELL	Sabadell	Administració local
MUSEU D'ART JAUME MORERA	Lleida	Administració local
MUSEU D'ART MODERN DE TARRAGONA	Tarragona	Administració local
MUSEU DE BADALONA	Badalona	Administració local
MUSEU DE CIÈNCIES NATURALS DE BARCELONA	Barcelona	Consorci
MUSEU DE GAVÀ	Gavà	Administració local
MUSEU DE GRANOLLERS	Granollers	Administració local
MUSEU DE GUISSONA EDUARD CAMPS I CAVA	Guissona	Administració local
MUSEU DE LA CIÈNCIA I DE LA TÈCNICA DE CATALUNYA	Terrassa	Generalitat
MUSEU DE LA CONCA DELLA	Isona i Conca Dellà	Administració local
MUSEU DE LA GARROTXA	Olot	Administració local
MUSEU DE LA MÚSICA	Barcelona	Consorci
MUSEU DE LA NOGUERA	Balaguer	Administració local
MUSEU DE LA PELL D'IGUALADA I COMARCAL DE L'ANOIA	Igualada	Administració local
MUSEU DE LA VIDA RURAL	Espluga de Francolí, l'	Fund. priv. i Assoc.
MUSEU DE L'ANXOVA I DE LA SAL	Escala, l'	Administració local
MUSEU DE L'EMPORDÀ	Figueres	Administració local
MUSEU DE LES MINES DE CERCS	Cercs	Administració local
MUSEU DE LES TERRES DE L'EBRE	Amposta	Consorci
MUSEU DE L'ESTAMPACIÓ DE PREMIÀ DE MAR	Premià de Mar	Administració local
MUSEU DE L'HOSPITALET	Hospitalet de Ll., l'	Administració local
MUSEU DE L'INSTITUT BOTÀNIC DE BARCELONA	Barcelona	Administració local
MUSEU DE L'INST. CATALÀ DE PALEONTOLOGIA MIQUEL CRUSAFONT	Sabadell	Fundació
MUSEU DE LLEIDA: DIOCESA I COMARCAL	Lleida	Consorci
MUSEU DE MATARÓ	Mataró	Administració local
MUSEU DE MONTSERRAT	Monistrol de Montserrat	Ens eclesiàstics
MUSEU DE PREMIÀ DE DALT	Premià de Dalt	Administració local
MUSEU DE REUS SALVADOR VILASECA	Reus	Administració local
MUSEU DE TERRASSA	Terrassa	Administració local
MUSEU DE TORTOSA. HIST. I ARQUEOL. DE LES TERRES DE L'EBRE	Tortosa	Administració local
MUSEU DE VALLS	Valls	Administració local
MUSEU DEL CÀNTIR D'ARGENTONA	Argentona	Administració local
MUSEU DEL CAU FERRAT	Sitges	Consorci
MUSEU DEL CINEMA. COL·LECCIÓ TOMÁS MALLOL	Girona	Fundació
MUSEU DEL DISSENY DE BARCELONA	Barcelona	Administració local
MUSEU DEL FERROCARRIL DE CATALUNYA. VILANOVA I LA GELTRÚ	Vilanova i la Geltrú	Fundació
MUSEU DEL FUTBOL CLUB BARCELONA	Barcelona	Fund. priv. i Assoc.

Centre	Municipi	Titularitat
MUSEU DEL JOGUET DE CATALUNYA	Figueres	Fund. priv. i Assoc.
MUSEU DEL MAR DE LLORET DE MAR	Lloret de Mar	Administració local
MUSEU DEL SURO DE PALAFRUGELL	Palafrugell	Administració local
MUSEU DEL TER	Manlleu	Administració local
MUSEU DELS SANTS D'OTLOT	Olot	Fund. priv. i Assoc.
MUSEU DERA VAL D'ARAN	Vielha e Mijaran	Administració local
MUSEU DEU	Vendrell, el	Administració local
MUSEU D'HISTÒRIA DE CAMBRILS	Cambrils	Administració local
MUSEU D'HISTÒRIA DE CATALUNYA	Barcelona	Generalitat
MUSEU D'HISTÒRIA DE GIRONA	Girona	Administració local
MUSEU D'HISTÒRIA DE LA CIUTAT	Sant Feliu de Guíxols	Administració local
MUSEU D'HISTÒRIA DE LA CIUTAT DE BARCELONA	Barcelona	Administració local
MUSEU D'HISTÒRIA DE LA IMMIGRACIÓ DE CATALUNYA	Sant Adrià de Besòs	Administració local
MUSEU D'HISTÒRIA DE SABADELL	Sabadell	Administració local
MUSEU D'HISTÒRIA DELS JUEUS	Girona	Administració local
MUSEU DIOCESÀ DE TARRAGONA	Tarragona	Ens eclesiàstics
MUSEU DIOCESÀ D'URGELL	Seu d'Urgell, la	Ens eclesiàstics
MUSEU DIOCESÀ I COMARCAL DE SOLSONA	Solsona	Ens eclesiàstics
MUSEU EPISCOPAL DE VIC	Vic	Ens eclesiàstics
MUSEU ETNOGRÀFIC DE RIPOLL. ANTIC MUSEU FOLKLÒRIC PARRO.	Ripoll	Administració local
MUSEU ETNOLÒGIC DE BARCELONA	Barcelona	Administració local
MUSEU ETNOLÒGIC DEL MONTSENY. LA GABELLA	Arbúcies	Administració local
MUSEU FREDERIC MARÈS	Barcelona	Administració local
MUSEU GEOLÒGIC DEL SEMINARI DE BARCELONA	Barcelona	Ens eclesiàstics
MUSEU I POBLAT IBÈRIC DE CA N'OLIVER. M. D'HIST. DE Cerdanyola	Cerdanyola del Vallès	Administració local
MUSEU MARICEL	Sitges	Consorci
MUSEU MARÍTIM DE BARCELONA	Barcelona	Consorci
MUSEU MOLÍ PAPERER DE CAPELLADES	Capellades	Administració local
MUSEU MONESTIR DE PEDRALBES	Barcelona	Administració local
MUSEU MUNICIPAL DE LA PAGESIA	Castellbisbal	Administració local
MUSEU MUNICIPAL DE LLÍVIA	Llívia	Administració local
MUSEU MUNICIPAL DE MONTMELÓ	Montmeló	Administració local
MUSEU MUNICIPAL DE NÀUTICA DEL MASNOU	Masnou, el	Administració local
MUSEU MUNICIPAL JOAN ABELLÓ	Mollet del Vallès	Administració local
MUSEU MUNICIPAL JOSEP ARAGAY	Breda	Administració local
MUSEU MUNICIPAL VICENÇ ROS	Martorell	Administració local
MUSEU NACIONAL D'ART DE CATALUNYA	Barcelona	Consorci
MUSEU PICASSO	Barcelona	Fundació
MUSEU ROMÀNTIC CAN LLOPIS	Sitges	Consorci
MUSEU ROMÀNTIC CAN PAPIOL	Vilanova i la Geltrú	Administració local
MUSEU TORRE BALLDOVINA	Santa Coloma de G.	Administració local
MUSEU-ARXIU TOMÀS BALVEY	Cardedeu	Administració local
TEATRE-MUSEU DALÍ	Figueres	Fund. priv. i Assoc.
TERRACOTTA M. DE TERRISSA I CERÀMICA INDUST. DE LA BISBAL	Bisbal d'Empordà, la	Administració local
THERMALIA. MUSEU DE CALDES DE MONTBUI	Caldes de Montbui	Administració local
TRESOR DE LA CATEDRAL DE GIRONA	Girona	Ens eclesiàstics
VIL·LA CASALS-MUSEU PAU CASALS	Vendrell, el	Fund. priv. i Assoc.
VINSEUM. MUSEU DE LES CULTURES DEL VI DE CATALUNYA	Vilafranca del Penedès	Fundació

10. Fonts consultades

La major part de les dades provenen del tractament estadístic de les bases de dades del Registre de Museus del Servei de Museus i Protecció de Béns Mobles del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, proporcionades pels museus registrats a través del Qüestionari de Museus 2016.

Per a la resta de dades, s'han consultat les següents fonts:

Consell Nacional de la Cultura i de les Arts Memòria, novembre 2016. *Memòria 2016*. Disponible a:

<http://conca.gencat.cat/ca/detall/publicacio/memoria-Activitats-2016>

Departament de Cultura. Generalitat de Catalunya, febrer 2018. *Estadístiques Culturals de Catalunya 2018*. ISSN: 2013-3863. Disponible a:

http://dadesculturals.gencat.cat/web/.content/sscc/gt/arxius_gt/Estadistiques-culturals-de-Catalunya-2018-febrer.pdf

Departament de Cultura. Generalitat de Catalunya, febrer 2018. *Memòria del Departament de Cultura 2016. Síntesi 1. Dades d'activitat*. ISSN: 2462- 3725. Disponible a:

http://cultura.gencat.cat/web/.content/sscc/gt/arxius_gt/DADES_ACTIVITAT_2016_v1.pdf

Departament de Cultura. Generalitat de Catalunya, gener 2018. *Memòria del Departament de Cultura 2016. Síntesi 2. Dades pressupostàries*. ISSN:2013-4738. Disponible a:

http://cultura.gencat.cat/web/.content/sscc/gt/arxius_gt/memoria2016_DadesPressupostaries.pdf

Institut de Cultura de Barcelona. Ajuntament de Barcelona. *Memòria 2016*. Disponible a:

http://lameva.barcelona.cat/barcelonacultura/sites/default/files/memoria_icub_2016.pdf

Menendez i Pablo, F. Xavier (2018). *Intervencions museogràfiques a Catalunya (2015-2018)*. Revista *Mnemosine*, 9 (versió digital). Web de l'Associació de Museòlegs de Catalunya.

Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya, setembre 2017. *Enquesta de participació cultural a Catalunya 2016. Museus i altres centres expositius*. Disponible a:

<http://observatoripublics.icrpc.cat/cat/projectes/enquesta-de-participacio-cultural-a-catalunya-2016-museus-i-altres-centres-expositius.html>

Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya, setembre 2017. *Recompte de visitants dels equipaments patrimonials de Catalunya 2016*. Disponible a:

<http://observatoripublics.icrpc.cat/cat/projectes/recompte-dels-visitants-dels-equipaments-patrimonials-de-catalunya-2016.html>

Altres memòries i documents:

Dades del Gabinet Tècnic del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

Memòria de la Xarxa de Museus d'Art de Catalunya 2016.

Memòria de la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya 2016.

Memòria de la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya 2016.

Memòria de la Xarxa de Museus Locals de la Diputació de Barcelona 2016.

Memòria de la Xarxa Territorial de Museus de les Comarques de Girona 2016.

Memòria de la Xarxa Territorial de Museus de les Terres de Lleida i l'Aran 2016.

Memòria de les activitats fetes pel SAM de les Terres de l'Ebre i pel Museu de les Terres de l'Ebre 2015 i 2016.

Memòria del Museu d'Arqueologia de Catalunya 2016.

Memòria del Museu d'Art Contemporani de Barcelona 2016.

Memòria del Museu de la Ciència i la Tècnica de Catalunya 2016.

Memòria del Museu Nacional d'Art de Catalunya 2016.

11. Crèdits

Aquest informe ha estat elaborat per l'Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya.

Autors:

- ✓ Antoni Laporte Roselló
- ✓ Joaquina Bobes González
- ✓ Xavier Ulled Bertran

L'Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya està gestionat per l'Institut Català de Recerca en Patrimoni Cultural (ICRPC)

L'Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya està finançat i és una iniciativa de:

Amb el suport de:

